

COLEGIUL TEHNIC „GHEORGHE BALȘ”-ADJUD

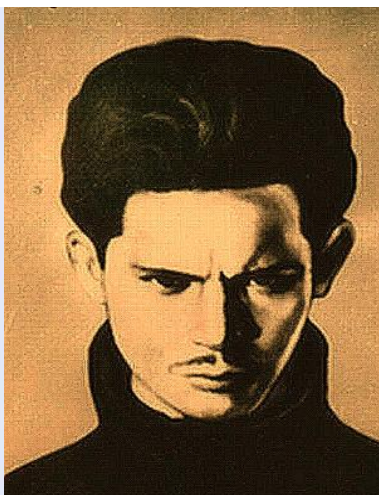

CONTRAATAC

Revistă de educație, cultură, literatură și atitudine, pentru elevi și profesori - îndreptată împotriva prostului-gust, imposturii și agresiunii imoral-antiartistice
-apariție semestrială-

CORNELIU LEU
(1932-2015)

NICOLAE LABIȘ
(1935-1956)

VINTILĂ HORIA
(1915-1992)

Anul XVI, nr. 35, noiembrie 2015

CUPRINS

I-MIHAI EMINESCU, MESAJ DE ANUL NOU (1883/2015).....	3
II-CETATEA DACO-VALAHĂ. OAMENI, VOCI, AUTORITĂȚI	
1- <i>interviul revistei „contraatac”</i> – Interviu luat de Radu Pocovnicu, lui FLORENTIN SMARANDACHE.....	5
2- <i>doar o vorbă să-ți mai spun: 25 de ani de cultură „liberă”</i> . N-avem cu ce să ne lăudăm – de Liviu Ioan STOICIU.....	7
3- <i>din inimă: Poarta spre Dumnezeu este credința</i> – de Ligya DIACONESCU, Montréal/Canada.....	9
4- <i>gândurile lui Ioan de Australia: 1-“Cuvinte potrivite”; 2-IO pe Valea Nilului; 3-recenzie; 4-Zamfir Grăitorul; 5-poeme..</i> – de Ioan MICLĂU“ <i>GEPIANUL</i> ”, Cringila/AUSTRALIA.....	10
III-EVOCĂRI, RECULEGERI, COMEMORĂRI: 1-Remember Corneliu LEU (1932-2015) – de Adrian Botez ; 2- Vintilă HORIA (1915-1992); 3- Nicolae LABIȘ (1935-1956)	
	19
IV-EDUCAȚIA, CREȘTINISMUL/ORTODOXIA ȘI MĂRTURISIREA ADEVĂRULUI.....	
	33
1-Câte ceva despre necesitatea moralității artistului în/prin artă (epistolă) – de Adrian Botez; 2-Din nou, despre „ <i>Cazul Maria Tănase</i> ”... - de Adrian Botez; 3-Virgil Madgearu – despre perspectivele agriculturii, în economia româniei, în prima jumătate a secolului al XX-lea – de prof. Cătălin Mocanu, C.T. “ <i>Gh. Balș</i> ”-Adjud; 4-Considerații asupra rolului educației literare, în formarea elevilor – de prof. Retuța Mocanu, C. T. “ <i>Gh. Balș</i> ”-Adjud.	
V-POEZIE/CREAȚIE TÂNĂRĂ.....	
	47
1- <i>consacrarea tinereții: VALERIAN CĂLIN</i> (Adjud), MĂDĂLINA PAVEL (Păunești), MĂDĂLINA DOBRE (Păunești), PATRICIA OANA BOTEZ (Cluj).....	47
2- <i>„porni luceafărul...”</i> – AZI DEBUTEAZĂ: Cosmin LUCA (IX E); Elena PAVEL (IX E); Diana COZMICI (IX E); Andreea LEMNĂU (IX C). REVIN: Oana PETREA (XI C); Lavinia TILIȚĂ (X E).....	54
VI-MODELELE CETĂȚII VALAHE ORFICO-ARMONICE.....	
	61
- <i>„voluptos joc cu icoane...”</i> : Eugen EVU (Hunedoara/ROMÂNIA); Petru SOLONARU (București/ROMÂNIA); Paul SPIRESCU (Adjud/ROMÂNIA); Virgil CIUCĂ (New York/SUA); Adrian ERBICEANU (Montreal/CANADA); Theodor RĂPAN (București/ROMÂNIA); Victoria STOIAN (Hunedoara/ROMÂNIA); Liviu-Florian JIANU (Craiova/ROMÂNIA); Andana CĂLINESCU (București/ROMÂNIA); Dumitru ICHIM (Kitchener-Ontario/CANADA); Ionuț CARAGEA (Oradea/ROMÂNIA); Nicolae N. NEGULESCU (București/ROMÂNIA); Ioana STUPARU (București/ROMÂNIA); Monica MATEI (Onești/ROMÂNIA).	
VII-DACO-VALACHICA.....	
	80
1- <i>enunțuri pe gânduri</i> (trimise de cercetător George Liviu TELEOACĂ, București/ROMÂNIA).....	83
2- <i>epistole și articole, întru martiriul pentru adevărul daco-valah – Latinitatea românilor - între DA și NU</i> - de cercetător George Liviu TELEOACĂ, București/ROMÂNIA.....	84
3- <i>Domnul Valeriu Popovici-Ursu comentează un discurs academic - falsificator de origine etnică daco-valahă!!!</i> – studiu de prof. ing. arh. Valeriu POPOVICI-URSU, Paris/FRANȚA.....	100
4- <i>Adevărata obârșie a ceangăilor din Moldova</i> – de prof. ing. arh. Valeriu POPOVICI-URSU, Paris/FRANȚA.....	111
VIII-RECENZII, ANALIZE, TRADUCERI, TRANSPUNERI.....	
	117
1- <i>meditații asupra unor cărți și asupra unor oameni</i> – recenzează: Constantin STANCU, Hațeg/HUNEDOARA, Dan SANDU, Berzunți-BACĂU, Ionel NECULA, Tecuci/GALAȚI, prof. Octavian CONSTANTINESCU, Buzău, prof. Retuța MOCANU, Colegiul Tehnic „ <i>Gh. Balș</i> ”-Adjud/VRANCEA.....	114
2- Prof. GABRIELA PACHIA (Timișoara/ROMÂNIA) traduce, în engleză, din poezia lui Adrian Botez.....	143
IX-ALTFEL DE MATEMATICĂ...: NUMĂRUL PI – de prof. Gabriela Câmpeanu, C. T. “<i>Gh. Balș</i>”-Adjud/ROMÂNIA.....	
	147
X-„NECAZURI” ȘI...UMOR!.....	
	152
1- Un elev “ <i>năcăjit</i> ” ...care s-a trezit! – semnat: CAUTĂ-MĂ!; 2- <i>diverse pentru...”diverși”!</i> ; 3-15 <i> motive să faci ceea ce iubești</i> ; 4- <i>nimic nu este întâmplător...</i>	

NOTĂ: Semnatarii articolelor răspund, personal și integral, de conținutul respectivelor materiale!!!
 SPONSOR UNIC AL ACESTUI NUMĂR DE REVISTĂ (sponsor căruiua îi aducem, pe această cale, mulțumirile noastre):
 PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ADJUD

motto-ul revistei “contraatac”

„NU EXISTĂ ALT IZVOR DE AVUȚIE DECÂT MUNCA, FIE ACTUALĂ, FIE CAPITALIZATĂ, SAU SUSTRAGEREA, FURTUL. CÂND VEDEM MILIONARI FĂCÂND AVERE FĂRĂ MUNCĂ ȘI FĂRĂ CAPITAL, NU MAI E ÎNDOIALĂ CĂ CEEA CE AU EI, A PIERDUT CINEVA. Mita e-n stare să pătrună orișunde în țara aceasta, pentru mită capetele cele mai de sus ale administrației vând sângele și averea unei generații. OAMENI CARE AU COMIS CRIME GRAVE SE PLIMBĂ PE STRADE, OCUPĂ FUNCȚIUNI ÎNALTE, ÎN LOC DE A-ȘI PETRECE VIAȚA LA PUȘCĂRIE.

(...) JUSTIȚIA, SUBORDONATĂ POLITICII, A DEVENIT O FICȚIUNE.

(...)PARTIDELE, LA NOI, NU SUNT PARTIDE DE PRINCIPII, CI DE INTERESE PERSONALE, CARE CALCĂ FĂGĂDUIELILE FĂCUTE NAȚIEI ÎN AJUNUL ALEGERILOR ȘI TREC, TOTUȘI, DREPT REPREZENTANȚI AI VOINȚEI LEGALE ȘI SINCERE A ȚĂRII. CAUZA ACESTEI ORGANIZĂRI STRICTE E INTERESUL BĂNESC, NU COMUNITATEA DE IDEI, ORGANIZARE EGALĂ CU ACEEA A PARTIDEI ILUSTRE MAFIA ȘI CAMORRA, CARE MIROASE DE DEPARTE A PUȘCĂRIE”

(cf. MIHAI EMINESCU – art. [Domnul Simeon Mihăilescu publică...] – Timpul, 18 aprilie 1879).

***

I-MIHAI EMINESCU, MESAJ DE ANUL NOU (1883/2015)

MIHAI EMINESCU (n. 15 Ianuarie 1850, BOTOȘANI – d. 15 Iunie 1889, BUCUREȘTI)

“Legi eterne mișcă universul de-asupra noastră, legi eterne conduc și societățile omenești. Suntem mici pe un glob neînsemnat în univers, dar inventăm mereu mijloace ca să ne facem viața grea și dureroasă.

Deși ne dăm seama că viața-i ceva accidental, nu uităm patimile care ne mișcă. E în sufletul omenesc o ordine de lucruri tot atât de fatală ca și aceia din lumea mecanică, și astfel evenimentele care sguode istoria sunt inevitabile ca și evenimentele în constelația cerească. Anul ce ‘ncepe nu inspiră multă speranță, nu anunță multă bucurie. Poporul nostru este așezat între furtuna ce vine din apus spre a întâmpina pe cea de răsărit.

Starea noastră nu depinde de noi, va fi determinată de alții, și totuși guvernul se ocupă cu chestiuni care au menirea să agite opinia publică. E păcat și nedemn ca ‘n situația gravă în care ne aflăm, să mai jucăm comedia luptelor lăuntrice. Se ‘ncheie și după datina noastră cu ziua de astăzi un șir de evenimente măsurate după apuneri și răsăriri de soare și fixate în memoria noastră cu cifrele acestei măsurători. Dacă privim regularitatea fenomenelor lumii siderale și o comparăm eu nestatornicia sorții omenești, am putea crede că altceva se petrece în ceruri, altceva pe pământ. Cu toate acestea precum o lege eternă, mișcă universul deasupra capet elor noastre, precum puterea gravitațiunii le face pe toate să plutească cu repejune în chaos, toți astfel alte legi, mai greu de cunoscut, dar supuse aceleiași necesități, de la care nu este nici abatere, nici excepție, guvernează oamenii și societățile. Oricât de mici am fi pe acest glob atât de neînsemnat în univers, a cărui an întreg de câteva sute de zile nu e măcar un ceas pentru anul lui Neptun de șasezeci de mii de zile, totuși ce multe și mari mizerii se petrec în atât de scurt timp, cât de multe mijloace nu inventează oamenii spre a-și face viața grea și dureroasă!

S’ar crede că cu cât cunoștințele înaintază, cu cât omul câștigă convingerea despre nimicnicia lui și despre mărimea lui Dumnezeu, ar scădea deșertăciunea care este izvorul urei și al desbinărilor; că încredințându-se că nu numai nimic este, ci chiar mai puțin decât nimic, de vreme ce viața omenească este ceva accidental și trecător pe coaja pământului, mintea lui va fi isbită cu atâta adâncime de

acest mare problem, încât să poată uita patimele mici cari-l mișcă, mai puțin înseninătoare decât o picătură în ocean, de cât o clipă în eternitate.

Dar nu este astfel. Se vede că aceeași necesitate absolută, care dictează în mecanismul orb al gravitațiunii cerești, domnește și în inima omului; că ceea ce acolo ni se prezintă ca mișcare, e dincoace voință și acțiune și că ordinul moral de lucruri e tot atât de fatal ca și acel al lumii mecanice. De aceea vedem că marile evenimente istorice, războaie cari s'gudue omenirea, deși par a atârna de decretul unui individ, sunt cu toate acestea tot atât de inevitabile ca și un eveniment în constelațiunea cerească.

E drept că cei vechi n'aveau cuvânt de-a pune oroscopul și de-a judeca după situațiunea aparentă a luminilor ceea ce se va petrece odinioară pe pământ, dar cu toate acestea, în naivul lor chip de-a vedea se ascundea un adevăr, acela, că precum o constelațiune e dată cu necesitate, tot astfel evenimentele de pe pământ se'ntâmplă într'un șir, pare că de mai nainte determinat.

Dacă, după constelațiunea împrejurărilor celor din urmă, am pune oroscopul anului ce vine, nu multă speranță ne-ar inspira, nu multă bucurie ne-ar face.

Din nou chestiunea Orientului sau mai bine a împărțirii împărăției otomane e obiectul ce preocupă lumea politică și se poate ca evenimentele din Egipt să fi fost cel dintâiu stadiu al desfășurării chestiunii. În adevăr după înfrângerea insurecțiunii, a început a se desemna cu claritate alianța austro-germană și a se da pe față înarmările Rusiei.

Franța, gata a fi privitoare interesată la uriașa ciocnire dintre lumea slavă și cea germană, gata chiar a participa – și fata favebunt – pierdut însă tocmai în preziua anului nou pe bărbatul care reprezenta politica ei de acțiune.

Cu toate acestea, nu credem ca moartea unui om, oricâtă însemnătate suspensivă ar avea pentru evenimente, să le poată înlătura cu totul.

În acest conflict, pe care viitorul îl indică cu claritate, ce se va alege de cei mici? Poporul nostru mic este pus tocmai ca o muche de despărțire între furtuna ce vine din apus pentru a întâmpina pe cea din răsărit.

Oricare ar fi soarta armelor, oricare norocul războiului, oricât de înțeleaptă va fi politica micului popor, rezultatul evenimentelor va fi totuși stabilirea unei preponderanțe politice, pururea fatală nouă, chiar dacă nu ne-ar amenința cu nimicirea totală.

Oare în preziua unor evenimente, determinante pentru soarta noastră, fac bine oamenii ce ne guvernă de-a pune chestiunea revizuirii constituției? Fac bine a propune excluderea din viața publică a elementelor celor mai luminate ale poporului, cari s'au dovedit în toți timpii a fi și cele mai patriotice, prin suprimarea colegiului I?

Nu numai că nu fac bine, dar chiar șeful acestui guvern a recunoscut-o aceasta, căci însuși tindea la amânare reformelor, întemeindu-se pe probabilitatea evenimentelor, ce bat la poarta cetății noastre.

Cu toate acestea curentul fatal de înnoituri, care e caracteristic pentru epoca de spoială în care trăim, împinge pe majoritate la punerea unor chestiuni ce nu pot decât să turbure țara și să accentueze deosebiriile de interes și de partid între oameni.

Cu părere de rău cată să constatăm că, cu toată bătrânețea prematură a năravurilor, inteligența politică a acestei țări arată uneori semne de copilărie.

Ca un sfinx, mut încă și cu ochii închiși, stă anul viitor înaintea noastră, dar știm bine că multe are de zis, că cumplite sunt enigmele ce le va rosti, că în prăpastie va cădea cel ce nu va fi în stare să le deslege.

Iar Edipul destinelor noastre se uită în fața acestui sfinx, și în loc de a fi pătruns de seriozitatea adâncă, tragică poate a fizionomiei lui, el s'apropie de monstru pentru a-i răspunde cu... jucăriile noastre constituționale... Fără îndoială ceea ce are să se'ntâmplesse se va 'ntâmpla, dar e păcat și nu e demn ca atunci, când timpurile sunt foarte serioase, un popor să joace mica comedie a luptelor sale dinlăuntru."

Articolul "La un an nou", scris de Mihai Eminescu, a fost publicat în "Timpul", la 1 ianuarie 1883 (material de la Theodor Răpan)

***

II-CETATEA DACO-VALAHĂ. OAMENI, VOCI, AUTORITĂȚI

1-interviul revistei „contraatac”

INTERVIU LUAT DE RADU POCOVNICU – LUI FLORENTIN SMARANDACHE

RADU POCOVNICU: Bună ziua, ce mai faceți stimate domnule Florentin Smarandache?

FLORENTIN SMARANDACHE: Sunt prins în cercetări, creații, călătorii și, evident, în predarea la catedră.

R.P.: Oricine ar rasfoi CV-ul dv., ar rămâne impresioant de activitatea dv. prodigioasă în matematică, și nu numai. Cum ați enumera, pe scurt, cele mai importante realizări ale dv.?

F.S.: Domeniul neutrosificelor în știință, nemateria, ipoteza supraluminală, paradoxismul în literatură și artă etc.

R.P.: Cercetările dv. s-au extins nu numai asupra matematicii, ci și asupra fizicii și chiar filosofiei și artei. Există această tendință pentru un matematician de a evada din sfera numerelor “*reci*”, abstracte, într-o cunoaștere de tip universal?

F.S.: Există. Deseori evadez din teritoriul rigid al științei, intrând în sfera moale a literaturii, ca apoi să mă pot întoarce din nou la știință.

R.P.: Ce este neutrosafia?

F.S.: O generalizare a dialecticii hegeliene.

Dialectica se bazează pe dinamica contrariilor [<A>și<antiA>], unde <A> este o idee / noțiune / teorie etc., iar <antiA> opusul ei. Neutrosafia include însă și neutralul dintre ele [<neutA>], deoarece, în realitate, avem de a face cu o triadă. De pildă, dacă două țări sunt în război între ele, unele dintre țările neutre încep să se dea de o parte sau alta a conflictului. Deci, avem o dinamică nu numai a contrariilor, dar și a neutralului dintre ele: <A>, <antiA>, și<neutA>.

R.P.: Dar paradoxismul? E adevărat că a fost o formă de protest împotriva totalitarismului? Cum l-ați aplicat efectiv și cum a fost primit în epoca comunistă?

F.S.: Paradoxismul se bazează pe folosirea excesivă a contradicțiilor, antitezelor, oximoronilor, paradoxurilor în creație.

L-am aplicat împotriva totalitarismului scriind în contra-sens [vezi, de pildă, volumul în franceză „*Le*

sens du non-sens” (Sensul nonsensului), bazat pe interpretarea, la propriu, a clișeele lingvistice franceze]. Dar și creând cărți politice antitotalitare, precum: un roman intitulat, în mod paradoxist, „*NonRoman*” (<http://fs.gallup.unm.edu/NonRoman.pdf>) – tradus în engleză „*NonNovel*” (<http://fs.gallup.unm.edu/NonNovel.pdf>), și trilogia teatrală „*MetaIstorie*” (<http://fs.gallup.unm.edu/MetaIstorie.pdf>) – de asemenea tradusă în engleză „*A Trilogy in pAradOXisM / Avant-Garde Political Dramas*”, ZayuPress, Hampton, VA, USA). Trilogia „*MetaIstorie*” cuprinde piesele de teatru: „*Formarea omului nou*”, „*O lume întoarsă pe dos*”, și punctul culminat „*Patria de animale*”.

Prima piesă „*Formarea Omului Nou*” a fost tradusă în rusă de către scriitorul rus Adolf Shvedchikov în „*Sotvorennye Novogo Cheloveka*” (2010), iar a doua și a treia - traduse tot de el și publicate sub titlul [Перевёрнутый мир & Страна Животных](#) (2011).

R.P.: Ați scris și piese de teatru, dintre care „*Patria de animale*” pare cea mai cunoscută. Despre ce e vorba?

F.S. : Despre o societate totalitară, în care oamenii sunt transformați în animale. Este o dramă experimentală, fără cuvinte, evident anti-totalitară.

„*Patria de animale*” s-a jucat la Festivalul de Teatre Studențești din Casablanca, Maroc, în perioada 1-21 septembrie 1995, cu o trupă din Timișoara, în regia lui Diogene V. Bihoi, primind Premiul Special al Juriului. De asemenea, s-a mai jucat la Karlsruhe, Germania, de către aceeași trupă teatrală, pe 29 septembrie 1995.

Am mai scris și o trilogie teatrală pentru copii: „*Întâmplări cu Păcală*”, jucată de către elevi ai Colegiului Frații Buzești din Craiova, în regia criticului literar Constantin M. Popa, dar și la o școală primară din București.

R.P. : Ați emis o teorie - „*nu există o barieră a vitezei în univers și se pot construi orice viteze*”. Ați elaborat această teorie, este ea valabilă conform criteriilor științifice?

F.S. : Într-un interviu anterior, jurnalistul craiovean Ion Jianu menționa, pentru revista „*Gazeta de Sud*” că:

În septembrie-octombrie 2011, presa românească centrală a scris despre validarea parțială a ipotezei dvs. din 1972, când ați afirmat că viteza luminii poate fi depășită. V-au numit „românul care l-a contrazis pe Einstein”. Continui, făcând concluzia că astfel și Teoria Absolută a Relativității, pe care o propuseși în cartea dvs. din 1982, se confirmă. Este vorba despre experimentele de la CERN, în care se demonstrează că neutrinii circulă mai repede ca lumina.

Vezi, în Enciclopedia de Fizică, **Ipoteza Smarandache:**

<http://scienceworld.wolfram.com/physics/SmarandacheHypothesis.html>.

Domnule Pocovnicu, vă spun că m-a bucurat reușita acestui experiment internațional, confirmând atât ipoteza mea supraluminală, cât și Teoria mea Absolută a Relativității (TAR). În vreme ce Einstein postulase, în anul 1905, că viteza luminii nu poate fi depășită și că spațiul și timpul sunt relative, eu am considerat opusul său, și anume că viteza luminii poate fi depășită, iar spațiul și timpul sunt absolute. În felul acesta, am eliminate unele anomalii (le numesc eu) din Teoria Specială a Relativității (TSR), cum ar fi: dilatarea timpului, contractarea spațiului, precum și a paradoxurilor relativiste – chestiuni care mi s-au părut ficțiuni științifice, nu realitate... Am mers mai profund, și am considerat parametrizarea TSR, care generează mai multe Relativități.

R.P. : Sunteți preocupat și de domenii mai „*profane*”, precum astrologia?

F.S. : Nu mai am timp.

R. P. : Credeți în zodii?

F.S. : Nu, dar citesc despre **Săgetătorul** meu – mai mult din curiozitate.

R. P. : Dar în soartă?

F.S. : Poate parțial. Există și butada că soarta și-o face omul cu mâna lui, dar mai sunt și întâmplările independente de om, care schimbă cursul vieții sale.

R.P. : Ați fost nominalizat inclusiv la Premiul Nobel pentru Literatură, în 2012. Senzația mea e că românii nu știu prea multe despre dv.; și așa extrapola aici, în legătură cu toți românii valoroși, plecați în afara granițelor, pe principiul “*nimeni nu-i profet în țara lui*”. Cum explicați?

F.S. : Într-adevăr, nimeni nu-i profet în țara lui. Dar eu nu scriu pentru a fi cunoscut în România, sau în altă parte, ci din pasiune și fiindcă simt că am ceva de spus.

De fapt, cine-s astăzi cunoscuți? Politicienii, sportivii, infractorii și pițipoancele! Și ce fapte-s popularizate? De cancan!

Este și adevărat că din Vest *se aude* mai bine decât din țară, dacă realizezi ceva, iar Occidentul are puterea de a te proiecta lumii.

R.P. : Cum vi se pare România anilor 2015?

F.S. : Se întrevăd șanse ca România să se redreseze. M-am bucurat de victoria în alegeri a candidatului PNL Klaus Johannis. Să sperăm că va reuși să impună multă disciplină, seriozitate și muncă – în spiritul său german.

Ianuarie 2015

NOTA RED. : Evident, redactorul revistei „*Contraatac*” a înregistrat doar cuvintele care s-au spus în interviu...

***

2-doar o vorbă să-ți mai spun:

**25 DE ANI DE CULTURĂ „LIBERĂ”. N-
AVEM CU CE SĂ NE LĂUDĂM**

N-are rost să mă ocup aici de instituția guvernamentală a Culturii (de Ministerul Culturii și direcțiile sale din fiecare județ; plus Departamentul Culte) și de neputința ei de a atrage de la bugetul

statului măcar 0,10 la sută din PIB! Nici nu se pune problema de 1 la sută acordat culturii române. S-au schimbat 9 miniștri ai Culturii numai în ultimii trei ani, la ce să te aștepți? E clar că e un minister menținut numai pentru a mulțumi politicienii din coaliția guvernamentală la împărțirea bucatelor.

Să vorbesc la general despre cultura română, iar n-are haz. În ultimii 25 de ani, în orice caz, cu ce am fost recunoscuți ca valori în lume? Dacă premiile dau valoarea, atunci nu trebuie să uit de cinești români tineri, care s-au întors cu diplome importante internaționale, dacă e să rămân numai la exemplul lor. Pe de altă parte, aud azi că un arhitect român (Cătălin Dragomir) a proiectat cel mai înalt turn din lume, la Dubai. Sau că pictorul Adrian Ghenie se vinde cel mai bine în străinătate (cu milioane de euro). O fi semn al valorii lor? Nu mai pun la socoteală numeroasele premii specifice internaționale în lumea muzicii și a teatrului... Identitatea românească se manifestă, în principal în și prin cultură profesionistă. De când România a intrat în Uniunea Europeană, totuși, cultura română n-a înregistrat o cotă de receptare aparte (sau n-am conștientizat-o eu). Deocamdată ne confruntăm cu fenomenul grav al emigrației economice (al muncii „ca sclavi” în Occident; e vorba de trei milioane de români, care și-au lăsat familiile acasă), el ne distruge „fibra”. Pe de altă parte, Educația precară (pur și simplu elevii nu mai vor să învețe, preferă să acumuleze „după ureche” informația, aceea care-i satisface poftele, distracția) duce de răpă cultura. Subcultura e la putere. Institutul Cultural Român, care ar trebui să vândă cultura română în lume la nivel înalt, e doar o instituție politizată minoră, ea face jocul promovării mediocrităților, al descurcăreților și al găștilor din toate domeniile creatoare.

Dinspre literatură, o privire din interior: „în mare, vedere din avion”. Fără să ne facem iluzii. Avem azi un scriitor multipremiat în străinătate, „celebru” (în august 2015 a primit 25.000 de euro în Austria, „premiu de stat”) și care e nominalizat la Premiul Nobel: Mircea Cărtărescu. Literatura română defilează cu el, o fi de ajuns? Majoritatea scriitorilor români rămâne în plasa limitelor naționale (ale limbii române). Sigur, sunt și alți scriitori români premiați (cu cărți ale lor traduse) în lume — doar ei ar trebui să conteze? Dar n-au decât impact conjunctural. Și până în 1989 au fost scriitori români traduși în prostie în străinătate, care au primit premii (de care azi nu se mai scoate o vorbă)... În ultimii 25 de ani au apărut istorii literare credibile ale literaturii române, în ele găsești ierarhii care nu țin cont de premii. Au murit de la Revoluție până azi o întreagă falangă de scriitori performanți. Dacă e să ne luăm după declarațiile Uniunii Scriitorilor din România, azi UR are 2.600 de membri, în condițiile în care tinerii scriitori stau deocamdată deoparte. Nu ne putem plânge, vreau să spun, că nu avem scriitori. În ultimii 25 de ani, în afara „selecției naturale” (generația șasezecistă și promoția șaptezecistă își numără pe degete „marii” lor scriitori rămași în viață; dar și generația optzecistă e decimată), literatura română pare a fi în *stand-by*. Au apărut generații noi, nouăzecistă și douămiiste, dar n-au impus personalități scriitoricești de seama celor din celelalte generații. Altfel, poezia a ținut prim-planul literaturii române și după Revoluție (ea nu se mai sincronizează cu nimeni, poezia română are conștiință de sine; experimentează strălucit în continuare). Revoluția n-a însemnat o rupere de stil, de formă sau de conținut în poezie. S-a încercat o delimitare de poezia scrisă înainte de Revoluție și nu s-a reușit, România a avut o poezie remarcabilă și sub comunism (mai ales aceea a poezilor „din subteran”, fără funcții în structurile regimului ceaușist). În proză, lucrurile au evoluat abrupt, cei considerați mari scriitori înainte de Revoluție (chiar și cei ce aveau să devină după Revoluție academicieni) au fost trecuți pe lista... „expirațiilor” (pe nedrept) de noile generații; o prostie, istoria literară are cursul ei natural, care trebuie consemnat și cu valorile lui de moment. Poezii care au publicat romane după Revoluție au dat culoare și originalitate. În dramaturgie nu s-a înregistrat nici un eveniment după Revoluție. Critica literară a încetinit motoarele (mai ales cea de întâmpinare, după părăsirea baricadelor de către N. Manolescu și Eugen Simion), motiv să provoace o și mai serioasă confuzie — producția de carte a crescut amețitor, praful s-a ales de comentariul pe text. Din păcate, azi poți să-ți cumperi cronică literară preferată, „cu banii jos”. Eseistica nu mai stă în umbra criticii literare (amestecată cu publicistica, are și cititori). Jurnalul (memorialistica) a luat avânt extraordinar după Revoluție. Interesant de observat că ultimii veniți în literatură se pot lăuda cu critici și esești-publiciști de primă mână de la debut. Altfel, valoarea literară s-a relativizat, a devenit aleatorie,

noile generații contestă criteriul estetic, e „o democrație a gusturilor: dacă mie-mi place, are valoare”. Au apărut... mii de edituri (azi mai sunt în scripte 2.500 de edituri), a explodat producția de carte proastă. S-au înmulțit revistele literare, totodată, pe banii autorităților locale (sunt județe care au și zece reviste de cultură — de pildă Galați: *Antares*, *Porto-Franco*, *Axis Libri*, *Dominus*, *Boema*, *Dunărea de Jos*, revista de critică *Antares*. *Axis Libri*, *Le Courier International de la Francophilie*, *Akademia* și *Noduri și semne*), care au înmulțit aberant diletantismul — au autoritate cu adevărat revistele de tradiție (reprezentative, tip *Familia*) și cele editate de URSS. Sigur, de la Revoluție până azi au dispărut multe reviste de cultură și edituri. Un simptom al acestor vremuri e legat de faptul că au dispărut cititorii de reviste literare și de cărți de poezie sau de teatru. Alt simptom: scriitorii s-au trezit etichetați (ei între ei), de stânga, de dreapta, de centru sau „apolitici”, au izbucnit conflicte pe seama opțiunilor lor politice. Nu mai pun la socoteală contestarea juriilor care acordă premii literare de soi. Plus adversitățile colegiale, isteriile de promovare sau contestare. Azi, influența Uniunii Scriitorilor e în pragul scindării, apărând un „grup reformator” care vrea să tot schimbe de dragul schimbării *establishment*-ul („echipa lui N. Manolescu”; cea care a ținut cu dinții să păstreze criteriul estetic în afirmarea unei valori, de fapt) — deși n-are ce să pună în loc. Viața literară din România de azi n-are cu ce să se laude, fiecare scriitor care se respectă stă în banca lui și încearcă să publice cărți pentru posteritate. Nici nu mai are importanță că, după moarte, cei numiți „mari scriitori” în timpul vieții sunt „șterși din scriptele literaturii române” de generațiile de după ei. Se speră, realist, să fie mântuită literatura română de unul dintre scriitorii ei, care să primească Premiul Nobel, râvnit de cel puțin 100 de ani. Deocamdată literatura română n-are cărți care să fie reperi în literatura universală.

de LIVIU IOAN STOICIU, București

***

3-din inimă: Ligya DIACONESCU, Montréal/Canada

POARTA SPRE DUMNEZEU ESTE CREDINȚA

- "Tot încărcată ca furnica, Ioano, de unde vii?"

- "Uf ...! ... , din piață, ce să fac? Nu știi că, duminica îmi fac cele mai multe cumpărături? În rest, când? Cu serviciu', copiii, timpu' e scurt nu-mi mai ajunge! Sâmbăta și duminica spăl, calc, gătesc, deretic prin casă! Da' tu de unde vii?" "De la biserică. Eu duminica nu fac nici o treabă, e mare păcat! A fost plin azi de lume. Fu lăsată - secului ieri. Și tineri, și bătrâni, oameni cu copii mici, nu mai aveai loc în biserică. "Așa e, de azi începe postu' Crăciunului. Și eu vrusei să aprind o lumânare, da' cu atâtea bagaje, n'avusei cum. M-o ierta Dumnezeu! Ce rele fac? Nu fur, nu mint, nu preacurvesc, numai n-am timp". "Nu-i chiar așa... Dacă ai vrea ti-ai face. Zice că și cel ce nu poate merge pe picioarele lui trebuie să intre în biserică duminica, la sfânta slujbă, chiar să-i roage pe alții să-l care. Io țin tot postul! Ne zice popa că în postu' ăsta, în fiecare sâmbătă e dezlegat de pește. E mai ușor. Ciorbă de pește, pește prăjit, icre, conserve! Tu postești?" "Aș vrea și eu da' cu copiii ăștia trebuie să gust mâncarea, uneori uit și bag în gură ce rămâne de la ei. Da' aș vrea să țin post prima săptămână, ultimile două și miercurea și vinerea. Tu, ce mai faci, tot pensionata medical?" "Păi, tot, nu e mai bine așa? Decât să merg iar la serviciu, să mă dea iar în șomaj... ce să fac?". "De-aia ai timp. Copii n-ai!

- Eu când merg la biserică, văd atâtea răutate, că, cei ce se duc, nu toți, da' mulți dintre ei, mai mult păcătuiesc. În loc să asculte slujba, bârfesc, se iau de unu' si altu', ba că n-au făcut crucea bine, ba că na-u pus lumânarea cum trebuie, ba că... dar mai bine mă duc când am dispoziție sufletească, și mă luminez, și mă liniștesc. Dau și acatiste și mă rog mult și acasă. Doar m-o auzi Dumnezeu. Mai sunt unii care se trimit unii pe alții la biserică. Du-te tu azi în locul meu. Eu, cred că, dacă nu ești dispus să mergi, mai

bine nu te duci, e mai mare păcat”. “Ba, nu-i așa. Mulți nu mai cred în Dumnezeu și nu vin la biserică”. “N-au timp, ți-am zis. Da` eu cred că nu-i nici unu` care să nu creadă. Și cei bogați au necazuri. Nu e nimeni pe deplin fericit. Toata lumea are probleme”. “Nu cred toți, vezi-ți de treabă!” “Ba da, mai ales când au un necaz. Tu nu știi cum e să ai un copil. Și cel mai înstărit om, ar da totul atunci când un copil ar fi pe moarte să-l salveze. Și tot omu` la necaz zice: “Doamne, ajută!” Și mai sunt unii, care se tot laudă că merg la biserică, dau de pomană, fac, dreg. Eu știu că asta nu trebuie spus, trebuie făcut din tot sufletul. De fapt, Dumnezeu e singurul care ne judecă. Și tot El, le vede pe toate”. “Așa e, dar trebuie să mergem la slujbă. Hai că ajunserăm acasă. Mănânc și mă culc. Tu ce faci?” Nici nu știu, da` oricum am foarte multă treabă! Unul din filozofii mei preferați că mai și citesc din când în când, Petre Țuțea, spunea: “Poarta spre Dumnezeu este credința, iar forma prin care se intră la Dumnezeu e rugăciunea. Rugăciunea este singura manifestare a omului prin care aceasta poate lua contact cu Dumnezeu”. La revedere și numai bine!”

Ligya DIACONESCU/STARPRESS/Montréal/CANADA

***

4-gândurile lui IOAN DE AUSTRALIA:

CUVINTE POTRIVITE

- Cei fugători după o glorie pe care nu o merită, o pot câștiga cu șiretlicuri, dar numai că va fi ca aburul pe care repede îl împrăștie vântul.
- Obraznicia dubios de grăbită a fi în rândul din față, nici nu observă calmul înțelepciunii ce-I zâmbește cu milă.
- Mă supără mai mult niște prostii scrise ortografic și ortoepic, decât bunăoară o scriere cu adevăr: ”**io vă iubesc pă toți**”, fiindcă, în esență, **o iubire transmite**.
- Bătrânii fac multă vorbărie, de aceea uneori prind numai căi paralele, adică, pe lângă minciună, dar și pe lângă adevăr.
- Șmecheria îmbrăcată în haină culturală este o steluță a minciunii, infectează, obstrucționează psihicul oamenilor, deaceia trebuiesc înștiințați șmecherii să se lase de acest talent.
- Când un politician se desprinde de poporul cel susține, el devine o iască pe un copac frumos.
- Când bisericile se ceartă, e semn că sunt în căutare de Dumnezeu.
- Cultura și bunul simț sunt calitățile sănătoase, care nu otrăvesc mediul și societatea.
- Cel ce asuprește un Neam, cu gândul la câștiguri numai pentru neamul său, drept în fața lui Dumnezeu, nu poate fi.
- Interesant, dorindu-ți acea intimitate proprie, unii au grijă să te taie pe bucăți și bucățele, din care cu greu te mai poți reconstitui.
- E mai folositoare prietenia unui om simplu, decât falsitatea unui învățat: primul zidește, al doilea distruge.
- Când te împresor necazurile, înțelept este să ai întotdeauna un pom la spate, acesta fiind păstrarea simplității tale; chiar dacă obraznicii o numesc prostie, ea reprezintă cea mai mare înțelepciune, căci se cuprinde în terenul lui Dumnezeu!

Ioan MICLĂU “GEPIANUL”-Cringila/AUSTRALIA

***

IO PE VALEA NILULUI

După ce zeița Hera , a marelui Zeu nevastă,
O recunosc pe IO, o alungă printre stele,
De prea multă gelozie socotind-o o năpastă,
Și înfuriată-ncearcă s-o alunge-n depărtări,
S-o înece cu grăbire în a Sâmbetei* vâltori:
”Tocmai ea, o pământeană, precum oacheșă
Semele,
De-l tot atrăgeau pe Zeus numai înspre fapte
rele,
Doar de-ajuns mi-ar fi amarul nașterii lui
Dionysos

Și-a troianului Apolo!”

Dar cu cât gonia zeița gândul ei cel mai gelos,,
Cu atât tulbura lumea, făr-a prinde vrut folos!
În zadar urnea Olimpul cu-a ei noblețe rară,
C-ar fi fiica lui Inachos, colo, neam de sapă-
agrară!

Zeus cel îndrăgostit, roșu precum meteoritul
Ridicat ș-ascuns de nouri, acei veșnici călători,
Repede ajunse-n valea Nilului umbrat de flori,
Unde IO fugi - pătrunsă de speranțe și fiori!
Aici Zeus o găsește, din vițea o face zână,
Și precum e obiceiul, se plimbă mână-n mână!

Hera cheamă pe Artemis - zeitatea Castității,
Ca să afle ce mai știe despre lumea nedreptății!
Zeitatea vine-ngrabă pe un noure umbros,
Zicând: IO iar îi născu lui Zeus pe Epaphos!

Hera zeitatea strigă:

”Mult e timpul, lungă calea, astei veșnice
tristeți,

Câte vise, planuri, făurităm în veșnice-mi
tinereți,

Tot Olimpul se sfărâmă, zeii se-mbrâncesc în
lupte,

Ce lumini aducem oare?

Ce gândiri avem sub frunte?”

Creanga lui Epaphos naște floarea regilor d-
Egypset,

Peste veacuri Aigyptos îl înfrânge pe Danaos,
Care cu-ale lui multe fiice în corăbii se reped,
Îngroziți găesc salvarea pe-a Mediteranei cale,
Spre-acel loc al amintirii, loc al anticului Argos,
Al strămoașei IO cea plânsă , fiica regelui
Inachos.

Rugători la Zeus iarăși, zeii îi îndemn să vie!
Aici regele Pelasg , îi primește și-i întrebă
curios:

”Cine sunt? De unde vin? În sfârșit aflară taina,
Că-s din rădăcini frățești,alungând de-
ndatăspaima!

Acea spaimă ce cuprinse fiicele lui Danaos,
Căci mai bine vor să moară decât să se dea
mirese

Fiilor lui Aigyptos!

Danaielor fecioare Zeus cel ocrotitor, prin
tradiția divină,

Libertatea le-o oferă!

Toate-eresurile vremii, serbări dionisiace,
serbări eleusiene,

Le reintegreză iarăși vieții și tradiției elene!

Dar și dragostea e Lege, Afrodita a iubirii
zeitate,

Vine-n scena lumii-ndată, ordonând a vieții cale,
Înspre veșnica iubire și a ei infinitate:

**”Cerule sacru este dornic a îmbrățișa
Pământul”**,

Profețindu-i Hypermestrei a fi cea mai demnă
mamă!

Astfel, fiii lui Aigyptos în corăbii urc cu dor, să
ajungă a avea

Fiecare o mireasă, rugându-i pe zei s-aprindă,
Pentru ei din cer o stea!

*

*

Pe-ale Mediteranei valuri vin corăbii argintate,
Îar în ele solii nunții tot repetă-n cor iubirea ce-o
aduc

Danaidelor din Argos, ce-s în drama libertății-s
neschimbate!

Mare groază, multă jale și-ntristare s-a întins
peste cetate,

Când solia egypteană le cerură de mirese!

Grozav ele plâng și fug!

Se reped aigyptoșii să le prindă să le-mbarce
cum apuc!

Dar atunci ca din minune regele Pelasg apare,
Însoțit de luptători, el opri îndată drama, fiicelor
dând apărare!

Solia însă răspunde: ”Să știi că ai dat semnalul
unui razboi viitor!”

Regele Pelasg dă știre: ”Argeienii apăr dreptul
celui venit rugător!”

Dar Olimpienii-au multe alte gânduri și
deznodăminte,
Nu pătrunde pământeanul la ce Zeus hotărăște,
ori ce-au zeii pe cântar,

Vorba e că în final, Danaidele-s convinse să se
dăruie mirese,

Fiilor lui Aigyptos!

Tragediilor din Argos!

Danaidele făcură jurământ ca,-n noaptea
nunții,

Fiecare să-și înjunghie pe alesul ei de mire!

Groznic omor săvârșiră, s-au cutremurat și
munții,

Chiar Olimpul cu-a lui zeități ce veșnic
aducumii îndreptare,

Însă la aceste crime greu le era a decide,

Căci o dragoste forțată nu-i o taină-n căsnicie,

Dar nici groaznica idee de-a ajunge a ucide!

Minuni eleusiene înțeleg și ei că-s bune să
existe,

Arion poetul vremii l-a-nțeles pe Dionysos, pe
Artemis,

Demeter și pe Apollo, deși traci, ei ridicară
gustul vieții,

Scări de aur spre Olimp!

***

Ioan MICLĂU “GEPIANUL”, Cringila/AUSTRALIA

(scriere compusă în *Ialomița, lângă Bucegi)

***

IOAN MICLĂU-GEPIANUL: Recenzie la cartea ”OAMENI, FAPTE, ÎNTÂMPLĂRI”

Autori: Pr. STELIAN ZOICAN, Pr. AL. STĂNCIULESCU-BÂRDA

”...Cât de frumoase sunt cărțile care readuc la lumina zilei prezente, oameni și fapte din vremile trecute, aducându-ne nouă celor de azi, amintiri ale continuității mereu reînnoite a vieții, dinspre străbuni la nepoți și strănepoți! Așa percepeam eu cartea despre care doresc să scriu aceste rânduri, cum se zice azi, a scrie o recenzie. Hotărârea am luat-o tocmai în prima zi de Primăvara australiană, adică 1 septembrie, 2015, aceeași dată cu prima zi de toamnă europeană, iar eu și nevastă-mea vorbeam despre vremile copilăriei noastre, în timp ce intindeam pe uscător hăinuțele spălate ale nepoților! Fiindcă părinții lor erau la servici, fiind deci o binecuvântare dumnezească să ai părinți, bunici alături! Știam acest adevăr, de aceea îl și infăptuiam cu mult drag!

”Auzi tu, nevastă, încep eu vorba, îmi vin în minte versurile unui cântec de pe vremea când eram copil de vrea 9-10 ani; auzit și învățat de la niște fete din satul Homorog, lucrând noi la niște grădinării din zonă; pliveam morcovi, ardei și roșii, care (auzeam noi) că vor fi trimise rușilor. ”*Doamne apără, zice nevasta, dar cum poți ține minte astea?*” ”*Așa bine!*” Am început să i le repet, chiar prin cântec:

”*Cucuruz cu frunza-n sus,*

Țucu-i ochii cui la pus,

Că la pus cu patru boi,

Țucu-i ochii amândoi;

(*-căprui).

Ne-am bucurat împreună!

Și la pus cu patru vaci,

Țucu-i ochii cei bărnaci;*

Priveam la cartea ”*Oameni, Fapte, Întâmplări*”, editată la Editura ”*Cuget Românesc*”, 2015, de către eruditul Preot prof. dr. **Al.Stănciulescu-Bârda**, carte ce o aveam pe masa din fața mea, primită doar cu câteva zile în urmă, și pe care o și citisem, adânc pătruns de atâtea varietăți și valori sufletești, cu care porneau pe calea vieții lor, copiii de țărani din zonele muntoase mehedintene!

În acel moment, am simțit cum mă inundă acea energie îndemnătoare, pe care o sesizez întotdeauna, când mă bântuie ideea unei fapte bune, a poeziei, sau a lucrului prin grădină!

Așadar, să prezentăm structura acestei cărți minunate. Cu un ”*Cuvânt înainte*”, semnat de editorul Pr. **Al.Stănciulescu-Bârda**, prin care de fapt vom afla despre contribuția comună a celor doi autori la realizarea cărții, Pr. **Stelian Zoican**, Pr. **Al.Stănciulescu-Bârda**. Vom afla despre valoarea și talentul de creștin desăvârșit al Preotului **Stelian Zoican**, căruiu îi aparțin povestirile, iar editorului, extraordinarul merit de a fi salvatorul acestor amintiri și fapte, prin tipărirea lor într-o carte.

Pr. **Stelian Zoican**, ne spune domnul **Bârda**, era un foarte bun povestitor, atractiv, întotdeauna plin de speranță și optimism, a făcut cinste misiunii sale preoțești, stăpân întotdeauna în cele ce împlinea. Era dintr-o familie de creștini adevărați, doar că nu prea se îndemna la scris, deși bunul său prieten din Malovăț, îl îndemna să nu lase aceste fapte și întâmplări nescrise, spre a rămâne în continuare niște oglinzi de referințe pentru generațiile viitoare. Sunt acolo adunate istorii ale unei lumi, care asemenea celei de azi, se bucura de viață, de bucurii, oameni ce îndurau cu tărie și speranțe de mai bine, toate greutățile vieții lor. Era viața părinților și a străbunilor noștri!

În continuare, structurarea cărții se realizează prin șase Părți bine definite dar în același timp organic legate!

Partea I-a. ÎNAINTAȘII

Partea a II-a. COPILĂRIA

Partea a III-a. AMINTIRI DIN SEMINAR

Partea a IV-a. DIN VIAȚA DE PREOT

Partea a V-a. OAMENI, FAPTE, ÎNTÂMPLĂRI

Partea a VI-a. CHIPURI ȘI ICOANE.

Meritul editorului Pr. Al.Stănciulescu-Bârda devine cu atât mai substanțial, cu cât în final Pr. **Stelian Zoican** reușește să-și aseze faptele vieții sale, așa cum au fost ele în realitate, pe mai multe discuri de înregistrare, rămânând co-autorului și editorului cărții marea sarcină a le asculta, rescrie, regrupa, îndrepta, ca, totuși, să nu se piardă aceste valori spirituale, fapte reale, și demne de învățătură, demne de a cunoaște noi, cei de azi, suferințele și bucuriile părinților noștri, obiceiurile lor, felul lor de a trăi și întrajutora, și, mai ales, valoarea unui Preot dăruit misiunii sale sfinte, folosul acestuia în conduita vieții satului românesc!

Ca să vedem și să înțelegem cât mai profund valoarea acestei cărți noi apărute, să ascultăm ce ne spune editorul acesteia, Pr. Al.Stănciulescu-Bârda:

- ”*De cele mai multe ori când îl întâlneam, îmi dădeam seama că e un foarte bun povestitor. Avea o memorie excepțională și se obișnuise să-și presare conversațiile pe care le avea cu mici istorioare din viața personală, ori din cele cunoscute de la alții, pentru a fi mai convingător în ceea ce susținea*”(pag.9).

- ”*Cartea de față, <<Oameni,fapte, întâmplări>>, este o realizare a Părintelui Stelică, alături de numeroasele CD-uri, pe care a înregistrat muzică populară din zona de munte a Mehedințiului. Contribuția subsemnatului e minoră, în sensul că am repovestit piesele părintelui*”(pag.11).

Este aci, desigur, o împreunare de modestie și sinceritate!

Oricum, trebuie observat și adevărul căci ascultând, descifrând și legând relatările de pe CD-uri, nu era o muncă prea ușoară, și cred că nici nu s-ar fi angajat oricine la o asemenea treabă! Doar puterea unei chemări interioare, de credință și iubire, al frăției prin profesie și origine de vatră putea să ducă la această hotărâre, spre a întocmi cartea aceasta. Fapt ce trebuie recunoscut.

Și ne mai spune Editorul: **”Părintele Stelică Zoican retrăiește și ne face să trăim cu dânsul momente din copilăria, tinerețea și viața sa de preot, cu bucuriile și necazurile ei, cu înălțările și poticnirile ei. Prin acestea, Părintele Zoican dovedește încă o dată, dacă mai era nevoie, cât de mare este rolul unui Preot într-o comunitate, cât de mult a iubit Biserica, oamenii locului, valorile lor spirituale, cât s-a străduit să salveze ceea ce se mai putea salva de la pierire din comorile artistice ale zonei. Găsim aici tipuri puternice de personaje, precum părinții și bunicii părintelui, fratele său Nicolae, învățători și profesori din satele de munte, oameni din satul Balta și altele învecinate”**(pag.11).

Mai aflăm din această carte despre faptul că Pr. **Stelian Zoican** era un maestru al fluierului, ajungând la perfecțiune, căci copil fiind încă, tatăl său îi cumpărase un fluier drept cadou, pentru că a ieșit premiant la școală.

Păzind caprele, le cânta acestora încânt, precum în poveștile noastre românești, acestea îl urmau oriunde se îndrepta micul păstor, cu fluierul său.

Dar crescând și ajungând **”Păstor de credincioși adevărați”**, Pr. **Stelian Zoican** cu fluierul său, formează o echipă de fluierasi, în satul Balta, câștigând multe concursuri culturale, ducându-si fluierașii săi la profesionalism, astfel ajungând a se situa pe locul I, pe Tară, cu ocazia unui festival național.

Povestirile, întâmplările povestite cu atâta entuziasm, și in culorile vremii sale, dă cărții atracție de la care cititorul greu se mai poate opri, odată începând cititul!

Să dăm câteva exemple într-adevăr istorice, din Partea I-a, **”Înaintași”**. Despre **”Căpitanul Nicolae Zoican”** din Balta, care era căpitanul lui Tudor Vladimirescu. Acesta era negustor de vite, bogat, care aproviziona pandurii cu armedin Banat, dar și cu multe altele necesare revoluției lui Tudor! Apoi aflăm despre vestita Zoica. Aceasta era căpitan de plai pe la 1700 și avea sub comanda ei o ceată de plăieși din satele din nordul Mehedințiului. Cu aceștia apăra aceste sate de turcii care, periodic, navăleau de la Ada-Kaleh. Zoica avea o moșie imensă, se întindea de la Balta până la Gornenți, moșie numită Ponorel. Zoica umbla îmbrăcată în haine de bărbat! Ca preot creștin Stelian Zoican era un adevărat apostol al credincioșilor săi. Lumea îl iubea și avea încredere în el, fiindcă povățuia cu înțelepciune pe oricine îi cerea sfatul și ajutorul. Purtarea sa era demnă, dar știa, si avea un mod popular de a convinge, cum s-ar zice în stil oltenesc, astfel în Partea a II-a (**Copilăria**), ne povestește despre o amintire ce o trăise la bunicii săi! Era vremea Postului de Paști!

”Baba Lena Zoican era o mare postitoare”, așa că având în vizită pe fiul ei Ioniță Zoican cu nevastă-sa Anica și copii, între care și Stelian, îi întrebă:

”Da voi postiți anul ăsta?”

”Postim și noi, mamă, i-a răspuns noru-sa Anica, dar nu putem tot postul, că avem de muncă. Postim prima și ultima săptămână și zilele de miercuri și de vineri!”

”Înseamnă că mă lăsați iar numai pe mine să postesc!” a răspuns baba cu amărăciune.

”Postesc și eu cu matale!” a sărit de colo nepotul Stelian, **o mogâldeță de om de vreo șase anișori”** (pag.37).

Așa a rămas nepotul cu bunica, să postească și el! A spălat bunica și oalele de mai multe ori, ca să nu rămână fărâma de untură pe ele, ba chiar și clanța de la ușă a sters-o cu cenușă. Postiră ei bine, dar, după mai multe zile, lui Stelian îi veni foamea, așa că doar duminica bunica îi dădea lapte, ouă și brânză, căci trebuia să crească! Într-o zi cu ploaie multă, se nimeri să dea pe la casa bunicii Lena, părintele Gogâltan ce venea de la Costești, cerând adăpost pe așa vreme! Lena Zoican îl întrebă de îndată dacă vrea să-i pună ceva de mâncare! Dar fiind Post, ea îi spune că are acum numai **”niște fasole cu mălai!”**

”N-ar fi rău, mamă Leno”, răspunse părintele Gogâltan uitându-se la copil, **dar acum aș dori eu altceva!”** Zice: **”Ia frige dumneata ceva de la grindă, că băiatul ăsta nu trebuie să țină post. Copiii sub șapte ani au voie să mănânce! - mai zise el, privind-o pe bătrână cu înțeles. Mai pune acolo și o căpățână de varză acră și un păhărel de țuică și ne descurcăm noi!”**(pag. 39)

Masa fiind așezată, părintele zice că nu mănâncă, dacă nu mănâncă și Stelian; și, bineînțeles că Stelian nu a mai așteptat să fie invitat de două ori! Se ospătară ei frumos, **”copilul înghițea hulpav trandafiri și**

muschiuleți”, și nici nu observa că părintele Gogâltan se ospătase numai cu mălai și varză acră! Peste ani, Stelian Zoican își amintește cum niciodată nu mâncase așa gustoasă mâncare ca atunci cu Părintele Gogâltan. Deosebit de plăcută este amintirea cu ”**Prima zi de școală**”, despre care printre multe altele, Stelian își amintește cum taică-său, pe la jumătatea anului, venise pe la școală să vadă cum îi învață ”**fiorul**”. Vorbise el cu învățătorul dar Stelian nu știa ce? Vorbiseră între patru ochi! Așa că îl întrebă pe taică-său: ”**Tăticule, ce-ți spuse învățătorul?**” ”**Îmi spuse că dacă tu ai învăța mai bine decât înveți acum, s-ar putea să iei chiar premiul întâi! Dacă vei lua premiul întâi, eu îți voi da un fluier!**” Copilul s-a bucurat foarte mult, fiindcă, totuși, dorea să aibă un fluier!

Fiecare amintire, povestire, într-adevăr, dovedesc darul inegalabil al Preotului Stelian Zoican de a povesti, de a da atâta farmec și autenticitate acestora, încât, repet, gestul editorului de a salva aceste amintiri/înțelepciuni și folclor popular, merită tot respectul și aprecierea!

Doar să amintim despre ”**Rușinea lupilor**”, ”**Marea hotărâre**”, ”**Lacrimile mamei**”, ”**Concentrarea**”, ”**Testul de inteligență**”, ”**Viclenia**”, ”**Prima pedeapsă**”, ”**Nota buclucașă**”, ”**Prima iubire**”, și multe, multe asemenea amintiri, ce te fac să te gândești la propria-ți copilărie, la labirintul căutărilor tinerilor, spre realizarea căilor vieții și visurilor lor! Recomand această carte de valoare, plină de exemple și înțelepciuni, despre truda prin care se ajunge la împliniri, prin morală creștină, ce duce la iubirea muncii, la iubirea aproapelui tău, căci același Duh dumnezeesc ne ține pe toți înviață! O carte ce se poate cântări numai cu inima și mintea!

Ioan MICLĂU-“GEPIANUL”, Cringila/AUSTRALIA
07.09.2015

***

ZAMFIR GRĂITORUL

...Zamfir Grăitorul era un adevărat artist popular al comunei Gepiu. Era de neîntrecut organizator de nunți, cunoscător al obiceiurilor românilor la căsătorii, iscusit la limbă, știa din memorie întreg recitalul ce se pronunța atât la casa mirelui cât și apoi la plecarea la casa miresei, spre a căuta ”**floarea aleasă**” pe care o căuta ”**prințul-mire!**”

Grăitorul, cu o sticlă de țuică în mână, legată cu tricolor românesc începea prin a zice:

”Iubiții noștri adunați,

Faceți un bine și-ascultați

Și fiți cu multă luare-aminte

La două și chiar trei cuvinte,

Care în cărți nu mai sunt scrise

Dar trebuiesc chiar astăzi zise(...) ș.a.m.d. (din **Monografia Localității Gepiu-2014**).

De aceea, mai la toate nunțile, Zamfir era angajat de grăitor, de aici și titlul acestei povestiri și amintiri ”**Zamfir Grăitorul**”, pe care doresc să o redau, spre a rămâne în amintirea localnicilor.

Încă din frageda mea copilărie l-am cunoscut, dar probabil că vreo două sau trei întâmplări mi-au rămas întipărite în memorie pentru totdeauna!

”Era o zi de vară caldă, o adevărată caniculă, iar eu și prietenul meu Aurelu Mâscranului, ședeam pe lavița din fața casei lor privind zărilor aprinse! Nu se mai mișca o frunză pe pomi, peste grădinile vecinilor aierul vălurea în fața ochilor noștri, precum niste valuri de mare, ce își trimiteau înspre noi o căldură dogoritoare, fierbinte. Trebuia să facem ceva, să ne salvăm!

Eu îi propun prietenului meu să mergem în ”Codruț”, acel loc verde și frumos de lângă moara satului, margine la valea Gepiului ce își poartă și azi firicelul de apă pe sub Podul Morii, iar pe malul ridicat străjuiește istoricul ”Monument al Eroilor din Gepiu”. Pe acel codruț se afla pe acele vremuri o fântâna cu cumpănă, a cărei apă limpede asigură localnicilor din jur, dar și adăpatul vitelor sătenilor; deci mai era lângă fântână așezat și un jgheab mare (valău), pentru adăpatul vitelor, întotdeauna plin cu apă! Oare unde putea fi mai bine și răcoritor pentru noi, decât în valăul acesta cu apă rece și curată! Ne luarăm la drum. Iubeam acest ”codruț” verde, fiindcă se mărginea cu casa bunicului meu, Delica Petrichi, tatăl mamei mele - de fapt, eu acolo m-am și născut!

Ne mutaserăm după ani la casa veche a tatălui meu, pe ulița din Satu Nou, cum se numea atunci acea parte a satului; de această uliță se leagă dragul amintirilor mele pentru toată viața! Pe această uliță locuia și șugubățul Mitru lui Țoloi, care inveseleşe satul, pe vremea venirii TOZ-urilor, despre care am mai scris în urmă cu câțiva ani. În susul străzii, vizavi cu ”Fântâna cu roată” locuia familia Câmpeanu (a Zăbavii), în această familie s-a născut eroul sergent-major Câmpeanu Teodor, născut la 18 aprilie 1922, decedat la datorie, 13 februarie 1945, la cota 1240, Mții Tatra Mică (“Bărbați ai datoriei” – Mic Dicționar, Editura Militară, București, 1985, pag.61). În această carte nu are fotografia, dar cu siguranță va fi în ”Monografia localității Gepiu-2014”, între eroii ce nu pot fi identificați de rudeniile mai tinere de azi, iar bătrânii sunt la Ceruri! Dar cum scrie autorul ”Monografiei comunei Gepiu- 2014”, Pr. Gheorghe Nemeș, în rugăciunea sa:

”... Cu smerenie îl rugăm pe Dumnezeu, Care le știe numele și vârsta fiecăruia, să-i înscrie în Cartea Vieții celei veșnice, răsplătindu-le din al Său dar și cu a Sa iubire de oameni!”

”Din aceasta familie Câmpeanu (a Zăbavii), și-a ales Zamfir Grăitorul nevasta, care i-a dăruit pe fiul lor Firuț, și care era un prototip fidel tatălui său”.

”Așadar, iată-ne ajunși la valăul cu apă de la fântâna din ”codruț”. În câteva clipite ne văzurăm scufundați în apa răcoritoare bălăcindu-ne ca doi broscoi. Dar bucuria nu ținu mult, căci așa parcă din senin, auzirăm vocea lui Zamfir Grăitorul, care desigur venind tiptil, zise: ”Să nu fugiți, că vă prind și dacă fug după voi până în Bicaci! Vă luați cioarecii în mână și mă urmați pe mine! Nu este voie să murdăriți apa pe care o bea vitele satului, trebuie să vă duc la Primărie! Incepurăm noi, eu și Aurelu a ne ruga să nu ne ducă acolo! Dar parcă mai aveau vr-o valoare plângerile noastre? Și, mai zise Zamfir Grăitorul: ”Nu vă luați nici cioarecii pe voi, ci așa dezbrăcați mergeți înaintea mea!” Acum începea să ne îngrozească situația, cum să mergem noi în pieile goale, pe ulițele satului până la Primărie? Până la urmă, a fost el de acord să ne îmbrăcăm, dar tot ne-a dus să dăm socoteală, pentru fapta săvârșită!

Ajunși acolo, imediat ieșiră angajații din birourile lor, cu niște mutre foarte serioase, deși observarăm noi cum abia se abțineau să nu râdă!

După ce ne prezentă păcatele, tot el, Zamfir Grăitorul propune să ne închidă în pivnița Primăriei, propunere ce a fost imediat acceptată de oficiali.

Cu mult alai am fost întemnițați, iar Zamfir ne-a spus că nici apă nici mâncare nu o să primim o săptămână! Dar, după vreo douăzeci de minute se reîntoarce și neîntrebă dacă ne vom mai scâlda în valăul de adăpare a vitelor? ”Nuu, niciodată” răspunserăm noi foarte hotărâți și bucuroși.

Aurelu purta frica tatălui său Petrea Mâscranului care era destul de sever, mai auzirăm noi că acesta chiar mulțumi lui Zamfir Grăitorul pentru fapta sa, așa că nici noi nu ne-am mai dus acolo, ci numai ne scâldam în valea Gepiului. Pe acea vreme valea era mai adâncă, apa mai multă, aici veneau femeile cu cânepa la topit, și să auzi apoi melițele cum răsuna peste tot satul! Ei, alte vremuri!

Iată că, într-o zi de iarnă frumoasă, cu multă zăpadă, zi de duminică, Zamfir Grăitorul se afla în vizită la socrul său Todere Zăbavii din Satul Nou. După această vizită, a fost o mare veselie pe la toți vecinii de pe ulița noastră! Cică ginerele l-a întrebat pe socrul său, cum îi mai merge, întrebare întotdeauna de respect, iar socrul i-a răspuns: "Dragul mne, nu e rău, mai ales că tocmai acum mi se coc roșiile în grădină!" Ginerile a rămas înmărmurit, plin de mirare, căci nu-i venea să creadă, îl rugă să i le arate.

Într-adevăr, ieșind în curte priviți înspre grădina acoperită de zăpadă, iar pe o ridicătură de pământ se vedea o plantă rămuroasă cu câteva roșii pe fiecare ramură! Lui Zamfir Grăitorul nu-i venea să-si creadă ochilor, dar intui el repede că trebuie să fie asta iar o poznă, cum au mai fost și altele! Așa că acum schimbă rolul, mărindu-si el înuși curiozitatea, se lărge veselia de răsuna curtea de râsetele lor! Todere Zăbavii era un om de viață, glumeț, desi avusese un mare necaz de pe vremea când era copil mic; jucându-se el prin ocol, unde un purcel ce se afla prin jur, i-a mușcat degetele de la mâini. Totuși a crescut om harnic și bun gospodar, cu o familie frumoasă! Așadar, știind el de această vizită, rupse dinainte o crenguță de mărăcini, scufundă câțiva cartofi în vopsea roșie, pe care le legă de mărăcine, pe care îl înfipse în pământul înzăpezit.

Timpul trece ca dorul, așa iată-ne la o vreme când eu și nevastă-mea am fost invitați nași la doi tineri din Oradea care se căsătoreau, Petre și Zorița, iar așa s-a întâmplat, ca tot Zamfir din Gepiu a fost angajat de "grăitor", asta pentru că părinții mirelui erau din Gepiu și îl știau de bun organizator la nunți. Părinții mirelui erau Petrea Delichi, cel care o viață întreagă a fost șofer la mașina "Salvarea" a spitalului din Oradea, și Aurica Honiului, rudeniile mele!

Deci, mă cunoșteam bine cu "Grăitorul". Îl văd că se oprește la nuntașii de la o masă, zicând: "Nuțule, vezi să ai control la pahar". Nuțu era un unchi de-al meu. "Da, Zmamfire, în fiecare moment îl am sub control", răspunse acesta, fapt ce făcu să izbucnească în râs, pe toți cei ce îi auziră vorba!

La un moment dat îmi zice mie: "Ionică, tu ești naș, tu nu ai voie să cari farfurii, ori să servești lumea, ci ei toți să te cinstească pe tine, că tu ești nașul mare! Așa că m-am supus regulei!"

Doar "la sat s-a născut veșnicia" zicea și Lucian Blaga.

Așadar, tot în veșnicia satului îl vom găsi și pe Zamfir Grăitorul, din Gepiu.

01.11.2014

Ioan MICLĂU-"GEPIANUL", Cringila/AUSTRALIA

***

FIRESC ȘI NEFIRESC

Firesc e să te bucuri de viață!
Nefiresc e însă ca să ai,
Averi la care nu ai pus un fir de ață.

Firesc e să fim cu toții ca-ntr-o frați!

Nefiresc e să vă privatizați,
Cu tot ce de la Țară, nerușinați furati.

Firesc este să ne iubim Altarul!
Nefiresc e să ne vindem Neamul,

Credința, zicând că-i dulce amarul.

Firese e să iubim străbunii dragi
Și Limba ce ne-au dat-o!
Nefirese e să uiți de câmpii cei cu fragi,
De Vatra Mioriței, să vinzi ce n-ai zidit,
Să vinzi și ogorul Țării de Ceruri dăruit!
Să uiți de Voievozii ce-n glia ta trăiesc?

Ioan MICLĂU-“Gepianul”

18/08/2015

DACĂ...!

Dacă pentru unii,
Sunt un ghimpe,
Să fie clar:
Eu niciodată n-am împuns,
Decât pe cel ce minte!
Dacă pentru unii,
Sunt trufaș,
Să fie clar:

Ioan MICLĂU “GEPIANUL”, Cringila/AUSTRALIA

10.06.2015

Ora:6.50 a.m.

Firese e să te bucuri de viață!
Nefirese e însă ca să ai,
Averi la care n-ai pus un singur fir de pai!

Să vă gândiți la Ion, la ”Ion” a lui Rebreanu!
Ca înger poate iar să vie;
Se-nvârte roata lumii, cum se învârte anu!

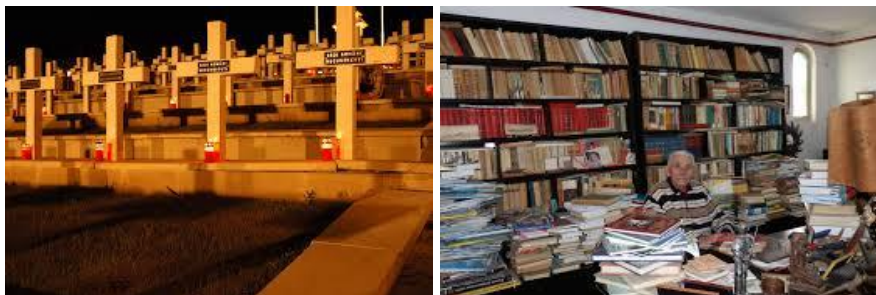
***

Eu niciodată n-am trădat,
Un prieten, ca un laș!
Dacă pentru unii,
Sunt anahoret,
Să fie clar:
Eu vin dinspre un Munte,
Cu suflet daco-get!

***

III-EVOCĂRI, RECULEGERI, COMEMORĂRI

REMEMBER CORNELIU LEU

CORNELIU LEU - A TRECUT LA CELE VEȘNICE, marți, 9 iunie 2015, la București, la vârstă de 83 de ani. Prin acest deces, revista *“CONTRAATAC”* pierde, într-un timp mult prea grăbit, un nou colaborator de excepție (după ce a mai pierdut unul...pe Criticul Vrancei - MIRCEA DINUTZ, plecat dintre noi la 21 Februarie 2013!): Maestrul CORNELIU LEU – cel care avea, în revista noastră (începând din numărul 34), rubrică permanentă: *“RUBRICA <<LEULUI>>!”*.

...Ne prețuiam reciproc. Eram un colaborator fervent (la rândul meu...) al PORTAL@LEU („sufletul și vocea Maestrului”) – dar Maestrul (care-mi cucerise Duhul, prin ESTETICĂ!) nu a reușit să mă câștige, niciodată, pentru „Idea de Democrație modernă și contemporană”. Iată ce-i scria Maestrul Corneliu Leu, criticului Florentin POPESCU, despre un răspuns de-al meu e-mail-at (răspuns la îndemnul său de „sirenă” cărturărească, pusă - cu trup, suflet și curat crez! - în slujba apărării democrației), despre „încăpățânările” mele:

(Corneliu LEU, într-un interviu [pe PORT@LEU], luat de Florentin POPESCU, vorbește despre un e-mail, pe care i-l trimisesem, cu vreo lună înainte...:)

“...Or, un confrate, pe care-l apreciez pentru acuitatea trăirii intelectual-artistice, îmi scrie, într-un e-mail, că: <<...Din păcate, eu NU cred în democrație...! - ...atât de prețuite și drag mie Maestre - CORNELIU LEU...!!! - [n.mea:Democrația] a început prin a-l asasina pe cel mai înalt Duh al antichității, pe SOCRATE...!>>.

Ce să spun? Formularea este și foarte plastică și foarte inteligentă! Nu am avut ce răspunde altceva, decât: <<Vă înțeleg perfect așa cum îmi dictează concepția mea profund personalită de respect pentru viziunea semenului pe care îl iubesc>>... Dar, dacă meditam mai mult asupra unei asemenea afirmații,

ne dăm seama că este cu atât mai inspirată și mai inteligentă, cu cât te momește s-o înghiți ca atare, fără să te mai întrebi dacă nu cumva, nu democrația e de vină, ci tocmai forma ei antinomică, demagogic impusă, a făcut asta!”

...Până la sfârșitul vieții sale, am rămas “*adversari cordiali*”, pe această temă, care pare, azi, ca fiind fundamentală...!

Am fost, mereu, în “*discordanță ideologică*”, dar, deplin compensatoriu, într-o “*armonie/concordanță umano-artistică*” desăvârșită: l-am respectat, mereu, cu înaltă admirație, pe **Maestrul și Ctitorul Cultural CORNELIU LEU**, pentru **inteligenta și energia creatoare rarissime**, pentru **bunul-simț excepțional**, pentru **sinceritatea crezului său** și, mai cu seamă, pentru **titanicul său efort demonstrativ!** Era un om de o generozitate unică, de un cavalerism intelectual, pe care numai Evul Mediu l-a mai cunoscut – și un cărturar de tip renescentist-mirandolian. La noi, în Daco-Valaho-România veacului XXI, s-a putut asemena doar cu enciclopedistul **ARTUR SILVESTRI (1953-2008)**.

...Dumnezeu să-l ierte, să-i odihnească sufletul său zbuciumat de sentimente amețitor-înalte și Duhul său, cel frământat de întrebări fără de vreun răspuns terestru definitiv... - ...și să-i ofere, în rai, fericirea supremă a ...“*Monarhiei Desăvârșitei Lumini*”!

prof. dr. **Adrian Botez**

*

CORNELIU LEU (n. 21 iulie 1932, Medgidia, județul Constanța - d. 9 iunie 2015, București) a fost un scriitor, dramaturg, regizor de film român și fondatorul mai multor organizații social-culturale. După 1990, a mai publicat volumele ‘*Democrația locală în România contemporană*’ (1995), ‘*Cartea Episcopilor Cruciași*’ (2001) - acesta din urmă fiind structurat pe documentele bibliografice ale episcopului de **Huși** și **Curtea de Argeș**, martirul **GRIGORIE LEU** (unchiul său)¹ și pe documentele interogatoriilor anchetei prin care fiul său, arhiepiscopul **VICTOR-VASILE LEU**, primul episcop al românilor din exil, a fost condamnat la moarte (după eliberarea din închisoare din 1964, a murit, în 1978,

---

¹ - „*La 1 martie 2009, s-au împlinit șase decenii de la martirizarea celui care a fost arhierul vicar al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, episcop la Curtea de Argeș și Huși, Grigorie Leu, deoarece, ca și patriarhul Nicodim, s-a ridicat deschis și hotărât împotriva transformării Bisericii Ortodoxe Române Autocefale în Sovrompatriarhie.*

Îndată după masa protocolară oferită de primul ministru Petru Groza, episcopul Grigorie Leu s-a simțit rău și și-a dat seama că a fost otrăvit .

Înaltul prelat român era conștient că, în scurt timp, va muri, chiar din momentul coborârii sale din tren, la Crasna, când a cerut șefului gării să telefoneze la Medgidia pentru a veni, imediat, un medic al familiei. Sosind, la chemarea de urgență, cumnata sa, dr. Valentina Leu, a constatat că "din sputa recoltată rezultă, la observație, urme de arsenic", după cum apare consemnat într-o scrisoare trimisă dr. Găitulescu, directorul spitalului din Huși.

În scurtul timp, cât i-a mai rămas de trăit, Vlădica, cu paciență și luciditate, în pofida suferințelor groaznice provocate de arsenic, și-a adus la zi testamentul spiritual și pe cel material, iar fiului său i-a lăsat însemnele ierarhice și odăjdii scumpe pentru a-i continua lupta împotriva antihristului cominternist în ofensivă.

De îndată ce s-a răspândit vestea nefastă, medicul hușan, care se ocupa de sănătatea episcopului Grigorie Leu, s-a făcut nevăzut, laboratorul unde se executau analizele criminalistice a fost închis și, din această cauză, probele recoltate pentru investigația oficială, nu au fost făcute.

Procurorul Parchetului Tribunalului Huși, care urma să primească o sesizare făcută de familie, în legătură cu crima comisă era de negăsit.

Stranii coincidențe!

În mai puțin de treizeci și șase de ore de la îngurgitarea otrăvii la masa protocolară, prezidată de Petru Groza, episcopul Grigorie a închis ochii în zorii zilei de 1 martie 1949, "în mijlocul rudelor și a tuturor slujitorilor episcopiei, vorbindu-le și îmbărbătându-i el pe dânsii, subliniindu-le mereu speranța că omenirea creștină nu se va lăsa prea multă vreme pe mâna Antihristului și că sacrificiul său nu trebuie plâns, ci doar urmat" [iv], rememora un membru al familiei ce se afla de față.

*Vlădica Grigorie, pe patul morții fiind, a transformat suferința atroce într-un mesaj de îmbărbătare, din care rezulta, cu certitudine, că Răul ce-a îndoliat o bună parte din Europa Răsăriteană nu va avea sorți de izbândă” – cf. art. 60 de ani de la asasinarea Vlădicăi GRIGORIE, de Paul Leu, Kenmore, Washington, USA, în revista **The Alternative online**.*

la București). Printre cele mai recente publicații se numără 'Vecinul cel bun' (2008, roman), 'Despre meritocrație' (2009, studii și articole) și 'Femeia, fie ea regină...' (2010, roman).

Tatăl său a fost avocatul Ion C. Leu, avocat și profesor la Seminarul Musulman, și al Valentinei (născută Șora), medic. Liceul „Mircea cel Bătrân” din Constanța (1942-1950); Facultatea de Filosofie, secția Psihologie, a Universității din București (1950-1952); Academia „Ștefan Gheorghiu” (absolvită în 1965). Redactor la ziarul „Cuget liber” din Constanța (1948-1950); redactor la Radiodifuziune (1950-1958) la revista „Roumanie d’aujourd’hui” (1958-1962), la „Luceafărul” (1962-1965); redactor-șef la Editura Eminescu (1970-1971); director general adjunct la Consiliul Național al Cinematografiei (1971); director al Casei de Filme 4 (1971-1979); redactor-șef adjunct la revista „Contemporanul” (din 1979).

Activitate culturală

- 1949 - **Participă la înființarea filialei Constanța a Uniunii Scriitorilor.**
- 1950 - **Participă la organizarea primei Consfătuiri Naționale a Tinerilor Scriitori.**
- 1957 - **Participă la realizarea primelor emisiuni de televiziune.**
- 1967 - **Înființează postul „Radiovacanța”.**
- 1968 - **Începe realizarea și prezentarea pe parcursul mai multor ani a serialului TV de film de autor „Călătorii romantice”.**
- 1969 - **Înființează Editura Eminescu și colecția „Romanul de dragoste”.**
- 1970 - **Înființează Studioul de filme al televiziunii, începând producția primelor seriale românești și a coproducțiilor TV.**
- 1973 - **Înființează „Casa de filme nr. 4”, devenind producătorul unor filme și mari ecranizări, precum: „Cantemir”, „Ioanide”, „Adevărul și Puterea”, „Mihai Viteazul”, „Actorul și sălbaticii”, „Ciprian Porumbescu”, „Țara de piatră”, „Serata”, „Casa de la miezul nopții”, „Cu mâinile curate”, „Felix și Otilia”, „Lumina palidă a durerii”, „Nea Mărin Miliardar”, „Iarba verde de-acasă”, „Alexandra și infernul”, „Scrinul negru”, „Tănase Scatiu”, „Facerea lumii”, „Agentul straniu”, „Imposibila iubire”, „Castelul din Carpați”, etc.**
- 1986 - **Reînființează, la „Contemporanul”, suplimentul „Realitatea ilustrată”.**
- 1990 - **Înființează Casa de Editură și Producție Audio, Video, Film „Realitatea”, cu publicațiile „Ave”, „Necazul”, „Antologia poeziei creștine”.**
- 1990 - **Înființează Fundația Episcopul GRIGORIE LEU.**
- 1991 - Până azi, înființează rubrica radio săptămânală „Căsuța poștală 33”.
- 1992 - Înființează spectacolele radio - tv. cu public „Cabaret politic”.
- 1994 - Până în prezent - „**În gura leului**” - rubrică moralistă săptămânală în ziarele „Libertatea”, „Ordinea”, „Azi”, „Cronica română”, „Albina” și în emisiunea lunară „Viața ca un spectacol”.
- 1995 - „Hora tranziției”, „Nu trageți în guvern”, „Bomba tranziției”, „Vin alegerile” - spectacole complexe cu transmisii radio în direct și serial TV.
- 1996 - „Noi și Europa”, „S-a schimbat schimbarea”, „Poveste politică de iarnă” - spectacole complexe multimedia cu transmisii în direct.
- 1997 - **Înființează Consfătuirea Națională a Intelectualilor de la Sate.**
- 1998 - **Înființează Institutul Național de Personalism.**
- 1998 - **Înființează revista "Pluralitas".**
- 1999 - **Înființează „Mișcarea pentru Progresul Satului Românesc”.**
- 1998 - "Au avut românii norocul unei revoluții?" - eseu, Editura Realitatea.
- 2000 - "Re-introducere în Personalism" - eseuri, Editura Realitatea.
- 2000 - **Inițiază Asociația Fundațiilor pentru Dezvoltare Rurală.**
- 2001 - **Înființează, la 172 de ani de la apariție, noua serie a revistei "Albina".**

- 2002 - Revista "Albina" devine „Albina românească”, publicație a Mișcării pentru Progresul Satului Românesc, cu un program consecvent de dezvoltare socio-economică și integrare europeană a ruralului românesc.
- 2002 - Până în prezent (n.me: cu un an înainte de trecerea în veșnicie!), realizează emisiunea TV „Cafeneaua literară”.
- 2003 – Lansează, în revista „Pluralitas”, ipoteza Personalismului Diacronic și publică „Idei personaliste de actualitate în opera lui C. Rădulescu-Motru”.
- 2005 - Lansează conceptul de "Societate Civilă Transnațională”.
- 2007 - Creează un curs de "Meritocrație" aducând contribuții la aprofundarea termenului și aplicarea lui la imperatiile democrației românești.
- 2008 - Creează, prin portalul internet " www.cartesiarte.ro " o rețea neguvernamentală pentru, **Promovarea virtuală a culturii românești**.
- 2009 - În cadrul programului european de înființare a **Grupurilor de Acțiune Locală**, pune bazele **Rețelei de inițiative culturale și univeristăți populare**.
- 2012 – **Înființează „Grupul de reflecție privind problemele Democrației Reale”, care publică analele studiilor respective și caiete periodice.**
- 2012 – **Lansează și impune prin argumentul unor caracteristici extrase din politici de stat și realități ale societății civile conceptul de: „Ecumenism laic”.**
- 2013 - **Înființează publicația „Creșterea limbii românești”.**
- 2013 – Fiind promulgată **LEGEA ZILEI LIMBII ROMÂNE**, pentru a cărei impunere s-a străduit vreme de mai mulți ani, **organizează prima mare celebrare oficială a acestei sărbători naționale, prin ample manifestări în București și pe Valea Prahovei, conectate prin internet și transmisii directe, cu multe altele dintre localitățile țării și comunitățile românilor de pretutindeni.**
- 2013 – Lansează „Antologia de poezie română cinstind limba română”, realizată cu acest prilej.
- 2013 – Lansează filmul documentar al acestor manifestări, cu deviza; **„DUREREA EXISTENȚEI CELOR DOUĂ STATE S-O TRANSFORMĂM ÎN BUCURIA DE A TRĂI ÎNTR-O SINGURĂ PATRIE, CU O SINGURĂ LIMBĂ ȘI O SINGURĂ CULTURĂ”.**
- 2015 - Lansează "Anexe nedorite, obligatorii la viața noastră de odinioară și, uneori, greu de evitat chiar în cea prezentă, adică ceea ce ni se alătură prin ochiul celor ce ne urmăresc" și a apărut la editura Rawex Coms.

Debut literar

- 1948 - debut cu nuvele și povestiri în “Flacăra”, “Cuget liber”, “Pagini dobrogene”

Volume publicate

- 1950 - „Asiziile și alte povestiri radiofonice”.
- 1956 - „Ochiu Dracului” - roman, Editura pentru literatură.
- 1958 - „Vârsta de aur” - roman, Editura pentru literatură.
- 1958 - „Nopti dobrogene” - povestiri, Editura Tineretului.
- 1959 - „Sângele și apa” - nuvele, Editura pentru literatură.
- 1961 - „Cu mâinile noastre” - reportaje, Editura pentru literatură.
- 1962 - „O familie puternică” - roman, Editura Tineretului.
- 1963 - „Viitorul al doilea” - nuvelă, Editura Militară.
- 1964 - „Puterea” - roman, Editura pentru literatură.
- 1965 - „Balade” - povestiri, Editura Tineretului.
- 1967 - „Viața particulară a lui Constant Hagiu” - roman, Ed. Tineretului.

- 1970 - „Femeia cu ochi albaștri” - roman, Editura Junimea.
- 1968 - „Dreptul la dragoste” - nuvele, Editura pentru literatură.
- 1973 - „Puterea” - roman, ed.II, Editura Eminescu.
- 1974 - „Teatru” - colecția “Rampa”.
- 1976 - „Această viață sentimentală” - roman, Ed. Cartea Românească.
- 1977 - „Femeia cu ochi albaștri” - roman ed. II, Editura Albatros.
- 1977 - „Plângerea lui Dracula” - roman, Ed. Cartea Românească.
- 1979 - „Patriarhii” - roman, Ed. Cartea Românească.
- 1979 - „Teatru comentat” - volum antologic, Editura Eminescu.
- 1979 - „Reporter romantic în țară și pe glob” - antologie reportericească Editura Junimea.
- 1979 - „Baladele pământului natal” - povestiri, Ed. Ion Creangă.
- 1979 - „Romanul unei zile mari” - Editura Albatros.
- 1978 - „Prețul dragostei, al credinței și al urii” - roman, Ed. Cartea Românească.
- 1982 - „Insulele” - roman, Editura Albatros.
- 1983 - „Simboluri” - reportaje, Editura Militară.
- 1983 - „Romanul nopții de februarie” - Editura Militară.
- 1984 - „Romanul unei zile mari” - ed. II, Editura Albatros.
- 1984 - „Rănilor soldaților învingători” - roman Ed. Cartea Românească.
- 1985 - „Romanul unui mare caracter” , Editura Militară.
- 1987 - 1990 - „Faptele, Secolul, Puterea” - trilogie, Editura „Albatros”.
- 1989 - „Romanul unei zile mari” ed.III, Editura Albatros.
- 1991 - „De groază și de răs” - proze și scenarii, Editura Realitatea.
- 1992 - „Poetul ca o floare”. - roman, Editura Realitatea
- 1992 - 1993 „O țară bogată cu țărani bogați” -reportaj european „Realitatea”.
- 1994 - „Anonimul Brâncovenesc” - editura „Realitatea”.
- 1995 - „Drumul spre Damasc” - roman, Editura Eminescu.
- 1995 - „Democrația locală” - eseuri, Editura Realitatea.
- 1996 - „Spionii birocrați” - roman, Editura Eminescu.
- 1997 - „Fiii risipitori ai Europei” - eseuri, Editura Realitatea.
- 2001 - „Iarna iubirii” - roman, Editura Realitatea.
- 2001 - „Cartea Episcopilor Cruciați” - Editura Realitatea.
- 2002 - „Amintiri din Casa Scriitorilor” - volum antologic, Editura Realitatea.
- 2002-„The Islands” - traducere engleză a romanului „Insulele” (apărut în română în 1982) – „Realpublishers”.
- 2003 - „Romanul Plângerilor sau Călăul lui Dracula” - roman Ed. „Realitatea.
- 2004 – „În gura leului – sau cronică politică a anilor 1992-2004” – publicistică, pamflete, tablete, Ed. „Realitatea”.
- 2004 - începuturile ziaristicii în România -studii și cursuri, Ed.„Realitatea”.
- 2004 - Album aniversar „175 de ani de presă românească”, transliterări de facsimile și comentarii, Ed.„Realitatea”.
- 2005 - „The Novel of a Great Day” - traducere prescurtată în limba engleză a „Romanului unei zile mari” - „Realpublishers”.
- 2007 - Cu „Nuvele și Istoriei”, începe seria de Opere definitive, urmând volumele de „Romane istorice”, „Teatru”, „Romane contemporane”, „Publicistică”, „ Studii”, „ Memorii”.
- 2008 - "Vecinul cel bun" – roman.
- 2009 - "Despre meritocrație" - studii și articole.
- 2010 - "Femeia, fie ea regină..." – roman.
- 2010 - "Afinități electice", volum de memorii și romanele "Femeia fie ea regină".

"Insulele" și "Romanul unei zile mari" apar în "Amazon.Com", în SUA.

- 2010 - "Roma-termini", roman Ed, "Virtual Bing-Bang".
- 2010 și 2011 — Primele 22 de volume din seria de „opere definitive” plus trei traduceri în limba engleză - se distribuie prin rețeaua de carte electronică www.corectbooks.com.
- 2011 - Procurorul din X... - o noua românească și contemporană, primul volum din ciclul „Misterele din pașnicul oraș X...” - "Realitatea".
- 2012 - Biserica din eter - "Realitatea".
- 2012 - Românii și ziarul - despre începuturile presei românești "Realitatea".
- 2012 — Viața ca-n filme, sau Vagonul nr. 13 — roman - din ciclul „Misterele din pașnicul oraș X...” — ”Realitatea”.
- 2012 – Înființează „Grupul de reflecție privind problemele Democrației Reale”, care publică analele studiilor respective și caiete periodice în care îi apar contribuțiile.
- 2012 – Lansează și impune prin argumentul unor caracteristici extrase din politici de stat și realități ale societății civile conceptul de: „Ecumenism laic”.
- 2013 - Înființează publicația „Creșterea limbii românești”.
- 2013 - „Secolul și democrația” — studii și articole — „Realitatea”.

2013 – Fiind promulgată Legea Zilei Limbii Române, pentru a cărei impunere s-a străduit vreme de mai mulți ani, organizează prima mare celebrare oficială a acestei sărbători naționale, prin ample manifestări în București și pe Valea Prahovei, conectate prin internet și transmisii directe cu multe altele din localitățile țării și comunitățile românilor de pretutindeni.

- 2013 – Lansează „Antologia de poezie română cinstind limba română” realizată cu acest prilej.
- 2013 – Lansează filmul documentar al acestor manifestări, cu deviza: „DUREREA EXISTENȚEI CELOR DOUĂ STATE S-O TRANSFORMĂM ÎN BUCURIA DE A TRĂI ÎNTR-O SINGURĂ PATRIE, CU O SINGURĂ LIMBĂ ȘI O SINGURĂ CULTURĂ”.

Teatru și televiziune

- 1952 - „Vremea viteazului” - serial de teatru istoric.
- 1954 - „Cu toată viteza” - piesă în 3 acte, premieră “Teatru la Microfon”.
- 1957 - „Poveste de iarnă” - primul spectacol de televiziune în direct.
- 1958 - „Familia” - piesă în 3 acte, cu care se inaugurează teatrul de televiziune.
- 1965 - „A doua dragoste” - 3 acte, premieră Teatrul Constanța și Teatru TV.
- 1966 - „Fiara” - piesă în 3 acte, premieră Teatru radiofonic și Teatru TV.
- 1971 - „Asediul” - film artistic de lung metraj prod.„Romaniafilm”.
- 1972 - „Femeia fericită” - piesă 3 acte, premieră Teatrul Bacău și Teatru TV.
- 1974 - „Fata bună din cer” - 3 acte, rev. „Teatrul” și premieră Teatrul Pitești.
- 1976 - „Cota 2516” - film artistic de televiziune.
- 1977 - „Profesorul Demnitate” - piesă în 3 acte, premieră Teatrul Național Craiova și Teatrul TV.
- 1978 - „Casa dintre câmpuri” - film, coproducție „Romaniafilm” și TVR.
- 1980 - „Sufletul locului” - piesă în 3 acte, Teatru TV.
- 1980 - „Cercul spionilor” - film artistic, producție „România film”.
- 1981 - „Dracula” - premieră Teatrul Sibiu.
- 1993 - „Omul succesului” - piesă în 3 acte, Teatrul Național Radiofonic.
- 1996 - „Generalul și găinarul” - piesă în 3 acte, Teatrul Național Radiofonic.
- 1997 - „Dămăroaia Story” - piesă în 3 acte, Teatrul Național Radiofonic.

- 2008 - In seria 'OPERE DEFINITIVE CORNELIU LEU' apare volumul "TEATRU".

Premii și distincții

- Mai multe premii ale Uniunii Scriitorilor din Romania.
- Mai multe premii de proza si roman.
- Cetatean de onoare al mai multor localități.
- Cavaler si Ofiter al mai multor ordine.
- Premiul de teatru al Euroviziunii.
- Ordinul Meritul Cultural în grad de Mare Ofițer, la 175 de ani de la apariția "Albinei românești".

Afilieri

- 1949 - **Membru fondator al Uniunii Scriitorilor din România.**
- 1952 - **Membru fondator al Uniunii Ziariștilor din România.**
- 1965 - Membru titular al Organizației Internaționale a Ziariștilor.
- 1995 - Membru titular al Institutului Internațional Jacques Maritain.
- 1997 - **Membru fondator al Asociației Europene pentru Educație Pluralistă.**
- Institutul Internațional Jacques Maritain.
- Asociația Europeană pentru Pluralism.
- Uniunea Scriitorilor.
- Uniunea Ziariștilor.
- Uniunea Cineaștilor.
- Președinte - Mișcarea pentru Progresul Satului Românesc.
- Membru de onoare al Asociației Canadiene a Scriitorilor Români – ACSR.
- Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Québec.
- Președintele „**Fundației Episcopul Grigorie Leu**”.
- Președintele Grupului de Presă și Inițiativă Civică pentru Slujirea Limbii Române în Unitate de Simțire Națională.

***

VINTILĂ HORIA (1915-1992)

Vintilă Horia (pseudonimul literar al lui **Gheorghe Caftangioglu**, n. 18 decembrie 1915 (rectificarea noastră: 31 decembrie 1915), Segarcea – d. 4 aprilie 1992, Collado Villalba, Madrid, Spania) a fost un

diplomat, eseist, filozof, jurnalist, pedagog, poet și romancier român, care a scris în special în limbile română și franceză, cunoscând consacrarea internațională după exilul său.

BIOGRAFIE

S-a născut în 1915, în localitatea Segarcea, județul Dolj - Oltenia. A început școala primară la Râmnicu Sărat și a terminat-o la București. A absolvit Colegiul Sfântul Sava. A studiat la Facultatea de Drept, în paralel cu cea de Litere și Filozofie.

Aidoma altor intelectuali români de calibrul mondial cu traiectorii similare, Cioran, Eliade și Noica, Horia a avut o perioadă relativ scurtă în jurul anilor 1937 și 1938 când a fost atras de Legionarism, publicând chiar un articol elogios la adresa lui Adolf Hitler. Deși ulterior s-a dezis de acea perioadă, incluzând luări de poziție publice, existând în acest sens multiple dovezi,^[necesită citare] Horia a continuat să fie considerat de către unii^[cine?] simpatizant fățiș (și constant) al mișcării legionare, iar de către alții^[cine?] chiar ideolog în România al fascismului, mai ales datorită unora din opiniile sale exprimate prin scriiturile sale din anii târzii 1930.

De exemplu, în cotidianul *Sfarmă-Piatră* nr. 198, miercuri, 25 iunie 1941, p. 1, Vintilă Horia a publicat un articol cu titlul "Mărturia unui tânăr", în care scria că "*Mi-aduc aminte de zilele de groază ale anului trecut, când Asia se revărsase peste Nistru și când scursura evreiască a târgurilor Basarabiei și Bucovinei pălmuia obrajii curați ai ostașului român*".^[2]

În anii 1940 - 1945, când Vintilă Horia a locuit la Roma și Viena, a fost parte a diplomației românești, ca șef de cabinet la Ministerul Propagandei și, ulterior, atașat de presă la Roma. Reprezentarea la Roma a fost întreruptă în anii conducerii statului român de alianța dintre guvernul mareșalului Ion Antonescu și legionari. A revenit în diplomație, de data aceasta la Viena. Când România întoarce armele împotriva Germaniei (august 1944), Vintilă Horia și soția lui, Olguța (n. Teohari), sunt internați într-un lagăr german. La sfârșitul războiului, cei doi soți pleacă în Italia. Aici, Vintilă Horia îl cunoaște pe Giovanni Papini, scrie și publică în reviste italiene, dar situația economică grea a Italiei postbelice îl determină să plece mai departe, în Argentina (primăvara 1948). Va sta la Buenos Aires până în martie 1953, când se întoarce în Europa, și anume în Spania, unde are o activitate literară susținută și se face cunoscut.

În 1946, Tribunalul Poporului din România l-a condamnat în contumacie la 25 ani muncă silnică, pentru crime de război.^[1]

Vintilă Horia se stinge din viață în 1992.

Dumnezeu s-a născut în exil

În noiembrie 1960, romanului lui *Dieu est né en exil* îi este atribuit Premiul Goncourt. Autorul, stabilit la Paris (între 1960-1964), respinge oferta ambasadei române de a intra în rolul de reprezentant al scriitorimii României comuniste. Guvernul român, cu sprijinul comuniștilor francezi, începe o campanie de denigrare a scriitorului, atribuindu-i - printr-un dosar falsificat - un trecut de legionar.^[3] Sub presiunea acestei campanii, Vintilă Horia refuză premiul Goncourt.

Vintilă Horia se întoarce în Spania în 1964, unde continuă să scrie, în spaniolă și în franceză.

Se stinge din viață sâmbătă, 4 aprilie 1992, la Collado - Villalba, în the serrania Madrileña.

*

Autorul despre romanul său, "Dumnezeu s-a născut în exil"

"<<*Dumnezeu s-a născut în exil*>> era și o autobiografie. Guvernarea remarcase foarte bine, că nu e simpla coincidență că trei din premiile literare recente, premiul Nobel din acest an și ultimile două premii Goncourt încoronează toate cele trei scrieri de exilați... Iată, deci, cine vrea să mă cunoască mai bine, nu are decât să recitească <<*Dumnezeu s-a născut în exil*>> și <<*Cavalerul resemnării*>>. Eu sunt acolo, cu toate scânteierile și cu toate umbrele mele. Numai prin mijlocirea cărților se poate judeca un scriitor și nu pe baza câtorva articole."

ÎNCHINARE

Prin târguri, Doamne, sufletul mi-alunec
Și printre oameni în zadar Te caut.

Mi-e glasul rupt și răgușit: un flaut
Cu sufletul răpus de prea mult cântec.

Te-aștept în diminetț întunecate,
Prin zgomotul răscrucilor umbrate
Și-am obosit de când Te caut, Doamne,
Prin zvon de ierni și prin uscate toamne.
Nu vezi? Sunt singur și prea greu mi-e scrisul
De-a nu Te fi-ntâlnit pe nici o cale.

Dă-mi semn să-nchin Minunățiile Tale,
Condeiu greu, poemele și visul.
Fă-mi glasul drept și coardele sonore,
Cuprinde-mi fruntea-n mâini de aurore
Și lasă-mă pe albul unei pagini
Să mă culeg sfios dintre paragini.

*

RUGĂCIUNE PENTRU RĂNILE ȚĂRII

Nu da, Doamne, nici unui dușman
Suferința noastră dintr-un an
Și ne iartă nouă dacă plânge
Inima din noi de-atâta sânge
Pâinea noastră coaptă-n bunătațe,
Dă-ne-o nouă ca și până-acum,
Fă-ne, Doamne, prin durere drum
Ca unei corăbii pe-nnoptate.
Lasă-ncet din cerul Tău să cadă
Pacea peste noi ca o zăpadă

Și pe-o rază de luceafăr mare
Dă-ne semn de milă și-ndurare.
Dintr-un cap în celălalt al zării,
Abătut cândva la o răscruce,
Umilit ca Fiul Tău pe cruce,
Zace-n lacrimi trupul rupt al Țării.
Pică-I, Doamne, din uleiul sfânt
Peste rănilor cioplite în pământ
Și înalță din puterea gliei
Chipul cel rotund al României.

***

DESPRE VINTILĂ HORIA ȘI OPERA SA:

Viața și opera lui Vintilă Horia au devenit un simbol al luptei omului de a-și câștiga aripile și cerul, „*suflarea*” creativă și sufletul nemuritor, eternul și infinitul, ca ferestre ale firii, prin care Dumnezeu se privește în om. Toate romanele lui Vintilă Horia structurează simbolurile pe mai multe niveluri, armonizându-le într-o metaforă mare, după procedeul poemului haiku, în care cititorul versat începe să citească romanul abia după sfârșitul lui. Exilul lui Ovidiu, sau al lui Vintilă Horia, depășește istoria și cu atât mai mult geograficul, devenind „*semnul*” lui katharsis, dar mai ales al lui kathartes, ca în filosofia antică, în sens de jertfă și ispășire.

Dumitru ICHIM

Era un om armonios lăuntric și tocmai această armonie lăuntrică îl ferea de micile sau marile meschinării din jur, îl făcea rezistent la durere. Apoi, era un om "*cu simțul valorilor*", formula care-și recapătă sensul prin Vintilă. Și mai presus de orice, era un intelectual deschis în toate direcțiile: metafizică, literatură, știință, chiar și parapsihologie. În 1960, l-am convertit și pe el la lectura lui Guénon și mi-a povestit ce succes enorm a avut, câțiva ani mai târziu, la un congres al dantologilor din Italia, unde a vorbit despre *L'ésotérisme de Dante*, lucrare complet ignorată de specialiști.

Theodor CAZABAN

Exilul i se înfățișează lui Vintilă Horia nu doar ca o circumstanță biografică între altele, ci ca o situație-limită, care ne obligă a da socoteală de tăria sau slăbiciunea fibrei noastre morale, „*măsura îndeletnicirii de-a fi*”. Ne aflăm, experimentând-o, în fața „*deșertului tătarilor*”, constrânși a ne constitui „*în pilda către sus și către jos*”. Pentru cei ce-și trăiesc exilul nu ca o „*monedă de schimb*”, ci ca un fel de „*acceptare soteriologică*”, o asemenea încercare, echivalența unei inițieri, revela un destin. Așadar, un dat fundamental, imuabil, un traiect pre-scris, ca o răsfrângere a tragismului condiției omenești: „Vreau să vorbesc de scriitori și de cei care le sunt asemănători. Acești oameni ar fi fost, oriunde și oricând, niște exilați. Istoria n-a făcut altceva decât să le ofere un titlu și să le indice o cale, pe care ei o aleseseră dinainte și pe care Platon o numea <*thymos*> sau plan vital, născut odată cu noi”.

Gheorghe GRIGURCU

Vintilă Horia, un scriitor de o extraordinară forță morală, a convertit frigul înstrăinării și al izolării, cu starea unei obsedante legături spirituale cu Țara, oferind spațiului cultural românesc al exilului o permanentă veghe. Opera și activitatea sa sunt expresia unei imense culture, în variate și vaste domenii.

Alexandru TOMESCU

***

NICOLAE LABIȘ (1935-1956)

Nicolae Labiș (n. 2 decembrie 1935, Poiana Mărului, comuna Mălini, județul Baia, în prezent județul Suceava - d. 22 decembrie 1956, București) a fost un poet român. Criticul Eugen Simion l-a supranumit „*buzduganul unei generații*”.

...Pentru că TOȚI marii poeți de după el (...șasezeciști, șaptezeciști și optzeciști, deopotrivă... - ...nouăzeciștii "nu se pun!", pentruz că nu seamănă nici cu ei înșiși!) își au rădăcinile în văpaia Poeziei labișiene, plină de avântul unor crezuri curate și al unor utopii extrem de vii și credibile – și, mai cu seamă o Poezie de o forță de expresie nemaintâlnită, de la Eminescu și Arghezi, în Poezia Valahă!

COPILĂRIA ȘI STUDIILE

A fost fiul învățătorilor Eugen și Ana-Profira, iar școala primară o începe în satul natal în clasa mamei sale. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial tatăl pleacă pe front, iar familia se refugiază în comuna Mihăești, satul Văcarea, lângă Câmpulung-Muscel. În mai 1945, familia se întoarce în Moldova și se stabilește la Mălini.

A urmat Liceul „Nicu Gane” din Fălticeni între anii 1947 - 1951, perioadă în care scrie versuri, iar la sfârșitul lui 1950, participă la o consfătuire a tinerilor scriitori din Moldova, în calitate de secretar al cenaclului literar din Fălticeni, care are loc la Iași, unde se remarcă după ce recită poezia *Fii dârz și luptă, Nicolae!*, poezie care-i va fi publicată în *Iașul nou* și în ziarul *Lupta poporului* din Suceava.

În mai 1951 a obținut premiul întâi, la Olimpiada națională de limba română care a avut loc la București, iar cu această ocazie câștigă admirația redactorilor revistei *Viața Românească*, care-i publică poezia *Gazeta de stradă*.

În ianuarie 1952, la inițiativa lui Constantin Ciopraga, Labiș a fost transferat la Liceul „Mihail Sadoveanu” din Iași, unde a devenit conducătorul cenaclului literar.

ACTIVITATEA LITERARĂ

La data de 15 septembrie 1952, Labiș a început să urmeze cursurile de la Școala de Literatură și Critică Literară „Mihai Eminescu” din București, unde i-a avut ca profesori pe Mihail Sadoveanu, Tudor Vianu și Camil Petrescu, iar printre colegi pe Florin Mugur, Lucian Raicu, Ion Gheorghe, Doina Sălăjan și Gheorghe Tomozei. Aici s-a impus, grație înzestrării sale poetice și intelectuale excepționale, ca lider de opinie.

Deși a îmbrățișat, la început, ideile regimului comunist de guvernământ, cântându-i laude într-un număr de poezii, devenind o stea în cadrul partidului, în februarie 1953, departamentul său a purtat discuții cu privire la presupusele lui „*abateri de la moralitatea școlii și disciplină*”. În primăvara anului 1954, în cadrul Uniunii Tineretului Muncitor (UTM) au avut loc de asemenea discuții despre comportamentul său și s-a decis expulzarea sa din rândurile organizației. Cu toate acestea, pedeapsa nu a fost confirmată de organele superioare.

La absolvire a fost angajat de către revista *Contemporanul*, apoi de *Gazeta literară*. Începând din toamna lui 1955 urmează cursurile Facultății de Filologie a Universității din București, însă renunță după doar un semestru. Poemul său, *Moartea Căprioarei*, apare în *Viața Românească* în acest an.

În anul 1956 participă la o conferință pe țară a tinerilor scriitori, publică două volume, *Puiul de cerb și Primele iubiri*, și pregătește pentru tipar cel de-al treilea volum, *Lupta cu inerția*, care-i va fi publicat postum în anul 1958.

SFÂRȘITUL

În noaptea de 9 spre 10 decembrie 1956, la scurt timp după aniversarea împlinirii a 21 de ani, Labiș, care petrecuse câteva ore în compania unor cunoștințe și consumând țuică la Casa Capșa și apoi la restaurantul Victoria, a fost victima unui grav accident de tramvai.

După ce i-a fost refuzată internarea la spitalele Colțea și Central, spre zori zilei de 10 decembrie a fost internat la Spitalul de Urgență. Acolo, de pe patul de spital i-a șoptit un poem prietenului său, scriitorul Aurel Covaci, poem care a fost inclus în volumul postum *Lupta cu inerția*:

*Pasărea cu clonț de rubin
S-a răzbunat, iat-o, s-a răzbunat.
Nu mai pot s-o mângâi.
M-a strivit,
Pasărea cu clonț de rubin,
Iar mâine*

*Puii păsării cu clonț de rubin,
Ciugulind prin țărână,
Vor găsi poate
Urmele poetului Nicolae Labiș
Care va rămâne o amintire frumoasă...*

În ciuda eforturilor medicilor și o mobilizare spirituală a colegilor săi scriitori, cunoștințe și prieteni, starea lui s-a înrăutățit inexorabil, iar la 22 decembrie 1956, la ora 2 dimineața, a decedat. Dr. Firică, medicul care s-a ocupat de cazul lui Labiș, a declarat: *Mi-a revenit trista sarcină să constat, încă de la primul examen, că accidentatul nu avea nici o șansă: măduva era complet secționată. Tot ce puteam face era să-i prelungim viața cu câteva zile.*

Trupul neînsuflețit a fost depus pentru ultimile omagii la Casa Scriitorilor. A fost înmormântat la cimitirul Bellu.

*

CONTROVERSE PRIVIND ACCIDENTUL DE TRAMVAI

Ipoteza oficială a accidentului de tramvai este că Nicolae Labiș, aflat în stare de ebrietate, a alunecat fatal între bordura și platforma stației de tramvai de la Colțea, fiind prins între grătarele celor două vagoane ale tramvaiului. În procesul-verbal semnat în ziua de 25 decembrie 1956 de balerina Maria Polivoi, cu care poetul și-a dat întâlnire în acea noapte, aceasta a susținut că ceea ce s-a întâmplat pe refugiul de la Colțea a fost un simplu accident. Cele susținute de Maria Polivoi, au fost confirmate și de Isac-Grișa Schwartzman un alt martor ocular, mărturie consemnată de Gheorghe Tomozei în volumul *Moartea unui poet* și de vatmanul tramvaiului, Udroiu Marin, care a declarat: *... când a ajuns la cca 4 metri de capătul refugiului de tramvai, înainte de a opri tramvaiul pe loc, numitul Labiș Nicolae, domiciliat în București, ...care se afla sub influența băuturilor alcoolice a luat tramvaiul din mers urcându-se pe la ușa din față a remorcii. Urcându-se pe scară, neputând ținându-se a căzut jos apucându-l platforma remorcii și scara iar la țipetele publicului tramvaiul a oprit după care a fost scos de sub scară și transportat la Spitalul Colțea, rămânând internat.*

Controversele referitoare la un eventual asasinat au apărut în urma mărturiilor a celor declarate de Nicolae Labiș pe patul de spital apropiatilor și a faptului că poetul era urmărit de Securitate, deoarece dintr-un scriitor care slăvea actele partidului și ale sovieticilor, a început să se îndoiască de doctrina acestora după Discursul secret al lui Hrușciiov și după Revoluția ungară din 1956.

Mihai Stoian a consemnat: *La spital Labiș mi-a povestit cum s-a consumat accidentul... Îmi aduc aminte că vorbea despre o scurtă vizită la Capșa, apoi însoțit de doi bărbați și o femeie, balerină, coborâseră în pasaj la „Victoria” din Piața Bălcescu a vrut să ia un tramvai, nu spre casă, spre casa femeii, a încercat să se urce prin față la clasa a doua, dar cineva l-ar fi îmbrâncit, și, în ultima secundă, s-a prins de grătarul intermediar, dintre vagoane: „Țineam ochii mari deschiși și vedeam cum, din capul meu izbit de caldarâm, ies scânteii”.*

Scriitorul Cezar Ivănescu, în cartea sa scrisă în colaborare cu Stela Covaci, *Timpul asasinilor. Documente și mărturii despre viața, moartea și transfigurarea lui Nicolae Labiș*, susține că Labiș i-a povestit pe patul de moarte Mioarei Cremene că s-a dus să ia tramvaiul de la 2.40 noaptea de la stația Colțea, stație în care-și dăduse întâlnire cu Maria Polivoi, dansatoare, care voia să-l ia la ea acasă. Securistul care-l urmărea pe Labiș s-a urcat în remorca tramvaiului în care urma să se urce și poetul, dar cum poetul era băut și se clătina, părea indecis, iar agentul de securitate a avut senzația că Labiș nu se va urca în acel tramvai și, deoarece nu voia să-l scape de sub observație a sărit prin ușa din față și, în săritură, l-a izbit pe Labiș și l-a băgat sub tramvai, Conform aceleași mărturii, a Mioarei Cremene, Labiș a fost vizitat la spital de către agentul de securitate și i-a solicitat să semneze o declarație prin care poetul renunța la orice pretenție materială în urma accidentului.

În 2005, scriitorul Imre Portik, prieten de la Școala de Literatură, a publicat memoriile sale, *Hora morții. Consemnări despre prietenul meu Nicolae Labiș*, în care a pretins că Labiș a fost împins din tramvai în seara accidentului:

- Cum a dat nenorocirea asta peste capul tău?...Ai fost beat?

- Nu, n-am fost beat. E adevărat că am băut în după-amiaza și în seara aceea, dar nici măcar amețit n-am fost, a răspuns Labiș.

- Cum ai putut să cazi sub tramvai treaz?

- Nu am căzut singur, am fost îmbrâncit din spate de cineva...

- De cine, îl cunoști?

- Nu știu cine a fost. N-am avut timp să mă uit înapoi, pentru că îmbrâncitura m-a proiectat, cu brațele ridicate, pe grătarul între vagoane. Încleștasem degetele mâinilor de o bară a grătarului, dar încet, încet alunecam tot mai jos, iar picioarele tot mai mult ajungeau sub vagonul-remorcă. Eram cu capul în aer, cu fața în jos și vedeam cum sar din șine scânteii galbene și verzui. În timp ce eram târât așa, am simțit câteva lovituri puternice ale vagonului din urmă în spate. (...) Am așteptat în loc până când motorul a ajuns în dreptul meu cu viteză redusă, însă văzând că va depăși capătul zonei de refugiu, am pornit în urma lui, dar n-am reușit să fac nici doi pași, când m-am trezit împins din spate spre grătar. Nu aveam intenția să iau tramvaiul din mers, fiindcă trebuia să văd întâi în ce tramvai și în ce vagon se urcă ea.

Gheorghe Tomozei a scris, după anul 1989: *Labiș este primul poet român disident... El a anunțat o pauză feroce între poezie și ideologia zilei. Mai mult decât sigur, închisoarea nu era prea departe pentru el.*

***

POEZIA

Cititorului

Deși-i din implicații și
rămurișuri pure
Ori din cristale limpezi ce scânteind se
rup,

Intrând în ea, să tremuri ca-n iarnă-ntr-o
pădure,
Căci te țintesc fierbinte, prin ghețuri, ochi
de lup.

***

SUNT DOUĂZECI DE ANI..

Sunt douăzeci de ani și încă unul...
N-aș vrea nici

unul să i-l dau minciunii.
Să zboare toți spre zare cum

colunul
Care apoi se-ntoarce în pântecul genunii.

Dar toate astea-s
fleacuri: mai presus
Eu știu un lucru care-i ținta
vieții:
Să ții un steag, destoinic, cât mai sus.
E steagul
roșu-al meu și-al dimineții.

E steagul cui? Eu cred
că e al meu,

SUNT SPIRITUL ADÂNCURILOR

Eu sunt spiritul adâncurilor,
Trăiesc în altă lume decât
voi,
În lumea alcoolurilor tari,
Acolo unde numai
frunzele
Amăgitoarei neputinți sunt veștede.
Din când în
când
Mă urc în lumea voastră
În nopți grozav de
liniștite și senine,

(AM OBOSIT DE VIN, DE STELE)

Am obosit de vin, de stele
Am obosit de gândurile mele,
Am obosit de ochii care mă răsfrâng
Neculegându-mi chipul din adânc.
Am obosit răsfrâng, am obosit de-atâta poezie
Cântând doar cele câte vor veni
Sau cele câte vrem să vie.
Visez să uit odată
Cuvinte, rânjet, gând
Și să privesc în ochii de agată
Ca fiecare om de rând,
Chipul răsfrânt să nu-mi mai văd,
Cu spaima mea și hohotul meu rece
Lângă un foc să mă cuprindă somnul

VIITORUL

Trăim în miezul unui ev aprins
Și-i dăm a-nsuflețirii noastre vamă.
Cei ce nu ard dezlănțuiți ca noi

Ori poate-al lumii, izbutind să doară,
Când
din infernul inimii, mereu,
Însângerat mi-l flutur în afară.

Iar
seara, când se lasă cu răcoare,
Și cerul se întunecă-n
frumos
Însângerat și vast mai ard în zare
Înmiresmând în chip de
chiparos.

***

Și-atunci aprind mari focuri
Și
zămislese comori
Uimindu-vă pe cei ce
mă-nțelegeți.
Apoi cobor din nou prin hrube trudnice
În
apa luminoasă, minunată.
Sunt spiritul
adâncurilor,
Trăiesc în altă lume decât voi.

***

Sub zările cu margini de pământ.
În sângele fecioarei purificat și dus
Prin trupu-i alb cu fragezimi de nea
Eu aș simți cum cerul coboară lin de sus
Ciorchini de cântece deasupra mea
Știu: acest vis pământul mi-l nutrește
Smulgându-mi dorul meu de infinit
Dar visul crește-n mine ca mădulare grele
Am obosit...

...

Mi-a murit iubirea cu rânjet și stele
Încă din feșele inimii mele
Mi-a murit și-i strigoi și-n răstimpuri revine
Și țărnuș nu-i pot bate-ntre coaste la mine.

***

În flăcările noastre se destramă.

Noi pentru viitor ne pregătim,

Și-l populăm pe solul fericirii,
Cu brațele-ncordate să-l săpăm
Și să-l udăm cu ploile gândirii.

Ne-ntârziat deci să-nvățăm, tovarăși,
În numele acelu țel sublim:
Să-nvățăm ce-nseamnă omenia
Și comuniști să învățăm să fim.

În brațele necoapte arme-am prins
Să ne-ajtăm în lupta grea părinții;
Au înflorit de-aceea timpuriu
Livezile imaculate-a' minții.

Am fi greșit de-am fi strigat că nimeni
Nu vrea să ni le apere de-ngheț.
Părinții noștri, comuniștii, ști-vor
Să-și apere comoara lor de preț.

O, nu de magi avem și-avem nevoie,
Nici de proptele puse fără haz:
Partidul clasei ne veghează zborul
Pe marele istoriei talaz.

Și pentru că-n vâltoarea vremii noastre
Noi am avut un post și am luptat,
Ne-am câștigat și dreptul demnității
Și-al cugetării drept nemăsurat.

*

Selecția comentariilor, a datelor biografice (de pe **wikipedia**) și a versurilor: **Adrian Botez**

***

IV-EDUCAȚIA, CREȘTINISMUL/ORTODOXIA ȘI MĂRTURISIREA ADEVĂRULUI

1-CÂTE CEVA DESPRE NECESITATEA MORALITĂȚII ARTISTULUI ÎN/PRIN ARTĂ (EPISTOLĂ)

Stimate și preaiubite Frate întru Românie și domnule I. M. "G."

Da, aveți perfectă dreptate! Nenorociții și nemernicii lumii au acuzat-o pe Zâna Cea Bună a Cântecului, AMALIA RODRIGUES (nume complet: Amália da Piedade Rebordão Rodrigues),

AMALIA RODRIGUES (1920-1999)

că ar fi fost fascistă ("*Din pricina aprecierii pe care i-a arătat-o Salazar - după răsturnarea regimului său, Amalia a fost acuzată de colaborare cu acesta și de fascism. Acest lucru a dus la o eclipsare temporară a carierei interpretei*") - ...așa cum fac, de o vreme, cu toți cei care nu permit veneticilor să le sugrume Patria și Neamul!

Așa cum m-au acuzat și pe mine...și mă acuză, tot mai violent, și în prezent...!

Ca și domnia voastră (...ca și multe sute de alți români cu inima fierbinte, de ADEVĂRAȚI ROMÂNII!...[și, în măsură mult mai mică, atâta cât am putut, și eu... - ...ca și mine!]) - ...dar firește, la o cu totul altă "scară", mult mai lipsită de anvergură și măreție! - AMALIA RODRIGUES a fost (...și va rămâne!) cea mai importantă și activă patrioată portugheză - deci, apărătoare a valorilor de Duh ale Patriei și Neamului ei!!!

Da, îmi place muzica ei, "fado" -urile ei (de imens, necuprins DOR!), cântate (cu fermecate împletiri de chitară!) din străfundul sufletului, și cu o voce care nu va putea fi imitată, de nimeni, niciodată! - ...am strâns, de pe unde am putut, muzica ei, a AMALIEI RODRIGUES!

Din păcate, MARIA TĂNASE, cu o voce extraordinară (și ea!), nu s-a înălțat la VALOAREA MORALĂ, cerută, imperios, unui Artist.

Nimeni nu trebuie să aibă/nu are dreptul (e vorba de bun-simț, la urma urmei!) să se uite “**sub patul**” unui **Artist** (și nici al unui alt om, dacă e să vorbim...”**democratic și constituțional**”, nu-i așa?!) – dar modul cum se raportează el, **Artistul**, la **Patria** și la **Neamul** său, prin ceea ce face în artă și cu arta sa...dacă el creează **Artă** spre binele ori spre răul (și blasfemierea!) **Patriei** și **Neamului** său... – ...ei, acestea sunt lucruri deosebit de importante, **ESENȚIALE!** - și vor fi judecate, și de oameni, și de Dumnezeu...mereu!

Și asta, ori că vrea, ori că nu-i convine **Artistului!** Ori că zbiară “**cosmopoliții**” noștri, năuci și trădători, ori că gesticulează, furios, și amenință cu “**pârnaia**” veneticii (năvăliți “**din patru zări**!”), cei otrăviți...și oploșiți, ca șerpii, pe la noi!

Dacă **AMALIA RODRIGUES** a cultivat **CURATA MUZICĂ POPULARĂ PORTUGHEZĂ** (exprimând “**dorurile**” unui vechi popor de **NAVIGATORI, FABULOȘI, EPOPEICI DESCOPERITORI DE LUMI!** - ...și “**conchistadori**”, e-adevărat...!) - în schimb, **MARIA TÂNASE** a promovat, în locul autenticei muzici populare românești... - **muzica de petrecere și de CRÂȘMĂ!!!** Pur și simplu, geniul ei vocal a stricat folclorul autentic valah...a fascinat valahii să nu mai privească spre inima de foc a **Folclorului Valah...ci să se extazieze (...și, da, prin vocea ei putea să fascineze, spre orice, pe oricine!) în fața muzicii de mahala și de birt, "muzica de pahar"...**

Crescută în mahalalele Lisabonei (“**Amália da Piedade Rebordão Rodrigues - născută într-o familie săracă, cu 10 copii, care locuia în cartierul Beira Baixa, din Lisabona**”), **AMALIA RODRIGUES** a “**detectat**”, cu geniul ei infailibil (...cu instinctul, fără greș, al geniului, celui identificat, până la contopire! - cu Neamul său!) muzica autentic-populară portugheză...“**FADO**”-ul! Și mai e ceva: **AMALIA a cântat pentru sufletul portughez, iar nu pentru bani: A REFUZAT, TOATA VIAȚA EI, SĂ CÂNTE LA HOLLYWOOD!!!**

“**Ciuri, ciuri**” este un cântec sicilian, aflat de mine, într-un album de folclor sicilian! Dar, iată, **AMALIA RODRIGUES** i-a ajutat pe sicilieni, cu vocea și, mai ales, **CU INIMA EI**, să-și identifice muzica lor cea mai frumoasă, autenticul folclor al **SICILIEI!** - de o eleganță și profunzime, egală, de multe ori, cu acelea ale **mistuitorului folclor daco-valah...**

MARIA TÂNASE n-a identificat prea multe, din autenticitatea folclorului autentic daco-valah...doar un “**BLESTEM**”...!

Din punct de vedere moral, din punctul de vedere al **PAZNICILOR COMORII DACO-VALAHE**, îi prețuiesc, mai curând, pe **Grigore LEȘE, Gheorghe ZAMFIR, pe Dumitru FARCAȘ, pe Sava NEGREAN-BRUDAȘCU (...soție a profesorului, la fel de înflăcărat patriot, DAN BRUDAȘCU...), pe Sofia VICOVEANCA, pe Veta BIRIȘ, pe Nicolae FURDUI-IANCU, pe Gheorghe TURDA...**

Poate că sunt eu prea subiectiv și prea pretențios, cu percepții stranii...dar **LEȘE, ZAMFIR, FARCAȘ, VICOVEANCA, BIRIȘ, NEGREAN-BRUDAȘCU ... - ...toți aceștia/toate acestea, și, probabil, încă vreo câțiva/câteva, dar tot mai puțini/puține... - ...cutreieră, și azi, munții și coclaurii uitați de Dumnezeu, ai Daco-Valahiei - pentru a salva, în ultimul moment, încă și încă o frântură/fărâcă din Sfântul Folclor Daco-Valah... – ADEVĂRATUL DUH AL DACO-VALAHIEI!!!**

Aceștia sunt mult mai “frați și surori” (PRINCIARI!) cu AMALIA...decât este (din păcate!) MARIA TÂNASE...!

Doamne,-ajută-ne, ocrotește-ne și ne călăuzește, înspre Sfântă Lumina Ta!

Vă îmbrățișează cu, mereu, aceeași admirativă prețuire și caldă prietenie, frăție întru Duh de Românie,

Adrian Botez

NOTĂ:

-**Fado** (cuvânt tradus în mod obișnuit ca **DESTIN** sau **SOARTĂ**, conform cuvântului din latină **FATUM**) este numele unui gen muzical interpretativ și melodic care a originat în Lisabona începutului secolului al 19-lea, **dar foarte probabil are origini mult mai timpurii.** Unii admiratori ai genului pretind că originile **FADO**-ului reprezintă o combinație a ritmurilor sclavilor africani și a muzicii tradiționale portugheze, cu accente inflexionare minore, dar sesizabile, datorate muzicii arabe a maurilor, respectiv a genului muzical brazilian **MODINHA.**

FADO este caracterizat prin melodii melancolice și versuri tânguitoare, care se referă foarte frecvent **la mare, la trecutul maritim glorios al lusitanilor și/sau la viața săracilor**. Acest gen muzical este, de obicei, asociat cu cuvântul portughez *SAUDADE*, care descrie "*tânjirea după ceva*" sau "*dorința puternică de ceva*" (acest "*ceva*" fiind, de cele mai multe ori, intraductibil în cuvinte, dar probabil foarte aproape de semnificația cuvântului românesc *DOR*) – cf- **wikipedia**.

***

2-DIN NOU, DESPRE „CAZUL MARIA TĂNASE”...

MARIA TĂNASE (1913-1963)

Observăm că, după publicarea (pe ici, pe colo...) a articolului nostru "*Câte ceva despre necesitatea moralității artistului în/prin Artă (epistolă)*", din 27 August 2015, în care afirmam, în cadrul unei comparații între modul cum și-a slujit **Patria, Neamul și Sinea Spirituală** o cântăreață portugheză, **Amalia Rodrigues**, și modul cum a slujit aceste repere de valori național-spirituale – **Maria Tănase**: "*...Din păcate, MARIA TĂNASE, cu o voce extraordinară (și ea!), nu s-a înălțat la VALOAREA MORALĂ, cerută, imperios, unui Artist!*", se află oameni **de foarte mare bună-credință**, dar care nu sunt și informați, până la un nivel cel puțin egal cu această bună-credință, care mă mustră, pentru acest "*afront*" adus **Mariei Tănase** și...României!

Noi n-am negat, în articolul din 27 August 2015, Doamne ferește, talentul și calitățile excepționalei voci a artistei...ci afirmam următoarele: "*Nimeni nu trebuie să aibă/nu are dreptul (e vorba de bun-simț, la urma urmei!) să se uite <<sub patul>> unui Artist (și nici al unui alt om, dacă e să vorbim...<<democratic și constituțional>>, nu-i așa?!) – dar modul cum se raportează el, Artistul, la Patria și la Neamul său, prin ceea ce face în artă și cu arta sa...dacă el creează Artă spre binele ori spre răul (și blasfemierea!) Patriei și Neamului său... – ...ei, acestea sunt lucruri deosebit de importante, ESENȚIALE! – și vor fi judecate, și de oameni, și de Dumnezeu...mereu!*".

Cu alte cuvinte, nu ne interesa (și nu ne va interesa nici de acum încolo, **NICIODATĂ!**) viața furtunos-amoroasă (nici amănuntele "*picante*", vrednice de "*paparazzi*", nu de noi...) – a mai știu eu cărui artist! Dar vom îndrăzni să-l judecăm pe artistul respectiv, **ȘI** în funcție de atitudinea, constructivă ori distructivă, față de **Patria** care l-a plămădit/născut (dintr-un anume soi de pământ și dintr-un văzduh anume, sub anume stele!), cât și față de **Neamul** în care s-a iscat, și din care și-a "*tras*" (precum o floare – seva, culorile, miresmele!): **Logos-ul, Identitatea-Originea, Religia (Calea Spirituală)**...cu alte cuvinte, **Ființa de Duh!**

Se spune/se va spune, în continuare, ceva ce ne împuiază urechile, de mult prea multă vreme!: "**Maria Tănase A AVUT GENIU! Maria Tănase ESTE UN GENIU!**"

Nu-i adevărat: **Maria Tănase** are/a avut un talent muzical deosebit, o voce excepțională...dar **ATÂT!** Cei care afirmă ceva despre "*genialitatea*" ei – nu cunosc **sensul cuvântului "geniu"**. Nu cel din **DEX**, care se oprește cu definirea, **exact acolo de unde ar trebui să înceapă...** :

"**GĒNIU, genii, s. n. I. 1. Cea mai înaltă treaptă de înzestrare spirituală a omului, caracterizată printr-o activitate creatoare ale cărei rezultate au o mare însemnătate; persoană care are o asemenea înzestrare**" (n.mea: ..."înzestrare", de către cine? – "*însemnătate*" – **PENTRU CINE?! ...și calitățile acestea de excepție – cui și la ce să folosească, mă rog?**)... –

...pentru că, de mult, nu mai avem dreptul să rostim și credem în entitățile spirituale, numite **Neam și Patrie!** – ci **sensul** acela din greco-latinească și **din știința spirituală creștină!** Pentru adevărata, adecvata și autentică definire a termenului, ne vom duce la un martir (...prin mult prea grabnica și strania/suspicionabila uitare a personalității și operei sale titanice!) al **Filologiei Daco-Valahe, AUGUST SCRIBAN** :

“-**GÉNIŪ** n., ca și spirit (lat. genius, d. gignere, gēnitum, a naște. V. gen). Zeu care, după credința celor vechi, prezida la nașterea fie-cărui om și-l proteja pînă la moarte, așa cum e la creștini îngeru. Spirit, ființă mistică. Poet. Zeu protector: geniu Româniilor. Fig. Persoană care exercită asupra alteia o influență bună sau rea. Fig. Gradul cel mai înalt al aptitudinilor omului, talent extraordinar: geniu poeziei, afacerilor, intrigii. Caracter propriu și distinctiv: geniu unui popor, unei limbi. Inginerie militară sau civilă (știința de a face poduri, fortificațiuni ș. a.). Trupe militare însărcinate cu asta (pontonieri, telegrafiști ș. a.). – Unii zic un geniu, doi genii, articulat geniul când înseamnă <<zeu>>”.

Sursa: AUGUST SCRIBAN (ediția princeps, din 1939)¹.

Observați, acum, diferența: **DEX**-ul îl tratează pe “**geniu**” ca pe un...”**venusian**” (venit de nu știu unde și oprit nu se știe unde...și exprimându-se nu se știe pentru ce și pentru cine!), pe când **AUGUST SCRIBAN** îl face să existe ca o excepțională ființă organică, **aparținând de un anume spațiu spiritual și contribuind, prin “CALITĂȚILE SALE DE EXCEPȚIE”, la luminarea și propășirea acestui “ANUME SPAȚIU SPIRITUAL”**.

Mai mult, și decisiv, ca importanță a semnificației geniului:

-“ **Zeu protector: geniu Româniilor. Fig. Persoană care exercită asupra alteia o influență bună sau rea (...). Caracter propriu și distinctiv: geniu unui popor, unei limbi** ”...

Deci, “**a fi geniu**” presupune să fii, prin tot ce ești și prin tot ce faci, **PROTECTORUL/DUHUL PROTECTOR al unui NEAM și al UNEI PATRII...!!!** – ...în cazul dat – al **ROMÂNIEI!**...al **DACO-VALAHO-ROMÂNIEI:** s-o numim **clar**, pentru ca să nu se ivească, nici acum, și nici mai târziu, regretabile confuzii, dorite și sugerate, de către politica de “**corcire**” și de “**confuzionare identitară și geo-lingvistică**”, dusă de “**stratègi**” Uniunii Europene, “**prioritar**” pentru țările din Estul Europei...!

...Ei, având, acum, suficient de bine definit **spațiul de exprimare**, să ne ocupăm, puțin, de “**cazul MARIA TĂNASE**”, spre a încerca să lămurim lucrurile, **întru știința lingvistică și întru aceea, la fel de importantă, a istoriei morale a Daco-Valaho-României.**

*

...Păi, haideți, atunci, să ne amintim, prin documente, nu doar de “**vocea**”, ci și de “**balansoarul spionagesc**”, numit “**Maria Tănase**”...de “**trestia**” internaționalistă, **Maria Tănase**... – ...când “**aplecată**” spre sovietici, când aplecată spre aliații “**Vestului Salbatic**”... – ...și atunci, poate, înțelegem de ce îi erau mai utile/rentabile (in meseria ei...) “**paharele**”, **decât arta**...

În articolul din 27 August 2015, noi doar afirmam: “**MARIA TĂNASE a promovat, în locul autenticei muzici populare românești... – muzica de petrecere și de CRĂȘMĂ!!! Pur și simplu, geniul ei vocal a stricat folclorul autentic valah...a fascinat valahii să nu mai privească spre inima de foc a Folclorului Valah...ci să se extazieze (...și, da, prin vocea ei putea să fascineze, spre orice, pe oricine!) în fața muzicii de mahala și de birt, <<MUZICA DE PAHAR>>...**”)

Acum, și demonstrăm, “**pe șleau**”, cu “**documentul**” pe masă:

“(...)Maria Tănase este legată de cercuri de stînga, uneori chiar comuniste. SANDU ELIADE (prezida ASOCIAȚIA <<AMICII URSS>>), HARY BRAUNER (era din anturajul lui Lucrețiu Pătrășcanu) și TITUS CRISTUREANU (n.me: prieten apropiat al Generalului EMIL BODNĂRAȘ...!!!), sunt oameni pe care-i frecventează, oameni legați de rețelele Comiterilor din România, într-un fel sau altul”.

Mai departe:

„Începutul cochetărilor Mariei Tănase cu serviciile de informații din lumea bună din Franța, Marea Britanie, America, datează din 1937. Ea apare în anturajul unor mari personalități cu care organizează un spectacol la Paris, cu ocazia unei expoziții internaționale, cu scopul de a-i ajuta pe răniții de pe câmpurile de luptă – se desfășura războiul civil din Spania. Fondurile obținute din

spectacol, din documentele siguranței, ar fi ajuns doar în partea internaționaliștilor. Partea opusă, naționaliștii, nemulțumiți, au pus ochii pe ea”, povestește istoricul Cristian Troncotă.

Devine iubita lui Maurice Nègre, jurnalist francez al agenției Havas, care vine la București la sfârșitul anilor '30. De fapt, acesta era agent al Serviciului de spionaj francez, trimis în România pentru a reorganiza rețeaua de spionaj. Franța avea nevoie de informații din România, în contextul în care atmosfera în Europa se încingea și ne îndreptam cu viteză către a al Doilea Război Mondial.

Suspectat de spionaj, în 1941 Maurice Nègre e arestat la București și condamnat la muncă silnică pe viață, însă apoi pedeapsa îi este redusă la 10 ani. El s-a bucurat de asistența Mariei Tănase, care a bătut pe la toate ușile pentru a-l elibera.

În 1940, în urma unui pictorial nud, în care Maria Tănase apare jucând șah, poliția legionară, care o ținuse minte de la strângerea de fonduri din Paris, se leagă de acest pictorial pentru răzbunare. Câteva luni, toate discurile ei sunt sparte, iar matritele distruse la casele de discuri.

De spaimă, artista e obligată să-și părăsească locuința din București și să se refugieze în mahalaua copilăriei ei. Intervine Eugen Cristescu, numit în 1940 la șefia serviciului special de informații. El se hotărăște să o ia sub protecție și devine iubitul ei.

Nu se știe dacă Eugen Cristescu îi dăduse misiunea Mariei Tănase să continue relația cu Nègre, să facă demersuri oficialităților pentru a-l elibera sau mergea să-l viziteze pentru a obține informații. Cert este că Nègre este eliberat.

În 1943, Cristescu o trimite pe Maria Tănase să ia contact cu serviciile speciale aliante, la Istanbul. Sub acoperirea activității artistice, ea putea să înlesnească legăturile dintre agenții trimiși de Cristescu și agenții anglo-americani. E văzută la Istanbul în compania unui personaj cunoscut serviciilor secrete, Alfred de Chastelain, rezidentul spionajului britanic în România.

La sfârșitul lui 1943, Alfred e parașutat în România, în județul Teleorman, la Plosca, cu două zile înainte de Crăciun, alături de ofițerii britanici Ivor Porter și Silviu Metianu, în celebra acțiune “Autonomus”. SSI-ul avea informații despre venirea lor, dar aflaseră și nemții, motiv pentru care trebuia să se înceneze o arestare pentru protecție.

<<(...)Maria Tănase nu era agent de culegere de informații, CI DE LEGĂTURĂ ȘI INFLUENȚĂ. Prin acțiunea de a-i aduce pe români și pe britanici în postura de a gândi o soluție împreună pe frontul secret, pentru a scoate România din alianța cu Germania, a fost fundamental>>, consideră istoricul Cristian Troncotă.

După 23 august 1944, Maria Tănase începe să fie suspectată de către autoritățile sovietice. La început, în anii '30, era privită cu simpatie pentru legăturile ei cu cercurile de stânga, acum, pentru faptul că excelase în relațiile cu anglo americanii, au început să-și pună semne de întrebare.

Era filată în permanență de securitatea nou înființată a regimului comunist. Documentarul Realității TV induce ideea că Eugen Cristescu le-ar fi sugerat noilor autorități despre capacitățile Mariei Tănase, fapt pentru care la Securitate, cei din intern îi deschid dosar de urmărire informativă, DAR, ÎN ACELAȘI TIMP, ERA CHEMATĂ LA DIVERSE ÎNTRUNIRI TOVĂRĂȘEȘTI ORGANIZATE LA VÂRF...” – cf. România liberă, 26 Septembrie 2010.

...Nu ne interesează faptul în sine, de “a fi fost amanta lui Eugen Cristescu”, ci faptul că Eugen Cristescu a făcut parte din complotul lui Mihai I și al camarilei sale trădătoare, sabotând încercările disperate ale Mareșalului de a scoate România, ÎN MOD ONORABIL (deci, nu prin invazie sovietică!), din războiul al doilea mondial:

“În martie 1944, generalul Titus Gârbea a fost numit în funcția de șef al Misiunii Militare Române la O.K.W. (Înaltul Comandament al Wehrmachtului) și al O.K.H. (Înaltul Comandament al Armatei de Uscat). În această calitate, generalul Titus Gârbea a participat la mai multe ședințe ale OKW și O.K.H. , prezentând poziția Marelui Stat Major al Armatei Române. El a raportat cele convenite de responsabilii germane atât Mareșalului Ion Antonescu, cât și generalului Constantin Sănătescu. La 20 August 1944, generalul Titus Gârbea a avut o întâlnire cu generalul german Heinz Guderian – șeful O.K.H. În urma refuzului părții germane de a întări frontul din România cu unități blindate, generalul Titus Gârbea a decis să plece în țară, pentru a informa despre poziția comandamentului german și despre situația reală a întregului front de est. (...) Mareșalul căzu pe gânduri, își dădea seama de

dezastrul care se apropie. (...) Generalul Titus Gârbea: Dacă dvs. Nu puteți să faceți acest armistițiu, atunci să-l facă regele sau orice comandant care ar veni la comanda armatei, pe întreaga țară. Mareșalul: Ce faci acum? Generalul Titus Gârbea: Mă duc la București și aștept ordinele dvs., vă spun încă o dată, dacă e nevoie, mă întorc în Germania. Mareșalul: Spune-i lui Hitler că, iată, în contra mea s-a făcut o coaliție de partid, că toți sunt contra mea, ȚARA ÎNTREAGĂ NU MAI POATE SĂ SUPORTE RĂZBOIUL” – cf. Agenția de Presă RADOR.

Și iată ce dezvăluie Ivor Porter², în “Operațiunea <<Autonomus>>”, București, 1989:
“22 August 1944.

Potrivit însemnărilor mele, în aceeași seară, la orele 19.00, Mareșalul s-a întors de pe front <<deziluzionat>>. Ică, după spusele lui Vasiliu, urma să fie investit cu puteri depline pentru negocierea unui armistițiu și, însoțit de către de Chastelain, în dimineața zilei de 24 august, va zbură până în Turcia, de unde urma să-și continue drumul spre Cairo. Deși nu prea avea mare încredere în Ică, de Chastelain era gata să colaboreze la orice plan care oferea o șansă rezonabilă de a aduce România de partea noastră în război. În drumul de la aeroport, Ică i-a pus la curent pe Mareșal asupra celor plănuite. Antonescu vorbise cu Ică (n.me: Mihai Antonescu³) de două ori de la Bacău, dar acesta din urmă, pe propria-i răspundere și fără să aștepte reîntoarcerea Mareșalului, a încercat să forțeze lucrurile. Îl chemase pe însărcinatul cu afaceri turc și, prin acesta, ceruse guvernului turc să-i informeze pe Aliați asupra dorinței României de a semna armistițiul, cerând, ca prim pas, o încetare a focului. Nu este clar dacă i-a împărtășit Mareșalului planul său de a se duce personal în Turcia, însoțit de către de Chastelain. Când, o oră mai târziu, Vasiliu i-a prezentat lui de Chastelain propunerea, el a lăsat să se înțeleagă că Ică acționa independent de Mareșal. Mai târziu, în aceeași seară, Ică a trimis o telegramă la Legația României de la Ankara, solicitându-i din nou lui Saracioglu să-i acorde sprijin diplomatic, lui sau oricui va veni în Turcia, în numele României. El dorea ca Turcia să acționeze ca mediator, în vederea încheierii armistițiului; voia să fie informat în decurs de douăzeci și patru de ore, asupra soluției alese de către anglo-saxoni, dintre cele trei propuse.

Mareșalul îi ceruse șefului comunității evreiești, doctorul Filderman, să convingă cercurile oficiale americane și britanice să trimită misiuni în România, în eventualitatea unei ocupații rusești. Antonescu era un prieten apropiat al doctorului Filderman (...). Referirea lui Maniu la <<condiții mai puțin favorabile decât cele oferite lui Antonescu>> privea termenii mai buni asupra cărora Moscova convenise cu Nanu (n.me: FREDERIC NANU, ambasadorul României, în Suedia – a luat legătura, la ordinal lui Ion Antonescu-Mareșalul, cu Alexandra Kollontai, ambasadorul URSS, în Suedia!), la Stockholm, cu trei săptămâni înainte, fără știrea aliaților săi. În conformitate cu acestea, **REPARAȚIILE DE RĂZBOI CERUTE ROMÂNIEI VOR FI REEXAMINATE. SE VA REZERVA CA REȘEDINȚĂ A GUVERNULUI ROMÂN UN JUDEȚ CARE SĂ NU FIE SUB OCUPAȚIA TRUPELOR SOVIETICE.** <<Întrucât Antonescu dorea să joace cinstit> cu aliatul său, **MOSCOVA CĂZUSE, DE ASEMENEA, DE ACORD SĂ LI SE DEA NEMȚILOR DOUĂ SĂPTĂMANI, ÎN CARE SĂ PĂRĂSEASCĂ ROMANIA ÎNAINTE CA ARMATA ROMÂNĂ SĂ ÎNTOARCĂ ARMELE ÎMPOTRIVA LOR.** În cazul, puțin probabil, în care nemții ar pleca de bună voie, **ROMÂNIA S-AR PUTEA CONSIDERA NEUTRĂ.** Cu toate că pe hârtie condițiile acestea erau mult mai bune decât cele oferite de Cairo, Antonescu nu se putea hotărî să le accepte, atâta vreme cât simțea că ar mai fi o șansă de a ajunge la o înțelegere cu Aliații occidentali. **MANIU NU-I INFORMASE ÎN PREALABIL PE ENGLEZI ȘI PE AMERICANI DESPRE ACEASTĂ OFERTĂ MAI BUNĂ.** Fie presupunea că Londra și Washingtonul o cunoșteau de la ruși, fie a ghicit adevărul, dar nu dorea să se expună unei alte acuzații că ar pune bețe în roate.

În zorii zilei de 22 [august], Ionel Stârcea⁴ a dus la Snagov cele două telegrame aprobate pentru a fi expediate la Cairo, via Ankara, prin Cretzianu. Le-a înmănat lui Pogoneanu, șeful cifrului de la Centrul de comunicații de la Snagov al Ministerului Afacerilor Străine. Pogoneanu, asemenea lui Buzescu, se bucura de încrederea Regelui. El va codifica mesajele și va asigura transmiterea lor prin emisia de la ora 19.00. Cretzianu le va descifra și le va da în clar reprezentantului SOE din Turcia, care le va recodifica și le va transmite la baza SOE de la Cairo. Procesul era complicat și greoi”.

Și mai departe:

“Mareșalul a avut trei întrevederi importante în seara aceea. Două dintre ele au fost urmarea prânzului de lucru de la Palat. Mai întâi, Ion Mihalache a venit în vizită, în numele lui Maniu. S-a căzut de acord asupra necesității încheierii unui armistițiu și s-a discutat posibilitatea intervenției militare anglo-americane. Apoi s-a prezentat Gheorghe Brătianu, în numele lui Constantin Brătianu, și a promis că va veni, din nou, la Mareșal, a doua zi dimineața, la Snagov, cu propuneri concrete, din partea ambelor partide.

Antonescu l-a văzut și pe Clodius [ministrul german] în aceeași seară. I-a reamintit că promisiunea Germaniei de a menține frontul din Moldeva nu fusese respectată. Dacă nu primea, pe loc, ajutor din partea lui Hitler, **SE VA VEDEA NEVOIT SĂ ÎNCHEIE ARMISTIȚIUL CU CELE TREI PUTERI.**

Pentru Antonescu, care nu dorea să ridice armele împotriva vechiului său aliat, aceasta era calea proprie de a obține acordul lui Hitler, pentru retragerea din război. Potrivit unui raport german, trimis ministrului Afacerilor Externe de la Berlin, pe data de 24 august, Mareșalul i-a declarat lui Clodius că va arunca în luptă ultimele reserve, în efortul său de a-i opri pe ruși și, **DACĂ NU VA REUȘI, VA TREBUI SĂ-ȘI RECAPETE LIBERTATEA DE ACȚIUNE POLITICĂ.** Clodius înțelesese că Mareșalul dorea să aibă mână liberă să iasă din război numai în cazul prăbușirii frontului. Faptul că înaltul Comandament militar german socotea, după cât se pare, atacul sovietic din sud drept o pură diversivune, ar putea explica de ce Berlinul nu a fost alertat, imediat, cu privire la demersul Mareșalului. Ceva mai devreme, în aceeași zi, Hitler ținuse o consfătuire, la cartierul său general, pentru a discuta problema Balcanilor, își exprimase îngrijorarea în legătură cu pericolul unei Serbii Mari, dar n-a pomenit nimic despre România.

După întâlnirea cu Clodius, **ICĂ A TRIMIS DE URGENȚĂ UN CURIER LA STOCKHOLM, CU INSTRUCȚIUNI PENTRU NANU, DE A O INFORMA PE DOAMNA KOLLONTAY, DESPRE FAPTUL CĂ GUVERNUL ROMÂN ERA DISPUS SĂ ÎNCHEIE ARMISTIȚIUL.** Apoi, Mareșalul, doamna Antonescu, Ică și aghiotanții au plecat la Snagov, unde dispuneau de casa prințului Nicolae, și au ajuns noaptea, după ora unu”.

...Ei bine, Ionel Stârcea⁵, omul lui Titus Pogoneanu⁶, al lui Ștefan Davidescu, secretarul general al Ministerului Afacerilor Străine și al lui EUGEN CRISTESCU, totodată! – este convins (în timpul unei băi, în lac...!) să nu ducă, la Snagov (pentru a le face oficiale și, astfel, să zădărnicească planul de arestare și, ulterior, de condamnare la moarte, a Mareșalului!), documentele prin care se dovedea că Mareșalul obținuse **CONDIȚII ONORABILE, de la Aliți!!!** – iar nu ...“*capitularea fără condiții*”!

...Maria Tănase (amanta lui EUGEN CRISTESCU⁷, a unui pion principal al **TRĂDĂRII ȘI RUINĂRII/DISTRUGERII PATRIEI!**), cu voie ori fără voie (dar cu oarece... **INTERES!**...și fără niciun soi de orientare spirituală!), intră în această “șerpărie” a complotului **RĂSTIGNIRII** și (...credeau dușmanii...), al “*aneantizării definitive*” a României (...răstignire și “*aneantizare*” decise de actul nemernic, de la 23 August 1944!), prin care **Patria** era azvârlită sub ocupația sovieticilor, ca pradă sovieticilor...care sovietici, prin influența lor nefastă, o vor mutila, material și spiritual, pentru mai bine de o jumătate de secol...**de fapt, până astăzi..., și cu perspective (sumbre...) și pentru vremile ce vor veni!**

...Vor continua a spune apărătorii, “*până-n pânzele albe*” și fără simț de orientare spiritual, ai **MARIEI TĂNASE: “Ei, o fi greșit, și ea...om e!”**

Sigur că doar “*om este*”...dar, în niciun caz, **NU** și “*geniu*”!!!

Pentru că unul, unul, de-i zicea...**MIHAI EMINESCU** (“*proto-legionar*”, îi zic unii năuci, de azi...), oare de ce n-o fi greșit, și **EL?! – ...și, deci, “de pururi pentru pururi”, rămâne/va rămâne Mihai Eminescu – GENIUL/PROTECTORUL SPIRITUAL AL DACO-VALAHO-ROMÂNIEI, din decizia Lui HRISTOS-Dumnezeu?!**

Este foarte simplu de răspuns: pentru că **PROTECTORUL UNUI NEAM** și al unei **PATRII** are, de la **Bunul HRISTOS-DUMNEZEU – UN INSTINCT INFALIBIL AL NEAMULUI ȘI AL PATRIEI!**

Ca orișicare **GENIU AUTENTIC!**

...Nu are nici interese personale (deci poate fi, oricând, **MARTIR!**), nu are “*probleme de orientare spirituală*” (deci, poate fi decretat, fără pic de teamă, nu “*sfânt laic*” – ...ceea ce este o aberație, o **contradicție în termeni!** – ...cum a făcut-o Patriarhia Română, până acum...! – ci **SFÂNT CU**

ADEVĂRAT, chiar ARHANGHEL! – adică, PROTECTOR, DIN CERURI, al DUHULUI PATRIEI ȘI AL NEAMULUI SĂU!

...Ceea ce nu este cazul **MARIEI TĂNASE**...

prof. dr. **Adrian Botez**

*

NOTE:

1 – **August Scriban** (n. 12 noiembrie 1872, Galați – d. 2 august 1950) a fost un lingvist român, licențiat în filologie și cu doctorat la Halle, în Germania.

Este autorul unui sistem ortografic fonetic, caracterizat, printre altele, prin absența notării articolului hotărât *-l* și prin reintroducerea semnelor *ŭ* și *î* (*Ortografia românească*, 1912).

Opera sa principală este *Dicționarul limbii românești* (Iași, 1939), bogat în regionalisme, folosit până târziu, mai ales pentru etimologii. A publicat *Gramatica limbii românești (morfologia) pentru folosința tuturor* (1925).

2 – **Ivor Forsyth Porter** (1913-2012) s-a stins din viață la aproape 99 de ani. A fost un prieten apropiat al Regelui Mihai, o personalitate a perioadei celui de-al doilea război mondial. A publicat două cărți „*Operation Autonomous: With SOE in Wartime Romania*” (Chatto & Windus, 1989) și *‘Michael of Romania. The King and the Country’* (Sutton, 2005).

3 – **Mihai Antonescu** (n. 18 noiembrie 1904, comuna Nucet, județul Dâmbovița – d. 1 iunie 1946, Închisoarea Jilava) “*a fost avocat, politician român de extremă dreaptă și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri condus de Ion Antonescu. După război, a fost judecat, găsit vinovat de crime de război, condamnat la moarte și executat*” – cf. wikipedia.

4

5 – **Ionel Stârcea** făcea parte din grupul de diplomați care lucraseră la Geneva, la Societatea Națiunilor cu Nicolae Titulescu (desigur tot cu o „*pilă*”), grup care îi mai cuprindea pe G.Niculescu-Buzești, Titus Pogoneanu și George Anastasiu – **toți conspiratorii cei mai importanți, care au jucat un rol major, în evenimentele anilor 1943-1944.**

6 – **Titus Pogoneanu** – șeful cifrului de la Centrul de comunicații de la Snagov al Ministerului Afacerilor Străine.

7 – **Eugen Cristescu** (n. 3 aprilie 1895, comuna Grozești, județul Bacău; d. 12 iunie 1950, Penitenciarul Văcărești), a fost **ȘEFUL SERVICIULUI SPECIAL DE INFORMAȚII AL ROMÂNIEI**, în perioada 12 noiembrie 1940 – 1 martie 1945.

***

3-VIRGIL MADGEARU – despre perspectivele agriculturii, în economia României, în prima jumătate a secolului al XX-lea

prof. **Cătălin MOCANU**

În perioada dintre cele două războaie mondiale, intelectualii români de cele mai diverse convingeri ideologice s-au angajat într-o aprinsă polemică, privind calea de dezvoltare a țării, fiind nevoiți să „reconsider” vechile valori² și să găsească noi definiții ale specificului național. Evident, răspunsurile pe care le-au oferit acestor chestiuni fundamentale au ocolit consensul. Totuși, oricât de diverse ar fi fost problemele pe care le ridicau, se pot identifica în mod facil două grupări largi de intelectuali - europeniștii și tradiționaliștii³.

Alături de europenism și tradiționalism, au existat și alte curente de idei, încercând să găsească o „a treia cale” de dezvoltare care să îmbine moștenirea agrară a României cu nevoia de a asimila de la Europa ceea ce era mai util țăranului și în consonanță cu cultura satului românesc. Dintre toate aceste curente interbelice, țărăniștii au fost susținătorii cei mai consecvenți ai unei României în concordanță cu caracterul său „*eminamente agrar*”⁴. Ei se asemănau cu poporaniștii și erau, într-un sens, succesorii acestora. Atât ei, cât și poporaniștii, pledau pentru un sistem economic și social care să se bazeze pe tradițiile și instituțiile autohtone, privind cu suspiciune burghezia, societatea industrială și orașul.

Concepția țărănistă, promovată de C. Stere, V. Madgearu, I. Mihalache, Gh. Zane, D. Gusti, C. Rădulescu-Motru ș.a., având un impact deosebit asupra societății românești, susținea că România evolua pe o cale necapitalistă, întemeindu-se pe mica proprietate țărănească. Partidul Țărănesc și, din 1926, Partidul Național-Țărănesc, au acordat o atenție sporită, chiar în exclusivitate, gospodăriei țărănești și agriculturii.

Corpusul ideatic social-politic al țărănismului a împrumutat de la mișcarea socialistă analiza sociologică a realităților sociale, economice și politice ale României, fără a prelua și remediile oferite de aceasta. Propunerile programatice ale doctrinei țărăniste se înscriau în aria unui radicalism burghez de nuanță agrariană.

Țărăniștii au preluat teoria marxistă a categoriilor sociale, însușindu-și ideea „*luptei de clasă*” cu care au șocat societatea românească. Obiectivul luptei de clasă era obținerea puterii în stat, de aici derivând terminologia revoluționară și anticapitalistă a ideologilor țărăniști. Preluarea puterii trebuia să se realizeze pe cale democratică, prin alegeri libere. Citându-l pe Guizot, ministrul lui Ludovic-Filip, care scria în 1825 că: „*lupta de clasă nu e nici o ipoteză, nici o teorie, ci pur și simplu o realitate. De aceea, nu mai e nici un merit a se recunoaște lupta de clasă și e aproape ridicol a o nega*”, V. Madgearu prezintă viziunea țărănistă despre rolul luptei de clasă în preluarea puterii: „*De obicei, burghezia prezintă, totdeauna, lupta de clasă ca fiind identică cu actele de violență, cu rebeliunile, războaiele civile, cu revoluția socială! Nimic mai fals decât această concepție. Ea nu rezultă din doctrina lui Marx. Lupta de clasă se poate da în presă, în parlament, prin greve, lockouturi sau boicotare, după cum se poate petrece în stradă, sub forma de rebeliune, războaie civile sau revoluții sociale. Dacă se dă în Parlament, în presă sau în și de stradă, sau prin revolte, aceasta atârnă de condițiile economice și de condițiile politice ale unei societăți la un moment dat. Pentru că: ce este în definitiv lupta de clasă? Este valorificarea pe cale politică a unor interese de clasă, și când această valorificare este îngăduită pe calea parlamentară, pe calea deschisă de dreptul de asociație, întrunire și grevă într-un Stat, este evident că actele de violență, luptele de stradă sau războiul civil, nu se mai produc.*”⁵

V. Madgearu (1887-1940) este, fără îndoială, teoreticianul doctrinei economice țărăniste. În 1911 își susține doctoratul în științe economice și financiare la Leipzig, cu o lucrare privind dezvoltarea economică a României, *Zur industriellen Entwicklung Rumäniens*. Cele mai bune surse documentare cu privire la ideile lui Madgearu rămân propriile sale lucrări: *Țărănismul*, București, 1921, o discuție axată îndeosebi asupra obiectivelor politice ale țărănismului, *Doctrina țărănistă*, București, 1923, *Revoluția agrară și evoluția clasei țărănești*, 1923, *Agrarianism, capitalism, imperialism*, București, 1936, o prezentare exhaustivă și convingătoare a teoriei agriculturii țărănești, întemeiată pe o solidă documentare.

Madgearu tratează economia românească interbelică în lucrarea *Evoluția economiei românești după războiul mondial*, București, 1940, un studiu profund și echilibrat.

Așa cum am arătat, preocupările inițiale ale lui V. Madgearu s-au concentrat asupra dezvoltării industriale. Treptat, el a devenit unul dintre cei mai aprigi susținători ai primatului agriculturii în economia României. În studiul *Revoluția agrară și evoluția clasei țărănești*, din 1923, Madgearu scria: „Cercetarea condițiilor de evoluție a agriculturii a dovedit... că nu există în această ramură de activitate economică tendința naturală de concentrare a pământului și de despărțire a muncitorului de instrumentul său de muncă, iar în loc de transformarea întregii proprietăți a pământului, în forma de proprietate rurală corespunzătoare modului de producție capitalist, are loc un proces invers: prefacerea proprietății private a pământului din instrument de exploatare și dominație, în instrument de muncă – proprietatea de muncă. Această constatare contrazice trilogia claselor sociale, întrevăzută de Marx ca un rezultat fatal al legii evoluției societății capitaliste burgheze și nimicește valoarea caracterizării țărânimii drept o clasă de tranziție intermediară. Aceasta este situația de fapt, oriunde... majoritatea covârșitoare a masei rurale este formată din țărani care-și lucrează pământul cu mijloacele lor proprii de producție și exclusiv cu munca lor și a familiei.”⁶

V. Madgearu a analizat în mai multe din scrierile sale starea agriculturii românești interbelice și perspectivele acesteia, plecând însă întotdeauna de la o cercetare istorică. Înainte de primul război mondial, repartiția pământului era total inechitabilă, deoarece „cam 5 000 de proprietari mari stăpâneau 1/2 din suprafața agrară și cam 1 milion de capi de familie stăpâneau restul.”⁷ Economistul caracteriza relațiile dintre țărani și proprietari ca fiind, în acel moment, de natură neo-iobagă. Totodată, considera că în România nu se putea vorbi de un proletariat agricol propriu-zis, ci doar de o clasă a „țăranilor parcelari, a țăranilor care stăpâneau proprietăți mici, petice de pământ, ce nu erau îndestulătoare pentru hrana lor și a familiei lor, nici pentru a-i ocupa în chip intensiv.”⁸

După primul război mondial era absolut necesară schimbarea situației țărânimii și tocmai de aceea au fost date mai multe legi de înlăturare a reformei agrare, acțiune pe care Madgearu a inclus-o în ceea ce a numit „ciclul revoluțiilor agrare din răsăritul și sud-estul Europei”.

În sinteză, concepția teoreticianului țărănist despre organizarea agriculturii românești era următoarea: „În agricultură nici colectivismul, nici individualismul complet nu este ducător la scop”, scria el, în 1940, în, poate, cea mai importantă lucrare a sa, *Evoluția economiei românești după războiul mondial*. Madgearu era adeptul teoriei economistului și sociologului rus Alexandr V. Ceaianov și susținea, ca și acesta, că forma de exploatare mare în agricultură are o serie de avantaje față de cea mică, mai ales de natură tehnică. Aceste avantaje „atingeau însă foarte repede limitele economice naturale ale mărimii optime, peste care exploatarea devine irațională”. În pofida beneficiilor de ordin tehnic, mica exploatare țărănească nu numai că nu a dispărut, ci mai mult, și-a întărit pozițiile.⁹

Madgearu a combătut punctul de vedere al unor economiști europeni ai timpului, conform căruia reforma agrară nu s-a efectuat într-un moment oportun pentru țăranii din estul Europei, întrucât aceștia erau „lipsiți de educație și mai ales nu au inițiativa de a organiza producția”.¹⁰ Madgearu își argumentează punctul de vedere prin faptul că „în foarte mare măsură întregul inventar și întreaga inițiativă de organizare a muncii agricole nu era la mării proprietari, nici în regimul mării proprietăți.”¹¹

Când Partidul Național-Țărănesc a preluat puterea, în noiembrie 1928, V. Madgearu anunța că toate problemele cu care se confruntase agricultura României vor lua sfârșit ca urmare a unei noi politici în domeniu. El considera că principala cauză a situației în care se găsea agricultura românească era modul în care fusese concepută și aplicată reforma agrară imediat după primul război mondial. Astfel, Madgearu

critica faptul că țărani au intrat în posesia pământului prin reforma agrară, dar statul nu se implicase, în același timp, nici în organizarea producției agricole sau a creditului agricol, și nici în găsirea unor piețe de desfacere. Tocmai de aceea, principalele probleme care trebuiau rezolvate erau cele legate de protecția producătorilor agricoli în fața dobânzilor cămătărești, de organizarea transporturilor și de anularea taxelor de export la produsele agricole.¹²

V. Madgearu credea că o importanță deosebită în dezvoltarea agriculturii românești o aveau învățământul de specialitate și propaganda în domeniu. De aceea, a fost unul dintre cei mai fervenți susținători ai legii pentru organizarea învățământului agricol și casnic, precum și ai legii pentru înființarea Academii de Înalte Studii Agronomice. Prin noua organizare a învățământului agricol, Madgearu afirma că se puteau realiza trei obiective importante pentru viața economică a României, și anume: abandonarea învățământului agricol scolastic; ridicarea standardului acestui învățământ la un nivel profesionist, care să dea posibilitatea formării de fermieri calificați; unificarea învățământului agricol, integrarea și armonizarea acestuia cu noua politică economică a statului român.¹³

Acest entuziasm nu îl mai găsim însă în lucrările lui Madgearu elaborate în timpul și după marea criză economică mondială, fenomen care a afectat profund economia românească și mai ales principala sa ramură, agricultura. Într-o conferință susținută în 1931 la Societatea Inginerilor Agronomi, profesorul se întreba care erau căile prin care se putea ajunge la elaborarea unui program de măsuri capabil să accelereze procesul de raționalizare a producției și să asigure o valorificare maximă a produselor agricole.¹⁴ Cu această ocazie, Madgearu a realizat o radiografie succintă a agriculturii românești, caracterizată prin preeminența culturii cerealelor, lipsa de uniformitate a produselor și calitatea inferioară a acestora, precum și prin randamentul foarte scăzut la hectar, la toate culturile (cel mai scăzut din Europa). Soluțiile pentru ieșirea din criză erau orientarea producției conform cerințelor pieței, restrângerea suprafețelor cultivate cu cereale, în paralel cu creșterea celor destinate culturilor de leguminoase și plante industriale, folosirea cerealelor mai ales în interiorul țării, drept furaje în zootehnie, dar și îmbunătățirea producției pomicole și a celei viticole. Madgearu ataca din nou, prin acest discurs, politica guvernelor liberale, acuzate că nu au avut un program de încurajare a agriculturii. Dar problema crucială a acestei ramuri era, în opinia sa, cea a dotării tehnice. Mecanizarea agriculturii trebuia să îmbrace o formă rațională, fiind necesară implicarea statului în acordarea de subvenții pentru cumpărarea mașinilor agricole, cât și în acordarea de credite ieftine și pe termen lung. Totodată, trebuiau reduse prețul combustibilului lichid, ca și taxele vamale și de transport. Madgearu se pronunța, de asemenea, în favoarea încurajării înființării de asociații agricole, membrii acestora urmând să aibă prioritate în acordarea creditelor.¹⁵

VIRGIL MADGEARU

NOTE BIBLIOGRAFICE

1. Nu neapărat în sensul dat de Nietzsche acestei sintagme, deși Nietzsche, ca și Spengler, era la mare căutare în epocă.

---

2. O utilă introducere în dezbaterile intelectualilor din perioada interbelică asupra căilor de dezvoltare a României o constituie Z. ORNEA, *Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea*, București, 1980, care prezintă o analiză aprofundată a tuturor curentelor principale de idei, însă este vizibilă o simpatie deschisă pentru raționalismul europeniștilor. OV. S. CROHMĂLNICEANU, *Literatura română între cele două războaie mondiale*, I, București, 1972, abordează probleme similare ale caracterului național și ale căilor de dezvoltare din perspectiva literaturii. Utilă, de asemenea, deși anumite constrângeri ideologice sunt evidente, este prezentare gândirii filosofice din perioada interbelică, în *Istoria filosofiei românești*, II, București, 1980. Varietatea de opinii este evidențiată în antologia realizată de I. CHIMET, *Dreptul la memorie*, IV, Cluj-Napoca, 1993. De curând, GH. IACOB, *Modernizare – europenism, 1. Ritmul și strategia modernizării*, Iași, 1995, GH. IACOB, L. IACOB, *Modernizare – europenism, 2. Percepție, trăire, identitate etnică*, Iași, 1995, L. NASTASĂ, D. SDROBIȘ (coord.), *Politici culturale și modele intelectuale în România*, Cluj-Napoca, 2013, abordează și aspecte particulare ale „marii dezbateri“.

3. Analiza critică a țărănismului a fost făcută de Z. ORNEA, *Țărănismul: studiu sociologic*, București, 1969, oferind o interpretare avizată a gândirii românești în general și aprecieri detaliate asupra celei de-a „treia căi de“ dezvoltare economică și socială.

4. V. MADGEARU, *Doctrina țărănistă*, în *Doctrinile partidelor politice. 19 prelegeri publice organizate de Institutul Social Român*, Cultura Națională, pp. 74-75, reproducând conferința ținută la Fundația Universară „Carol“ din 21 ianuarie 1923.

5. Idem, *Revoluția agrară și evoluția clasei țărănești*, extras din „Arhiva pentru știința și reforma socială“, București, 1923, p. 38.

6. Idem, *Regimul agrar. Curs predat la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale*, București, 1929, p.50.

7. *Ibidem*.

8. Idem, *Agrarianism, capitalism, imperialism*, Cluj-Napoca, 1999, pp. 72-73. Pentru teoria lui Ceiaianov, poate fi consultat studiul lui V. Madgearu, *Teoria economiei țărănești*, în „Independența economică“, an VIII, nr. 3-4, iulie-decembrie 1925, pp.1-20.

9. Idem, *Regimul agrar...*, p. 64.

10. *Ibidem*.

11. Idem, *Rumania's New Economic Policy*, London, P.S.King & Son, 1930, p.1.

12. *Ibidem*, p. 14.

13. Idem, *Orientarea agriculturii românești*, București, Tipografia Oltenia, 1931, p.4.

14. *Ibidem, passim*.

prof. Cătălin MOCANU, Colegiul Tehnic „Gh. Balș”-Adjud/ROMÂNIA
***

4-CONSIDERAȚII ASUPRA ROLULUI EDUCAȚIEI LITERARE, ÎN FORMAREA ELEVILOR

Lectura operelor literare, ca mijloc de instrucție și educație a elevilor, are o importanță fundamentală în pregătirea adolescenților, în alegerea profesiei și a modelului de urmat.

Literatura ocupă un rol important de modelare nu numai a personalității, ci și a gândirii și a exprimării, determinând elevul să participe la viața eroilor astfel încât, cu ajutorul imaginilor, sentimentelor, modelelor descoperite, să își exprime stările de conștiință și să își însușească anumite trăsături pe care le analizează în paralel cu cele ale personajului ales drept model.

Literatura își exercită funcția educativă prin mijloace estetice. Aceasta ajută la educarea simțului estetic, a aptitudinilor estetice și a unei atitudini față de realitatea înconjurătoare. Investigarea creației literare declanșează întreaga și uriașa ei putere de convingere emoțională, capacitatea ei de a-l emoționa pe elev, de a-i forma convingeri. Literatura stimulează gândirea și constituie un puternic mijloc de educare a tuturor însușirilor umane autentice, ea este o modalitate specifică de cunoaștere. Cunoașterea este ceea ce dă sens și un obiectiv vieții, ea nu este doar o „reprezentare“, o reflectare activă și înțelegere a realității – este și acțiune asupra realului, o transformare a realului. Dezvoltarea inteligenței reprezentative este cea care dă putere omului. „A ști“ și „a face“ definesc existența și puterea omului. Pentru om, a cunoaște înseamnă a construi reprezentări utilizând informații provenite din surse diferite și maniere diverse de prelucrare.

Devenită disciplină de studiu în învățământ, literatura oferă spiritului de investigație ceea ce are specific ca artă. Din natura specifică a disciplinei decurge modalitatea didactică generală de abordare a sa în procesul de învățământ. Disciplina *Literatura română* este o antologie de artă literară națională, ceea ce-i conturează profilul original, comparativ cu disciplinele științifice din planul de învățământ.

Calea pe care acționează forța de înrăurire a literaturii constă în sensibilizarea prin intermediul forței sugestive a limbajului poetic. Reușind să-i sensibilizeze pe elevi, adică să le producă o stare sufletească deosebită, care îi face să se simtă altfel decât știu ei în mod obișnuit și le trezește dorința de a se modela, literatura își atinge menirea dată de condiția artei și, implicit, le strecoară în minte atitudini și comportamente, sensuri, învățăminte, imperative umane nobile. Atmosfera pentru educație prin literatură este pregătită în momentul în care apare dimensiunea estetică. Literatura nu-și poate realiza finalitatea educativă decât pe calea sensibilizării. De aceea, educația prin intermediul literaturii trebuie concepută ca un proces dinamic, viu, emotiv, a cărui reacție în lanț este declanșată de contactul nemijlocit al elevilor cu opera.

Există mecanisme subtile prin care literatura își exercită funcționalitatea formativă, vizând aspecte ale procesului de dezvoltare intelectuală. Comentariul pe marginea operelor literare contribuie la nuanțarea gândirii, la cultivarea supleții ei. Prin efectul sensibilizator al *metaforei* se declanșează un efervescent proces de gândire, care parcurge un drum complicat, de la percepție și reprezentare, prin labirintul asocierilor și disocierilor (pentru găsirea termenilor de referință în lumea fe-nomenală, până la generalizare). Adevărurile umane ale operei nu trebuie „povestite“, „reproduse“, ci relevate și trăite prin invocarea sensibilității, cunoștințelor și experienței de viață a elevilor .

Specificul procesului instructiv-educativ prin intermediul literaturii constă în faptul că emoția estetică fixează în conștiința elevilor semnificațiile mesajului artistic al operelor. Emoția estetică îndeplinește, în procesul educației prin literatură, rolul unui catalizator. Faptul este și mai evident când se urmărește procesul educației morale prin receptarea literaturii. Literatura poate juca un rol deosebit în procesul educării elevilor în spiritul *binelui*, *adevărului* și *a dreptății*, în formarea unor atitudini pozitive, cum sunt cinstea, curajul, spiritul de sacrificiu, demnitatea, atitudinea corectă față de muncă. Actul receptării estetice este deosebit de important, deoarece acesta se poate converti în sentimente, fapte și atitudini umane concrete.

Educația morală îndeplinește, în procesul educației prin literatură, un rol deosebit în formarea unor atitudini pozitive, datorită trăirilor emoțional-reflexive a universului operei de către elev. Valorificarea sub aspect educativ a operei studiate va putea contura relația dintre operă și realitate, determinând elevul să înțeleagă literatura și să își îmbogățească experiența de viață. Chiar și ficțiunea, prin caracterul său simbolic și analogic, ajută la lărgirea posibilităților cognitive ale literaturii. Realitatea și ficțiunea trebuie să ofere acestuia aptitudinea de a observa și cerceta fenomenele pentru reansamblarea detaliilor ce îi vor determina capacitatea de distincție a termenilor și a efectelor acestora asupra literaturii,

cât și mediului social din care face parte. Opera literară devine material auxiliar, ilustrativ pentru disertații etice. Trăirea *emoțional-reflexivă* a universului operei de către elevi este o cale sigură de educație morală a lor. Antrenarea în dezbateri pentru confirmarea sau infirmarea unor teze, stimularea discuțiilor controversate între elevi, înlăturarea unor inhibiții sunt factori care pun în centrul receptării operei literare personalitatea elevului, condiționându-i dezvoltarea și împlinirea. Adevărurile desprinse din operele literare se vor integra în personalitatea elevilor după demersul reflexiv personal. O problemă de viață, care-i solicită direct pe elevi în rezolvarea ei, se încadrează în ceea ce pedagogul francez Fr. Debyser numeste „*pedagogia simulării*“.

Prin natura ei specifică, literatura dispune de multiple valențe formative. Concretizarea acestor valențe în sentimente, idei, atitudini, integrarea lor în structura personalității elevilor, este un proces complex care presupune, ca o condiție indispensabilă, sensibilizarea prin contactul direct cu opera și implicarea subiecților receptori în descoperirea atributelor estetice și semnificațiilor .

Studiul literaturii în școală este un proces complex care începe cu însușirea instrumentului tehnic al lecturii, continuă cu formarea capacității de a recepta complex opera literară, de a o comenta și interpreta, urmărind în final formarea gustului estetic.

În receptarea mesajului estetic al poeziei lirice îndeosebi, lectura expresivă are un rol hotărâtor. Acest rol decurge din specificul literaturii ca artă (reflectarea realității în imagini concret senzoriale, relevabile în conștiința prin intermediul cuvintelor). Datorită specificului său artistic, literatura solicită în actul receptării mai întâi simțurile, provocând subiectului receptor o anume tensiune emoțională, o anume stare sensibilizatoare, tonusul liric specific emoției estetice. Lectura interpretativă are darul de a crea aceasta stare, condiție esențială pentru aderarea sinceră a receptorului la universul sensibil al poeziei. În plus, o autentică lectură expresivă deschide pe nesimțite ușile pentru receptarea multiplelor sensuri ale textului liric.

Obișnuirea de timpuriu a elevilor cu lectura este un deziderat al modernizării învățământului în general . Independența în gândire și exprimare, puterea de analiză și sinteza, spiritul de asociație, durabilitatea cunoștințelor, rigurozitatea științifică în efectuarea unor sarcini (exactitatea în cunoștințe, precizie, bogăție, documentație, ținuta științifică), interesul continuu pentru studiul sistematic sunt calități care se formează și se dezvoltă prin încetățenirea în practica școlară a unei tehnici precise de studiu individual. Această tehnică nu se însușește ușor, numai prin simple recomandări. Este vorba de un *proces*, de o muncă sistematică de durată, care se desfășoară de la simplu la complex și care are ca organizator *profesorul*. Acestuia i se cere să acționeze ca un om de știință, ca un creator, oferind permanent elevilor modelele de documentare riguroasă, spirit de discernământ, capacitate de sinteză, logică în argumentare, echilibru în compoziție – atribute indispensabile cercetătorului.

Obiectivul final al studiului literaturii în școală este acela de a forma din elevi cititori de literatură, oameni cu deprinderea de a citi permanent, capabili să recepteze mesajele transmise de operele literare citite și să adopte o atitudine personală față de lecturile lor.

prof. **Retuța MOCANU**, Colegiul Tehnic “*Gh. Balș*”-Adjud/ROMÂNIA

***

V-POEZIE/CREAȚIE TÂNĂRĂ

1-consacrarea tinereții:

**VALERIAN CĂLIN, absolvent al
Colegiului Tehnic “Gh. Balș”-Adjud,
membru al cenaclului revistei
“Contraatac”**

TEMPLE

Doar liniștea învinge pe deplin
toate dizarmoniile
Liniștea curatei Lacrimi.

Ce minune e a plângerii
surplusul durerii
Totemul ecoului în care ne
sculptăm sufletul

Cheia intrării în paradisul
Herminei Lumini
Mătase de adormit îngerii
*

Toate ale luminii se desăvârșesc
Lebede pe lacuri tulburând stelele

STRUNĂ DE ARCUȘ

îți mângâi sufletul cu liniștea
înserării
pe tîmplele tale răsar flori de lotus
în care și-a făcut cuib
o pasăre cântătoare

din inima crestată a copacilor
ascunsă-n vârful de auroră

Toate ale luminii se țes
în galopul curat al inorogului
pe unda lacului pășind
fără să tulbure cântec
și unde
ce curg în spirala cu fluturi-cuvinte.

Toate ale lumii sunt noime
semne ale întoarcerii înspre divină
reconstrucție a ființei
dincolo de marginea îngustă a privirii-n ruine
poleite cu păsări muribunde.

***

pasăre ce cântă după inima ta
albastră

ai grația unei lumini
abia născute

pășind pe un curcubeu de rouă
ce hrănește zborul tău

măiestru.

***

UN SOARE ROȘ

Un soare Roș
S-a aprins între nori
Se tace pe sine
Se frământă precum
inima norilor

E o undă în formă de V
Repetabilă literă tăind soarele
O săgeată arcuindu-se-n Ev
De la începutul amnezic al izvoarelor

Cad păsările zgribulite de frig
De tăcere
În părăsirea albastră a cocorilor

Toate se varsă-n soarele Roșu
Apus demult între ochii magnetici
Pod suspendat între păsări și fluturi
Între oameni și ruguri cu semn de eretici.

***

NUMAI EU ȘTIU SĂ-MI CURG DURERILE

Numai eu știu să-mi curg
durerile toate
asemeni amurgului.
Demiurgul tăcerii sunt

Bătrân povătuitor, răbdarea
atât de greu mă încercă, uneori
că aproape simt limitele suportabile ale Lui
Dumnezeu
și mă întoarce
umilit
Între răstimpuri
la Noima Cumpenei

și-mi răsfir - nelalocul lor
toate prezențele

Prea drepte-i sunt toate
spre a nu înțelege Darul Conștiinței de Sine

Nedisimulat preț pun
pe sensul plutirii
în dreptul divin al Ochiului

Limita suportabilă a puțin desăvârșitei
Cărări
spre roiul de Lumini.

Pe dreptul păsării de a odihni în
văzduhul de lumină al
Cuvântului

***

AU TRECUT VÂRSTELE

...au trecut vârstele
impulsivei destrămări
Liniștea sacrului îndemn
Să ne copleșească toată ființa

Ritm al liniștirii a toate ispitirile:
Singurătăți pline de minunate
clare prezențe

spre Liniștea așezării să tindem
unde doar tumultul frunzelor
și-al ierbii
mai curge-n prezențe
Nestingherită rugăciune

Crepusculi de noimă
îmbrățișînd
în serile strâmtorate de lumină - altă Lumină
zidind
Din bolta ca o sită
pe pământ rotindu-se
versul nimb.

***

ISPITE

Mereu ispitiți suntem
înspre spornică destrămare

de sine
sau spre curată liniștire.

Se dăruise dimineții mirarea
Chipul tău străbate floarea unui răsărit
pe nedisimulate unde primăvăratice

Surîzi a mireasmă
Și a răcoare

Numai Lumina răsărind pe dealuri
Întârzie un pic suflarea firii
Mirarea florilor lucind pe maluri
E chintesența nemuririi

E-o luminată sindrofiie
Ce dă atâta farmec vieții

ELOGIU MILEI

E o lume cu oameni prea ne-
- buni ca să ne pese
de moartea unui oarecare cerșetor
muritor din prea multa ne-
- băgare de seamă
pe străzile pustii ale
modernelor catedrale
unde se propovăduiește mila
cea de toate zilele
oranduită

sub semnul Crucii

*

Zombi after-market a unor prea bine ajunși
domni și doamne cu vârstele-n
continuă putrefacție
nesfârșite-i , disimulate-i mile
elodiindu-și gesturile de maiestuoasă
prabușire-n declin

Ce-o mai fi și cu mila asta
miluindu-i
tot pe cei bogați
cu nedisimulată prezentare într-un cadru
de materială descompunere
în recipiente bine sigilate
mirosind a etichete de lux

Femeia respiră o altfel de stare
a contemplării liniștii unde
clipele - ceasuri întregi

Mie sufletul altoi ce umblă tot ermetic

Ochii tăi de rouă mîngâie
cuvintele spre îndrăznire
spre nașterea albaștrilor pescăruși
ce-și depun perlele în orbitele tale măiastre

Ce minunată mirare se ascunde în floarea irisului
tău
Ancenstrală mirare...

***

Că toată legea dulce-a firii
Se-nchină-n fața dimineții

E-o liniște țesută cu migală
De păsări dezmoțite dintr-un vis
În care un apus de soare
Le-a prins în colivie și le-a-nchis...

***

care să acopere emanațiile
carbogazificate
ale unui inversat aflux

ce capriciu al sorții
lumea
cu polii înfipti în orbitele
oglinzilor de argint
ale propriei denaturări

Unde-i Mila cea de adevăruri
plânsă
și durută până-n egal de cumpănă spre ceruri
unde lumina
curgând verticală și lină
umple rană de rană
și vindecă însingurate mulțimi

setoase de liniștea
profund hrănitore

setoase de Blajinul
ce se sălășluiește
în lacrima nevăzută a dăruirii de sine
spre liniștire de frământuri
și spre umplere de preaplină mîngâiere.

***

se-nghesuiesc să-și consume
sentințele
de răvășită Auroră.

***

prin gări dezordonate de schelete

În tintirim nu-s cruci , ci sunt trompete
ce sorb tot lacom câte-un ev bezmetic

E-un timp al sunetului : nu se-aude...!?
timpane-s perforate de-obelisc
Au tot căzut cuvintele din plisc
spărgându-se-n vederile mai crude

Crispat, pe cornul lunii stă poetul

Și urlă surd , ecou de Galatee
e-o veșnică și deșănțată epopee
când umbra crucii-și apără secretul.

solesc iar trenuri - un țigal din lună
în ceasuri scrise invers mai răsună
pe căi ferate ard iconostase
străfulgerând tăcerea de pe case.

***

MĂDĂLINA PAVEL, absolventă a Colegiului Tehnic “Gh. Balș”-Adjud, membră a cenaclului revistei “Contraatac”

POET ȘI TÂNĂR

Poeții - singuri, triști, îngândurați: ei scriu-ei șterg-ei ard copaci pentru poemul lor. Sunt nefericiți-câteodată veseli... Sunt precum fluturii - care trăiesc o zi - poeții trăiesc o clipă: în lumea visului,a scrisului !

...Apoi, abia – târziu! - o eternitate...

***

Steaua-mi luminează pe cer, iar eu pe pământ mă sting. E cerul îmbâcsit de glod aruncat în gol, spre gura putrezită-neprihănită. Mă agăț de steaua ce mă ține în picioare - dar nu mă ține bine - ...e prea bătrână, steaua mea, oare?

***

În adolescența mea mi-am fi dorit ca lucrurile să fi fost mai simple. Am uitat gustul multor amintiri, pe care unele femei le uită, poate, mai greu. Parcă ar începe un fir nou, o cale de început misterioasă și totuși, firească, într-un nou necunoscut. Mă rătăceam, uneori, pentru a-mi da seama de lucrurile pe care le vedeam, de lucrurile pe care le știam cu precizie. Retragera în colțul sufletului mă stimula și mă odihnea. Am fost altfel, lumea mă vedea altfel. Unii, poate, n-au dorit să mă cunoască - dar alții știu: au vrut să mă ademenească! Lacrimi au curs, pe chip, de fericire - și-am zâmbit, când sufletu-mi ardea. N-am cerut nimic de la nimeni și, totuși, am primit tot ce mi s-a oferit, iar de plătit, am plătit, de multe ori, și ce nu cumpărasem...! Așa am crezut eu că e bine. Aveam totul, neavând nimic - și am simțit lipsuri, când aveam de toate. Întotdeauna, am ales partea cea mai rea din bine - și am primit ce era mai bun din rău. Mi-am urmat **CALEA**, și am îndrăznit să rămân **EU!**

***

UN AER RECE-ÎNȚEPĂTOR

Un aer rece-înțepător
mă alintă pe obraz ușor
mă îmbie lung-prelung...
Părul mi-l decade din lista verii-nfloritoare.
Mi-aruncă plăcut mirosul frunzei de nuc
și-un parfum de vânt de toamnă largă
cât visul să mi-l aleagă!
Dor distins - necuprins
dar în lacrimi stins
aduce nori și-un soare – calm dar fad
obrazul meu de raze - cald!

Îndurerate și creponate
Negre și înfundate
pe stradă - fețe vezi.
Cu ale lor dureri
crispate
sufletul și-l pierd din ei.
Și-aruncă foc în ochi
ochii lumii-s limpezi...dar înțunericul
pătrunde în bezna înfundată
de propriul său munte.
Te-ai transformat în sugativă
Tu - omule frumos!

iar înțunericu-n stilou
de s-a scurs din tine-dureros
orișice ecou!
Amarul vieții tu-l adori
iar el te otrăvește
Ai vrea să-i scrii și o poveste
când el nu-ți dă de veste!
*
Lacrimi și o dorință -
o foaie vă cer:
Cu pix de foc aș vrea să scriu
și în cer să-mi înscriu - iară
dorul de lumină – de
zare și vară...
Perdea de păr mi-e viața toată
-Fugi, focule! ...las-o deoparte.
Un cer de ploaie rece și-amară
mi-aduce poetul - drept la scară.
Să-ntreb? să-i scriu?
Privirea mea pe palma lui
cu lacrima și cu
orgoliul i-o voi picta:
să fiu acolo-n orice zi – ca-ntre stihii
cu foc, cu nori, cu raze vii !

***

Cred eu ca tot ceea ce se întâmplă în viața unui om are un coordonator: **IUBIREA!** Omul nu poate trăi fără iubire - viața este coordonată de ea în orice moment: și în vremuri de tristețe sau de fericire – și în vremuri de iluzii sau decădere...

Dorința asta oarbă de a ajunge la dragoste uneori ne obligă să ajungem la impasuri, ne forțează să facem unele alegeri lamentabil de aproximative - și, astfel, să ajungem pe Căile Disperării!

Iubirea nu este rațională - și, tocmai de aceea, iubirea este inima vieții !

Ea nu ne ajută să alegem pe cine să iubim! Avem lupte care se țin între suflet și rațiune - dar verdictul doar inima-l dă, pentru că numai ea-l are!

Iubirea este răsuflarea cea din urmă, care te readuce la viață!

***

TE ARUNCI

Te arunci în vraja lui - a
chinului.
Tu vrei lacrimi și le vrei
lin - în a ta pădure
de pin:
istoria ți-e repetată - învolburată c-o mantie
nepătată: sufletul ți-e

Plumb - e măcinat - și el să fie
mai-ușor de transportat - dar tot
PLUMB e!
...Culori închise: negru – gri - un cenușiu
pierdut - te-au pierdut și pe
tine - suflet de rășină
vină lângă vină!

***

MĂDĂLINA DOBRE, absolventă a Colegiului Tehnic “Gh. Balș”-Adjud, membră a cenaclului revistei “Contraatac”

REFLECȚII

Zbor de libelulă
prin aburi de iubire
parfum dulceag
-amăgire-
aripi plătându-te
te poartă-n zbor
-nemuritor-
un ceas de sticlă
în vârful unui nor
-zâmbește-
ochi ispititori de dorințe
Arzi pân' la scrum !
Arzi ! Arzi... iubire...!

Emoții – sclipiri de foc - dorințe
lacrimi se sparg în vise ...

*

înainte veneau umbre
se jucau – discutam...
azi e pustiu: nici oameni, nici umbre
hrănim mintea cu iluzii - prin vene curge venin
Ceața de picuri se revarsă -
peste inimi de spini...
Ceasuri defecte, infecte , rebele
se destrăbălează în plăceri - uitând de ieri
mor subit în apă cu sufletul înlănțuit de păcate...

MAMĂ...

stele ascunse în lut - se sting în farduri - măști -
minciuni...

moartea se desfată cu inimi de prunc...

*

Prin stele,
prin vise, prin cuvinte tremurânde
-cauți -
pasărea albastră
înghețată într-un ecou
suflet de erou -
pe-un cal alb cu aripi...
fluturi gri prin flori de ceară...dansul ielei te-
nfioară

Te trezești printre oglinzi și fântâni

cu sorii-n spate

si stelele-n gând

cu prea mulți stăpâni...

Luna-i călăuză:

ascuți glas-

de muză

venit dintre culori

...și îngerii-s așa visători...

***

Mamă...
suflet veșnic tânăr
- mereu -
o vorbă caldă,
o îmbrățișare lungă
din care
curg râuri de iubire!
Dar trupul ei se sfărâmă
de dureri griji nevoi -

UNDE-S CODRII ROMÂNIEI ?

Unde-s codrii României ?
unde-i aur, unde-i glie ,
unde e acea mândrie...?
calci pe pulbere de sânge:
oase - suflete de daci!
până la moarte-au luptat - iar
tu tot te-ai înstrăinat
...tu - străin de-această glie
diavol plin de fudulie
te făcuși pe la chindie

ÎNAINTE VENEAU UMBRE

Înainte veneau umbre
se jucau-discutam
azi e pustiu....nici oameni, nici umbre
hrănim mintea cu iluzii ...prin vene curge venin
Ceața de picuri se revarsă
peste inimi de spini...
Ceasuri defecte - infecte - rebele
se destrăbălează în plăceri - uitând de ieri
cad subit în apa morții

INTERMEDIERI

Prin stele,
prin vise, prin cuvinte tremurânde
-cauți-
pasărea albastră
înghețată într-un ecou
suflet de erou -
pe-un cal alb cu aripi...
fluturi gri prin flori de ceară...dans de
iele te-nfioară...
Te trezești printre oglinzi și fântâni

tristeți și dor...
Obrajii ei fierbinți sunt
inundați - tot mai des - de
lacrimi reci - amare...

MAMĂ !!!

Timpul mi te ia...
Luna mi te fură...

***

stăpân pe traca moșie...
...Unde ești tu - Românie ??
mâine mori -
dar ai tăi moștenitori
n-o să aibă nici o vie
nici un codru - nici o glie
(...nici mândrie!)
...Ohh... săracă Românie !

***

fiii sorții
cu sufletul de păcate
cu cocoșe mari pe spate...
stele-ascunse-n lut
se sting în farduri - măști - minciuni:
ard codrii de-aluni!
...frunză verde de pe runc
moartea mănăcă dintr-un prunc...

***

cu ochii bătrâni...
...cu sorii-n spate
și stelele-n gând
luna-i călăuză
pe pământ doar spuză...
...ascuți glas de muză
venit din culori
...au început să ningă din
nori - chiar din
zori - îngeri visători...

***

PATRICIA OANA BOTEZ, Cluj/ROMÂNIA

„COPIII VOȘTRI NU SUNT AI VOȘTRI” (Kahlil Gibran)

Într-o zi te-am văzut zâmbind...
Spre departe, spre în sus...
Cu ochii plini de cer
vorbeai cu Dumnezeu.
Și m-a durut puțin...

Căci nicăieri, în zâmbetul tău
Nu eram și eu.
Și-atunci am știut
Că tu
Nu ești al meu.

***

Mai visez uneori... cu ochii închiși, cu sufletul aprins... cu mâinile întinse caut s-aprind ultima treaptă a scării caăre cer...

Dumnezeu și-a risipit lumina peste mine, scaldându-mă în strălucire... Atâta iubire peste un fir de neghină... oare nu voi orbi?

Mă împart în voi, fărâme de viață... Și cu cât mă desfăc , cu-atât sporesc, mă împlinesc, ard și renasc – mă refac – nu Pheonix - din cenușă, **ci Mamă - din iubire!**

***

2-porni luceafărul...

AZI DEBUTEAZĂ:

COSMIN MARIAN LUCA, clasa a IX-a E, C.T.

„Gh. Balș”-Adjud

MAICA BĂTRÂNĂ

Maică-n dureri și pierdută-n trecut -
Nici măcar plozii nu te-au mai vrut:
O cruce-n spinare și-o traistă de sare,
Plus plânsul - din zare în zare...

Suflet de nai – unde-o fi vreun rai
Și pentru muma scăzută-ntru vai?
Pe-o scară luminată vine-o Preacurată,
Să urce la ceruri pe înc-o surată...

***

CATREN DE TOAMNĂ

Unde-ți sunt – toamnă
Puii de vânt?

Rănești și vrăjești
C-un ultim cuvânt...

***

ELENA-ALEXANDRA PAVEL, clasa a IX-a E,

C.T. „Gh. Balș”-Adjud

TIMP

Vremea moartă bate-n poartă,
Ne duce din soartă-n soartă...
Teii scutură-amintiri

Miri din cer își ies din firi!

...De ești toamnă,

Vino, Doamnă,
Stai în pragul de ninsoare

TOAMNĂ

Vântul dansează prin crengi de stejar -
În ritmuri se prinde și Pasărea-Jar!
...Ispitesc merele coapte pe vatră
Și luciul de lună – perfect idolatră!

Până trec lumina mare...

***

...Mă-nchin lacrimilor cerului...
Codrii suspină – perdea de lumină
Cărare de brumă spre inima mea
Uite-o - născuta și fără de vină!

***

DIANA EMILIA COZMICI, clasa a IX-a E, C.T.

„Gh. Balș”-Adjud

MEDITAȚII ÎN TOI DE TOAMNĂ

...Rămâne o enigmă de ce toamna totul devine rigid - prea rece, mult prea rece, pentru așa culori calde ale copacilor...

...Toamna „*malinconică*” – picură note muzicale, în locul petalelor...

...Toamna, sufletul este străpuns de muzică – și nu se lasă până nu se zgârie de fiecare nor, de fiecare fior, de fiecă răză, de nopți în amiază...

...Apele, toamna, nu ne mai curg decât în auz, pentru că totul în lume-nvață să se roage, învață precum că, undeva (niciodată, aici, pe pământ, nu vom ști, precis, unde!) - totul e prea curat și prea pur, ca să mai merite vântul să bată și sufletul să hoinărească, fredonând fără rost și nici cale, în lumea din vale...

***

ANDREEA-IOANA LEMNRĂU, clasa a IX-a C, C.

T. „Gh. Balș”-Adjud

RUGĂCIUNEA UNUI COPIL

O, Doamne, Te slăvesc și sufăr,
Cu suflet de creștin –
Tu faci minuni și flori de nufăr,
Oamenii-mi dau doar chin!

Cuvânt, putere și credință
Mi-ai hărăzit - le-am vrut:

Te rog să-mi dai înc-o priință:
Pe semen să-l ajut...

Necaz, oftat și miez de lacrimi
Aș vrea să le-ostoiesc:
Sunt, Hriste,-n lume,-atâtea patimi
Iar eu prea încet cresc!

***

REVIN:

**OANA PETREA, clasa a XI-a C, Colegiul Tehnic
„Gh. Balș”-Adjud**

NOSTALGIE DE COPIL

...Primele pagini din viața noastră se umplu cu toate rănilile copilăriei - fie de la copacul prea înalt, sau de la roțile rapide ale bicicletei... Sunt răni de lumină amintită, răni care se șterg, de parcă nici n-ar fi fost...! Acolo, în Grădina Mea, în Pădurea Mea – acolo unde, împreună cu cei de vârsta mea, am gustat, cândva (nu acum 1.000 de ani, nu!) din dulceața căpșunelor, merelor, zmeurei și a cireșei. Dar, totuși, sufletul a fost cel care m-a purtat prin crânguri și câmpii. Nu eu. Nu eu...

Abia așteptam ca părinții să plece de-acasă, să ne jucăm, în voie, toată ziua. Fiind copil, nu stăteam locului niciodată, nu dormeam la amiază - **PENTRU CĂ NU VOIAM SĂ CRESC MARE...**!

Și, totdeauna, trebuia să fac opusul a ceea ce nu aveam voie. Eu eram copilul care nu înțelegea lucrurile, mă miram de toate și puneam mii de întrebări: ce este, cum este, cum se folosește...? Nu aveam celulare, cum au toți copiii de astăzi... - și tare bine îmi era!

Aveam, mulți prieteni – cu care vorbeam omenește, **“față către față și Duh către Duh”!** - prieteni cu care mă jucam, din toate puterile sufletului meu de copil!

...Dar acum, toți prietenii mei au celulare (pe care le butonează, ceas după ceas și zi după zi) – prieteni care nu mai vorbesc cu mine - **“față către față și Duh către Duh”.**

...Din păcate, tot mai puțini rămân prietenii adevărații, cu care să leg amintiri. Jocurile pe care le născoceam altădată se jucau după regulile mele, ori “trișam” (!?) la **“v-a-și ascunselea”**, ori cu 2 mingi, prindeam rațele, ne jucam de-a caii... - ... alergam foarte repede, până cădeam, ne ridicam și plecam, apoi, cu încăpățănare, mai departe, tot mai departe - ...nu căutam vinovați, **“tapi ispășitori”!**

Când aveam, dulciuri, le împărțeam, și la fel și cu sutul, împărțeam, tuturor din grupul nostrum, în mod egal, frățeste - ...nu mai murea nimeni, când beam zece din aceeași sticlă!

...Or, în ziua de azi, pare, pentru alții decât mine, că noi, cei de altădată, am fi dus o copilărie plictisitoare. Dar eu cred nu încetez a crede că **ACELEA** au fost cele mai frumoase momente din viața mea, pentru că

fericirea constă în lucruri mici, constă în lucruri simple, dar pline-ochi cu sentimente de recunoștință și iubire, față de cel de lângă tine...

Nu sunt bătrână, nu: sunt, încă, pe jumătate, tot copil! – ...dar, când mă uit în jur, îmbătrânesc de mâhnire și singurătate...

Acum, am răni (și, în fiecare zi, dobândesc altele, noi – răni care nu mi se mai șterg din suflet.

***

LAVINIA TILIȚĂ, clasa a X-a E, Colegiul Tehnic “Gh. Balș”-Adjud

FRAGMENTE DE JURNAL

...Nu te-a durut când lame de cuțit cădeau peste mine – n-ai simșit când strigam. Clipesc și neg, și eu, realitatea: e mai comod să trăiesc așa.

...Salvează tot ce-a mai rămas: scoate-mi inima din piept, și pune-o într-un pocal de aur. Când vei auzi glasul remușcărilor, să iei între mâini pocalul de aur: vei asculta, nostalgic, într-însul, vuietul tuturor oceanelor planetare.

... Atinge pământul, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Pătează-ți sufletul cu patima mea, precum un veșmânt de aur sacerdotal. Leagă-te la ochi cu batistele sângelui meu înlăcrimat, și vei auzi vânturile Pământului. Soarbe-mi energia vieții mele și trage-o puternic în piept, ca pe fumul unei țigări ieftine. Atinge-mi pielea de lemn, și cioplește, din ea, Măiastra! Ridic-o până la cer, s-o vadă, măcar, toată lumea! După toate aceste ritualuri păgâne, omoară-mă, pentru ca visul meu să se-plinească.

Am să mor ca un om.

***

LUPTĂ

Te uiți în oglindă, și nu poți distinge gândurile.

Deschizi ochii (îi țineai închiși și nu știai!) – ești tot în colțul întunecat al camerei tale, respiri, oftezi și încerci să-ți atingi chipul cu mâna care-ți tremură de șovăielile timpului din ceasuri.

...Te-ășezi pe pat, privești tavanul cel dintotdeauna și ai aceeași întrebare: în care colț e mai întuneric – ca să te poți trage acolo, să-ți lingi rănilor albastre. Ți-ai fi dorit să fii puternic și să faci față petelor de umbră, tuturor petelor violente de umbră...care ți-au stricat, de-o viață, tabloul, pe care, zi de zi, îl pictezi tot în alte culori, cu nădejdea că îl va privi cineva.

...Te-ai așezat pe marginea podului, undeva unde să te afle, totuși, razele soarelui, în trecăt. Voiai să te simți iubit: tragi aer în piept și te amesteci cu văzduhul grădinii de dedesubt.

Te dai jos și te îndrepti spre casă (ți-ai amintit cu greu că ai una...) – pașii tăi nu ating pământul...Deschizi ușa casei cu aripa din stânga. Cuțite îți ies din piept și încerci să-ți dai seama dacă e durere sau un gând

care a uitat să plece – și, acum, cu ajutorul amintirilor, forțează, peste tot unde le vede, toate ușile lumii. Doar-doar și-o afla, și el, undeva, un sfânt lăcaș de hodină.

...Îți iei țigara și o aprinzi: îți place să te îneci în fumul subțire, în fumul sublim, ca o regăsire a casei omului. Vezi copii jucându-se cu mingea, și-ți spui: „Ce fraieri!” - după care eliberezi un val de ceațăce-ți întunecă populațiile camerei.

Te așezi în fața oglinzii, și îți mai aprinzi o țigară – și te freci la ochi, ca să dispară persona agasantă, care te privește din apele oglinzii: nu vrei să admiti, cu niciun preț, că acela ești tu!

Când aprinzi a treia țigară, deja sufletul ți-a învinețit de durere.

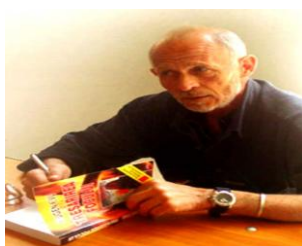
...Tragi, mereu, de aceeași fâșie de sentiment și te prinzi de un canat al geamului întredeschis. Acum abia observi că te-ai tăiat în sticlă, în toate oglizile de sticlă ale lumilor.

...Toate ploile de vară continuă să cadă – poate, măcar prin ele, te vei limpezi, te vei răcori și te vei accepta. Spune-ți: „**Ai trăit cu adevărat! Respiră tu însuși, așa cum ești!**” - , nu aștepta, pentru asta, vânturile toamnei...Va fi mult prea târziu.”

***

VI-MODELELE CETĂȚII VALAHE ORFICO- ARMONICE

EUGEN EVU, Hunedoara/ROMÂNIA

REMANENȚE, POEMA TĂIATĂ

Ce mai rămâne după trădările
Ce ne revarsă cu munții -n mărire
Care ne-apropie-n somn depărtările
Prin curcubeiele oarbe, visările?...

Netezitoare-n chaos mormintele
Răul cu foame de bine, ca sfințele
De-nsămânțare, întru a fi?
Întrebarea mă născu și muri.

Cuvinte stinse cu necuvintele,

***

DOCUMENTAR - ISTORIE ÎNCĂ RECENTĂ

Surse, gazde, rezidenți * După 26 de ani after the day...

Listele fostei securități descoperite în 1989, dec. În fișetele documentelor secrete al fostului P.C.R. (în cabinetul lui Mircea Filcea și Bogdan Teofil) au fost preluate de revoluționarii locali, copiile lor aflându-se la o U.M. din Cluj Napoca, odată cu arhiva **pcr** de la subsol, custode Neuman și Vintilă. Ele au apărut și în ziarul Zig- Zag, al lui Ion Cristoiu, Valea Jiului (Marian Boboc). Au apărut și în volumul memorial „Tresărirea Focului- jurnale”, editura Signata, Timișoara, sub titlul **Surse, Gazde, Rezidenți**. Un document incontestabil, din care reluăm doar câteva nume din arealul hunedorean, după locul nașterii, volumul fiind în Arhiva editurii și câteva biblioteci din țară și occident. Sursa documentar: Ministerul de Interne, Serviciul Municipal Hunedoara,- **SECURITATE- nr. 00121.227- din 26 iunie 1979 Strict Secret ex- nr.1** Publicarea lor mi-a adus prejudicii ani la rând...Listele au fost refăcute după fuga gen. Pacepa și reorganizarea sertviciilor secrete.(**Eugen Evu**). P.S.: Gazdă însemna casă de întâlnire-la domiciliu), cu securistul din zonă.

Oprîșoni Traian, Lunca Cernii, sursă* **Herban Petru**, Alun, Bunila, gazdă* Cazan Ioan, Pojoga, gazdă* Uscatu Ioan, Cărăstău, rezident* Cazan Ioan, Balșa, sursă* Todea Nicolae, Balșa, gazdă* Jurj Gheorghe, Hunedoara, sursă* Dobrei Șerban, Pojoga, gazdă* Andrașel Ioan, Batiz, rezident* Mirescu

Lucian (Lulu) Govăjdie, sursă* Drăgoi Ioan, Vălișoara, sursă* Oaidă Alex., Vulcan, sursă* **Vlad Remus, Cinciș**, sursă* Vulpe Antonela, Orăștie, sursă* Faur Mihai, Vadu Dobrii, sursă* **Artean Ioan**, Sântandrei, sursă * **Palcău Dorel, Mînerău**, gazdă* **Silvestru Ioan (n. URSS)**, Hunedoara, rezident* Gruită Romulus, Ilia, rezident* Crîznari Gh., Poiana Răchițele, sursă* Hențiu Cornel, Deva, sursă* Lăscuțoi Nicolae, Ghelari, gazdă* **Herban Gh. Teliuc, rezident* Stăncoane Gh.**, Bunila, rezident* **Lucaci Cornel**, Cinciș, rezident* **Trufaș Romulus, Simeria**, rezident* **Poantă Petru**, Cerișer Lelese, gazdă* **Cosma Maria**, Hunedoara, sursă* **Chirică Neculai, Hunedoara, sursă* Chinciu Ioan**, Hunedoara, sursă* **Ștefanovici, Silviu, (n. U.R.S.S.)**, Hunedoara, gazdă* Doboly Attila, Răcăștie, gazdă...

PRECIZARE

Niciun scriitor *nu mai trăiește dintre cei de pe liste, doar unii de alte profesii, care au fost recuperati în SRI, Sie, Die etc, sau si ei au murit,, ori au infiltrat structuri politice, cultură, sport, **probabil șantajabili** sau alți descendenți, eventual stabiliți in alte zone, inclusive în occident.* La Hunedoara au murit prin împușcare șapte oameni în zilele de 22/ 27 dec 1989. Între 22-25 dec. arhiva dosarelor securității, a fost arsă în crematoriul din incinta miliției și securității locale, sub supravegherea cmpun-fsn- revoluționar, ocultîndu-se cele compromițătoare. Președinte de onoare, ulterior declarat erou al revoluției de către Consiliul Județean Hunedoara (Deva), șef al biroului CMPUN și purtător de cuvânt al acestuia, a fost scriitorul Iv Martinovici. Senator de Hunedoara prof. de marxism Ioan Diniș. Subliniați: o parte din informatorii privind viața și activitatea mea culturală, aflați în cele patru dosare din arhiva CNSAS București, str Dragoslavele 2-4, dosare donate Bibliotecii Județene Ovid Densușianu, Deva. În dosare sunt prezenți 22 de foști colegi din literatura, presa și arta județului din acei ani, unii șantajabili, alții turnători pentru un blid de linte la “ bufetul partidului”...

***

PETRU SOLONARU, București/ROMÂNIA

ȚINTĂ CHIAR SĂGEATA

Țintă chiar săgeata Clipa a atins
din cuparul morții - firmament nestins -
când muncite inimi, pagubei doar gând,
fără de smerire-n germinări au nins...

Prejmei prag, mălura celui sfânt cleștar!...
Totuși ce departe-s pleoapele-i de par
suplini vederea trecătoarei lumi
spre pierdută jertfa-n rai identitar.

Între tot și parte prețiosul plod
stă legat de coajă sub deșert exod.
Nimeni nu-i a spune că e bun sau rău;
cele putrezirii înflorirea-și rod...

Colburi prin lucoare se mândresc și cad
potrivită umbră în ochiul retrograd.
Însă Rătăcirea-i decât ei mai mult...
până și-n ruină cresc minuni, cum scad...

***

PAUL SPIRESCU, Adjud/ROMÂNIA

ALT ANUNȚ LA MICA PUBLICITATE

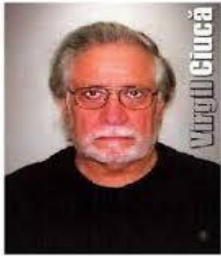
Spre marea mea rușine, trebuie să vă anunț că
încă mai trăiesc
adică încă mai respir oxigenul copiilor și al celor
ce mâine vor râde la soare
încă mai fur, când și când, câte-o scânteie din
focul arzător al poezilor
ca să-mi țină și mie de cald măcar până la
apropiata și mult – așteptata plecare.

Încă mai umblu aiurea pe străzi, amirosind
destrămarea din mugurii crinilor,

mai șterpelind golănește câte un lujer, câte-o
culoare, câte-o petală
și încă mai cred ca un prost în lumea ce-a fost și
în lumea ce vine
și în visuri și-n flori și-ntr-o viață curată,
nebântuită de boală

Încă mai primesc pensie din banii celor care
muncesc ca să mă întrețină pe mine
Și încă-mi mai este lehamite și încă-mi mai este
rușine!

***

VIRGIL CIUCĂ, New York/SUA

ÎN PRAG DE TOAMNĂ

În prag de toamnă se îmbracă cerul
Cu irizări, din visele uitate
Culorile vor întregi misterul
Trăirilor, prin chip, nevinovate

Cad frunzele pe lezezi de tăcere
Și-n drumul lor recheamă infinitul
Rămân apoi de stană, fără vrere,
Când “amintirea”-și caută iubitul

Ades sub razele ce își măsoară
Trecutul, calculat în ani lumină,
Răsună în neștire o vioară-

Tremolul ei apune în surdină

Aleargă-n toamnă frunzele pierdute
De gânduri și visări la lungi popasuri
La poarta depărtării nevăzute
Sporovăiesc chemările de glasuri

Nici nu mai știu ce anotimp mă ține
Să dau trăirilor și foc și viață
A renăscut armata de ondine
Speranțele au revenit din ceață

La ceas de toamnă negurile nasc

Iubirile ce-adună depărtarea
Cu un poem, nesocotit de teasc,
Ce survolează muntele și marea

Din versurile-adeșea lecturate
Ghicești chemări ce-și caută ecou
Dorințele firești, fără păcate
Sunt exprimate tainic în argou

Virgil Ciuca
New York

12 octombrie 2015

***

ADRIAN ERBICEANU, Montréal/CANADA

ATÂTA AI, ATÂTA DUCI

Atâta ai, atâta duci,
Când pasul tău cu trudă suie,
Spre înnoptatele răscruci,
Întortocheata cărăruie.
E-n toate-o liniște de crezi
Că nu e nimeni să te-ndemne
Cât de departe poți să vezi
Pe drumul îngrădit de semne.

Și doar atunci când, colbuit,
Un foșnet ți se pare șoaptă,
Te arde pasul, îngrădit,
Pe curba altădată dreaptă,
Cu tâlcul, petrecut în gând,
Că la răscrucea ce se-nclină,
Te va cuprinde, lăcrămând,
Cuvântul devenit Lumină.

Cu stimă,

Adrian Erbiceanu

***

THEODOR RĂPAN, București/ROMÂNIA

XI

*„She carved thee for her seal, and meant
thereby
Thou shouldst print more, not let that copy die.”*

Mă-nalț prin tine și prin tine sânger,

Pe cât mă-nlănțui, tot mai sus mi-e zborul,
Degeaba strig vântoasa, niciun înger
Nu-mi sare-n ajutor să urc priporul...

Ai milă, moarte, gânduri de mărire,
Averi nu am, lăstari îmi cresc întruna,

Păzește-mi turma stelelor, iubire,
Hotarul meu să nu îl afle luna!

Și numele-mi – să nu-l cunoască vântul,
L-o șterge ploaia la final de lume,

II

„*This were to be new made when thou art
old,
And see thy blood warm when thou feel'st it
cold.*”

Șaizeci de veri m-au scris! Bătrân de mine,
Așez în pragul inimii Sonetul,
Simțit-am colții crudelor verbine,
Mirat, pe buze-mi arde alfabetul...

Trecutul tace, n-am nimic a spune!

***

M-am vrut viteaz, am dezmiertat Cuvântul,
Nebunul rege-al celor duși în hume!

Colanul tău îl port, deci, la vedere,
Slujind Sonetul, vraja ta nu piere!

Prezentul singur ție-ți va răspunde:
M-ai vrut un schilav paj? Deșertăciune!
Mai bine ochi al undelor din unde...

De câte ori, amar, ți-am scris pe stele
Ai râs, am plâns, încărunțit-a visul,
Iubirea, anii tineri n-au zăbrele,
Chiar și-n toiag mai caut Paradisul!

Ce-ar fi să faci tu, Doamne, o minune:
Mai naște-mă o dată, dar nu spune!

***

VICTORIA STOIAN, Hunedoara/ROMÂNIA VARA UNEORI

*Ce dulce far
niente e vara uneori!
Sunt zile*

lungi, dar timpul, de cald, se lenevește
Dispare proștețimea din flori - mă
umilește
Încremenirea sevei în ofilite flori.
Iubitul meu, sunt vorbe ce mă aruncă-n
iad:
Când s-a Schimbat la Față, Iisus ne-a
arătat
Că este-n trup de om, Cerescul Împărat,
Nu-mi spune, „e doar toamna prin
frunzele ce cad”!

BANALUL

Despre banal, vreodată n-am scris niciun
cuvânt
Trufaș, credeam, banal e omul ostenit;
Sfârșitul zilei vine în grabă, n-a simțit
Mirosul bun, de pâine, cu ochii în
pământ.

Iar spun prostii? Eu ard de dorul tău tău
iubito,
Nisipul plajei frige, triști, pescărușii țipă
Și, când mă perpelesc, crezi că te iau din
pripă
Nervoasă mă convingi, mă lași, și-am
mai pățit-o:

Ghiocul ce păstrează închis, al mării
zbucium
Lipindu-l de ureche , răsună ca un
bucium!

***

Și când va frânge pâinea, încet o cruce-
și face
Cu soarta-i împăcat, iar pâinea cea spre
ființă
I-a dat-o Cel ce Știe ce-i e de trebuință,

Mănâncă,- n gând se roagă, și nu
vorbește, tace:
Părinte, dacă ziua de mâine n-ar veni
Și pentru ființă, pâine eu nu o să-ți mai
cer,
Tu, care stai și judeci în nesfârșitul cer,

STINȘI TĂCIUNI

Iar, dezolanta toamnă s-a năpustit spre
noi,
Contorsionate ramuri, de frunze
dezgolite,
Doresc să ne despartă, să nu mai fim
iubite,
Decât un cuplu care s-a speriat de ploi.
Cu aromate fructe și parfumate flori,
Întâmpină doar vara de-a lungul ei,
iubirea,
Spuneai și-i pregăteai cu egoism pieirea,
Tu, ai adus deasupra-i cohortele de nori!

CE ORDONATĂ LUME

Ce ordonată lume ne-a dăruit Înaltul!
Sunt șapte zile care, plinesc o
săptămână,
Sunt patru anotimpuri și, tu mă strângi
de mână
Să simt că-n mine crezi: nu, nu doresc
ca altul
Să-mi să intre în cetate, să-mi spulbere
iubirea!
Că nu ți-am spus - cetate cu turnuri
crenelate,
Am construit frumoaso cu plete inelate,

CÂNDVA, DEMULT

Cândva, demult, iubite, m-ai comparat cu macul
Că prea mă ofileam când timpul, nu prea darnic,
Te-ndepărta de mine și oricât de slugarnic
Eu îl rugam să treacă, de lacrimi plin sta lacul.
Firavă ți-e tulpina, tu, macule și floarea
Ce roșu luminos răsfrânge către lume!
În cupa ta, cu negru, prelinse tușe - glume
N-au loc în floarea ta - ți-a dăruit culoarea

GABRIEL

Mă-nclin în fața ta, Arhanghel peste îngerii

Banală viața mea,Tu, mi-ai putea meni
S-ajung unde nu este durere sau suspin -
Strămoșul Dac doar plânge la umbra
unui spin...

***

Și, nu mai pun pe masă tacâmuri pentru
doi,
Ascult cum ploaia rece, nepăsătoare bate
În geamuri, se prelinge, imaginile toate
Mi-arat-o față plânsă și ochi de zâmbet
goi!
Căci ochii mei zâmbeau când îmi
spuneai minciuni-
Din flacăra iubirii, păstrez doar stinși
tăciuni...

***

Ca nici un vânt potrivnic, să
pervertească știrea
Că sunt al tău, cuminte și, fără număr
anii
Pot ca să treacă-acuma și păru-mi să
albească.
Și, nimeni, numai Moartea putea-va să
dorească
Să taie cu-a ei coasă ce n-au putut
dușmanii!
Dar, dincolo de moarte, iubirea va trăi
Și nici o suspiciune nu ne va mai răni...

***

Un tandru pictor angel, dintr-o paletă sfântă:
Te-a picurat cu roșu, nuanța pentru sânge,
A adăugat și negru, pentru acel ce plânge,
Da-n tine adăugate, fac sufletul să cânte!

Iubitul meu, când astăzi îmi amintesc de ieri,
Sonetul meu, sonor, nu-ngăduie tăceri!

***

Tu, cel ce-ascuți smerit mereu de Prea-Înaltul,

Ca tine, în Triade, n-o să găsească pe altul
Ce vești de viață-ai dar nu primești și
plângeri!
De unde te cunosc? Din sfinte cărți, din basme,
Din rugăciuni, desigur, Fecioarei tu i-ai spus
„Umbrită fiind de Duhul, vei naște pe Iisus”;
În templu, Zaharia, credea că-s doar fantasmă

DESEFRUNZIRE

Ce desfrunzită viață, te plângi că ai bătrâne
Tu, falnicul copac, ce ne-ncântai odată,
Simți, obsesiv, că lumea e seacă și surpată,
Nu te mai bucuri nici, când unduioase grâne,
Cu macul și cicoare, ți-arată tricolorul,
Nici când cireșele copate și-agață la urechi
Nepoții tăi frumoși, ce astăzi vin perechi
Cu fetele alese, ca să-ți alunge norul!

LIVIU-FLORIAN JIANU,

Craiova/ROMÂNIA

BALADA COMISARULUI MAIGRET

La secția 6, Eugen Ionescu
A prins doi hoți.
Au îngrozit un stat.
Cele mai mari războaie de pe lume,
Și jaf de bănci, și state, ei le-au dat.

Și să vedeți, de mici, ce nu pot spune
Despre cât par mucoși, copilăroși,

Și-n realitate, au spăriat o lume,
Și i-au turnat, barbutul, în galoși.

Ce să se facă el, acum, cu mine?
Ce să dea sus de tot, la procuror?
Despre aceste și făpturi, divine,
Și rinoceri - în stare de omor?

Când tâmâind, deodată, pe tine te-a zărit,
Și ce i-ai spus, în spaimă adâncă l-ai trimis,
Un fiu la senectute, cu Duh în el, promis.
Și mut de-atunci profetul, nimic n-a mai vorbit

Până la ceas-n care, primit-a Ioan un nume
Ce-i astăzi, fără greș, cel mai iubit în lume!

***

De când ești singur, văduv, nu îndrăgești lumina,
Fantoma ei, sau duhul de l-ai zări vreodată,
Să fi mai simți parfumul – privirea îmbufnată
S-o schimbi un sărut și-o-mbrățișare lină...

Statornica iubire, perechea când își plânge,
Durerea ei mocnită și alte inimi frânge!

***

În ce rășină să le torn, parfumul,
Și violetul lor, de violeți,
Să l-il răsfir, o viață, pe tot drumul,
Să-nvețe să se lupte, ca poeți?

De ar mai fi, pe lume, și armate
De vânători de munte, și cocoși,
Să-nvețe toți piticii a se bate,
Să crească munții, codrii, mai frumoși –

De ar mai fi pe lume părăsite
De marțiale arte, a-mblânzi
Rachete, bombe, gloanțe și cuțițe,
În bucuria luptei de a fi –

Eu doar renunț la dreptul de a cere
Pedepse, răzbunare, sau vreun drept
Din paguba de-a pierde o avere:
O biată bicicletă, de sub rect.

În rest, ce vreți, e numai utopie.
Cetatea Poeziei, dacă vreți.
Sau doar un început de Românie.
De continuat, în joacă, de poezi...

***

CA SĂ NU SUFERE...

Mă-ntreb ce papagali interni, externi,
Veghează coșurile noastre de gazare,
Din sărbători, și primăveri – în ierni,
Să-nghită, veșnic, buna noastră floare?

Ce unghiere, și ce peri, pe limbă,
De ascuțit, să sune mai subțire,
Păstorul care, pielea, de-și tot schimbă,
Năravu-i mușcă tot copii, din fire –

Ce papagali ne toarnă-n buzunare,
Și ne aduc, prostie – pe alese?
Ce forfecuțe, lame, la picioare,
Pentru atâtea vorbe ne-nțelese?

Mă-ntreb cum papagalii stau pe-afară –
Și noi – în țara noastră – tot în cușcă –
Când adevarul asta o sa doara,
Să știti de ce și caii se împușcă...

***

MUGUREL DE CÂNTEC

*Domnului Profesor Adrian Botez, Adjud, Vrancea,
Profesorilor care au fost, invataceilor ce sunt, Dirijorilor și corurilor, care vor fi*

Am mai primit o carte-n loc de nimeni –
Din mulți, puțini rețin – mai vechi, mai tineri –
Poveștile – mirese au, și gineri –
Dar Dirijori și coruri – greu îi nimeri –

Nimic pe sticlă – doar din poartă-n poartă,
La margine de lume - cete-cete,
S-aleagă ei, în nopțile poete,
Luceferii și stelele, ce-i poartă –

Cât aș fi vrut s-aleg să-mi cânte cine-mi
Pădurea umple-n zădărnici de lumină –
Și să le dau de-ales, ca Sfânta Vineri,
Din lăzi dorite – tineri, și rețineri –

Și eu - s-ascult, din somn, pe îndelete,
Cum viața urcă – din pădurea moartă...

Cu deosebit respect,
Jianu Liviu-Florian

23 iunie 2015

***

ANDANA CĂLINESCU, București/ROMÂNIA

ANDANA CĂLINESCU, Poet și Pictor

DIN ȚARA ASTA N-AȘ FI VRUT SĂ PLEC

Din țara asta n-aș fi vrut nicicând să plec
Să-mi las eu munții?
Niciodată...

Dar câtă jale să mai strângă
Părinții înnebuniți de chin?

Cuvintele nu pot să stingă
Șuvoiul-ndurerat de lacrimi.

Ce zeu barbar ne-a-ntunecat lumina
Târându-ne copiii în infern?

Și vina grea a noastră-i?
Așa-i?

Prea lacomi,

Prea grăbiți de-navuțire
Am dat de-a dura legi,

Înghesuind-n colțuri bunul simț...
Tot sufletul l-am dat pe-un pumn de arginți.

Andana Călinescu

2 noiembrie 2015

CÂTĂ DURERE ȘI CÂTĂ NEPUTINȚĂ...

Câtă durere și câtă neputință...
Absurdul-și deschide larg hăul către cer.
O, țara mea cea tristă cu munții tăi frumoși....

Andana Călinescu
2 noiembrie 2015

Ce falși arginți,
Ce plini de sânge sunt...

Se-ntunecă de fum azi cerul-nroșit
Și vaietele asurzesc văzduhul.

Ne-or urmări-n veac
Cu greu blestem

Umane torțe luminând bezmetic
Apocalipsa coborâtă pe pământ...

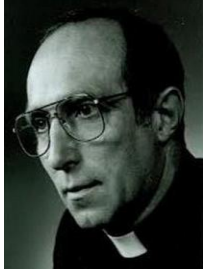
Ne-am alungat-n șapte zări copiii...
Și nici cu cei rămași să ne purtăm nu știm.

Îi dăm ca jertfă nepăsării noastre...

Precum ca-n basmele străvechi
Azi îi vedem cum pleacă
Și vom rămâne singuri
Goliți de tot ce-a fost speranță, vis, în noi.

***

***

DUMITRU ICHIM, Kitchener, Ontario/CANADA

PSALMUL ÎNVIERII

Mă doare mai mult seara, când nori spre-a
amurghi nu-s,
Ci-albastrul pur al nopții, steaua amar de castă,
Arțarului îi țese vis greu, c-ar fi Longinus,
Ce Te-a împuns pe cruce cu sulița în coastă.

Nu ar fi fost mai sigur, de-a morții îndoială,
În inimă - străpunsul, în două să o frângă?
De ce atunci în coastă - dovada vrut finală,

Când ar fi fost mai practic, cum sta în partea
stângă?

Mai trist ca toți arțarii, de primul om se spune!
Era atât de singur, că Domnu-n îndurare,
Luând în somn o coastă făcu prima minune,
Asemeni cu lumina când a uitat de soare.

Din coastă-a fost femeia - Iut sfânt și al durerii,
Iar tot din locu-acela și fructul Învierii.

***

PSALMUL SĂRUTULUI

Mușcatele, sau crinul? Cum: sau? Poate o floare
Să fie mai mult floare decât o înflorire?
Ca la femei, presusul frumșeții-i dat de mire
Și-i numai pentru una. Cântar iubirea n-are!

Gelos - doar pentru mine, nici sus și nici pe
lângă!
Nu-ți schimb îmbrățișarea pe mii de constelații!
Când x-ul Tău le scapă prin triple ecuații,
Întreg, iar nu fărâcă Te vrea odaia stângă.

Ca pe-un vânat Te caut iubind precum stihia,
La foc răspund cu focul împărtășindu-i verbul.
Din psalmul apei line m-adăp, cum soarbe cerbul
Încet înaltul undei ce Ți-a furat tăria.

Chip al luminii,ochiul, l-ai dat să-nalțe lutul,
Iar buzelor să-și beie, din semnul Tău, sărutul.

***

PSALMUL IUBIRII

Ca sabia-i Iubirea, nu-i floricea de linte!
'Nainte de-a fi spadă, de ger nu mușcă fierul?
De-l exilezi din vatră, de foc tot ține minte!
Netotule, Iubirea nu o ascunde cerul!

Țârcovnici, cărturarii știu totul s-o descrie.
Poți ține vinu-n clocot pecetluit sub doagă?
Cum Te iubesc! Doar apa, cu murmurul Te scrie,
Când după lotus steaua se-apeacă și se roagă.

Ești și nu ești în toate, c-a fi Ți-ai luat ca nume.
Culoare, sau mireasmă - or fi isprava strunii?
Iubindu-Te, nu roza, ci spinu-l vreau anume,
Că foc nu e rostirea, ci ghimpele furtunii.

Chiar dacă-aș fi blasfemul, Iubirea, zic mereu,
Că fără ea Cel-Veșnic s-ar declara ateu.

***

PSALMUL CELEI DE A DOUA JUDECĂȚI

Parcă-am trăit arțarul, cândva-n străfundul lumii,
Că frunzele de flăcări dau inimii oglindă.
Când fiecare creangă ar vrea să Te cuprindă,
Nici zestrea de văzduhuri spre-a fi destulă nu
mi-i.

Prea Te ascunzi de-o vreme, zici că așa e jocul.
Argintării de brumă, Tu îmi vorbești de nuntă.
Țeși bobului scânteia cu literă mărunță,
Tot amintind aripei să-și bea din moarte focul.

PSALMUL DE SEARĂ

Tu nu m-ai vrut ca vrejul, să-mi târâi tânguinea
Prin colbul ce odată va sta pe cruci și carte.
Din osul unui cântec mi-alcătuiși zidirea,
Dând aripei din setea băutului de moarte.

În slovă, târzielnic, de-apari în miezul serii,
Pe hartă doar sahare cu dunele mă-ndrugă.
Tăcerea Ta în toamnă o sorb cu floarea-Ți
merii...
De-aceea îngeri frunza și-o scutură din rugă?

PSALMUL CERULUI DE TOAMNĂ

E-n îngânări safirul... Tot mai adânc prin ram ne
Sfâșie limpezimea, precum un dor de moarte
Din alte calendare, ce ierni n-au să condamne.
Unde te-ascunzi, Iubire, că-n toate mi-ești
departe?

Și totuși, precum seara, când o închid pleoapei,
Te simt atât de-aproape, că frunzele-mi se
scutur.
Nu-mi ești în pretutindeni, nu-i valul firea apei?

PSALMUL INIMII NEBUNE

Cu vorba-mi, ca o cioarsă, ce-o zvârli în pod,
buleandră,
N-ar fi impietate, stihar să fac Iubirii?
Mi-ar trebui răcoarea de flăcări a porfirii,
Sau din visări, cum țese crenguța de oleandră.

Când cerul și pământul vor arde înnoirii,
Nemistuitei Flăcări - din nou îmbrățișare!
Să fii pe-un jilț zaraful? Cum ai putea Tu oare
Să zornăiești păcate când se sărută mirii?

Purtatu-ai pe umeri, Iubireo, lumea toată,
Nici la sfârșitul lumii nu scapi de judecată?

***

Averile furtunii mi-au tâlhărit din vârstă.
De ce-ai chemat nisipul cu Chefa, să-Ți fiu
stâncă?
E-a Ta dezlănțuirea! Și-atât de bine Ți stă
Chemându-mă cu marea, ca inima de-adâncă.

Ca să vânezi Iubirea - nu sulița, nu scutul!
De unde-a-nvățat Iuda să prade cu sărutul?

***

Oglindă nu-i răsfrântul de mac zburând ca
flutur?

Mai verde-mi este ierbii, în toamnă, catifeaua.
În răsărituri crude, 'naintea-s iernii merii.
Negându-și crisalida, prin noapte crește steaua,
Ușor, boare de șoaptă, din somn să nu mă sperii.

Safirul din tărie mă doare de iubire!
Îmi ești mai drag ca ochiul, cum să nu-Ți fiu
privire?

***

Tu, om, ce-n locul crucii duci jugul precum
boul,
Și-ți este deopotrivă iasmina, sau tabacul,
Tu ai văzut vreodată cum se îmbracă macul,
Sau alb castel de nuntă aripei făcând oul?

Mi-e inima, de parcă nebună-Ți arde podul,
Să nu mai pleci acasă, în cerurile Tale,
Te-mbrățișez, Iubireo, cu rami cântați pe oale!
Spre limpezimi de floare mi-ai tors azi-noapte
glodul.

Îndrăgostiți, doi tineri se joc de-a luna plină.
Tu râzi, știind că poarta-i deschisă la Grădină...

***

PSALMUL DIN URMĂ

Voiai inima-n palmă? Cum, n-ai citit-o-n scoică?
La ce folos e perla dacă-un inel n-o prinde?
Azi cerul pentru alta ultima-i stea aprinde.
Sergei Esenin, caii înhamă-i iar la troică!

Fulgi mari să înflorească dantelărind năframă.
Dă chiot lung de nuntă și vinul vechi să-mi dai
că
Alături ne vom pierde pe drum de balalaică
Până sorbi-voi glasul ce peste râu mă cheamă.

Mă arde setea zării și-amurgu-l beau ca vinul.
Ce dacă-mi urlă-n urmă, ca anii duși, dihanii?
Dă bici, și zurgălăii nuntească-se sănii.
La capăt e sărutul, din buze ca rubinul.

Sergei Esenin, ninge spre-al toatelor devreme...
Mai e puțin și-ajungem acasă-ne-n poeme!

***

PSALMUL DELTEI

Privighetoarea, noaptea, geloasă nu-i pe găște,
Când caută ascunsul, la pragul Tău prin stele,
Că briciul nu se-ascute cum faci cu-o toporâște
Ci-l mângâi pe obrazul din cea mai fină piele.

Cu focul de cărbune neam bun e diamantul,
Ce-asemeni se aprinde când dorul Tău m-atinge.
Te vreau nu ca sihastru, ci pătimaș, c-amantul.
Nu ai spre împrumuturi un iad ce nu se stinge?

Nu buzduganul, șoapta a dărâmat imperii.
Nu e învinsă piatra de trăznet, stropul apei
Cu-ncetul o subjugă, cum toarce firea cerii
Femeia cu fiorul abia-nserat al pleoapei.

Ca lupul să te Te urlu, până la stins de lună,
Când vom fi deltă mării, vioară Tu, eu strună.

***

LA ÎNCEPUT...

"La-nceput, pe când ființă nu era, nici neființă..."

(M.Eminescu, Scrisoarea I)

La început
n-a fost nici începutul,
nici altceva din care să înceapă,
nici vânt, nici lut, nici apă,
nici colț să-și ispitească bobul,
nici zvâcnetul din pântec.

Alături, neivit pe strună,
precum năluca legănată după duh
din dorul peste ape,
șesând abisul cu spata de aproape,
El ți-a creat Regină
oceanele înaltului văzduh.

De o ființă cu cel Veșnic
era doar umbra
propriului Său cântec,
plutind peste genună.
Și cântecul a fost Lumină
spre izvodirea lumii.

Ca pulbăr
țâșneau și mai departe
miriadele,
furtuni de flăcări ca soarele-n apus,
dar nu ți-a spus

nimic
de înflorirea vieții peste moarte.

Privești la noi,
la tot ce e cu umbră pământeană,
iar frigul veșnic -
sub arcul din sprânceană,
dar când se face seară,
la capăt de Nippur, într-o livadă,
suntem doar amândoi.

Lăuta-ncepe să străvadă
din cântecul de la-nceput de lumi,
strălimpezimi
prin care stelele ce-au ars
se nasc a doua oară
la frumusețea lor dintâi.

Ia-mă în brață
și-nvață
lăuta să-mi mângâi,

fără rețineri.

Fântâna ei cunoaște
inelul Lui de aur scăpărând pe undă,
taina profundă,
a unuia prin altul
cum să rămânem tineri.

Tu crezi că fără noimă,
Cel-Veșnic la-nceput,
luminile fântânii
atât de-adânc ascunsu-le-a în lut,
precum nespusu-n mângâierea mâinii?

"O, Sanherib, de-aseară,
ca o muiere,
numai gurița ta a fost și fu!
La ce folos cum veșnicia începui,
când poți livada ei dintru-nceput
să o deschizi, tăcând cu un sărut?"

DUMITRU ICHIM
Kitchener, Ontario/CANADA
14 august, 2015

***

IONUȚ CARAGEA,
Oradea/ROMÂNIA

ÎN AȘTEPTAREA PĂSĂRII

timpul dăruit acestor cuvinte
l-am furat morții
asemenea lui Prometeu

ca pedeapsă
am fost înlănțuit pe un munte
în mijlocul unei insule

am scris multe poeme
păsării care se hrănea cu trupul meu
până când a devenit milostivă

atunci am rugat-o să mă ia pe aripile sale
să mă ducă aproape de mare
să mai văd o dată valul
cum se apropie de țarm

***

ZBORUL CU OCHII ÎNCHIȘI PE AERUL ARIPII LIPSĂ

de boala scrisului
se îmbolnăvesc cei mai sensibili
și cei mai aroganți
care este unul și același lucru
privit prin ochiul celui ce vede tot
și înțelege tot

de boala scrisului
se îmbolnăvesc cei ce cred
dar care nu o spun
și cei ce se opun, chiar dacă și ei
acceptă curgerea cuvântului precum
lacrima și picătura de sânge

de boala scrisului nu te poți vindeca
prin beția cuvintelor celorlalți

ca să uiți cine ești
de unde vii și unde trebuie să mergi
și nici nu te poți lega de cuvânt
ca de-un pietroi
apoi să te arunci în amonteale inimii

de boala scrisului nu te poți vindeca
prin ecoul cuvântului
și nici prin tăcere, ținând pasărea
închisă în colivie
doar zborul cu ochii închiși
pe aerul aripii lipsă
când aerul e sufletul tău, călătorind
între lumile cuvântului

***

ÎMBLÂNZIREA MORȚII

să vină cineva să îmblânzească moartea
animal și pasăre de pradă

să fie ținută în lesă
să poarte botniță
să fie hrănită la ore fixe
cu fire de păr și cu unghii
cu tot ceea ce este lipsit
de gustul delicios al decadentei
să se așeze și ea la comanda culcat
fără să mârâie, cu trupul țeapăn

și labele încrucișate

să vină cineva să îmblânzească moartea
să-i taie aripile din carne
să o învețe ce înseamnă pasul
și cât de greu se învață
să ciugulească din palmă firimituri
și să se urce cu ciocul și ghearele
până la înălțimea
unei ridicături de umeri...

***

EPAVE PE FUNDUL MĂRILOR INTERIOARE

te scufunzi în neant
și ieși mereu la suprafață
cu peștele alunecos
în ciocul lung și încovoiat

pasăre invizibilă
enigmatic mesager al cuvântului
cine sunt eu

dacă tu încetezi să exiști?

printre vorace
creaturi ale fluviului sânge
îmi caut amintirile
epave pe fundul mărilor
interioare

***

MĂ PREDAU CERULUI

culcat la pământ
cu brațele-ntinse

mă predau cerului

acolo sus
o pasăre se rotește-n cercuri largi
desenând infinitul

și totuși parcă-mi lipsește

înveșnicirea unei femei

culcat la pământ
cu brațele-ntinse
să mă predau ochilor ei

***

MAREA SINGURĂTATE A ZBORULUI

adevărata lume este a celor singuri
știi și totuși te pierzi în mulțime
mergi lovindu-i cu umerii
pe toți ceilalți
și nimeni nu-și ridică
perechea ascunsă de aripi

poate că lumea este toată a ta
a celui rătăcit printre oameni
și cine să zboare
și cine știe calea
spre marea singurătate a zborului?

PASĂRE FĂRĂ CER

priviți-l cu toții cum stă cu brațele strânse
ca o pasăre fără cer
ecloziune captivă în oul de lemn
al cui este zborul
pe care trebuia să-l învețe?

prin coridoarele întortocheate ale sângelei
avem fiecare un indiciu
un fir deșirat din cămașa îngerului

faceți o plecăciune umbrei
când veți ști ce e zborul

să căutăm răspunsul

Poeme de IONUȚ CARAGEA, din volumul „În așteptarea păsării”, editura eLiteratura, București, 2015

***

Oamenii caută în cărți alinarea durerii care le-a stins glasul și le-a prefăcut inima în cenușă.

*

Fructele din pomul cunoașterii mai au și viermi. De aceea este mai bine să fii prudent decât să fii lacom.

*

Dumnezeu este arhitectul bolții mele palatine, dar mi-a lăsat cuvintele să decorez teatrul acestei vieți.

*

Adevăratul pictor al cuvintelor este acela care își face autoportretul cu ochii închiși pe pânza imaculată a sufletului.

*

Când eram mic voiam să mă fac Dumnezeu, dar nu bănuiam cât de greu este să rămâi Om atunci când ești singur.

*

Poetul – pasărea oarbă cu ciocul încovoiat spre propria inimă.

*

Poezia – crucea de pe linia destinului unde s-a săvârșit o iubire de la care au fugit toți martorii cu excepția poetului.

*

Când Dumnezeu a făcut lumea, cu un ochi plângea, iar cu celălalt râdea. Plângea știind cât vom suferi, râdea știind că îi vom ține totuși de urât.

*

Fericirea nu este nici albă, nici neagră. Este multicoloră, asemenea curcubeului, și durează la fel de puțin.

*

Dragostea este o intersecție cu sens giratoriu. Te-nvârți în jurul aceleiași inimi până rămâi fără lacrimi.

*

După zeci de secole și sute de războaie, oamenii încearcă să perfecționeze o armă mai rece, mai dureroasă și mai silențioasă decât cea care l-a răpus pe Hristos: indiferența.

*

Cine se trezește conștient în zorii suferinței, ajunge înțelept în amurgul gândurilor.

*

Cât de comode ne sunt vorbele unui înțelept, dar cât de incomod e scaunul pe care el a stat.

*

Când ești dat afară din inima cuiva, doar cerul este suficient de încăpător pentru rătăcirea ta. Dar pentru că-ți lipsesc aripile, lacrima este singurul cer care încearcă forma inimii.

*

Omul este o scânteie prinsă între două umbre: umbra celui ce este și umbra celui care-a fost cândva.

*

Câteodată mă rog la Dumnezeu să primesc un *e-mail* cu locurile în care pot descoperi Fericirea.

*

În viață trebuie să fii lucid și prevăzător. Prietenia unora este mare cât un cal troian. Abia așteaptă să le primești darul ca mai apoi să-ți intre sub piele și să devii victima lor.

*

Timpului nu-i tremură niciodată mâinile. Își plimbă încet bisturiul pe fețele noastre ca un criminal în serie îndrăgostit de arta sa.

*

Viața – spitalul în care oamenii ne tratează cu pastile de sictir, în timp ce moartea inventariază suflete.

*

Dacă-ți cresc aripi, cei mai mulți dintre oameni nu te vor învăța să zbori cu ele. Unii ți le vor rupe, alții îți vor spune să le ascunzi. Astfel le vei semăna mai bine, astfel vei deveni solidar cu neputința lor.

*

Sângele – singurul șarpe înțelept, căruia îi place căldura sufletească.

*

Suntem captivi într-un spectacol interzis muritorilor, iar umbrele, sufleurii ai neantului, ne șoptesc în continuare rugăciunile.

*

Visele sunt doar niște monede de schimb aruncate de zei în palmele cerșetorilor mutilați de amintiri.

*

Timpul nu-i decât un angajat al nimicniciei care ridică resturile de pe strada speranțelor deșarte și le depozitează în spațiul insalubru al morții.

*

Oamenii – paginile necitite care ajung în biblioteca pământului, fiind devorate de viermii atotștiutori.

*

Crucile – pansamentele de pe fața pământului.

*

Zilele negre, nopțile albe – clapele de pian pe care moartea cântă recviemul umanității.

*

Fericirea ține cât luciul pantofilor. Este lustruită de suflet în fiecare dimineață, dar n-apucă să facă doi pași fără să se murdărească.

*

Oare câte bătăi de inimă pot umple nimicul, tăcerea și tot universul?

*

Sub aripile de ceară ale nostalgiei îmi îngrămădesc amintirile, le păstrez pentru ziua în care sufletul îmi va cerși ultimul zbor către stele.

*

Lumânarea îmi rămâne cel mai fidel dintre cititori.

*

Aforisme de IONUȚ CARAGEA, din volumul „În așteptarea păsării”, ciclul „Sindromul nemuririi”, editura eLiteratura, București, 2015

***

NICOLAE N. NEGULESCU,
București/ROMÂNIA
AFORISME

- * Chiar și orbul vede întristarea cerului din lacrimă.
- * Călăuza existenței noastre se află în templul profunzimii originilor.
- * Maturizarea este o deghizare îmbătrânită a copilăriei.
- * Dinamica / curgerea timpului paradoxal imprimă existenței umane o stare permanentă (dar iluzorie !) de așteptare.
- * Gândirea muritoare nu poate cuprinde justețea absolută a cunoașterii.
- * Prin credință și asceză lăuntrică omul șovăitor va ieși înnoit.
- * Nu există idealitate în crepusculul oglinzirilor sociogene.
- * Eul erotizează dar nu eternizează trăirea în dimensiunea terestră.
- * Umbra minciunii este antropomorfă dar nu încapă în sufletul omului.
- * Principiul identității exclude preamărirea de sine.
- * Prin naștere, copia umană se exteriorizează într-o devenire înstrăinată.
- * Predicția vine din auziri transcendente.
- * Uniformizarea evoluției umane este impusă de fanatismul rațiunii limitate.
- * Ecoul graiului luminos are amplitudini afective.
- * Diletanții își trăiesc absurdul într-o umbră de vis.

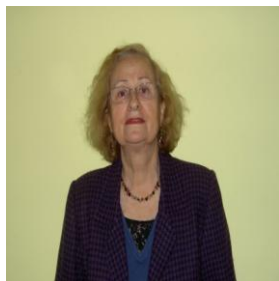
Ei solemnizează zvârcolirea neputinței în texte comerciale de improvizație.

- * Dincolo de hotarele lumii de valori, ura necruțătoare desființează sufletește.
- * Zburdălniciile feminine seduc simțurile...
- * În lumea viciului nu există venerație.
- * Într-un om pângărit lipsește credința împăcării cu sine.
- * Este abisal nimbul de foc din adevărul formelor.
- * Arătați-mi o singură lumină bună răsărită din furtunile climatelor psihice pământești !
- * În replică la cugetarea lui Pablo Neruda :
Nu noi trebuie să dăm aripi viselor.
Visele au mai multe perechi de aripi ascunse.
- * Eul destinat se repetă la nesfârșit în puzderii de vise.
- * Încă de la geneză princiarul mit uman a fost nins cu petalele timpului.
- * Din nevoia de înțelegere a neînțelegerii eotonomiei și prin faptele sale s-a adâncit umanitatea în convențiile limbajului de pământ.
- * Chinul provocat de eșecul gândirii retează aripile cunoașterii.
- * Lumea nemuririi perechilor sufletești este în prezentul etern.
- * Nu sunt admise vicii profanatoare într-o atmosferă etică.
- * Într-o realitate culturală determinată, regresul valoric este amprentat de proliferarea mediocrității.
- * Chiar dacă suportă umilința depășirii, delirul uman se hrănește cu hifele reprezentărilor iluzorii.
- * Gândirea iluminată este o veste a ființei din origine.
- * Egotismul păgân reprezintă antiteza dintre legile precedentei și fidelitatea imitației.
- * Uimitor : încă mai caut ipostaza adevărului feminin într-un extaz primitiv...
- * Ateul se vede dominând o lume de vieți anonime. Forțându-și depășirea mărginimii, el suferă confruntări ontologice.

Cu îmbrățișări frățești,

Fondator/Director/Redactor-sef
N.N.Negulescu
Membru al

(inspirată din povestirile părintelui Cleopa)

IOANA STUPARU, București/ROMÂNIA

MAICA

Printr-o săgeată în flăcări
ți-a fost trimisă Sfânta Chemare.
Cu mâinile goale,
ai prins săgeata,
și ți-ai făcut din ea cingătoare
peste mijloc,
să nu o pierzi niciodată.

„Am să o rog să nu se ducă în pustie”, -
mi-am auzit gândul - flacăra lină -,
când încă nu știam că îți va fi trimisă
Sfânta Chemare.

Când vremea sosit-a să aflu Slăvita Vestire.
De nestăpânit a fost izvorul de lacrimi.
Urma despărțirea...
Urma depărtarea...
Atunci ți-am spus gândul meu
rămas aprins,
ca un străjer credincios:
„În pustie să nu te duci”!
„Te rog, să nu te duci în pustie”!
M-ai privit curioasă cu ochi mari și limpezi.
Dar promisiuni nu mi-ai făcut.

De atunci, despărțirea s-a numărat în ani.
Atât cât ne-a fost Dat!...

Când vestea marii depărtări m-a inundat,
nu mai știam ce simt: tristețe..., bucurie!?...
Lin cobora autobuzul în ziua aceea,
pe bulevard, pe lângă Palatul Cotroceni.

Cerul se limpezea accelerat
de norii străvezii albi, mărunței.
De la fereastră priveam Cerul, să aflu
cât e de mare depărtarea de la mine
până la Țara Sfântă.
Nici azi nu înțeleg dacă Tăria Albastră
a coborât aproape de mine
sau eu am urcat aproape de ea!...
Prin Tăria Albastră ți-am trimis
iubirea mea fără de margini.
Cu Vibrațiile gândului te-am încurajat,
neîntrebându-mă
dacă ție îți erau de trebuință sau mie.
Deși distanța care ne despărțea
se afla pe Pământ, simțeam cum
urcă la tine gândul meu plin de iubire:
„Să nu te temi de pustie, Maică”!
„Minunare să-ți fie Fericirea pe care o trăiești,
călcând pe urmele pașilor Lui Iisus Hristos”!
„Și El a fost Singur, de multe ori, în multe
locuri”.
„Doar El știe dacă singurătatea este
așa cum ne-o imaginăm noi, muritorii”.
„Dumnezeu-Tatăl – al Lui și al nostru,
L-a îmbrăcat cu înțelepciune, Lumină,
bunătate, credință și dreptate”.
„De altceva nu avea nevoie”.
„Fericirea de a merge
pe urmele Mântuitorului Lumii,
nu oricui i-a fost dată”.
„Bucură-te, Maică, draga mea și a noastră”!
„Împreună să-i mulțumim Lui Dumnezeu”!

2014, București

***

MONICA MATEI, Onești/ROMÂNIA

CÂND NU MAI AUZI SUNETUL IEZERELOR

Zâna locurilor din demult, spre mine aleargă
Ne-ncetat....
Ca-ntr-un vis ce se continuăcutrilulciocârliei,
Văpaiaflorilorgingase,
Și-n toateacesteasunetele nu-mi inspirafrica,
Doar o ușă spre-nțelepciune,
Cum să-naintez în focul tunetelor
Și-a rănilor lăsate....

Mâna delicata ușor mi-o întinse,
Pe stânca tradiției, relaxare să găsesc,
Să-mi demonstrez valoarea la crinii timpului,
Cu esența liberă, ghid fidel....
Să știu că pocălul de bine,
În floarea dreptății și-a visului integru răsare,
s-adune virtutea și raiul să-l așeze,
în tiparele tradiției Getice.

Și-am intrat în gând și-n faptă,
Pe culoarele diamantate ale iezerelor,
Gândindu-mă la soare și lumină -
Și nu-mi pasă de fiorii-ntunecați ce
Calea-mi ațin - pentru realități multiple,
scăldate-n roua lacrimilor ce clipele-n durere
le iscau.

Un vis! Un țel! O iubire!
Era văpaia de cunoștință, înfrățită cu speranța
În visul de-o viață,
Când finalitatea-mi zîmbește prin Eu-
neconfundat!
Un vers am scris! O poezie veți citi!
Și poate, o realitate veți înfăptui!
Sfârșit.

***

VII-DACO-VALACHICA

1-enunțuri pe gânduri

I-De aceea, măcar că ne-am deprins a zice că limba română e fiica limbii latinești, adecă ceea ce corectă, totuși, dacă vom vrea a grăi oblu, limba românească e muma limbii ceii latinești.

Petru Maior, *Istoria pentru începuturile românilor în Dacia, Pesta, 1812, p. 316*

***

II-Sorin Paliga, *Influențe preromane și romane în limbile slave de sud*, ediția a II-a revizuită, București 2006, pagina 45:

“Avem speranța că exemplele analizate și discutate aici oferă suficiente argumente pentru reconsiderarea radicală a raporturilor dintre români și slavi în orizontul secolelor VI-X”.

***

III-MARTIN MAIDEN - în *CONVORBIRI LITERARARE*, din luna mai 2003

Cred că pentru cine a studiat limbile romanice „occidentale”, româna reprezintă un amestec fascinant de elemente familiare și altele cam „exotice” și stimulative pentru lingviști. Trebuie adăugat că **sunt absolut convins** că o lingvistică romanică în cadrul căreia nu se află **pe primul plan și** limba română este **o absurditate**.

Dar socot că prea des romaniștii neglijează româna.

Caracteristicile structurale ale limbii române permit romaniștilor să înțeleagă cu o precizie mai mare cum se prezentau limbile romanice **în faza lor arhaică**, particularitățile sistemului românesc de declinare sunt deosebit de interesante dacă vrem să reconstituim **istoria antică** a limbilor romanice.

Ploaia lui Jupiter

trimise de cercetător **George Liviu TELEOACĂ**, București/ROMÂNIA

***

2-epistole și articole, întru martiriul pentru adevărul daco-valah

Stimate domnule profesor Adrian Botez

Vă retrimis acest mesaj ca semn că încă-s pe redută, dar cred că tot mai bine ar fi să mă lupt cu morile de vânt. Aș sta măcar în aer liber.

Dincolo de vorbe, în cultura noastră descoperi prea multă lene și neputință, născute din obedinență. Și totuși, ea ar putea fi depășită cu puțină pricepere și un pic de curaj.

Nu-mi fac iluzii că voi reuși curând, dar nici nu accept ca prin retragerea mea să devin complice la dezertările lor. Cine nu se opune opresorului pactizează cu el.

Oare ce ar mai trebui să fac ca să ne convingem că mai avem șanse și că trebuie să le valorificăm?

George Liviu Teleoacă

George Liviu TELEOACĂ

Cu multe urări de mai bine

Fratele vostru întru Duh, George Liviu Teleoacă
În Miercuri, 8 Iulie 2015 18:52:17, Teleoacă George Liviu <gelutoharian@yahoo.ro> a scris:

Stimate domnule academician Augustin Buzura
Stimată Redacție

Situația noastră este de așa natură încât trebuie să ajungem cât mai repede la adevărurile noastre esențiale, iar identitatea națională este primul adevăr esențial. De aici și convingerea mea că n-ar mai trebui să amânați publicarea articolului **LATINITATEA ROMÂNILOR ÎNTRE DA ȘI NU**.

Argumentele sunt chiar mai consistente decât par la prima vedere, motiv pentru care vă rog să publicați și această scrisoare deschisă adresată Academiei Române, în încercarea de a ne mobiliza pentru derularea unor cercetări care să conducă la adevărata noastră identitate națională pe fondul recentelor deschideri apărute pe plan internațional.

Cu multe mulțumiri

***

LATINITATEA ROMÂNILOR între DA și NU

Audiatur et altera pars, sine ira et studio

GEORGE LIVIU TELEOACĂ

Veche de peste trei sute de ani, teoria originii latine a românilor este promovată în mod oficial la nivel academic și predată metodic în învățământul de toate gradele. Pare consacrată definitiv și cu toate acestea este tot mai des contestată de interminabilul șir al intrușilor autodidacți, mulți dintre ei cu pregătire universitară, dar de alte specialități, care consideră că premisele acestei teorii ar fi prea fragile pentru a o face acceptată. Poate că obiecțiile lor n-ar fi total greșite, de vreme ce și în cadrul celorlalte națiuni romanice din Europa se manifestă tot mai pregnant o tendință similară, chiar și printre specialiștii din lingvistică sau istorie, așa cum sunt și Carme Jiménez Huertas (<https://www.youtube.com/watch?v=mefscTninTQ>), Igor M. Diakonov (<http://dienekes.awardspace.com/articles/ieorigins/>), Yves Cortez, Jaume Clavé Cinca, Mario Alinei etc.

Din nefericire, însă, multe tentative ale autodidacților de la noi n-au putut și nici nu pot atinge acel prestigiu, care să impună o nouă viziune în cercetarea limbilor romanice, dar reușesc să întretină o regretabilă stare de confuzie, deși provocările actuale ne obligă la consens în susținerea identității noastre.

Chiar dincolo de aceste provocări, tot ar trebui să ajungem la consens în privința romanizării, întrucât adevărul este unul și numai unul. Cu intenția meritorie de a ne orienta spre acest adevăr a revenit de curând în dezbateră publică Prof. Univ. Dr. Ioan-Aurel Pop, care fără a mai comenta argumente pro și contra, ne-a reamintit numărul mare al personalităților din Europa și de la noi, care au afirmat de-a lungul secolelor originea latină a românilor. Pe de altă parte, cei care au avut o altă viziune cu privire la romanizare, ca Petru Maior, Felix Colson sau Martin Maiden, nici n-au mai fost amintiți fiindcă din punct de vedere numeric sunt ne semnificativi. Dar a cita

părerile cărturarilor sau ale călătorilor, chiar și ale unor aventurieri, după cum se recunoaște în articolul din revista CULTURA, Nr. 17 (515)/7 mai 2015, nu înseamnă și a demonstra un adevăr, așa cum a reușit să-l demonstreze, nu un autodidact, ci istoricul Alexandru Badea publicând lucrarea **Începuturi românești**, la Editura Enciclopedică București, în anul 2001.

Au trecut aproape cincisprezece ani de atunci, fără ca această carte deschizătoare de noi căi în cercetarea romanizării să fi beneficiat de atenția criticii și implicit de promovare, deși ea se impune prin obiectivitate și rigoare. Numai pentru a defini problemele privind romanizarea Daciei, autorul analizează de pe poziția sociologiei istorice un cumul consistent de informație preluată din inscripții epigrafice, materiale arheologice și de la numeroși autori antici, printre care Herodot, Ovidiu, Strabon, Pliniu cel Tânăr, Dio Cassius, Eutropius, Festus, Zosimos, Vopiscus, Leon Diaconul, Genesios, Pisides, Amianus Marcellinus, Aelianus, Kekaumenos, Kendrenos ș.a.

După cum era și firesc, autorul întregește suportul documentar necesar definirii problemelor referitoare la romanizare interpretând critic studiile consacrate acestui proces de către savanții epocii moderne: Al. Rosetti, Jiriček-Skok, Al. Philippide, V. Spinei, N. Iorga, Emilian Popescu, Pia Laviosa Zambotti, Simion Mehedinți, H. H. Sthal, N. Stoicescu-I. Hurdubețiu, I. Andrieșescu, Vl. Dumitrescu, Gh. Brătianu, A. Dumitriu, Felicia Vanț, H. Mihăiescu, I. I. Russu, C. Poghirc, Al. Graur, A. Balotă, Vl. Gheorghiev, Lucia Wald-Dan Slușanschi, S. Pușcariu, Marius Sala.

În urma acestui amplu demers de circumscriere a problemelor privind romanizarea a reieșit că pentru a înțelege esența proceselor, ce au avut loc la contactul a două grupuri umane având limbi materne diferite, așa cum au fost autohtonii și latinofonii, accentul trebuie pus pe distincția dintre influențele, care nu afectează structura de bază a limbii și cele care produc mutația ei. Numai astfel se poate elucida definitiv „*destinul lingvistic al oamenilor pământului în legătură cu identitatea lor etnică*” (p.49). În acest sens, la finalul primului capitol se mai precizează că: „*problema originii limbii române, rezolvarea ei, iese din sfera de competență a lingvisticii. Pentru a afla care a fost în realitate destinul de limbă al oamenilor pământului trebuie să ne adresăm istoriei. ... Cum trec cuvintele dintr-unul într-altul este, cu siguranță, o chestiune de lingvistică, dar cum trec popoarele de la o limbă la alta este, tot atât de sigur, o chestiune de istorie. Din această pricină, ..., această cercetare istorică, deci, capătă o importanță hotărâtoare, stabilind caracterul original al limbii române prin explicitarea destinului: **continuitate ori salt în latinătate**” (p.88)*

Remarcabilă și de bun augur este, înainte de orice, această decizie a autorului de a defini pentru prima oară responsabilitatea ce revine numai istoriei în abordarea problemelor privind romanizarea. Ca senior al cercetării istorice care și-a asumat pe deplin responsabilitatea abia definită, autorul a reușit chiar în următorul capitol să aleagă între cele două alternative. Denumit **Obsedanta romanizare**, capitolul doi se impune prin meticulozitatea, cu care au fost inventariați vectorii capabili să producă

romanizarea: prin armată, prin comerț, prin administrație și justiție, prin religie, prin familie. După ce toți acești vectori au fost evaluați din punct de vedere cantitativ și calitativ, atenție, pe baza documentelor rămase din acea epocă, autorul se consideră îndreptățit să afirme fără teamă concluzia definitivă: „**obsedanta romanizare s-a dovedit a fi imposibila romanizare!**” (p.170).

Pentru a ajunge la certitudinea imposibilei romanizări au mai fost evaluate rolurile, pe care le-ar fi avut bilingvismul, dar și poziția geografică a Daciei față de Imperiul Roman. Corelat cu adevărul că „*în materie de limbă este mai ușor să păstrezi ceea ce ai decât să câștigi ceea ce n-ai*” factorul spațial se dovedește favorabil conservării limbii autohtonilor (p.166-167). Cu privire la mult invocatul bilingvism trebuie să se accepte fără rezerve că intermedierea bilingvilor „*permitea menținerea monolingvismului în proporție de masă*” (p.131) și că „*Pe ansamblu, geto-daca este și rămâne limba dominantă în toate cazurile de bilingvi ... și ca atare perspectivele de înlocuire a limbii materne cu latina la acești bilingvi sunt practic nule*” (p.155)

Față în față cu această imposibilitate de a înlocui limbile autohtone prin limba latină, s-au impus de la sine încercările necesare pentru a recupera scenariul cel adevărat, care să explice înrudirea limbilor romanice cu latina. Ideea existenței unui asemenea scenariu este mai veche, iar dintre premergători autorul îl amintește, în capitolul trei, denumit **Limbă și lingvistică**, pe lexicograful Pirona de Udine, care în virtutea experienței sale profesionale dobândite în domeniul limbilor a considerat necesar să arate, pe la anul 1871 că „*graiurile romanice de astăzi nu continuă latina ci graiurile locale de odinioară apropiate mai mult sau mai puțin de latină.*” (p.191). Nici nu putea fi altfel fiindcă înainte de a ajunge de rang imperial prin forța armelor, limba latină a coexistat alături de alte graiuri asemănătoare ei, graiuri pe care Mario Alinei le va numi para-romane în tratatul său despre originea limbilor, publicat în anul 1996.

Alături de Mario Alinei activează mulți alți lingviști, care au lărgit frontul cercetărilor sale, iar în acest context rezultate deosebite ne-a oferit Dr. Mihai Vinereanu, profesor universitar de lingvistică istorică comparată la New York, care a publicat în anul 2002 **Originea traco-dacă a limbii române**, iar anul 2008 **DICȚIONARUL ETIMOLOGIC AL LIMBII ROMÂNE** pe baza studiilor de indo-europenistică. Foarte bine primit de școala filologică de la Iași, dicționarul dovedește că limba română are propria sa individualitate pe deplin ancorată în fondul proto-indo-european și că nu este de origine latină.

Temei, îndreptar, dar și ferment pentru căutătorii adevărului privind originea limbii române, **DICȚIONARUL ...** a devenit model de lucru pentru tot mai mulți specialiști în filologie, profesori de limba română și chiar doctori în filologie, ca Iulia Brânză Mihăileanu, care publică articole de forma **DEX-ul confirmă că romanizarea n-a avut loc**, (<http://www.stiri-presa-online.ro/dex-ul-confirmarea-romanizarea-n-a-avut-loc/>). În pas cu acest efort mai general, de curând a revenit și Dr. Mihai Vinereanu, care pe baza lucrărilor lui G. Devoto, M.S. Beeler și R.S. Conway arată că limbile italice nici nu s-au format pe teritoriul peninsulei (<http://limbaromana.org/blog/2015/06/despre-dreapta-interpretare-a-datelor-din-limbile-romanice-sau-catre-o-noua-stiinta-a-romanisticii/>), ci s-au desprins din spațiul actualelor limbi romanice. (După cum se va vedea mai jos, chiar fondatorii Romei Antice ne-au dezvăluit la vremea lor această origine.)

Este adevărat că abia cercetările din ultimele două decenii au reușit să suplinească lipsa mărturiilor scrise, fără de care asemănările originare dintre limba latină și limbile romanice nu au putut fi probate filologic, iar ca urmare au fost puse pe seama perioadei de ocupație. Soluționarea părea științifică și cu toate acestea, trebuie să recunoaștem că este ilogic să se creadă că toți cucerii au dorit să învețe latina cuceritorilor. Chiar dacă ar fi existat această dorință, oamenii de rând, în mare lor majoritate analfabeți, n-ar fi avut nici unde și nici cum învăța o nouă limbă și cu toate acestea ideea romanizării se menține datorită unui întreg set de factori, care în viziunea istoricului Alexandru Badea au favorizat ocultarea realității și substituirea identității istorice corecte (p.195).

Este evident că odată identificați, acești factori capcană au putut fi evitați permițând o mai corectă

interpretare a informației istorice. În aceste condiții mai favorabile adevărului a fost elaborat cel de al patrulea capitol, denumit **Recitind izvoarele și revăzând cuvintele**, în care dovezile documentare au fost coroborate pentru a scoate la lumină modul, în care au fost percepute în epocă neamurile numite geți, daci, bessii, vlahi, români.

Pe firul istoriei, geții și dacii au putut fi urmăriți din aproape în aproape cel puțin până în secolul VII, cu ecouri până în secolul XV menționați de Laonic Chalcocondil sau de Critobul din Imbros, (p.276). Prezenți, mai ales, în scrierile antice ale lui Criton, Apian, Dio Cassius, Enea de Gaza, Sozomenos, Iordanes, Marcelinus Comes, Ștefan Bizantinul, dar și ale altora, geții și dacii se dovedesc a fi purtătorii aceluiași caracteristici etnolingvistice non-latine, pe care le consemnase Strabon (63 î.Cr–26 d.Cr.) înainte de cucerirea romană a Moesiei și a Daciei (p.247 ș.u.).

Un alt trib tracic cu o prezență fabuloasă în istorie, care a evoluat în spiritul propriei sale continuități, practic neafectat de prezența romanilor în zonă, a fost cel al bessilor, care începând de la Herodot s-a afirmat plenar timp de peste un mileniu prin propriul lor etnonim și vorbindu-și propria sa limbă, respectată în universul cultural al vremii. Atunci când, a consemnat că Dunărea se numește „*Hister în limba bessilor*”, Iordanes le-a confirmat în secolul VI și etnonimul și limba, dar și faptul că impunătorul nume al Istrului este de sorginte tracică și nu greacă, cum s-a crezut. Alături de cele relatate de Iordanes, documentele epocii au reținut multe alte evenimente istorice, în care geții și bessii dau dovadă de faptul că stăruiau în a fi două neamuri tracice „*foarte active în planul realităților politice, militare, și cultural-culturale*”, în acea perioadă, când Imperiul Bizantin începea să piardă controlul la Dunărea de Jos (p.257).

Cât de impunătoare era prezența lor în planul realităților cultural-culturale ne spune episcopul Teodor de Petra pe la anul 530 vorbind despre mănăstirile de la răsărit de Bethleem, unde existau biserici, în care slujbele erau oficiate numai în limba bessilor. Deosebit de valoroase sunt înscrisurile, care au reținut faptul că limba bessilor, ca limbă de cult public, coexistă ca individualitate distinctă alături de limba latină și de limba greacă beneficiind de același respect. Pentru că erau numeroși cu o remarcabilă conștiință a valorii de sine, dar și puternici din toate punctele de vedere, mai ales economic, bessii mai ridicaseră și întretineau alte biserici proprii în Palestina, dar și o mănăstire la Constantinopol începând cu anul 553 (p.258).

După cum dovedesc documentele timpului, în secolele VI-VII bessii reprezentau pentru bizantini un neam ne-latinizat și așa ne-latinizat va rămâne pe fondul alungării limbii latine din Imperiului Bizantin de grecizarea rapidă și ireversibilă declanșată pe la anul 640 de Heraclius I. Ca păstrători ai unei limbi nelatinizate, bessii au reprezentat o entitate etnică de referință pentru Kekaumenos, care a arătat în secolul XI că vlahi erau și „*așa numiții daci și bessii*”. Prin includerea dacilor și a bessilor printre vlahi, vlahii apar și ei ca neam străvechi nelatinizat. Corelând această precizare cu ceea ce menționase Kinnamos despre vechimea pre-romană a vlahilor, autorul nu ezită să ne dezvăluie că: „... *limba maternă care-i definește pe vlahi ca grup de limbă maternă în continuitatea lui este limba presupusă de etnonimele ...geți, daci, bessii, ... [este] limba geto-dacă, limba română*” (p.276).

Iată că, s-a ajuns astfel la limba română și, implicit, la etnonimul român, etnonim a cărui origine autohtonă total non-latină autorul o demonstrează, pe cât de simplu, pe atât de precis, urmărind distribuția geografică a variantelor *român* și *rumân*. Pentru început autorul acceptă că etnonimul român ar fi pătruns în uzul autohtonilor odată cu impunerea administrației romane în Dacia. Dar în acest caz, nu varianta *rumân*, ci forma *român* ar fi trebuit să se manifeste predilect în zona de ocupație romană, numai că în ținuturile Banat, Oltenia, Ardeal și Crișana din alcătuirea acestei zone se folosește mai ales varianta *rumân*, după cum indică Atlasul Lingvistic Român. Ca urmare, presupunerea că forma *român* ar fi provenit de la *Roma/romanus* odată cu ocuparea unei părți din Dacia se dovedește a fi incorectă, de unde rezultă că: „*Singura explicație logic plauzibilă și existențial-istoric pentru această situație este că român se găsea în paralel cu rumân în graiul oamenilor pământului ... independent de contactul cu latinofonii și cu numele politic romanus.*” (p.281).

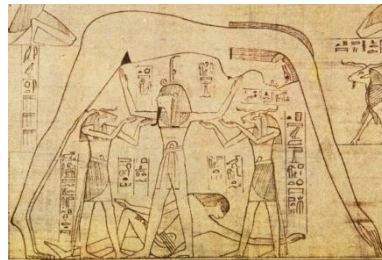
Spre deosebire de multe studii care explică etnonimul *român/rumân* pe seama lui *romanus*, autorul mai pune în evidență și importanța formei arhaice *rumăr/rumâr*, de mai multe ori multimilenară de vreme ce este conservată și de limba albaneză, arătând că trecerea ei la forma actuală *român/rumân* privește exclusiv limba română evoluând pe linia propriei sale continuități (p.283).

În ultimul capitol al cărții sale, denumit firesc **Încheiere**, autorul regrupează concluziile demonstrațiilor pentru a se referi apoi și la noile obiective ce se cer a fi urmărite în cercetare, fiindcă afirmația că „*de la Râm ne tragem*” este fără acoperire, nu numai pentru limba română, ci și pentru celelalte limbi romanice. Altfel spus nu mai putem fi constrânși să ne însușim ca adevărate contradicțiile vizibile dintre cunoașterea existențial istorică a realității privind limbile romanice și rezultatele produse de lingvistica oficială (p.286). Această constrângere este denunțată și de cercetătoarea iberică Carme Jiménez Huerta, profesoară de limba latină, specializată în procesarea pe calculator a limbajelor, atunci când arată că teoria romanizării are efecte ortopedice asupra înțelegerii adevăratelor evoluții privind formarea limbilor romanice (<https://www.youtube.com/watch?v=mefscTninTQ> după minutul 50).

Iată, așadar că pe acest fond tot mai dens de întâmpinări ale autodidacților, au apărut în toată lumea numeroase lucrări valoroase de lingvistică, multe în corelație cu arheologia, care presupun închiderea extinselor eforturi, ce se fac pentru a susține în continuare originea latină a limbilor romanice. Pe de altă parte, este adevărat că limba latină ca limbă oficială a Bisericii Catolice, ca fostă limbă de cancelarie a multor națiuni romanice și neromanice, ca limbă internațională a științelor până prin secolul XIX, a avut un impact însemnat asupra limbilor europene beneficiind și astăzi de binemeritul său prestigiu în edificarea civilizației actuale, dar Imperiul Roman nu a produs romanizare și ca urmare latina nu reprezintă originea limbilor romanice.

Cercetarea din ultimele decenii a făcut pași decisivi spre originea reală, iar un ajutor nesperat primim, iată, chiar din partea celor ce au întemeiat antica Romă. Stăpâni pe soarta lor și în egală măsură pe conștiințele lor, aceștia au gândit Lupa Capitolină ca expresie plastică a omagiului adus spiritualității, care le-a hrănit puterea de a deveni. Ca simbol sacru al Romei, Lupoanca de pe Capitoliu își începe existența în jurul anului 600 î.Cr. pe vremea faimosului augur Attus Navius. Forma cunoscută astăzi a fost turnată în bronz pe la anii 480-470 î.Cr. cu scopul de a înnobila locul de adunare al Curiilor, numit Comitium, ca după anul 295 î.Cr. să devină obiect de adorație în Forumul Roman, așa după cum relatează Titus Livius, Pliniu cel Bătrân sau Cicero. Astăzi, din S.U.A și Canada până în Japonia și din Suedia și Norvegia până în Noua Zeelandă există în lume peste patruzeci de copii de o remarcabilă fidelitate, care ilustrează taina ce i-a fost încredințată de Antichitatea Romană (https://en.wikipedia.org/wiki/Capitoline_Wolf).

Ca o primă dovadă că poartă peste timp un mesaj special, Lupoanca de pe Capitoliu nu zace culcată atunci când hrănește, ci are o ținută impunătoare ocupând tot cerul celor doi gemenii Romulus și Remus, născuți ca semizeii de vestala Silvia din unirea ei cu zeul Marte. Or, prin această arcuire majestoasă care unește pământul cu cerul, Lupa Capitolină se identifică cu Nut, zeița cerului în mitologia egipteană și ca atare Lupa reprezintă o zeitățe a cerului.

Dar zeitate celestă fiind, Lupa Capitolină nu-i mai hrănește pe gemeni cu laptele după care plâng sugarii, ci cu înțelepciunea zeiască, de care vor avea nevoie viitorii întemeietori ai Romei Antice,

Regele alăptat de Isis, reprezentată sub forma unui arbore sacru. Hipogeul lui Tutmes III, Valea Regilor.

respectiv, cu înțelepciunea necesară conducătorilor de neamuri, tot așa după cum a fost hrănit cu înțelepciunea de conducător faraonul Tutmes al III-lea (1482-1450 î.Cr.) la sânul zeiței Isis întruchipată de un arbore sacru.

După cum se vede, aceste moduri de exprimare plastică reprezentau un fel de standarde prezente în arta antică mediteraneană. Existența lor este îndreptățită și ușor de acceptat, dacă avem în vedere că tracul Aeneas scăpat din pârjolul cetății Troia ajunge în Lațiu pe traseele maritime ale fenicienilor de pe coasta egipteană și numai după ce a trăit un an alături de prințesa Didona, prima regină a cetății feniciene Cartagina din nordul Africii. Altfel spus la începutul primului mileniu înainte de Cristos, în toată Marea Mediterană a existat un intens schimb de valori materiale și culturale, care au asigurat cunoașterea și utilizarea în comun a unor metafore plastice. Prea sunt izbitoare aceste coincidențe, atât ca idee, cât și ca transpunere plastică, pentru a nu le considera procedee

comune de exprimare artistică.

În spiritul acestor simboluri comune universului mediteranean, Lupa Capitolină mai prezintă încă o caracteristică semnificativă mult prea specială pentru a nu exprima o intenție precisă. Gâtul ei este acoperit cu pene, iar pentru a nu lăsa nici o îndoială asupra faptului că sunt pene, artistul a adăugat pe linia omoplaților un singur șir de pene întregi, bine și clar conturate, tocmai pentru a exclude orice echivoc cu privire la perceperea și semnificația lor.

Ca idee plastică Lupa Capitolină întruchipează un lup/lupoaică cu pene care hrănește spiritual pe fondatorii Romei, indicii suficiente pentru a înțelege că Romulus și Remus s-au format ca întemeietori ai Romei Antice hrănindu-se cu spiritualitatea traco-dacă, a cărui simbol va rămâne pentru totdeauna Stindardul Dacic cu cap de lup și pene.

Așadar, dacă senatorii din Forul Roman și împreună cu ei întregul popor roman adunat în Comitium au cinstit ca factor întemeietor spiritualitatea dacică, indicată în mod explicit prin simbolul consacrat ei, înseamnă că asemănările dintre limba latină și limba română, își au originea la Dunărea de Jos. De necontestat în sine, această mărturie mai beneficiază și de remarcabile susțineri lingvistice directe.

Revenind însă la cartea, care pe temeuri istorice a deschis noi căi în cercetarea identității noastre, nu ne rămâne decât să recunoaștem că, dacă înșiși locuitorii Romei Antice au trăit venerând moștenirea spirituală primită de la traco-geți, era și normal ca istoricul să constate că „*obsedanta romanizare s-a dovedit a fi imposibila romanizare!*” și că limba română s-a dezvoltat pe linia propriei sale continuități. De fapt multe alte cercetări recente au ajuns la același rezultat, rezultat ce nu mai poate să rămână în umbră de vreme ce are de partea sa mărturia Lupei Capitoline, adică mărturia directă a poporului din Roma Antică.

Așadar, Lupoica de pe Capitoliu există numai pentru a-i hrăni cu înțelepciune tracică pe Romulus și pe Remus și ca urmare încetează de a mai fi semnul latinității românilor pentru a redeveni ceea ce a fost în concepția creatorului său: obiect de adorație rememorând mereu, secol de secol, clipă de clipă, până la sfârșitul vremurilor originea traco-dacă a celor care au fondat Roma Antică.

Au spus-o ei cu mult înaintea noastră.

***

**SCRISOARE DESCHISĂ
DOMNULUI PREȘEDINTE AL ACADEMIEI ROMÂNE**

Ca unul care am decodificat cu peste zece ani în urmă taina câtorva simboluri ce pot contribui la o mai corectă definire a unității identitare europene, deplâng atât marea întârziere a răspunsului dvs. Nr.2023/17.06.2015, cât și superficialitatea lui. Analizându-l mi-am amintit faptul că prin anii '30, Alexandru Rosetti, viitorul academician, considera că Academia Română a devenit o instituție amorfă, care nu-și mai îndeplinește funcțiile asumate cândva în cultura românească. Oare care ar fi părerea sa astăzi? Iar întrebarea se cuvine a fi pusă de vreme ce am primit un fel de răspuns lipsit de orice utilitate, rupt de tot ceea ce am specificat în cele două memorii Nr.700/23.02.2015 și 1012/19.03.2015, răspuns care a ignorat până și cele mai recente rezultate produse de cercetarea internațională privind importanța culturii române în contextul actualelor imperative europene.

Cu privire la conținutul celor două memorii s-ar mai putea constata că am evitat să enumer erorile menționate în cercetările de azi convins că ele oricum vor fi depășite prin conlucrarea în manieră transdisciplinară. Derularea și validarea unei cercetări prin raportarea simultană la criteriile de adevăr ale mai multor specialități diminuează și chiar elimină piste false, care devin nelegiuiri și chiar blestem, când implică destinul unui neam întreg.

Deși aș fi dorit să trecem cu discreție peste erorile moștenite din trecut, am să amintesc, totuși, unele dintre ele cu intenția de a le și elimina. Pe parcursul ultimilor 20-30 de ani, atât în țară, cât și în străinătate au fost scoase la lumină noi dovezi, care infirmă originea latină a limbilor romanice și cu toate acestea la punctul „e” al răspunsului primit din partea Academiei Române a fost accentuat faptul că: „în privința originii limbii române, nu există nici o îndoială că ea provine din limba latină”.

Față în față cu această stăruință de a perpetua teoria originii latine a limbii române și altele asemănătoare ei, teorii din cauza cărora nu putem contribui la edificarea spirituală a Europei Unite în conformitate cu adevăratele identități, consider necesar să ne reamintim că există lucrări și dovezi, care susțin și chiar pretind mult așteptatele reconsiderări. Între ele se află și următoarele:

1. Tratatul despre originea limbilor europene a lui Mario Alinei (Vol I și II, 1996 și 2000), care înlocuiește ideea romanizării cu paradigma continuității paleolitice, acordă o mare atenție cercetărilor privind limba română. Dar despre datoriile, pe care le avem față de cultura universală, aflăm doar din recenzii publicate în străinătate, între ele și cea de limbă albaneză a domnului Acad. Kopi Kyçyku din Tirana, cercetarea academică românească neglijând până și aducerea în țară a lucrărilor de interes european publicate de Mario Alinei.

2. *Manual de limba sanscrită*, a domnului Prof. Univ. Dr. Mircea Itu, prefațat de Cicerone Poghirc, Brașov, Editura Orientul latin, 2001, al cărui ultim capitol pledează pentru necesitatea unei interpretări mai nuanțate a asemănărilor lexicale româno-sanscrite.

3. Lucrările lingvistului vienez Miklosich (1813-1891), care a arătat după anul 1865 că rotacismul în limba română aparține substratului dacic. De aici și concluzia imediată că prin forma sa rotacizată, *rumăr/rumâr*, etnonimul *român* aparține substratului și ca atare este prelatin. Concluziei lui Miklosich (1813-1891) se cere a fi luată în seamă, întrucât reputatul lingvist Émile Benveniste (1902-1976) a arătat, de asemenea, că alternanța *r/n* reprezintă cea mai veche flexiune în limbile indo-europene, revelare ce conferă o vechime multimilenară formei *rumăr*. Evident, în cercetare se pot face și greșeli, dar există și greșeli, care nu se pot face, iar autoritatea lui Miklosich și Benveniste interzic ignorarea formei rotacizate *rumăr*.

4. În ciuda faptului că, atât lingviștii, cât și istoricii au bagatelizat mărturia directă a lui Teofilact Simocata derutați de H. Mihăiescu, cronică *Istorie bizantină* arată în trei momente diferite ale evenimentelor că numele vechi al sclavinilor de la Dunărea de Jos a fost geți. Mistificarea produsă în acest caz este prea insolentă și cu prea multe consecințe nefaste pentru a nu opera cu informația nudă furnizată de martorul direct al acelor timpuri.

5. Ca dovadă că identitatea get-sclavin a fost reală, Dr. Florin Curta, profesor universitar în California prezent la mari congrese a dovedit începând cu anul 2001 că nu se găsesc mărturii arheologice, care să ateste venirea slavilor la Dunărea de Jos în secolele VI-VII. Așadar, falnica teorie slavii ne-ar fi atribuit în acea perioadă etnonimul *vlah/valah* este fără acoperire, fapt ce ne face să credem că este totuși prea mult să răsplătești cu etnonime false ființa de trudă și jertfă istorică a neamului românesc.

6. Cărțile publicate și republicate după anul 1990 de Prof. Univ. Dr. Sorin Paliga, prin care cere cu numeroase argumente reconsiderarea radicală a raporturilor lingvistice dintre români și slavi în orizontul secolelor VI-X.

7. Istoriile Romei Antice, în primul rând cele scrise de G.B. Niebuhr și respectiv de Th. Mommsen, sunt ca și nevalorificate de cei ce studiază în Academie și în Universitate problemele referitoare la identitate, deși datele referitoare la limbă și la cultură furnizate de acribia acestor tratate reprezintă tot atâtea puncte de sprijin pe drumul spre adevăr.

8. Dată fiind importanța acordată pelasgilor și de G.B. Niebuhr, uriașa cantitate de informație referitoare la neamurile antichității europene teaurizată în tratatul de mare erudiție *Dacia preistorică* a lui Nicolae Densușianu se cere a fi sistematizată și valorificată.

9. Cartea istoricului Badea Alexandru *Începuturi românești*, apărută la Editura Enciclopedică, București, în anul 2001, care pe baza dovezilor existențial-istorice infirmă în termeni categorici teoria originii latine a limbii române.

10. Cartea lingvistului Dr. Mihai Vinereanu *Originea traco-dacă a limbii române*, apărută la Editura Pontos, Chișinău, în anul 2002

11. **DICȚIOANARUL ETIMOLOGIC AL LIMBII ROMÂNE**, realizat de Dr. Mihai Vinereanu pe baza studiilor de indo-europenistică, apărut la Ed. Alcor Edimpex în anul 2008

12. Completările din anul 2011 făcute de domnul academician George Rusnac la **DICȚIONARUL ETIMOLOGIC AL LIMBII ROMÂNE**, realizat de Dr. Mihai Vinereanu (<http://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&printversion=1&n=1207>)

13. Studiul domnului Prof. Univ. Dr. Ing. Nicolae Leonăchescu privind limbajul tehnic al dacilor, prezentat la Colocviul Național AGIR din 9 octombrie 2007, la care a participat și domnul academician Marius Sala

14. Interviu acordat de Dr. Mihai Vinereanu revistei PROSAECULUM Nr.81/2012, în care arată: „*Dicționarul etimologic al limbii romane, elaborat de Institutul de Lingvistică din București, este o compilație jalnică, care adună toate erorile dicționarilor anterioare, fără pic de discernământ ...Cred, de asemenea, că nu numai coordonatorii acestei făcături jalnice trebuie să se rușineze de prestația mai mult decât slabă depusă la înjgheburile acestei compilații, ci și toți așa-ziii cercetători care și-au adus contribuția într-un fel sau altul. Astfel de compilații nu sesc nimănui și de aceea cer, pe această cale, structurilor abilitate să nu mai susțină acest proiect care a fost mort înainte de a se naște.*”

(<http://www.pro-saeculum.ro/arhiva/pdf/saeculum81.pdf#page=20>). Încă și mai categoric este articolul său intitulat *Dicționarul etimologic al academei – o mostră de incompetență* (<http://limbaromana.org/blog/2014/12/dictionarul-etimologic-al-academei-o-mostra-de-incompetenta/>)

15. Studiul, *Limba latină ca limbă maternă în Dacia Traiană*, al intransigentului latinist Prof. Univ. Dr. Ion Coja, care în încercarea de a dovedi că limba latină a fost limbă maternă în Dacia, a pus în evidență multe asemănări subtile între limba latină și limba română arătând că „*Pentru chestiunea pusă în discuție au valoare probatorie numai cuvintele rare, periferice, și structurile gramaticale mai bizare, ... Și asta pentru că orice nou venit în spațiul unei limbi ajunge foarte târziu și, practic, cei mai mulți niciodată nu ajung să cunoască «subtilitățile» limbii de adopțiune.*” Or, multele intimități româno-latine puse în evidență pledează pentru cel de al treilea scenariu, cel al legăturilor genetice specifice roirilor.

16. Studiile doamnei Iulia Brânză Mihăileanu, doctor în filologie, care contestă cu dovezi, nu

numai romanizarea Daciei numindu-o teorie ridicolă, ci și o serie de etimologii prezente în dicționarele Academiei Române pornind de la considerente de ordin etnografic.

17. Articolele doamnei Aurora Pețan, doctor în filologie, care contestă din interior viziunea Institutului de Lingvistică, București.

18. Numărul foarte mare și în continuă creștere al lucrărilor elaborate de autodidacți, chiar cele lipsite ținută academică, dovedesc uriașul interes pe care-l manifestă toată suflarea din țară pentru o mai corectă definire a identității noastre în contextul european actual.

19. Omonimele româno-latine, care vrem, nu vrem există ca o altă dovadă directă și evidentă a faptului că romanizarea Daciei nu a putut avea loc. După ce în urmă cu circa 70 de ani Sextil Pușcariu s-a făcut de răs încercând să motiveze ideea că verbul românesc *a merge* ar proveni de la omonimul latinesc *a (se) scufunda*, *mergo,-ere*, dicționarele Academiei Române promovează și în continuare această greșeală, deși în limba sanscrită cuvântul *marga* înseamnă drum, iar în toate limbile romanice verbul *a merge* are forme aproape identice cu forma din limba română. Pentru originea acestui cuvânt se mai constată că ideea de râu, numit chiar Mărgău în ținutul Cluj, susține din perspectivă semantică, atât conceptul latin de *a se scufunda*, cât și cel de *a merge*. În mod fericit forma purtătoare de sens a hidronimului Mărgău este dublată de substantivul românesc *mărgău*, care coincide cu sanscritul *marga*, atât ca formă, cât și ca înțeles.

Omonimii similare prezintă cuvintele *a afla*, *a striga*, *a urca*, *brumă*, *pernă*, *talpă*, *vară*, dar și alte cuvinte care infirmă pe plan lingvistic procesul de romanizare, dar noi am rămas tot la ideea lansată în mod superficial de cronicari ai secolului XVII, reluată apoi de Școala Ardeleană la sfârșitul secolului XVIII văduvind până astăzi cultura română de adevărata sa identitate, singura care poate fundamenta rostul nostru în lume.

Așadar, în numele celor mai firești îndatoriri ale cercetării trebuie să se țină cont și de cele de mai sus, pentru ca în scurt timp să ajungem la adevărata noastră identitate ca temei al tuturor activităților ce trebuie să le desfășurăm pe plan intern și internațional. Adevărul rămâne sigurul temei al existenței, tot așa după cum neadevărul o subminează, fapt ce ne obligă să ținem cont de avertismentul renumitului specialist în istorie comparată, A.J. Toynbee (1889-1975), participant activ la marile decizii politice din vremea sa, care a stabilit că civilizațiile nu sunt ucise, ci se sinucid, dar și că o civilizație crește numai atunci când răspunde provocărilor. Or cultura română nu mai poate răspunde de foarte multă vreme provocărilor și cu atât mai puțin provocărilor actuale din cauza acestui uriaș fals al romanizării, care o deposedează de identitatea sa reală în raport cu întregul european și implicit de sensul realist al existenței sale în lume.

Asigurându-vă că există multe alte dovezi lingvistice, arheologice, antropologice etc. care ne obligă să renunțăm, totuși, la falsa origine latină a limbii române și a limbilor romanice în general, mai constat cu regret că răspunsul Dvs. Nr.2023/17.06.2015 nu face nici o referire la problemele teologice pe care le-am menționat în cele două memorii, deși același A.J. Toynbee a prevăzut că doar o revenire la o anumită formă de creștinism ar putea stopa distrugerea civilizației occidentale, care a început cu Reforma. În numele acestei clarviziuni, dar și față în față cu uriașele eforturi care se fac pentru unitatea religioasă, Academia Română trebuie și poate avea un punct foarte bine fundamentat pornind de la dovezile privind profunzimea religiozității românești.

Această fundamentare trebuia realizată până acum având în vedere marea vechime a preocupărilor pentru unitatea religioasă, dar și faptul că în Academia Română există cel puțin trei institute, care pot colabora foarte bine la elaborarea ei, cel de filozofie, cel de istoria religiilor și cel de antropologie. O asemenea fundamentare face parte din proiectul de țară pe termen lung și el nu poate fi încredințat nici Guvernului și nici Parlamentului a căror alcătuire se modifică din patru în patru ani, ci revine Academiei Române, singura care dispune de continuitate, de autoritatea științifică necesară, dar și de toate resursele pentru a gestiona un asemenea proiect.

Ca urmare vă rog să cereți de la institutele Academiei Române, din Capitală și din Țară, puncte

de vedere scrise cu privire la toate cele menționate în cele două memorii însoțite de prezenta, pentru ca pe baza lor să se poată organiza, în jurul datei de 30-31 octombrie 2015, o reuniune pregătitoare de lucru la nivel național la care este necesar să particip pentru a decide împreună saltul, pe care trebuie să-l facă cercetarea românească în domeniul identității europene ținând cont de progresele realizate pe plan mondial.

Numai așa vor lua sfârșit lamentațiile gratuite, dar și nocive ale mai multor formatori de opinie ca domnul Bogdan Ghiu, care nu găsește repere pentru a defini identitatea europeană (în *De ce s-ar lăsa europeanul recunoscut?*, DILEMA VECHĂ, 11, 09, 2015).

***

Stimate domnule profesor Adrian Botez
Dragul meu frate întru duh -

Sătul de lamentațiile, care ne sufocă, sătul de lamentațiile, pe care în general le refuz, am așteptat vești mai bune pentru a vă scrie. După cum vedeți așteptarea s-a prelungit mai mult decât aș fi vrut, dar veștile mai bune încă n-au sosit și atunci am pornit în căutarea lor. Să-i zicem un fel de căutare cu inițiative, fiindcă m-am văzut în situația de a lansa apeluri directe către forurile noastre naționale prin cele două memorii, pe care vă rog să le primiți în ataș.

Am primit între timp și două răspunsuri, care spre mulțumirea mea lasă calea deschisă pentru continuarea demersurilor. Chiar și interlocutorii mei cei mai reticenți au început să manifeste interes pentru problemele puse. Mai greu îmi este cu echipa de la GDS și mai ales cu domnul Liiceanu, care evită în mod sistematic orice dialog cu privire la **SEMNUȚUL DRAGON**, deși domnia sa este cel care a publicat cartea *Om și simbol*.

Până la urmă cheia rezolvării problemelor noastre se află în sfera culturii, singura zonă care poate genera formulările referitoare la sensul existenței României și a Națiunii Române în lume. Eu m-am adresat forurilor naționale, dar trăim o epocă de redefiniri și cred că fiecare dintre noi trebuie să reflecteze concret cu privire la ceea ce trebuie să fim ca națiune.

După cât se pare trebuie să scăpăm de o indolență mult mai veche decât credem. La această indolență a noastră se referea chiar și Petru Maior (1756-1821), care în *Istoria pentru începuturile românilor în Dacia* arăta: „Așa după cum măgarul pe măgar scarpină, unii de la alții împrumută defăimările fără nici o cercare a adevărului, de iznov le dau la stampă și cu cât românii mai adânc tac nemica răspunzând nedreptăților, defăimătorii, cu atâta ei mai vârtos se împulcă pre români a-i micșora și cu viclenie a-i batjocori.”

Or, primii chemați să ridice glas în apărarea națiunii sunt oamenii de cultură, de la cei mai mici la cei mai mari, dar altfel decât a făcut-o Florin Constantiniu – Dumnezeu să-l ierte! – care a spus „un popor de oi”, comițând o gravă eroare de principiu, fiindcă a vrut să transfere poporului de rând responsabilitatea ce revenea oamenilor de cultură, mai mari sau mai mici.

Nefericita sa tentativă găsește un răspuns autorizat la Dan Amedeo Lăzărescu, care a arătat în zilele

noastre că elita intelectuală reprezintă acea pojghiță subțire „care are menirea să reprezinte conștiința națională și să transforme, prin educație patriotică, o populație într-o națiune.” Deci nu prin lamentație, ci prin educație.

În anul 1943, când mai era activă așa zisa elită a intelectualilor dintre cele două războaie mondiale, Mihai Antonescu, ministrul afacerilor externe, constata, de asemenea, slaba implicare a intelectualității noastre, deși asigura cu dărnicie toate fondurile solicitate de cercetători. Mi-a picat de curând în mână ultima teză de doctorat condusă de regretatul prof. univ. dr. Gheorghe Buzatu, unde începând cu pagina 347 am putut citi extrase din cuvântarea rostită de Mihai Antonescu în fața reprezentanților intelectualității române, chemați să pună în mișcare BIROUL PĂCII. Atunci viziunea era alta, prioritățile erau altele, dar cred că și în condițiile de azi se poate spune la fel: „România nu dispune încă de o lucrare de sinteză generală, care să prezinte problemele Neamului Românesc și ale României politice, de o lucrare cu caracter constructiv general, de informație sintetică, și care să poată da ușor o imagine asupra rostului Țării în organizarea internațională,...”.

Oricare dintre noi putem greși în evaluările noastre, dar de data aceasta avem în față trei oameni diferiți, din trei epoci diferite, care vorbesc despre aceeași indolență a intelectualului român, motiv suficient pentru ca fiecare dintre noi să vrea a fi mai util, cât mai util neamului său, iar a fi util înseamnă a fi actual.

Poate că soluțiile de care avem nevoie trebuie să urmeze cheia pe care a indicat-o domnul Eugen Evu. Dar câți au plăcerea de a se polariza în jurul ei, pentru a evolua împreună, guvernați de un unic principiu călăuzitor și chiar de un unic limbaj dătător de forță? Domnia sa a spus: *Liberul arbitru este neproductiv, decade în autodistrugere, descompunere, degenerare! ... Am scris cândva — Întrebarea mă născu și muri . Cred că într-o clipă rară a lucidității. Cred pentru că îmi amintesc, știu fiindcă iarăși aflu. Ceea ce e o feerie, ne? Pe de altă parte, ceremoniale sau mai puțin ceremoniale artele sunt ziditoare, cu condiția să întrunească această calitate. Ca și muzica, orice artă poate zidi sau poate demola.*

Așadar, căutând soluții am devorat cu multă satisfacție și numărul 34 al salvatoarei noastre reviste **CONTRAATAC**, pentru care vă mulțumesc foarte mult. Trebuie să ne definim, trebuie să ne redefinim în lumina imperativelor de astăzi și cu gândul la demersurile noastre privind recuperarea adevăratei noastre identități adresez, prin intermediul revistei dvs. multe mulțumiri domnului Valeriu Popovici-Ursu din Paris, care în „*Falsul dar al împăratului Constantin*” a găsit prilejul să ne vorbească despre cele 1200 cuvinte românești din cronica franceză a lui Villeharduin. Faptul este definitiv pentru poziția limbii române în lume și ar fi foarte, foarte bine ca lista acestor cuvinte să fie dată publicității, poate chiar în numărul viitor al revistei **CONTRAATAC**.

Neamul Românesc nu mai este o enigmă istorică, dar rămâne miracolul care trebuie să-i asigure dăinuirea. Cred și mărturisesc acest adevăr.

Cu multe urări de mai bine
George Liviu TELEOACĂ

București 27 aprilie 2015

***

Stimate Doamne Președinte

Info: Senatul României pt.

444/23.II.15

Camera Deputaților pt.

654/23.II.15

655/23.II.15

Guvernul României pt.

288/23.II.15

Patriarhia Română pt. 2279/23.II.15

Academia Română pt.

700/23.II.15

În încercarea de a se ajunge la o cât mai bună înțelegere a memoriului, pe care l-am depus la Administrația Prezidențială cu Nr. 4124/23.II.2015, invoc setul Dvs. de valori, așa cum rezultă el din Discursul prin care ați lansat oficial candidatura României pentru „Universiada de vară 2021” (http://www.presidency.ro/?_RID=det&tb=date&id=15555&PRID). În respectul valorilor, pe care ați pus accentul cu această ocazie, se poate recunoaște că nu numai în activitatea sportivă, ci în toate celelalte activități ale universităților din **România lucrului bine făcut**, „*cel mai important adversar este absența unei viziuni asupra întregii competiții*”, adică absența unei viziunii a întregului, viziune care în mod necesar se cere a fi în pas cu progresele cercetărilor universale.

Din nefericire, cultura română ca și bună parte a culturii europene (!), cu rolul său definitiv în gândirea politică de astăzi, a rămas, datorită conservatorismului academic, în limitele paradigmatelor elaborate la nivelul cunoștințelor din secolele XVIII-XIX, fără a fi preocupată de valorificarea cercetărilor din ultimele decenii. Pare greu de crezut, dar aceasta este situația și ea este incompatibilă, la nivel principial, cu tot acest efort de reșezare a vieții europene pe noi temelii. Înnoirea vieții europene nu se poate finaliza fără înnoirea sistemului ideatic, așa încât pentru edificarea Europei Unite se cer a fi înlocuite vechile paradigme cu paradigmele emane de actuala explozie informațională, care a permis o și mai corectă interpretare critică a unor izvoare primare.

Or, însușirea la nivel european a paradigmatelor actualizate, odată cu eliminarea erorilor din fundamentele culturii europene, presupune un proces de resistemizare a cunoștințelor, proces amplu ca o mare Universiadă a Culturii, pe care noi trebuie s-o inițiem, fiindcă gestionăm cele mai multe din argumentele necesare acestui proces, inclusiv, mult căutatul Urheimat, ca teritoriu de referință în reconcilierea etnică la nivel continental.

Așa după cum heliocentrismul a înlocuit milenarul geocentrism, tot așa rezultatele cercetărilor din ultimele decenii vor înlătura falsurile din fundamentele culturii europene, chiar dacă aceste falsuri s-au înrădăcinat ca adevăruri imuabile. Evident, accentul cade pe lingvistică, recunoscută ca nucleu al științelor culturii, dar și pe asocierea dintre semiotică și arheologie, întrucât oferă probele pentru fundamentarea identității de european, ca expresie deplină a unității reale în diversitate.

Heraldica națiunilor europene, atât cea veche, cât și cea actuală, conține anumite elemente comune, care ilustrează cu mare acuratețe unitatea spirituală a europenilor, ferm și vizibil susținută de unul și același arhetip. Am prezentat arhetipul și unele din formele lui de manifestare, am publicat și am republicat rezultatele obținute punând în evidență unitatea funciară a spiritualității europene, dar receptarea descoperirilor s-a izbit de osatura paradigmatelor perimate, ca și de lipsa de preocupare pentru domeniul simbolurilor cu răspândire universală. Cu toate că semnificația acestor simboluri reflectă conștiința identităților naționale asumate, ele nu mai reprezintă obiect de studiu universitar nici măcar în spațiul restrâns și select al calificărilor doctorale. Ca dovadă nucleele de semioticieni specializați în heraldica universală sunt ca și de negăsit, atât în România, cât și în restul Europei.

În etapa actuală Europa Unită are nevoie de asemenea specialiști, dar, cel puțin în România, demersurile pentru formarea lor par ca inexistente, deși de peste zece ani am adresat propuneri în acest sens, unele în formă scrisă, către Patriarhie, către Academie, dar și către Universitate.

După cum se vede, eforturile solitare se dovedesc a fi insuficiente în promovarea soluțiilor pentru necesități de mare anvergură. Ca urmare, vă rog să dispuneți constituirea unui Corp de Inițiativă al Președinției menit a încuraja cooperarea eficientă dintre Administrația Prezidențială, Patriarhie,

Academie și Universitate spre a se ajunge la acea viziune unitară, care să reprezinte România până la cel mai înalt nivel în eforturile generale de edificare a identității de cetățean al Europei Unite. Ca dovadă că trebuie să existe o bună conlucrare și cu Patriarhia, mă voi referi la faptul că acvila bicefală din alcătuirea unor steme și drapele naționale europene, la noi este călcată în picioare ca ornament al covoarelor lungi prezente în unele biserici ortodoxe. S-au încălcat astfel nu doar norme de etică, ci și principiul identității din logică, iar acest caz stă alături de alte erori iconografice ce se cer a fi corectate, întrucât patrimoniul simbolic are însemnătate identitară. Ca și drapelele, aceste simboluri nu-și pierd prestigiul, chiar dacă sunt mai vechi. În numele lucrului bine făcut aceste erori foarte vechi pot fi ușor îndreptate cu multe efecte benefice în toate planurile.

Pentru creșterea respectului reciproc în plan european, este o mare speranță pentru noi faptul că ați pus în evidență legătura dintre viața universitară și viața politică spunând „**Pe aceleași principii se poate clădi și un alt mod de a face politică**”. Or, prin reclădire se poate ameliora, atât forma de manifestare, cât și conținutul paradigmatic al vieții politice. Pornind de la aspectele sportive ale vieții universitare ați arătat că nu se mai poate construi o lume nouă cu un comportament politic anacronic tributar unor norme perimate de gândire.

Ca urmare, exigențele de performanță preconizate pentru Universiada 2021 se cer a fi extinse la întreaga conlucrare a României cu universitățile ca și cu celelalte foruri ale culturii europene pe coordonatele rezultatelor produse de cercetarea mondială. Aceste rezultate cuprind, fără ezitare și descoperirile pe care le-am propus, de peste zece ani, sub multiple forme Patriarhiei, Academiei Române, dar și universităților din țară, inclusiv, prin participarea la simpozioane de semiotică.

Provocările actuale reclamă răspunsuri tranșante și cu toate acestea multe zeci de specialiști, care reunesc academicieni, profesori universitari și teologi au ocolit descoperirile ultimelor decenii din teama de a nu se abate de la direcțiile moștenite. Toți au pretins că au un program prea încărcat pentru a mai adăuga noi preocupări la propriile proiecte. Într-adevăr, se lucrează mult, fiindcă oriunde s-ar plasa un mare dascăl, în vastul domeniu al culturii, mereu va găsi ceva important de făcut, dar oricât de mare și de sincer va fi efortul său vom bate pasul pe loc, dacă refuzăm înnoirile paradigmatiche reclamate de acest salt calitativ numit Europa Unită.

Pe de altă parte, impresionat de toate celelalte eforturi care au produs rezultate pozitive de excepție, subscriu la înaltul prestigiu pe care îl acordăm Patriarhiei, Academiei și Universității, dar viața europeană face saltul spre o stare calitativă absolut nouă, ceea ce impune o nouă viziune a înaltelor noastre foruri de cultură, care nu se mai poate înfăptui decât în mod sincron sub înaltul patronaj al Președintelui României.

Așadar, tocmai în numele uriașei importanțe pe care o au marile noastre foruri academice la nivelul Țării, ca și la nivelul Europei Unite, susțin cu dovezi actualizarea paradigmatică generalizată reclamată de saltul calitativ, la care este chemată gândirea noastră în drumul spre Europa Unită, pentru a elimina învechitele falsuri și alte erori ascunse în fundamentele culturii europene. Înainte de orice, prima problemă a Europei este problema culturii, respectiv a culturilor sale, ce trebuie să devină componentele armonizate ale aceluiași întreg. Subliniez faptul că în cadrul prefacerilor ce urmează România nu mai poate dăinui decât prin implicare perseverentă redefinindu-și identitatea în conformitate cu rezultatele furnizate de cercetările mondiale din ultimele decenii.

Cu deosebit respect
George Liviu TELEOACĂ

TRĂIASCĂ EUROPA UNITĂ !

Domnului profesor Klaus Iohannis, Președintele României

București, 19 martie 2015

Adresa: Teleoacă George Liviu, Str. Papiu Ilarian Nr.6, Bl.42, Sc.3, Ap.78, București, Sector 3. Telefon: 021/3243150

***

STIMATE DOMNULE PREȘEDINTE AL ACADEMIEI ROMÂNE

Info: Președinția României
Parlamentul României
Guvernul României
Patriarhia României

Mă numesc George Liviu Teleoacă și ca cercetător cu numeroase descoperiri în domeniul semioticii, vă semnalez faptul că în Academia Română nu există un regulament pentru valorificarea descoperirilor din domeniile culturii, deși, din perspectiva lingvisticii, ele erau așteptate cel puțin din anul 1977, când dr. Maria Iliescu a pus în evidență necesitatea unor înnoiri metodologice și teoretice pornind de la studiul cuvintelor românești de substrat cu iradiere europeană (SCL Nr. 2/1977).

Au trecut de atunci aproape 40 de ani, perioadă în care mai ales autorii străini din domeniul lingvisticii, dar și din domenii conexe, au pus în circulație noi teorii în pas cu explozia informațională preferând să urmeze metodologia transdisciplinarității, prima care poate susține înțelegerea holistică a lumii contemporane prin unitatea cunoașterii. Față în față cu reușitele înregistrate pe plan internațional, trebuie să constatăm că lingvistica noastră va putea valorifica la cote înalte actualul boom informațional, dacă și numai dacă va pune accentul pe complexitatea conexiunilor sale cu domenii cum sunt arheologia, antropologia, etnografia, mitologia, geografia etc. Or, în abordarea sistemelor complexe metodologia consacrată este transdisciplinaritatea.

Ca urmare, la nivelul Academiei și al Universității trebuie statuat, în mod explicit, necesarul spirit transdisciplinar, fără de care nici unul din institutele noastre nu mai poate ține pasul cu saltul realizat în această manieră pe plan internațional. Reușitele domnului Basarab Nicolescu, care conduce la Paris Institutul de Cercetări Transdisciplinare, se cer a fi transpuse în modul de lucru al Academiei Române, pentru ca sincron cu cercetarea mondială să putem onora multele datorii, pe care le are cultura română față de cultura universală.

Doar sugerate, cu distincția-i specifică, de Papa Ioan Paul al II-lea în cadrul vizitei sale din 7-9 mai 1999, obligațiile culturii românești au fost punctate parțial de Nicolas Sarkozy în alocuțiunea sa din 4 februarie 2008, pe care a rostit-o în fața Camerelor reunite ale Parlamentului cu participarea corpului diplomatic din București, când a făcut apel la vocea distinctă a României, la puterea noastră de a gândi și la inventivitate, la bogăția identitară, la încrederea în sine, la ambiții înalte etc.

Asemenea apeluri ne sunt adresate și în prezent de alte personalități ale culturii internaționale, fiindcă România este cea care păstrează fundamentele culturii europene, așa cum indică și numeroasele

rezultate ale cercetărilor din ultimii 20-30 de ani, finalizate și chiar reconsolidate de mari personalități ale domeniului ca Igor D'iakonoff, Colin Renfrew, Kalevi Wiik, Gray&Atkinson (<https://vieilleurope.wordpress.com/2011/05/27/restart-of-europe-after-last-ice-age/>) sau ca Charles Bryant-Abraham (http://www.angelfire.com/country/veneti/Bryant_AbrahamDirections.html) și Harald Haarmann, care au pus în evidență faptul că vatra originară a indo-europenilor se află la Dunărea de Jos. Pentru promovarea acestei realități în conștiința universală ziarul de mare tiraj *New York Times* din 1 Decembrie 2009 a publicat un amplu articol de specialitate referitor la arheologia zonei (<http://www.nytimes.com/2009/12/01/science/01arch.html?pagewanted=all&r=0>), iar pe You Tube circulă imagini tipice cu acest subiect (<https://www.youtube.com/watch?v=FQN9Z6WIw0I>). În lumina acestor rezultate axele Istru-Nistru susțin Vatra Tradiției Primordiale, iar vlahii reprezintă națiunea matcă a indo-europenilor, de unde și toate obligațiile ce ne revin în cadrul actualului efort noologic de armonizare a energiilor europene. (J. Tourniac, *Melchisedec sau Tradiția Primordială*).

Or, în spiritul acestor obligații de largă anvergură cercetarea românească este chemată să-și formuleze tranșant punctele de vedere pe baza unor cercetări sistematice proprii ținând cont de faptul că, încă din anul 2001, slavizarea estimată pentru secolele VI-VII a fost infirmată pe temeuri arheologice de Florin Curta, profesor universitar în California, iar teoria generală a romanizărilor se cere a fi și ea revizuită, așa cum a dovedit, începând cu anul 1996, italianul Mario Alinei, fost profesor emerit la Universitatea din Utrecht, specialist în geolingvistică, care a realizat pentru UNESCO *Atlas Linguarum Europae*. Din nefericire, cărțile sale nu se găsesc în bibliotecile din România, deși poziția, ce ni se recunoaște, ne impune să formăm indo-europeniști de marcă.

Pe plan general, unitatea în diversitate clamată pentru edificiul Europei Unite ridică probleme complexe, care nu mai pot fi rezolvate decât prin complexa lor abordare transdisciplinară, inclusiv, prin competența participare a culturii române, centrul de referință al culturii universale (A se vedea Martin Maiden, Alf Lombard etc. etc). Ca urmare vă rog să dispuneți toate cele necesare pentru a ridica activitatea din Academie și din Universitate la nivelul cerințelor actuale, știut fiind faptul că sub aspect causal nivelul de cultură este riguros determinant pentru performanțele ca și pentru non-performanțele politice, economice, etice și morale ale unei societăți. Altfel spus, din perspectivă cultural-științifică, responsabilitatea savanților din Academie și din Universitate este determinantă pentru societate.

În cadrul acestor obligații ale intelectualității române ca elită, un plus de efort revine reprezentanților teologiei ortodoxe chemați să abordeze Mișcarea Ecumenică în respectul poruncii biblice aferente, dar și să recupereze semnificația originară a celui mai vechi și important simbol sacru cu răspândire universală. Acest simbol ornează cârja episcopală și nu mai poate fi confundat cu șarpele cel blestemat pe vecie pentru șiretenia inteligenței lui (Fc. 3,1-14). Din cauza unor sentimente de infailibilitate sau, din contra, de teamă analiza propriilor scăpări este evitată, fapt ce întreține o gravă derută la nivel continental, dar marele sinod pan-ortodox, care urmează, dispune de capacitatea decizională pentru a repara fără dificultăți erorile moștenite de mai multe secole.

Conștient de resursele culturii române, ca și de marile ei datorii față de cultura universală, vă rog să primiți dorința mea de a participa la inițierea și derularea dezbaterilor ce se impun având în vedere descoperirile făcute, dar și experiența dobândită în comunicarea directă cu toate forurile la care m-am referit mai sus. După un asemenea periplu de peste zece ani, a trebuit să recunosc că s-a progresat mult prea puțin pentru a nu înțelege, totuși, că abordarea transdisciplinară rămâne unicul mod de a înfăptui saltul ce ne este impus de dinamica actuală a provocărilor.

Pentru succesul acestui mod actualizat de abordare a cercetărilor din domeniile teologiei și a lingvisticii, definită și ca nucleu al științelor culturii, mai cred în salutara contribuție pe care o poate avea filosofia, inclusiv, prin rigoarea logică specifică acestui domeniu al științei științelor.

Cu deosebit respect

Cercetător **George Liviu TELEOACĂ**

București, 23 februarie 2015

Domnului academician Ionel Valentin Vlad, Președintele Academiei Române

Adresa: Teleoacă George Liviu, Str. Papiu Ilarian Nr.6, Bl.42, Sc.3, Ap.78, București, Sector 3. Telefon: 021/3243150

***

DOMNUL VALERIU POPOVICI-URSU COMENTEAZĂ UN DISCURS ACADEMIC - FALSIFICATOR DE ORIGINE ETNICĂ DACO-VALAHĂ!!!...

Discursul ținut de Acad. Prof. univ. dr. Ioan-Aurel Pop rostit miercuri 3 iunie 2015, la Târgu Mureș, cu prilejul primirii titlului de Doctor Honoris Causa al Universității « Petru Maior » din Târgu Mureș, cu titlul « Despre latinitatea limbii române »

(MATERIAL TRIMIS DE DL VALERIU POPOVICI-URSU!!!)

Magnifice Rector al Universității « Petru Maior »,
Magnifice Rector al Universității de Medicină și Farmacie.

Stimate Domnule Președinte al Senatului.

Stimate doamne și stimați domni prorectori, decani, prodecani membrii ai Senatului,

Distinși reprezentanți ai autorităților,

Dragi colegi și dragi studenți.

Mai întâi se cuvine să mulțumesc acestei venerabile *Alma Mater* pentru onoarea deosebită pe care mi-a făcut-o. Este o apreciere care se răsfrânge asupra școlii istorice a Clujului academic și universitar.

În răspunsul meu la această prea generoasă Laudatio, vreau să fac anumite referiri la limba română, cu toate că nu sunt un filolog. Mai întâi, înainte de a fi descumpăniți, îngăduiți-mi să vă spun rațiunile pentru care fac acest lucru.

Singurul popor care are ca Sărbătoare Națională o zi închinată limbii este poporul nostru, prin ramura moldoveană. Această zi se serbează la 31 august și amintește momentul când, sub stăpânirea sovietică încă, românii din stânga Prutului au revenit la grafia latină, sfidând regimul comunist de atunci. De altminteri, imnul însuși al Țării Românești dintre Prut și Nistru este un prinos adus limbii... De la o vreme, târziu ne-am luat și noi pe seamă și am decis ca ziua Limbii Române să fie o sărbătoare și dincoace de Prut... Mai bine mai târziu decât deloc!

În al doilea rând, pentru unii din români, încă înainte de a exista România, patria s-a definit prin limbă (Mihai Kogalniceanu definea la Iași, la 1843, patria ca toată acea întindere de loc pe care se vorbea românește. Pentru alții, limba a fost chiar patria (Nichita Stănescu: „Patria mea este limba română”). Pentru alții limba a fost sfântă (vezi Alexe Mateevici, cu a sa „limba noastră”)

Pentru cercetătorii trecutului, limba este un tezaur de resurse istorice!

Pentru mine, limba este un organism viu, care se naște, crește, se dezvoltă, **îmbătrânește și moare**, **odată cu poporul care a creat-o și căruia s-a servit ca mijloc de comunicare. (s.n.)** Pe de altă parte, limbile ca și popoarele, nu mor niciodată, ci, se topesc unele în altele. (**talmeș- balmeș s.n.**) Din această perspectivă româna este latina dunăreană (**Iancu Ficher**), așa cum s-a transformat ea în ultimele două milenii. Popoarele care au creat limbi literare – cu opere scrise – sunt popoare civilizate, trainice, creatoare de istorie.

Îndrăsnesc să vă vorbesc despre limba română, deși sunt doar lingvist prin adopțiune. Nu voi vorbi despre limba română în general – decât la început –, ci despre limba română din secolul al XVI-lea. Așa că vă rog să îmi acordați circumstanțe atenuante. Vorbesc despre limba română din trecut, iar tot ceea ce este trecut aparține istoriei. La Universitate, între primele lucruri învățate de la dascalii mei, a fost acela că istoria nu se poate face fără științe auxiliare și fără filologie clasică, medievală și modernă.

Studiul sistematic al limbilor este o *disciplină* ca oricare artă și se face de către specialiști. Acest adevăr nu-i împiedică însă pe mulți amatori să se pronunțe în variante maniere, conducând adesea la confuzii și dezorientări în publicul larg. Această soartă a avut-o și limba română, mai ales că situația sa sui generis predispune la diferite supoziții și interpretări.

Astăzi nu mai susține nimeni în mod serios că româna nu este o limba romanică, chiar dacă încă mai este plasată în companii ciudate, alături de limbile slave sau este clasificată după criterii nepotrivite uneori mai mult geografice decât lingvistice. Recent mi-a atras atenția un articol de **Corneliu Rigler**, intitulat ristos „*Falsificarea istoriei în manualele românești*”. Autorul este deranjat de faptul că Alexandru Graur sublinia, în 1947, „**de cel puțin cinci ori, pe parcursul a trei pagini, origina latină a limbii române, când, de fapt, vocabularul limbii române ar fi „mai mult nelatin”¹ (are dreptate C. Riegler n.n.)**

Mai întâi, Alexandru Graur avea perfectă dreptate: limba româna este o limba neolatină, fără nici-o îndoială și spun asta toți specialiștii serioși de la Carlo Tagliviani până la Alf Lombard și din Evul mediu până astăzi. Repetarea obsesivă a autorului român avea tâlcul ei, pe de o parte fiindcă chiar între români se mai găsiseră cărtitori, unii din necunoștință de cauză, alții cu scopuri insiduoase, pe de alta, marele savant Alexandru Graur(s.n.) povestea parcă ceea ce avea să se întâmple nu după mult timp, în „obsedantul deceniu”, când limba română urma să fie declarată, din rațiuni politice, slavă.

În altă cuprindere, vocabularul nu este un criteriu esențial de clasificare a unei limbi. Concludent în acest sens este exemplul limbii engleze, o limbă germanică ornată cu un vocabular majoritar romanic (neolatin) Nu este însă și cazul limbii române, al cărui vocabular este în cea mai mare parte latin și neolatin!!! (mirarea ns.)

Este drept că, dintre cele peste 50.000 de cuvinte ale limbii române, numai circa 2000 de cuvinte bază (adică fără derivatele lor, care sunt foarte multe) sunt moștenite direct din limba latină, dar aceasta este situația în fiecare dintre limbile romanice.²

Astfel spus, limba română nu are mai puține cuvinte moștenite din latinește decât celelalte limbi romanice. Pe lângă această zestre normală, foarte bogată !!! (mirarea noastră), mai sunt mii de cuvinte – bază latină și neo-latine preluate copios în românește de-alungul timpului, din Evul Mediu până astăzi.

Aici apare și chestiunea „relatinizării limbii române”, chestiune reală, dar preluată în chip amator și semidoct de unii, sau răuvoitor de către alții. Autorul citat mai sus, în articolul din „Cultura”, deplânge ocolirea în manualele de gimnaziu și de liceu a acestei importante chestiuni a „relatinizării limbii prin intermediul francezei, în secolul al XIX-lea. Mai întâi „relatinizarea” – cât a fost și dacă a fost – s-a făcut începând cu secolul al XVIII-lea, prin uriașul efort de occidentalizare a lumii românești întreprins de Școala Ardeleană, iar apoi de către curentul latinist. (cu toate urmările, exagerările care au urmat).

În al doilea rând, după cum vom vedea mai jos, a fost vorba mai mult despre o îmbogățire și modernizare a limbii noastre – proces prin care au trecut atunci aproape toate limbile europene – decât de o relatinizare. Termenul acesta din urmă sugerează sau induce în mințile amatorilor ideea că limba noastră nu ar fi fost romanică (neolatină) înainte de secolul al XIX-lea și că ar fi devenit astfel prin efortul artificial al unor învățați și al elitei boierești trimise să studieze în Franța (bonjuriști).

Or realitatea limbii române nu are nicio legătură cu acest proces de altminteri foarte important pentru occidentalizarea civilizației românești, pentru sincronizarea culturii noastre cu cea europeană.

Așa zisa relatinizare, despre care vorbesc mulți, dar pe care o cunosc în detaliu, după metode științifice, puțin s-or fi produs-ne se spune cel mai adesea-în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea.

Pentru a constata în mod documentat dacă a fost așa sau nu, este nevoie de o operațiune simplă, adică a vedea cum arăta limba noastră înainte de aceste secole, mai exact înainte de 1700.

Există cel puțin două căi, în vederea lămuririi acestei chestiuni, a specificului limbii române vechi: prima are în vedere analiza mărturiilor din epocă, adică de dinainte de secolul al XVIII-lea despre limba română, cu metode validate în prezent de către istorici, a doua se referă la studierea textelor transmise de atunci (tot de dinainte de secolul al XVIII-lea), cu metode recunoscute astăzi drept corecte de lingviști.

1. Mărturiile autorilor străini despre limba română medievală și modernă timpurie sunt arhicunos-cunoscute în România, dar sunt aproape ignorate în exterior. Se cunosc peste o sută de izvoare narrative din secolele al XV-lea și al XVI-lea, care atestă caracterul romanic al limbii române. Cele mai multe aparțin autorilor italieni care în funcție de gradul lor de cultură, cataloghează româna ca fiind o limbă latină coruptă (modificată) sau drept o italiană stricată. Primii sunt, de regulă învățați, umaniști, oameni ai bisericii, soli, secretari regești, notari, etc., iar cei din categoria a doua sunt negustori, militari, aventurieri, oameni simpli. Cei de alte etnii – germani, slavi, greci, francezi, spanioli și alții – vorbesc despre latinitatea limbii române, constatată în mod direct sau prin mărturiile altora. Mai există o categorie a autorilor locali, unguri și sași, trăitori printre români, care sunt capabili să dea și exemple concrete ca să arate latinitatea românei, inaugurate de **Nicolaus Olahus** și continuate apoi în chip copios de umaniștii târzii, de preilumaniști și de iluminiști.

Mă voi referi aici doar la o categorie specială de izvoare de acest gen, anume la acele surse care nu doar constată latinitatea românei, ci plasează româna, în chip explicit printre limbile romanice. În acest demers, doresc să aduc un omagiu marelui lingvist **Eugenio Coșeriu** (1921-2002), acela care a făcut cel dintâi această întreprindere. Indirect omagiul se îndreaptă și spre **Sextil Pușcariu** (1877-1948), cel mai mare lingvist român din toate timpurile; primul rector român al universității mele.

Gilbert Genebrard, cu numele latinizat *Genebrardus* sau *Genibrardus* (cca. 1537-1597), învățat benedictin din Auvergne, profesor la College Royal din Paris, mare erudit, în cartea sa *Cosmographia*, dedicată originii și diversității limbilor (publicată în 1580), constata: „Ebraica este limba originară a omenirii”, iar latina <este matricea> italienei, românei, francezei și spaniolei”. (*Latina, Italicae, Valachicae, Gallicae & Hispanicae*).³

Andrés de Poza sau, în grafia epocii sale **Poça** (cca.1530-1595), avocat din Bilbao, profesor de navigație la San Sebastian, în lucrarea sa *De la antigua lengua poblacione, y camarcas de las Espanas in Bilbao 1587*, scrie: „Din limba latină au rezultat limbile naționale care acum se folosesc în Italia, Spania, Franța, și Țara Românească” (*De la lingua latina han resultado las generales che agora se usan en Italia, Espana, Francia y Valachia*).⁴ După textul spaniol, în lucrarea lui Poça urmează un fel de rezumat în latină, unde se spune că **romanii și-au impus limba lor în întreg cuprinsul Imperiului**, cu excepția Greciei și a Cantabriei⁵: „Astfel Valahii, ziși așa de la comandamentul militar Flacus, avându-i acum la miazănoapte pe ruteni și Dunărea la miazăzi, păstrează (au) până acum evidente mărturii ale limbii latine, deși așa de schimbată încât cu dificultate un italic l-ar înțelege pe un valah! (*Sic Vvalacchi a Flacco Romani exercit duce sic dicti nunc Rutheniam habent (es) a septentrione et Danubium a Meridie, Latinae adhuc linguae habent manifesta et si tan immutata it cum difficultate Italus Vvalacchum intelligat*)”⁶

La ambii autori de mai sus, româna apare ca limbă romanică de sine stătătoare, alături de ita-liana, spaniola și franceza și nu doar ca o formă a romanice care să poată fi explicată prin alta. Sunt primele texte cunoscute în care i se recunoaște românei această poziție. România este plasată de **Poza** între „limbile naționale” sau principale (*engura general*) și nu între cele derivate (locală). Originea latină a românei, ca și asemănarea cu italiana erau de mult cunoscute autorilor italieni, umaniștilor din Peninsula, dar, datorită lor, româna apare și ca o formă aberantă a italienei.⁷

Elvețianul **Conrad Gestner** (1516-1565) în lucrarea *Mithridates, De differentiis linguarum ...* afirmă că doar trei limbi romanice sunt de sine stătătoare, anume *Italica, Hispanica și Gallica* (adică italiana, spaniola și franceza).⁸ Despre română spune că „este tot grai romanic (după cum atestă Enea, papa Pius), dar în mare parte schimbat și greu inteligibil pentru un om italic.” (intelligibis *Valachis etiam Romanus est sermo (ut Aen.Pius refert), sed magna ex parte mutatus et homini Italico vix intelligibis*).⁹ Prin urmare, la **Gesner**, româna este o limbă romanică, dar derivată din italiană și nu o limbă de sine stătătoare.

Abia francezul **Claud Duret** (1570-1611), în lucrarea apărută postum *Tresor de l'Histoire des Langues...*, traduce în franceză pasajul citat din Genebrard, plasând astfel româna alături de italiană, spaniolă și franceză.¹⁰ Tot alături de italiană, spaniolă și franceză apare româna în poezia *Zlatna*, a germanului **Martin Opitz** (1597-1639).¹¹ La rândul său, la 1671 englezul **Stephen Skinner** (1623-1667), în *Etimologicum Linguae Anglicanae*, arată că, din „mama latină” (*matrix Latina*), derivau „italiana, spaniola, franceza și româna,” (*Italica, Hispanica, Gallica et Vallachica*)¹². Aceste patru limbi sunt numite, în Prefața către cititor” (*Prefatio ad Lectorem*, „fiice” (*filiae*), „vițe”/ „ramuri” (*traduces*) sau „derivate” (*derivatae*) ale „mamei latine”¹³

Tot la 1671, suedezul **Georg Stiernhielm** (1598-1672), în prefața intitulată „*De linguarum originae*” a ediției și traducerii sale din **Ulphilas** enumera și româna pentru limbile romanice. El cunoaște „șapte limbi noi” (*septem linguae novae*) care își au originea în latină și care sunt: italiana, spaniola, franceza, retroromana, catalana, sarda și româna. (*Italica, Hispanica, Gallica, Rhaetica, Sardica, Sardica vulgaris și Walachica*).¹⁴ Pentru fiecare, autorul dă câte un „Tatăl nostru” ca mostră de limbă. După **Stiernhielm** se conduce și **Georgios-Caspar Kirchmajer** (1635-1700), care enumera, în studiul *De lingua vetustrissima Europae Celtica et Gothica* (Wittenberg 1686), aceleași limbi romanice¹⁵, dar menționează sarda doar o dată (la predecesorul său, catalana apărea cu numele de sardă, iar sarda propriu zisă cu numele de sardă populară)¹⁶

Germanul **Andreas Müller** (1630-1694); în culegerea sa de variante ale „Tatălui Nostru” (*Oratio orationum*) publicată sub numele de **Thomas Lüdeken**, la 1680, include și româna între „mlădițele” sau „fiicele” (*propagines*) latine.¹⁷ Textul „Tatălui Nostru” românesc se află la acest autor, printre versurile latino-romanice, împreună cu cele în latină, franceză, italiană, friuliană, retroromană, spaniolă, catalană sau „sarda vorbită ca în orașe” (*Sardica ut in oppidis laquantur*), sardă ca la sate (*sardica ut in pagis*) și portugheză, și anume pe ultimul loc în această serie, după *versio Berriensis* (o formă a provensalei care lipsește). **Andreas Müller** este printre puținii autori vest europeni care recunosc și afirmă latinitatea românei în secolul al XVII-lea. El o face nu doar tacit, cât și direct. În clasificarea limbilor europene (fără să facă vreo deosebire între limbile naționale și dialecte), el distinge o grupă romanică („*Latina și mlădițele sau fiicele descendente din ea*”=*latina ejusque propagines aut filiae descendentes*): „latina, franceza, italiana, friuliana, retroromana, spaniola, catalana,¹⁸ sarda,¹⁹ portugheza, basca, provensala, și româna” „*Latina, Galica, Italica, Forojuliana, Rhaetica, Hispanica, Sardica ut in oppidis Sardica ut in pagis, Lusitanica, Basajna, Berriensis și Valachica*.”²⁰ Basca e pusă aici greșit, probabil din rațiuni geografice.²¹

Alți autori care încadrează româna în mod explicit între limbile romanice – și care o considera, împreună cu celelalte limbi romanice, ca ramură de același rang a latinei – provin din Transilvania, fiind cunoscători direcți ai graiului românesc. Astfel, **Szamosközi Istvan**, cu numele latinizat **Stephanus Zamosius** (cca. 1565-1612), în ale sale *Analecta lapidum...*, scrie că românii sunt urmașii romanilor (colonia romanilor s-a transformat în neamul românilor) că această descendență este atestată de limba lor, desprinsă din latină, la fel ca limba italiană, spaniolă și franceză: „*Vechea limbă latină s-a topit în patru dialecte speciale și foarte deosebite, în italiană, franceză, spaniolă, română în care urmele unicei limbi latine strălucesc drept dovezi indutabile*” (*Vetus Latina lingua, in quarum singulae Latinae linguae vestigia non dubiis indicii s elucent*).²² El mai adaugă că românii se numesc pe sine romani (*Quin etiam sese adhuc Romanus appellat*).²³ După impunerea stăpânirii principeului român Mihai Viteazul asupra Transilvaniei, opinia lui **Zamosius** – profund afestat de marile evenimente de atunci – se schimbă, iar admirația față de români este înlocuită cu ura. Acum el spune ca nu romanii (retrași la sud de Dunăre în

secolul al III-lea al erei creștine), ci dacii romanizați, trăitori vreme de două secole sub jugul romanilor, au păstrat limba latină, care s-a stransformat apoi în română.²⁴

Această teorie, în fond, nu este departe de realitate, dar, pentru umanistul afectat de stăpânirea românească din Transilvania anilor 1599-1600, ea are un tâlc aparte: românii nu trebuie să fie urmașii nobililor și civilizațiilor romani, ci ai barbarilor daci, fie ei și romanizați. Menționata ajustare politică nu afectează însă în niciun fel plasarea românei între limbile romanice, după cum fusese făcută anterior de către autorul pomenit. Un alt autor local maghiar–din afara Transilvaniei, dar latinizat **Nicolaus Isthvanfius Pannonius** (1535 sau 1538-1615), episcop, istoric și diplomat al împăratului Rudolf al II-lea. Acest umanist, în lucrarea *Hitoriarum de rebus Ungaricis...* plasează și el, fără dubii, româna alături de celelalte limbi romanice: „*Cele două Țări Românești, care în acest timp se cunosc cu numele de Moldova și Țara de peste Munți, erau chemate de către antici, împreună cu Transilvania, cu numele unic de Dacia: și fuseră aduse în ea colonii ale romanilor, în afară de nenumăratele monumente vechi de piatră și marmură care au fost construite și care se văd până acum ridicate; doar acel argument și mărturie este că locuitorii folosesc limba romană stricată, de altfel, care este foarte asemănătoare spaniolei și francezei, și chiar italienei, încât fără efort, ei se pot înțelege prin viu grai în raporturile reciproce. (Duas Valachias, quae hoc tempore. Moldaviae et Transalpiniae nomine censertus, simul cum Transilvania, veteres uno Daciae nomine appellabant: fuisseque in ean Romanorum . colonias . de ductas, praeter innumera illud etiam argumento et testimonio est, quod incolae Romana lingua quamquam corrupta, utuntur, quae Hispanicuae et Gallicae atque etiam Italicae adeo similis est, et non magno labore ad mutuim germanis commercium intelligi queat).*”²⁵

Aceste date provenite de la fața locului și publicate în limba latină în occidentul Europei, au fost preluate și de alți autori. Astfel pasajul de mai sus a lui **Zamosius** este reprodus mai târziu de **Marcus Zuerius Boxhorn** (1612-1653) – în *Historia Universalis Sacra et Profana a Christo nato ad unum usque MDCL*, Leiden, 1652, p.180 –, iar de la **Bonhorn** trece la **Christian Harknoch** (1644-1687) – în *Alt-und Neues Preussen*, Frankfurt și Leipzig, 1684 p.68 : „Căci se știe că limba valahă nu este altceva decât latina, astfel încât și **Stephanus Samocisius** arăta că limba latină are acești patru urmași, limbile velșă, franceză, spaniolă și valahă.”²⁶ „Pasajul citat al lui **Isthvanfius** a trecut fără îndoială la **Johannes Gradelehnis** (care îl redă în germană, în *Hungarische, siebenbürgische, moldau-wallach-turck, tartar persan – und venetianische Cronica*, 1665 p. 4).. **Georg Kreckwitz** probabil sas originar din Transilvania, preia un cuvânt cu cuvânt același pasaj. (in *Totuis principatus Transylvaniae accurata descriptio*, Nürnberg et Frankfurt, 1688, p.27) tot în germană.²⁷ Independent de autorii maghiari pomeniți mai sus, sasul **Iohannes Troester**, din Sibiu (în *Das Alt-und Neu-Teutsche Dacia. Das ist. Neue Becherei-bung des Landas Siebenbuergen*, Nürnberg.1666, p.350-351, spune pe baza experienței personale că româna este mai apropiată de latină decât italiana, spaniola și franceza.²⁸

Prin urmare începând cu secolul al XVI-lea, deopotrivă autorii localnici (din spațiul carpatodanubian) și occidentali au considerat româna drept limbă romanică și au plasat-o în general, între celelalte limbi născute din limba latină. Mărturiile de mai sus, databile în secolele al XVI-lea și al XVII-lea, au fost grupate cronologic de **Eugenio Coșeriu**, astfel: **Genebrand** – 1580, **Poza** – 1587, **Zamosius** – 1593, **Duret** – 1613, **Isthvanfius** –1622, **Opitz** – 1623, **Bonhorn** – 1652, **Gradelehnus** – 1665, **Troester** – 1666, **Skinner** – 1671, **Stierhielm** – 1671, **Hartknoch** – 1684, **Kirchmayer** – 1686, **Kreckwitz** – 1688. Faptul că unii dintre autorii pomeniți au preluat datele de la alții, fără să-i cunoască direct pe români, nu schimbă cu nimic esența problemei. Concluzia este că, mult înainte de presupusa, relatinizare a românei – înțeleasă de unii în mod tendențios-, limba română este considerată, în unele cercuri savante și nu numai, drept neolatină, alături de celelalte limbi romane occidentale.

2. Structura lexicală a textelor românești rămase din secolele XVI – XVII stă și ea mărturie asupra caracterului limbii. Exemplele de mai jos culese numai din secolul al XVI-lea, sunt edificatoare.

2.1. Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung are în total 202 cuvinte românești, dintre care 12 au origine neolatine. Prin urmare, proporția cuvintelor latine este de 94,06% iar a neolatinelor de 5,94%. Proporția cuvintelor slave (opt dintre cele 202) este de 3,96% din total. Exemple: corabie, boier, megieș.

2.2 Un zapis de vânzare la Gorj, din 1563-1564³⁰ cuprinde 324 cuvinte românești dintre care 30 sunt de origine neolatine. Ca urmare proporția cuvintelor latine este de 92,28% iar a celor neolatine este de

8,72%, cuvinte slave, 9 în total, reprezintă 2,62%. Exemple: vreme, a plăti, megieș, vrednic, vadră. Celelalte sunt din substratul preroman (moșnean, moșie), maghiare (jale), grecești (aspri) necunoscute (buiestru, iar, ban, poloboc).

2.3. Un zăpis de vânzare în Moldova, de la 4 aprilie 1577³¹ cuprinde 106 cuvinte românești, dintre care 85,85% de origine latină și 14,15% nelatine. Cuvinte slave reprezintă 8,49% (zăpis, ocina, veac, a clăti, tocmeală, sulițaș, diac, pecete) Origine necunoscută adică, sută, ban, turcă:tătar. Preromană: moșie. Greacă (diminutivat românește): spătărel.

2.4. Un zăpis de împărțire în Maramureș, dar la 24 mai 1593³², cuprinde 277 de cuvinte românești, din care 17 (6,14%) sunt de origine nelatină, restul (93,86) fiind latine. Slave sunt 1,80%, între acestea fiind: tabară, vrajbă, slăvit, vestnic, protopop. Ungurești sunt : șogor, io, șag, chip, a cheltui, fisolgabir, v. armeghie. Etimologie nec. :adică.

2.5. O scrisoare către Petru Șchiopul, din 10 iulie 1593,³³ are 527 de cuvinte românești din care 58 de cuvinte de origini diverse, 33 (6,26%) sunt slave, precum iubit, sfat, vodă, vreme, stolnic, a grăi, vornic, lesne, treabă, slujbă, zăbavă, nădejde, milostiv, sminteală, vrășmaș, prieten, a pofti, ispravă, a tocmi, ceas, cinste. Celelalte sunt din substratul preroman (moșie, îngropat), unguerești (gând, chip, a îngădui, a sârgui), grecești (neofit), turcești (pașa, ereiz, tefterdar), de origine necunoscută (iar).

2.6. Catehismul lui Coresi³⁴ cuprinde 1355 de cuvinte românești, dintre care 1211 de origine latină (87,38%), 147 slave (10,85%) restul fiind de alte origini (maghiară, grecească, fondul autohton).

2.7. Pravila lui Coresi³⁵ cuprinde 2493 de cuvinte românești, dintre care 2004 latine (76,97%) 430 slave (16,29%), restul fiind de alte origini.

2.8. Codicele Teodorescu³⁶ cuprinde 1743 de cuvinte românești dintre care 1499 sunt de origină latină (86%), 193 slave (11,07%), restul fiind de alte origini.

2.9. Glozele Bogdan³⁷ cuprind 1450 de cuvinte-text, dintre care de origină latină sunt 1219 (84,06%), de origine slavă sunt 175 (12,07%), restul fiind maghiare, grecești, necunoscute.

2.10. Prefețele și epilogurile din secolul al XVI-lea au 5195 de cuvinte românești, dintre care latine 4355 (84%), slave 658 (12,63%), restul fiind maghiare, necunoscute, grecești, autohtone, germane (un cuvânt).

Câteva exemple individuale de astfel de prefețe și epiloguri:

- Coresi, întrebare creștinească³⁸ (215 cuvinte, 187 latine – 87,98%, 28 nelatine, din care slave 18, adică 8,37%).

- Coresi Tetraevangheliar³⁹ are 140 de cuvinte dintre care 116 latine (82,86%), 20 slave (14,28%)

- Coresi, Tâlcul evangheliilor⁴⁰ are 314 de cuvinte-text, dintre care 280 latine (89,17%), 28 slave (8,92%).

- Coresi Molitvelnic⁴¹ are 428 cuvinte, dintre care 378 latine (88,31%), slave (8,65%)

- Coresi, Evanghelie cu învățătura⁴²: din totalul de 1844 de cuvinte românești ale prefaței și predosloviei 1621 (87,9%) sunt de origină latină, iar 223 (12,10%) de alte origini (dintre acestea 166 adică 9% sunt slave). Exemple de cuvinte slave, a citi, așșderea, praznic, sfânt, trup, tipăritură, milă, voievod, duh, etc.

- Palia de la Orăștie, din 1582⁴³ din cele 1811 de cuvinte românești ale prefeței, 1534 sunt latine 84,71%), 277 nelatine (15,29%). Dintre nelatine, 193, adică 10,66% sunt slave.

Firește datele de mai sus sunt parțiale și sumare. Un inventar al tuturor autorilor și textelor care, de la finalul etnogenezei și până în secolul al XVII-lea inclusiv susțin latinitatea limbii române ar fi impresionant. Personal, numai între 1501 și 1593, am numărat cca.35 de autori italieni care susțin că româna descinde din latină sau că este înrudită cu latina și italiana. În textele românești studiate, proporția cuvintelor de origine latină utilizate—fără analize de detaliu este mai mare de 80%. Detalierea ar demonstra că și incidența cuvintelor, ca și structura gramaticală a acestor texte conduc spre aceeași concluzie: româna a fost și este o limbă romanică. Faptul poate să fie cu atât mai surprinzător, cu cât româna este singura limbă romanică aflată, în Evul Mediu, în imposibilitatea de a-și fortifica și lărgi latinitatea prin împrumuturi din limba cultă utilizată, așa cum au putut face italiana, franceza, spaniola

etc. Românii, având drept limba de cult, de cancelarie și de cultură slavonă, și-au îmbogățit limba lor vernaculară și literară, cu slavisme. Și cu toate acestea, latinitatea limbii nu a fost afectată.

Prin urmare, limba noastră este cel mai important izvor istoric viu, aflat la îndemâna tuturor, mărturisitor al romanității românilor. Prin latinitate ne-am păstrat individualitatea în „marea slavă” în care ne aflăm și ne-am legat și re-legat mereu de civilizația occidentală, de unde ne tragem ființa și rostul în această lume.

Sunt cuvinte care au făcut istorie și prin care se poate explica istoria noastră mai bine decât prin alte surse. Așa sunt *batrân*, *biserică*, *păcură*, *ai (usturoi)*, *nea*, *păcurar*, *amăgire (admăgire)* etc. Despre unele știm destul de exact când au patruns în limbă și cum au făcut istorie.

Distinși ascultători,

Îngăduiți-mi să închei cu un izvor istoric așa cum se cuvine!

Am vrut, cu modeste mijloace, să aduc un elogiu limbii române și nu am reușit! Dar, de mult, pe la 1480-1490, am reușit cu siguranță un umanist și cronicar **Antonio Bonfini** – secretar al regelui **Matia Corvinul** – care i-a lăudat pe Români, pe care i-a cunoscut direct, pentru latinitatea lor. **Bonfini** se mira cum au putut românii, adică acele „colonii romane” aduse de Traian „înecate în valul de barbari” să păstreze limba latină la Dunare și în Carpați. Și tot el răspunde cum s-a putut petrece această minune. „Înecate sub valul de barbari, ele – coloniile romane din Dacia – mai exala limba romana și, ca să nu o părească nicidecum, se împotrivesc cu atâta îndârjire, încât îi vezi că luptă nu atât pentru păstrarea neatinsă a vieții, cât a limbii”.⁴⁴ Cu alte cuvinte „românii și-au putut păstra identitatea fiindcă și-au prețuit mai mult limba decât viața! Ce elogiu frumos poate fi adus limbii noastre și, odată cu aceasta, poporului care a creat-o și a conservat-o ca pe o comoară”.

Românii sunt români datorită limbii lor!

BIBLIOGRAFIE

1. Cultura, *Fundația Culturală Română*, serie nouă, anul IX, nr. 36-(487). Joi 2 oct. 2014.p.10.
2. **Marius Sala**, 101cuvinte moștenite, împrumutate și create, București, 2010. p.175.
3. **Eugenio Coșeriu**, *Limba română în fața occidentului. De la Genebrardus la Hervas, en que de aso se vocam algenas cosas de la Calabria*, Bilbao, 1587, fol.:13, apud A. Ambruster, Romanitatea românilor. Istoria unei idei, Ediția a II-a revăzută și adăugită, București, 1993, p.137, nota 173.E. Coșeriu, ap. cit., p 12 s99
4. **Andréas de Poça**, *De la antigua lengua, publicaciones, y comarcas de las Espanas, en que de passo se racan algunas cosas de la Cantabria*, Bilbao, 1587, fol. 13, apud A. Ambruster
5. Provincie autonomă în nordul Spaniei, cu centru la Santander.
6. **Vasile Bogrea**, „Mențiuni umaniste despre noi, în „Anuarul Inst. de Istorie națională”, 1, 1921-1922, p. 363, **Adolf Armbruster**, op. cit. P. 137. **E. Coșeriu** op. cit. p.13.
7. **E. Coșeriu**, op. cit. p.13.
8. **Conrad Gestner**, *Mitridates, De differentis unguarum tum veterum que hodi e apud diversas nationes in toto orbe terrarum in uzu sunt*, Zürich, 1955, p.57 v. **E. Coșeriu** - op.cit. p.14. A. Ambruster op. cit. p. 106 nota 79.
9. **Conrad Gestner**, *Mitridates* –idem ca mai sus – Zürich 1555, p.57, v. **Coșeriu** op. cit. p.14 – A. Ambruster, op. cit.p. 106 nota 79.
10. **Claude Duret**, *Trésor de l’Histoires des langues ce c’est univers ...Cologny 1893*,p.269, **E. Coșeriu** - op.cit. p.15.
11. **Martin Opritz** , *Zlatna oder van Ruhe des Gemüths*, Leignitz, 1623 M. Opritz, Teuche Poemala, ediție de G. Witkowsky Halle a S 1902. p.V, x I.III.
12. **Stephen Skinner**, *Etymologicon Linquae Anglicanae*, Londra, 1671 Giuliano Bofante, Studi Romani, Roma, 1973, p. 300
13. **E. Coșeriu** op. cit. p.15.

14. **Nicolaus Isthvanfius Pannonius**, *Historiarum de rebus Ungaricis* libri XXN, Colonial Agrippinae, 1622, p. 219. Armbruster, ap.cit p155-156. **E. Coșeriu** p.20-21.

15. **E. Coșeriu** op.cit., p.21. Aici italiana este confundată cu velșa, probabil din cauza aceleași asemănări terminologice ca și în cazurile confuziei consemnate deja a velșei cu valaha.

16. **E. Coșeriu**, op. cit. p.21.

17. **A. Armbruster**, op. cit., p.195-197. **E. Coșeriu** op. cit., p.22.

18. Documente și însemnări românești din secolul al XVI-lea, text stabilit și indice de Gheorghe Chivu, Magdalena Georgescu, Magdalena Ioniță, Alexandru Mareș și Alexandru Roman-Moraru, București 1979 p. 95.

19. Ibidem, p. 96-97.

20. „ p. 154

21. „ p. 205-206.

22. „ p. 184-185.

23. Texte românești din secolul al XVI-lea I Catehismul lui Coresi, II Pravila lui Coresi, III Fragmentul Teodorescu, IV Glosele Bogdan, Prefețe și epiloguri, ediții critice de Emanuela Buză, Gheorghe Chivu, Magdalena Georgescu, Ion Gheție, Alexandru Roman Moraru, Florentina Zgraon, coord. Ion Gheție, București, 1982, p. 90-92.

24. ibidem p. 202-204.

25. „ p. 321-323.

26. „ p. 405-407

27. „ p. 555.

28. „ p. 556.

29. „ p. 557.

30. „ p. 558.

31. „ p. 563-566.

32. „ p. 567-571

33. **Antonius Bonfinius**, *Rerum Ungaricarum decades quator cum dimidia*, Basel, 1568, decad. III, lib. 9, p. 542. Maria Holban (îngrijit de) *Călători străini despre Țările Române*, vol.I/ București, 1968, p. 483.&

***

« *Despre latinitatea limbii române* » discurs (*Responsio*) rostit miercuri 3 Iunie 2015, la Târgu Mureș, de către Acad. Prof. universitar Ioan-Aurel Pop, cu prilegiul primirii titlului de Doctor Honoris Causa al Universității “Petru Maior” din Târgu Mureș

COMENTARIUL DOMNULUI PROFESOR INGINER ARH. VALERIU POPOVICI- URSU

Am citit cu atenție întregul discurs ținut de Acad. Prof. Univ. Ioan-Aurel Pop în fața a numeroase cadre universitare și politice cât și numeroși studenți.

Pe întreaga perioadă a discursului academicianul a adus probe din – *scrierile unor specialiști recenți și din trecut, străini în spexial și câțiva români* – probând după concluziile domniei sale, că limba română este descendentă din limba latină, specificând și numărul de cuvinte latine din textele enumerate.

În privința originii cuvintelor limbii române, Academicianul Ioan-Aurel Pop n-a specificat ce dicționare au fost luate în considerare! Considerăm că au fost luate ACTUALELE DICȚIONARE ROMÂNE – DEX-DICȚIONAR EXPLICATIV AL LIMBII ROMÂNE, dicționare apărute în trei ediții până acum. Bănuim că și pentru celelalte limbi europene, la baza au stat tot actualele dicționare ale țărilor respective.

La noi în România, linia adoptată în perioada comunistă, în care lingvistica cât și istoria noastră a fost dirijată de specialiști alogeni – în scopul deznaționalizării poporului nostru incluzând și a limbii române – politică care, din păcate, continuă și astăzi, a fost că: poporul nostru ființează de la **Traian încoace, care, cucerind o șeptime din teritoriul ocupat de daci** și, în 175 de ani de ocupație ne-a civilizat în așa hal, încât ne-am pierdut graiul și am preluat de la ocupanți limba latină ...!

Conform tezei utopice a romanizării dacilor, dacă se caută originea cuvintelor din **DEX –era normal să nu se găsească o origine autohtonă, toate DEX-urile apărute până în prezent, au fost dirijate de alogenii care s-au ocupat de istorie și lingvistică, bătându-și joc de originea limbii noastre, datorită dezinteresului întregii populații românești pentru acest subiect!** Ca dovadă, până și denumirea institutiilor care se ocupă cu lingvistica, s-au denumit după acei abjecți alogeni!

Constatăm cu regret, că academicianul I.A.Pop n-a consultat în Biblioteca Universității din Cluj cartea care am lansat-o la Cluj în 2012 ed. II-a cât și a III-a din 2014, cu titlul “Adevărata obârșie a poporului român”¹, după care toată pledoaria ținută la Târgu Mureș ar fi trebuit reprobată!

În privința actualului dicționar român intitulat “DEX - Dicționar al deznaționalizării limbii române” am scris un articol apărut în rev. „Dacia Magazin”², în care am combătut „metoda dicționarelor” adoptată de întocmitorii DEX-ului, care au impus deviza:

- toate cuvintele românești provin din limba latină fiindcă am fost romanizați în un secol și mai bine de jumătate de ocupație, a numai o șeptime din teritoriul ocupat de daci!

- dacă cuvântul nu se găsește în limba latină, s-a căutat cuvântul în dicționarele popoarelor europene care corespunde cuvântului românesc și s-a înscris proveniența din limba respectivă;

- dacă nu se găsește cuvântul nici în dicționarele străine, s-a scris “origine necunoscută!”.

Veți găsi și explicații ca: “provincialism” sau “regionalism” cu toate că limba română este unică pe tot teritoriul României, a peste. 4600 de cuvinte, inclusiv cele de origine necunoscută.

Vă vom aduce un argument doveditor, că în nici-o ocupație romană de 1088 de ani a insulei Malta – și Malta este situată foarte aproape de Italia – **LIMBA MALTEZILOR N-A FOST ROMANIZATĂ**, găsindu-se doar 67 de cuvinte latine!³

Din punct de vedere al vechimii poporului român, al anului care reprezenta înființarea unui stat cu o conducere politică și religioasă, romanii sunt cu $5508 - 753 = 4755$ de ani în urma **ROMÂNILOR!**

Pentru cei care nu sunt la curent cu ce înseamnă anul 5508 î. Cr. , acest an este anul morții celui mai iubit conducător al poporului român Zeul Moș, Saturn la egipteni , căruia i s-a sculptat chipul pe vârful Omul din Bucegi. Anul de referință 5508 î.Cr. a rămas în memoria tuturor conducătorilor politici și religioși și a apărut în înscrisurile religioase și ale conducătorilor politici români de-abia între sec. XIV și XVIII, după care s-a trecut la anul creștin de la nașterea Domnului Nostru Iisus Cristos. La toate bisericile construite în perioada veche sus-amintită, pe plăcile comemorative ale construirii mănăstirilor, cât și pe letopisețele domnești, s-a scris anul de la 5508 + anul creștin. Doar după ce Țările Românești au fost conduse de prinți fanarioți - și în scripte, și pe plăcile indicând data zidirii unui loc de cult, s-a trecut la anul creștin !

Nu ne vom baza numai pe acei 4755 de ani cosemnați în scripte al vechimii poporului român înaintea romanilor, ci vom aduce argumente al vechimii poporului nostru și a limbii noastre, în urma

studiilor unor exegeți străini, cât și al unor recente studii de genetică din Spațiul Carpatic, sud dunărean și italian.

De curând au fost efectuate studii de genetică privind popoarele europene. Aceste studii au fost conduse de dl. dr. **Alexander Rodewald**, directorul Institutului de Biologie Umană și Antropologie al Universității din Hamburg cu aportul doamnei dr. **Georgeta Cardoso**, cercetătoare științifică, biologă, specialistă în genetică.⁴

Concluziile studiului comparativ între genele populației antice și cele actuale de pe teritoriul României sunt următoarele:

- între actuala populație a României și populația care a trăit pe teritoriul țării noastre acum 2500-5000 de ani **EXISTĂ O CLARĂ ÎNRUDIRE GENETICĂ**, ceea ce probează continuitatea incontestabilă a poporului român pe aceste meleaguri ;

- actuala populație a României se înrudește genetic în special cu populațiile Greciei și ale Bulgariei, populații care s-au dezvoltat într-un spațiu locuit de strămoșii noștri geto-daci, și doar într-o mică măsură cu populația italiană ;

- s-a mai dovedit că o parte din italieni, în special cei din nord, sunt la rândul lor înrudiți genetic cu populațiile vechi care au trăit în Arcul carpatic acum 2500-5000 de ani.

Deci acest studiu de genetică, probează faptul că strămoșii românilor aveau o civilizație – acceptând-o doar pe cea a Cucutenilor – cu peste 3000 de ani înainte de fondarea Romei!

Faptul că bulgarii de astăzi, grecii și italienii nordici au aceeași genă cu românii, înseamnă că populația de astăzi, cu toate că vorbesc altă limbă, provine din cea a strămoșilor noștri îndepărtați.

Chiar dacă în DEX, pe care l-am categorisit „**Dictionarul deznaționalizării limbii române**” – dictionar în care nu veți găsi nici-un cuvânt de origine română – avem mărturii a unor autori străini, în care analizând cuvintele limbajului colocvial mai ales, au scris cuvintele care provin din limba română!

Și nu este de mirare! În prestigioasa lucrare „*The Cambridge History of India*” editată în 6 volume de către Universitatea din Cambridge, în vol. I, p.71 scrie: „*din Spațiul Carpatic au plecat indo-persanii, grecii, italoții, celții, germanii etc.*”⁵ - **infirmând cu tărie teza susținută și astăzi în istoriografia română despre o migrare kurgană în neolitic dinspre Asia în Europa.**

Dacă popoarele sus amintite, plecând din Spațiul Carpatic, era normal că au plecat și cu limbajul din acest SPAȚIU, explicând faptul că toate cuvintele cărora li se atribuie originea, fie greacă, fie latino-italiană, fie persană, fie celtică, fie germană, este de fapt de **ORIGINE ROMÂNĂ**.

O nouă dovadă că limba română este precursora limbii latine ne-o furnizează doi cercetători irlandezi care au avut acces la Biblioteca Secretă a Vaticanului.

Domnul **Miceal Ledwith**, fost decan al Sf. Petru Diocesan College din Wexford – Irlanda, fost președinte al Conferinței șefilor de Universități irlandeze și fost membru al Biroului de Conducere al Conferinței Rectorilor Universităților Europene (C.R.E.) într-un interviu acordat postului de televiziune TVR Cluj, la sfârșitul anului 2012, a făcut o declarație poate șocantă pentru unii, dar revelatoare:

„**Chiar dacă se știe că latina este limba oficială a Bisericii Catolice, precum și limba Imperiului Roman, iar româna este o limbă latină, mai puțină lume cunoaște că limba română, sau precursora ei, vine din locul din care se trage limba latină și nu invers. Cu alte cuvinte, nu limba română este o limbă latină, ci mai degrabă limba latină este o limbă ROMÂNEASCĂ. Așadar vreau să-i salut pe oamenii din Munții Bucegi, din Brașov, din București. Voi sunteți cei care ați oferit un vehicul minunat lumii occidentale (limba latină).**

Oare această declarație făcută de o personalitate occidentală, care nu avea interese personale în România, să aibă legătură și cu faptul că **Papa Ioan Paul al II-lea a spus cu ocazia vizitei în țara noastră din anul 1999, că România este „Grădina Maicii Domnului”?**

Într-un alt interviu luat d-lui **Miceal Ledwith** de către TVR Cluj pe data de 2 martie 2014, acesta amintește de lucrările d-lui **Mark Pagel** de la University Of Reading, în care scrie că: „**limba PIE (Proto – Indo – Europeană) a evoluat de pe teritoriul de azi al României și Bulgariei în urmă cu 15.000 de**

MICEAL LEDWITH

ani. Menționăm că *PIE* este de fapt **LIMBA ROMÂNĂ ARHAICĂ**.

Dacă urmărim descoperirile arheologice din țara noastră, acum 18.000 de ani, avem de a face cu Cultura Gravetiană din Paleoliticul Superior la Cotul Miculinți (Sat, comuna Cotușca – jud. Botoșani), având cele mai vechi elemente de civilizație din lume și anume **locuințe în bordeie, ciocanul de minerit, lancea cu două tăișuri, harponul de pescuit, cât și dovezile arheologice din București, Peștera Moeciu-Brașov etc.**⁶, **toate fiind opera strămoșilor noștri.**

Nu acceptăm absurda teză care stă la baza ultimelor dicționare române, în care cuvinte care se referă la unelte agricole sau de uz comun, animale domestice sau sălbatice, componentele corpului uman, arbori și legume etc., românii să fi așteptat barbarii care au năvălit peste noi în primul mileniu al erei noastre – inclusiv romanii – , ca să le dăm denumirea, **DUPĂ CUM REZULTĂ DIN DEX !!!**

Pentru a demonstra complexa eroare a provenienței originii cuvintelor române din DEX, rezultat al tezei actualilor alogeni cât și acoliții lor, care tronează astăzi în Academia română și-n cultura țării noastre, vă vom expune câteva declarații ale unor somități mondiale care au studiat neoliticul românesc, prin prezența lor la congresele internaționale și vizite pe teren ale comorilor românești din neolitic și de mai înainte. **Aceste declarații și constatări au fost ignorate complet în expunerea academicianului I-A. Pop!!!**

Pentru a demonstra cu tărie absurda teză a academicianului Ioan-Aurel Pop, vom expune ceea ce au afirmat cei mai renumiți romaniști, ne cităm de dânsul în pledoaria sa.

Eminentul romanist **Carlo Tagliviani**⁷ Scrie:

„Roma nu-și impunea propria limbă (p.7)... și din punct de vedere al lingvisticii romanice ar fi bine de a se reține două lucruri: noțiunea de romanitate a fost o noțiune esențial politică, dar romanii nu și-au propus nicicând o asimilare violentă a popoarelor supuse și NU AU ÎNCERCAT SĂ-SI IMPUNĂ LIMBA LOR.” (p. 70). (s.n.)

Fustel de Coulanges în *Histoire des institutions politiques de l'ancienne France. La Gaule romaine*. ...Revue et complétée sur le manuscrit et d'après les notes de l'auteur par Camille Jullien, Hachette, 1924, 332 p.

...Ni le Sénat ni les empereurs n'eurent pour programme politique et ne donnèrent pour mission à leur fonctionnaires de romaniser les provinciaux....**Nici Senatul, nici împărații n-au avut program politic și n-au dat funcționarilor lor misiunea de a-i romaniza pe provinciali.** (p. 99). s.n.

Contele **d' Hauterive**, în „*Mémoire sur l'état ancien et actuel de la Moldavie*, 1787, lucrare rămasă în manuscris peste un secol, prezentată de Carol I Academiei Române la 13 martie 1.900, și tipărită în ediție bilingvă imediat după aceea, printre afirmații extraordinare, dar temeinice, despre română scrie::

Loin que le latin soit la tige des langues qu'on parle aujourd'hui, on pourroit dire qu'elle est moins dans le génie de la première langue romaine, qu'elle est moins dans le génie de la première langue romaine, qu'elle a plus dénaturé les expressions primitives et, si je ne craignois de donner une forme paradoxale à une observation juste, je dirois qu'elle est la plus moderne de toutes, ou du moins celle dans les éléments de laquelle on retrouve le moins de traces de l'idiome populaire qui leur a donné naissance à toutes. La langue latine en effet dérive de cet idiome, mais les autres langues et surtout le moldave sont ce même idiome (p.254, 256) s.ns.

Petru Maior, în *Istoria pentru începutul românilor în Dacia* (1812), ed. 1971, p.57, arăta fără echivoc: *Aceaia iaste adeverit, precum văzum deasupra, că nu limba latineasca cea proastă s-au făcut din limba latineasca cea corectă, ci ceasta din ceaia. De aciea măcar că ne-am deprins a zice că limba românească e ficia limbei latinești, adica a ceii corecte, totuși, de vom vrea a grăi oblu, limba românească e mama limbei ceii latinești!* subl.ns.

Considerând că prin argumentele expuse mai sus, am reușit să vă convingem, **că teza pe care academicianul Ioan Aurel Pop a susținut-o la Târgu Mureș este un fals inacceptabil**, rugăm pe cititorii acestui articol, să-l difuzeze la toți cunoscuții, pentru a nu rămâne într-un cerc restrâns de români.

5 gustar 7523 (august 2015)

VALERIU POPOVICI-URSU, Paris/FRANȚA

BIBLIOGRAFIE

1. **Valeriu D. Popovici-Ursu** „*Adevărata obârșie a poporului român*” Ed. Gedo-Cluj 2014, ed.III.
2. **Rev. Dacia Magazin**, Nr. 78-79, iunie-iulie 2012, p.80
3. **Alf. LOMBARD**. *Un rapprochement nouveau. L’histoire du maltais peut-elle nous aider à mieux comprendre celle du roumain?* En *Revue Roumaine de Linguistique*, nr. 1/1974, p.3-22.
4. **Dr. Georgeta Cardoso/Dr. Alexander Rodevald**, *Genomul uman. Cercetări de paleogenetică moleculară la populațiile vechi din Epoca Bronzului și a fierului de pe teritoriul României-evidențierea relațiilor genetice cu populația românească și alte populații europene actuale*. Ed. Teocora 2013.
5. **E. J. RAPSON** (edited by) *The Cambridge history of India*, At the University Press, Cambridge, 1922, vol.I, 790 pag., p. 71.
6. **Paul Lazăr TONCIULESCU** & **Eugen DELCEA**, *Secretele Terrei – Istoria începe în Carpați*, Ed. Obiectiv Craiova, 2009 p.169.
7. **TAGLIAFINI Carlo**, *Originile limbilor neolatine*, ESE, 1977, 593 p., p. 70.

***

ADEVĂRATA OBÂRȘIE A CEANGĂILOR DIN MOLDOVA

Pentru a afla adevărul asupra originii unei populații din Moldova denumită *ceangăi*, de o deosebită importanță ne-a servit cartea «*ceagăului*» **Dumitru Mărtinaș** intitulată *Originea ceangăilor din Moldova*.¹

Datorită procesului de secuizare a românilor transilvăneni, a apărut și *ceangăii* în secuime, fenomen pe care cercetătorii maghiari l-au trecut sub tăcere. Oficialitățile maghiare erau interesate ca originea românească a ceangăilor să rămână ascunsă, necunoscută, iar ei să fie considerați de toată lumea maghiari curați. Ne fiind semnalată de nimeni, originea reală a fenomenului ceangău începe a fi uitată, cercetătorii adoptând un limbaj ca acela lui **Domokos Pál Péter**: „*Este greu a da un răspuns la întrebările: cine sunt ceangăii din Moldova? cine și când i-a creștinat în religia catolică? Cine i-a învățat să vorbească ungurește?*” Din întâmplare sau intenționat, autorul uită să mai adauge încă unele întrebări, care, prin ele însele, sugerau un răspuns : **din ce cauză ei se îmbracă în port românesc, au obiceiuri românești și modul de viață asemănător cu al românilor, cei mai mulți au nume românești și marea lor majoritate vorbește românește în grai transilvănean? Cum se explică asemănările dintre ceangăi și românii din Transilvania?**²

Această populație locuiește pe Valea Siretului și **sunt români transilvăneni** plecați târziu, în secolul al XVIII-lea în Moldova, **de religie catolică**. În secolul al XVII-lea, trăind în satele în care locuiau și secuii, ei au fost forțați într-o primă fază a secuizării să treacă la catolicism.

Astăzi, cei mai tineri, după câteva generații de la plecarea din Transilvania, nici nu mai vorbesc ungurește, însă au rămas fideli catolicismului. Menționam faptul ca azi, slujbele se țin în limba română, ca la uniați.

Denumirea lor de ceangăi, după documente apare foarte târziu, **deci ei nu sunt un popor maghiar** cum susțin unii scriitori maghiari și, din păcate și unii scriitori români, **deci ei au fost și au rămas români** și doar ungerii încearcă să tragă de ei susținând că sunt maghiari.

Acum câțiva ani, un grup de mașini cu unguri veniți din Transilvania și Ungaria, au descins într-o duminică la slujba bisericească într-o localitate din jud. Bacău și le-au vorbit sătenilor în maghiară după slujbă, susținând să ceară preoți catolici care să le officieze slujba în limba lui Arpad! N-a durat mult și, la amenințarea în românește că le sparg geamurile de la mașini dacă-i mai prind pe-acolo, toți și-au luat «**tălpășița**» de frică!

Denumirea de ceangăi a fost atribuită idiomului lor unguresc amestecat numit *csángó beszéd* «vorbire corcită», de la verbul secuiesc *csángani* «a se corci».

De la graiul lor amestecat, denumirea a fost extinsă și asupra vorbitorilor acestui grai, denumiți și ei *csángók*. Faptul nu este greu de înțeles: ceangăii, români fiind, nu puteau rosti unele cuvinte ale limbii maghiare, de aceea le înlocuiau cu sunete românești apropiate, care sunau neplăcut pentru urechea secuilor. Ei rosteau graiul unguresc potrivit bazei românești de audiere și articulație. La fel se întâmplase odinioară și macedo-românilor din sudul Dunării, porecliți în derâdere *țințari*, după modul caracteristic de rostire a africateri *ê* ca *ț* (de ex. **ținți**, în loc de **cinci**).

Graiul unguresc al ceangăilor a apărut în decursul procesului de secuizare din sud-estul Transilvaniei și nu în Moldova, cum ar rezulta din relatarea lui **Zöld**³. Aici a fost adus de vorbitorii lui numai în sec. XVIII, cu ocazia valurilor de emigrări de peste Carpați.⁴

Zöld nu precizează originea geografică a ceangăilor. Despre secuii care se stabiliseră în Moldova în urma masacrului de la Madefalău (1764), spune că erau originari din ținuturile Ciuc, Giurgeu și Trei Scaune.⁵

Ce s-a întâmplat la Madefalău, îl vom expune în câteva cuvinte. În sec. al XVIII-lea atât tineretul românesc cât și cel secuiesc din Transilvania, erau obligați de autoritățile austriece să fie înrolați pentru serviciul militar. Din cauza războaielor austriece, erau înrolați cu prioritate tinerii din țările cucerite care erau puși în prima linie de luptă, pradă exterminării sigure la fiecare confruntare cu inamicii, aceștia din urmă, fiind mult mai bine pregătiți și experimentați în arta războiului.

La fel s-a întâmplat și în anul 1914, când Austro-Ungaria a intrat în război, tinerii români transilvăneni au fost mobilizați și trimiși pe frontul din Dalmația în prima linie de luptă, și nu unguri sau austriece!

Petru Zöld, secuii și pastor catolic în Madefalău, astăzi Siculeni (jud. Harghita), a participat activ la evenimentele social politice ale vremii ; în 1763, **Zöld** ia apărarea secuilor care protestau contra

recrutărilor forțate impuse de austrieci. Venind astfel în conflict cu autoritățile statului, el este judecat, condamnat și întemnițat la Alba Iulia. După un an de detențiune, reușește să evadeze și se refugiază în Moldova, unde rămâne timp de cinci ani, pînă la acordarea amnestiei politice (1770), când se întoarce acasă și își reia păstorirea.⁶

V-am evocat acest episod pentru a vă demonstra că secuii au avut aceeași soartă ca și a românilor la începutul cuceririi austriece, solidari cu noi românii cu toate diferendele religioase care ne separau de noi. Aceasta probează faptul că secuii erau de obîrșie românească, fapt pentru care austriecii îi tratau ca și pe români și nu ca pe maghiari, aliații lor.

Revolta secuilor contra recrutărilor forțate, la care **Zöld** nu pomenește și pe românii revoltați, care erau mult mai numeroși decît secuii, a luat o mare amploare, revolta fiind reprimată cu forța, prin **masacrul din Madefalău**. Această opresiune sîngeroasă a armatei austriece a dezlănțuit acea migrare forțată a românilor transilvaneni, printre care și numeroși secui, atît în Muntenia dar mai ales în Moldova. Migrarea a continuat în tot decursul sec. XVIII pînă la începutul sec. al XX-lea.⁷

Față de cele trei județe enumerate mai sus, de unde au plecat românii transilvăneni s-au numărat și cei plecați din ținuturile Năsăudului și Dăbârca. Faptul că cei mai mulți erau din Secuime, ni se confirmă și de către protocolul mănăstirii Șumuleu-Ciuc din 1763, în care **sunt amintiți și pelerinii catolici moldoveni**, veniți la sărbătorirea hramului, precizându-se despre ei că sunt „*e Siculia originati*” și au îmbrăcămintă albă („*albis induti vestibus*”)⁸ **care, se știe este caracteristică românilor.**⁹ **Protocolul nu spune însă ce limbă vorbeau acești pelerini din Moldova!**¹⁰

Este foarte greu de stabilit când a început procesul de forțare a populației românești de a vorbi limba maghiară, deoarece marea majoritate a populației transilvănene trăia la țară, departe de orașe, unde ungerii începuseră să ducă politica lor de maghiarizare forțată, deabia în sec. al XVIII-lea. Faptul că secuii au fost cei care l-au apărat pe **Mihai Viteazul** contra lui **Basta**, denotă că ei erau români, vorbeau și simțeau românește. Deabea din anul 1871, când ungerii au reușit să anexeze Transilvania regatului austro-maghiar – **și nu din sec. XI cum ungerii pretind și chiar unii istorici români, din păcate, atestă acest secol** – au putut forța învățămîntul din școli în maghiară.

După o perioadă de timp de viețuire în Moldova alături de moldoveni, chiar dacă erau catolici și slujba pe atunci se făcea în latină, ceangăii au început să-și piardă limba lor stricată ungurească, doar bătrânii mai bîlbăiau puțin pe ungurește. Pelerinii italieni, trimiși probabil de papalitate, în disperarea că dispărea catolicismul în Moldova, nu vedeau niciun pericol în limba română. Populația catolică, în marea ei majoritate, vorbea românește.

Regresul rapid al limbii maghiare printre ceangăi, la sfîrșitul sec. XVIII și începutul sec. XIX, are însă altă explicație, mult mai simplă. În condițiile de odinioară din Secuime, în Moldova, nu mai răspundea însă nici unei necesități de viață, nu mai era de trebuință nimănui. Cu moldovenii, ceangăii se înțelegeau bine în limba română. La biserică preoții le vorbeau în românește. Odată cu funcțiunea lui istorică, graiul unguresc își pierde orice prestigiu social și politic. Într-o bună zi, în primele decade ale sec. XIX; fără a se ști cum, când și de ce, acest grai dispărea din cele mai multe comunități catolice. El se mai menține doar în cîteva sate, aproape toate din grupul sudic, ai căror locuitori cunoscuseră odinioară un proces mai lung și mai adînc de secuizare.¹¹

În marea majoritate a satelor, bilingvismul, își încetează însă existența istorică. În problema limbii de pastorație, episcopii și preoții italieni s-au situat consecvent de partea limbii române, din cauza situației obiective, la care se mai adăuga și înclinarea firească pe care o simțeau față de graiul romanic al enoriașilor lor. Dacă misionarii maghiari luptau prin toate mijloacele spre a determina pe ceangăi să vorbească ungurește, aceasta în mare parte se datora unei grave incomprehensiuni. Ca și învățații maghiari ai vremii, ei nu înțelegeau că aceștia nu vorbeau moldovenește, ci vorbeau în graiul lor transilvănean tradițional, pe care nu-l deprinseseră nici de la moldoveni nici de la misionarii italieni. Ei vorbeau românește pentru că erau români transilvăneni. Dacă unii dintre ei erau bilingvi, vorbind și ungurește defectuos, acesta era rezultatul politicii de maghiarizare din Transilvania.

Faptul că domnitorii fanarioți din Moldova au acceptat de bună voie masiva emigrație de români din Transilvania, a fost și faptul dispariției a unei mari părți a populației moldovene, din diverse motive.

Este bine cunoscut în Istoria Moldovei, la mijlocul sec.XVII, invazii de oștiri străine, năvăliri de pradă ale tătarilor și ducerea multor locuitori în robie, secetă și foamete, epidemii care au secerat o mare parte a populației țării și lungul război turco-polon pentru cucerirea Cameniței, cu urmările atât de nefaste pentru Moldova.¹²

Diferența între secui și ceangăi, la urma urmei este că secuii erau români maghiarizați cu câteva secole mai înainte decât ceangăii, aceștia din urmă trăind între moldoveni, în ultimele secole, majoritatea covârșitoare nu mai vorbesc maghiara, păstrându-și doar accentul ardelenesc din vorbire și confesiunea catolică. Este dureros faptul că n-au revenit la vechea lor confesiune ortodoxă și s-au obstinat să rămână catolici.

Atât ceangăii cât și secuii sunt români de obârșie, primii trăind printre secui au fost forțați să treacă la catolicism și să învețe maghiara, dar păstrându-și obiceiurile și portul românesc, iar secuii, rămânând în Transilvania, au fost maghiarizați complet.

Un observator străin, de data aceasta un francez, contele **d'Hauterive**, secretar al domnitorului Alexandru Mavrocordat, semnaleză în anul 1787 în memoriile sale că „*ungurii*” catolici din Moldova sunt **dansatori pasionați și interpreți iscusiți ai dansurilor românești** : *Infatigables pour la danse, comme pour le travail, ils donnent au broule moldave une vivacité, qui le corrige de sa monotonie naturelle.*¹³ Merită a fi subliniată și o altă observație: „*Neobosiți la joc ca și la lucru*” și poezia lor amintește despre pasiunea dansului: „*Foaii verghi ghi trifoi:/ Asă-i zocu-n sat la noi ; / Sî-nvîrceșci cîci doi,/ Sî-năicî, sî-npoi*”.

Ei sînt cunoscuți și astăzi ca oameni foarte harnici și buni agricultori.

Un frumos catren spune că omul harnic nu se mai întoarce seara de la câmp, ci doarme acolo spre a continua munca mai cu spor în dimineața zilei următoare: „*Fîșoru carii fîșor/ Hogîneșci pi ogor,/ Nu sî culcî noapca-n țol,/ Doarîni pi pămîntu gol*”.¹⁴ Cu privire la vechimea lor în Moldova, contele **d'Hauterive** înregistrează tradiția populară moldovenescă a vremii, după care „ungurii” s-ar fi așezat aici pe timpul lui **Ștefan cel Mare** și ar fi deprins limba și obiceiurile țării. (p. 58!) Aici autorul se înșeală, faptul că era și el catolic, fiind influențat de opiniile pastorilor catolici maghiari cu care a venit în contact în Moldova.

Dar semnificativ este faptul, atestat și în alte regiuni românești, **că femeile ceangăilor își denumesc, în mod frecvent soțul cu apelativul: „măi române, românu-heu, n-o viîit românu, n-o murit românu”**. Dacă femeile ar avea conștiința că sunt maghiare, desigur că nu și-ar denumi soțul cu acest termen, termen utilizat doar de româncele neașe de la țară.¹⁵ De remarcat faptul, că româncele de la țară își denumesc și astăzi soțul „românu' meu” este dovada de necontestat, că, încă din străvechime, noi, românii, nu ne-am numit altfel decât **ROMÂNI, și nu cum ne-au numit alții în antichitate: pelasgi, hiperborei, geți, traci, daci, valahi ...**

În **POSTFAȚA** cărții lui **Dumitru Mărtinaș, Dl. Ion Coja** sintetizează științific adevărata obârșie a ceangăilor, cităm:

Apartenența etnică a ceangăilor, ca și al altor grupuri de populație aflate în situații cât de cât asemănătoare, trebuie distinsă de originea etnică. Dacă aceasta se descoperă de către savanți, în liniștea bibliotecilor, prin studierea și interpretarea corectă, științifică ș.a.m.d. a tuturor datelor ce intră în discuție, ceea ce duce la stabilirea unui adevăr dedus din fapte ale trecutului, impus de acesta, asupra căruia nu avem cum interveni spre al modifica, *conștiința* apartenenței etnice este un dat mai subiectiv și rezultă în ultima instanță dintr-o deliberare intimă, personală, al fiecărui membru din comunitatea etnică respectivă. Această deliberare ia în considerație mai multe elemente, fiecare „*pledând*” pentru o naționalitate sau alta. Printre aceste elemente, desigur ca foarte importantă și la mulți indivizi decisivă este *conștiința originii etnice*, ce știe fiecare despre originea strămoșilor.

E de la sine înțeles răspunderea mare ce revine istoricilor și învățaților care „se amestecă” într-o asemenea chestiune, de care depinde o „opțiune” atât de importantă. Stabilirea originii etnice impune, mai mult ca în alte probleme ale istoriei, luarea în discuție a tuturor faptelor și argumentelor, cântărirea lor fără părtinire, astfel încât la publicul interesat să ajungă *adevărul* sau măcar acel adevăr la care avem acces pe baza faptelor și dovezilor existente, spre a nu determina la acest public opțiuni în contradicție tocmai cu datele, dovedite ulterior false, pe care s-au bizuit.

Relativ la ceangăi e de semnalat de la bun început că, până la această carte a profesorului **Dumitru Mărtinaș**, puțini autori au afirmat în public originea lor românească. De vreo două sute de ani circulă printre învățați „legenda” originii lor cumane, iar în cercurile mai largi tendința e de-ai vedea – în Moldova mai ales – ca pe niște maghiari moldovenizați, ideea originii lor maghiare sprijinându-se în primul rînd pe catolicismul acestora. Nu este însă mai puțin adevărat că această idee a fost în circulație, chiar cu insistență, de propaganda maghiară de odinioară, căreia publicul românesc i-a dat toată crezarea, fără să mai ia aminte cît se potrivea această opinie cu limba, porturile, obiceiurile și tradiția lor. Un număr relativ mic de ceangăi care vorbesc ungurește, unii dintre ei fiind de origine și secui, cum recunoaște cu obiectivitate **D. Mărtinaș**, au „confirmat”, în ochii multora, statutul de minoritate etnică maghiară al întregii populații catolice din Moldova.

În aceste condiții, cu atît mai grăitoare este poziția ceangăilor înșiși care, în marea lor majoritate, *se consideră români*. Ce oare îi determină pe ei, în pofida tuturor și fără nici un interes politic, social, economic sau de altă natură, să-și zică români și să nu primească nici denumirea de *ceangăi*, pe care o află mai târziu, de la *alții*?

Așadar, în ciuda poziției „oficiale”, a autorităților de stat și a lingviștilor, a învățaților, a autorilor de manuale ș.a.m.d., care îi consideră pe ceangăii din Moldova maghiari de origine și apartenență etnică, aceștia, nesfătuiți de nimeni, liberi de orice constrângere exterioară, ba chiar din *exterior* primind toate încurajările de a se considera maghiari, totuși ei nu încetează să se considere români, așadar în primul rînd făcînd asta în ciuda teoriilor cu privire la *originea lor etnică*. **Apartenența etnică, la care ei aderă absolut nesiliți de nimeni, este cea românească!** (s.n.)

Văzută din interior – și lucrarea lui **D. Mărtinaș** oferă publicului românesc ocazia de a arunca o privire dinăuntru chestiunii, însuși autorul fiind „ceangău” – situația e mai ușor de înțeles: ceangăii se consideră români pentru că vorbesc românește (cei mai mulți), nu au știut niciodată să vorbească (bine) altă limbă, trăiesc după obiceiurile românești, iar tradiția ce s-a transmis în fiecare familie, de cele mai multe ori odată cu numele, este tradiția, apartenenței lor etnice românești. Temeiul cel mai important al acestei opțiuni, al apartenenței lor etnice românești, ni se dezvăluie prin lucrarea profesorului **Martinaș**; ceangăii se consideră și sînt români întrucît *originea lor etnică este românească*. (s.n.) Fapt dovedit, după părerea noastră, convingător de către **Dumitru Mărtinaș**.

O altă realitate, care ne confirmă faptul că ceangăii se consideră români, este faptul că la recensămîntul făcut în 5 ianuarie din anul 1977, s-au declarat în Moldova doar 5770 de locuitori de naționalitate maghiară.¹⁶

Aceste fiind faptele, să luăm cunoștință de ele și să punem capăt unei atitudini care dacă nu a lezat niciodată interesele culturale, social-economice, confesionale etc. ale ciangăilor, în schimb deseori i-a îndurerat sufletește – văzându-se considerați altceva decît se știau ei înșiși că sunt.¹⁷

De curînd, studii de paleogenetică la populațiile europene care ne înconjoară, cît și la ungurii din România și la secuii, atestă ca au aceeași genă ca și a noastră a românilor, ceea ce întărește realitatea istorică, că ungurii au fost aproape exterminați la Lechfeld în anul 955, și că populația maghiară de azi descinde din românii panonieni și transilvaneni, maghiarizați și catolicizați sub presiunea papalității.¹⁸

O altă mărturie pe care ne-a făcut-o **dl. Gabriel Gheorghe**, este că, **facînd o excursie prin satele maghiare, n-a întîlnit nicio figură hunică pe tot parcursul din Ungaria, toate persoanele întîlnite aveau chipurile ca ale noastre, din România!**

21 gustar, 7528 (august 2014)

Valeriu POPOVICI-URSU, Paris/FRANȚA

BIBLIOGRAFIE

1. **Dumitru Mărtinaș** *Originea ceangăilor din Moldova* Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1985
2. **Domokos Pál Péter**, *A moldvai maghiarzás* (Ungurimea din Moldova), (Cluj, 1941) P.238
- 3, 4, 5, 6. ib.1 p.26 – 29
7. **Ștefan Meteș**, *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII – XX*, ed.II, București, 1977, p.168, vezi și cartea lui **D. Mărtinaș**, reper 1, pag. 29
- 8, 9, 10. ib. 1, p.29
11. id. 1, pag. 40
12. id. 1, pag. 21/22
- 13, 14 id. 1, p. 57/58
15. id., p. 93
16. id., p. 127
17. id. pag. 161–173
18. **Gabriel GHEORGHE**, *Studii de cultură și civilizație românească II*, Fundația Gândirea, București 2005, pag. 92/93, *Infuența limbii române asupra graiurilor maghiare văzută de la Budapesta*; La al XVII-lea Congres Internațional de Antropologie și Arheologie preistorică, 1937, în comunicarea *Les races sanguines en Roumanie*, se sintetizează rezultatele mai multor analize de sânge pe trei mari șantioane de populație (20.000, 4.000 și iar 20.000 de persoane, p. 310). Concluziile sînt, în rezumat, următoarele (p.312):
  - *Les hongrois de la Roumanie, y compris ceux de la frontière de l'Ouest, étaient encore Roumains dans une grande proportion, il y a 70-80 ans* (Balogh, Bozdog). (s.n.)
  - *La race sanguine dans le centre de la Hongrie d'aujourd'hui, y compris le coté d'au delà du Danube (Pannonie) et surtout vers la frontière de l'Est, ressemble à celle de Roumains de Transylvanie, en ce qui concerne la proportion de la propriété européenne „p”*. (s.n.)
  - *Dans ces régions les Roumains ont existé au moment de l'arrivée des Hongrois (Draganu), puis ils ont disparus graduellement comme langue, persistant comme race*. (s.n.)
  - *Le fond européen „p” des Roumains des régions montagneuses est plutôt celui des populations des Alpes, d'Italie de Nord, de la vallée du Rhin et de la Scandinavie; en partie du Balcan, etc.* (s.n.)

***

VIII-RECENZII, ANALIZE, TRADUCERI, TRANSPUNERI

1-meditații asupra unor cărți și asupra unor oameni

PLANETA STUCCO

(Remus Valeriu Giorgioni, *Cei șapte morți uriași*, roman, 335 pagini, (Ediția a II-a revăzută și adăugită), Cluj-Napoca: Editura Eikon, 2014)

Remus Valeriu Giorgioni plonjează în realitatea crudă cu bucurie. Viața este cu adevărat un dar, merită trăită, suferința îi dă perspectivă. În romanul *Cei șapte morți uriași* el ne prezintă aventurarea în marele vis, secretele unei societăți dorite în care se petrec minuni, drame, faptele moderne ale unor români în căutarea fericirii. America pare destinația corectă, iluzia se preface în curaj.

Autorul se încumetă să descrie viața unor *stacomani*, cum îi denumește pe românii plecați după revoluție să muncească în America. Schimbarea numelui stabilește noua identitate. Schimbările globale îi determină să migreze într-o altă patrie, patria celor mai bune soluții. De la vis la realitate se întâmplă multe lucruri care îi marchează pe români. Fapte din carte au fost trăite cu durere de autor și de personajele sale. Narațiunea se încheagă din fapte disparate care formează, în final, aventura dincolo de ocean. Denumirea de *stacomani* vine de la numele firmei care i-a angajat în America, *Compania Romanian Stucco*.

Cu răbdare, cu mult realism, Giorgioni descrie viața departe de casă, de familie, de mediul în care a trăit până la un moment dat. Evenimentele se derulează în perioada mai liberă, din anii de după aglomerația din decembrie 1989 din România.

Narațiunea debutează cu dorința de neoprit de a „merge” în America pentru a câștiga banii necesari pentru traiul unei familii obișnuite. Totul e ca o trecere dintr-o lume în altă lume, pasarela are secretele ei. În noua patrie se intră pe o poartă de aur, apoi dimineața, brutal, începe aventura. E o muncă brutală, în domeniul construcțiilor, trupul suferă, mintea este afectată, reacțiile oamenilor au ceva straniu. Realitatea este un drog perfect. Munca fizică, formarea noilor deprinderi zguduie ființa omului. În America totul se petrece rapid, la scară mare, locul de muncă este între șapte turnuri copleșitoare, sunt cei șapte morți uriași. Începutul este greu, oamenii par să nu aibă amintiri, viața de zi cu zi le rescrie identitatea, viitorul s-a topit, limbajul se schimbă, replicile sunt altele, amintirile au greutatea aurului curat. Giorgioni, plecat din România (Banat), caută să fixeze reperele noii lumi. Ziua a fost epuizantă, noaptea au fost vizitatori nedoriți: prin „hotel” mișună insecte în căutarea hranei, este o invazie de „șfavi”, o lume supra realistă. Scriitorul se străduiește să reziste într-o lume rece, notează personaje, evenimente, experiențe, fapte cu

adrenalină, trăiește dorul în toată dimensiunea, tânjește după cultura română, după cărțile care pot marca mintea unui om. Noua civilizație intră în viața omului cu multă agresiune, vechile obișnuințe devin amintiri. Treptat, autorul ne prezintă o lume mai puțin obișnuită, o lume a suferinței. Munca pe șantier este dură.

Pe de altă parte, America îi oferă ocazia să descopere o altfel de cultură: lumea studiourilor de film, muzeul rachetelor care au împins lume spre stele, aventurile capsulei Orion în spațiu, lucruri unice pentru orice locuitor al planetei.

Dintre stele, autorul coboară la nivelul betonierei, este marea trecere, privește societatea americană în toate dimensiunile ei, oameni, obiceiuri, tradiții.

„<<Omul-stucco>>, stacomantul, e un simplu robot umanoid, o mașină de muncit, mâncat, dormit, defecat. Mașină de tocat timp și de făcut bani. Iar în timp ce fabrici nimicul zi după zi, gândul obosește la un moment dat și el: renunță să mai ridice capul, ca înecatul care încearcă să iasă la suprafață și cineva îl tot apasă la loc” (p. 125).

Sunt prezentați eroii în acțiune: „Cu toții trăim în tensiune și stres: Mitică are hernie, Nelu Mare, căzând de pe schelă, lucrează cu două coaste rupte. Viktor și-a destrămat familia, e plecat din țară de doi ani și jumătate. Dimineața pe mașină sunt cu toții morocânoși, Nick are mereu câte un acces de mahmureală furibundă, ca un urs deranjat de la hibernat... El vine la muncă după trei-patru ore de somn: toată noaptea vorbește acasă cu Marcela sau navighează pe Internet” (p. 127).

Măreția și căderea Americii sunt redată cu realism și durere în capitolul „Din pensionarii Harmony”. Oameni care au fost în putere, se mențin în faza terminală a vieții, la o vârstă înaintată și delicată (80-90 ani), la limită, într-o stare de neputință. Giorgioni prezintă cititorului portretele în alb-negru ale unor personaje stranii, energia le-a părăsit, nu au viitor, sunt în acvariu. Oamenii sunt terorizați de boală, singurătate, obsesii, tabieturi, neputință. Pentru ei nu mai există soluții, au fost cândva puternici, au marcat colectivitatea în care au trăit, au fost bogați, la final nu au nimic, nici măcar sinele.

„Abuzată sexual în copilărie, Viola a mai suferit și o mare decepție amoroasă în adolescență. Acum, la 86 de ani, se îngrijesc de ea trei nepoți, în mod deosebit una din nepoate, care o vizitează săptămânal” (p. 239).

Giorgioni ne prezintă un spectacol admirabil în capitolul *Muzeul Stucco – galeria cu tablouri de Stacomani*. Sunt prezentați colegii de muncă, fiecare personaj are parte de o descriere specială, caracterele sunt bine schițate, ele fac legătura dintre cele două lumi, România și America. E o punte spirituală specială, dramele nu sunt doar poveste, sunt destin pe o boabă de piper. Galeria este dominată de personajul Rake, tipic pentru cei care lucrează la companie. E stacomantul standard, vârful civilizației de *helperei*.

„Ajunge Rake în America, prin Guatemala, stă câteva săptămâni în *jail*, de unde evadează împreună cu câțiva ex-iugoslavi. Străbate Mexicul în 18 ore cu autobuzul fără să-i aibă cineva treaba, dar la El Paso, trecând în state, dă nas în nas cu patrula poliției de frontieră și se predă. Rake e tipul de timid agresiv, foarte vioi în deplasare, dar foarte cuminte acasă. (...) Pe șantier se ținea numai de șotii: deșuruba balamalele ușilor proaspăt montate, ca primul om care le-ar deschide să pice în nas, băga drilul în găleata de material și accelera la maximum...” (p.154).

Sunt și alte personaje pitorești și tragice: Nea Kostikă de Hațeg, Nea Puiu (Scriitorul), Nelul Mic de Oradea (John The Little), Marius Borșanu, Alexandru cel Mare Basarabeanu, Dorinel Fărțală „dă la Cimișoara”, etc. Acestor personaje în carne și oase le este dedicat romanul, eroi care marchează vremurile. Faptele lor sunt soluții pentru iluziile omului modern în căutarea unei patrii de vis.

Deși acțiunea cărții se petrece în America, Giorgioni, un stacomant special, revine mereu cu amintiri despre România, sunt redată personaje, fapte, locuri, cărți, reviste, istoria țării.

Centrului Spațial Kennedy, muzeul navelor spațiale, îi corespunde Muzeul Locomotivelor cu Abur de la Reșița, paralela este bine temperată, istoria vitezei omului în spațiu și timp este potențată cu multă pasiune. Primele locomotive cu abur au sugerat ideea de zbor, viteza lor de deplasare părea impresionantă pe la 1872, ele anticipau viitorul. Scriitorul notează: „Fără a fi greoaie ca primele locomotive (oricum, de câteva sute de ori mai grele), primele rachete cosmice în trepte păstrează ceva din principiul de zbor inițial, care anima în secret acele <<rachete pe roți>>” (p. 69).

Jurnalul lui Giorgioni ține să fixeze o lume aparte. La Sacramento funcționează Centrol Olimpic de Antrenament fondat în anul 1982 de Geza Poszar, acolo gimnastica românească are ambasadori extraordinari. Gimnastica a marcat istoria Americii și datorită sportivilor români care au muncit peste ocean. Emilia Eberle, cunoscuta gimnastă a avut ceva de spus: „Aș pune Aradul pe roți și l-aș aduce aici în America”.

Remus Veleriu Giorgioni depune efortul de a pune cititorul în pielea unui personaj important al narațiunii. Fraza curge firesc, cuvintele românești și americane se împletesc, limbajul este unul special, nu blochează firul poveștii, personajele sunt vii. Vizibilul și invizibilul formează scriptul unei epoei speciale, timpul este modelat după poveste, arta amăgește cititorul cu o realitate din irealitate, stresul cotidian este acoperit de aventura unor personaje care sar peste reguli, norme, conveniențe. Autorul a depus efortul să prindă mișcarea și sufletul unei epoci, să dea viață. Grila de valori la care apelează este una creștină. Personajele sunt frământate de scopul vieții, sunt trimiteri evidente și pertinente la Apocalipsa, la Împărăția lui Dumnezeu, la Numele Tainic, la multe aspecte care ar putea lămuri enigmele care macină lumea modernă. Destinația finală a omului este *Ierusalimul ceresc*, un loc ideal, acolo suferința se va topi. „Împărăția” este o rachetă în trei trepte: domeniul moral-spiritual nevăzut, Mileniul de Pace, Ierusalimul ceresc. Credința portă personajele în această aventură.

Luat de valul narațiunii, scriitorul definește timpul: „Timpul e un perete de cărți clădit pe marginea unei prăpastii – cărți din care se pierde mereu câte o filă, filă volantă peste prăpastie... Iar o zi din calendar (orice zi de la Dumnezeu) este cartea lăsată de un cititor uituc pe-o bancă în parc – carte care se tot deschide și se închide la o pagină anume în adierea vântului...”(p.258). Eroii cărții au fost prizonieri în burta timpului, este un timp special - ACUM, apoi autorul descriere cu atenție zborul de întoarcere acasă, la familie, evadează din poveste ca un erou.

Numele lui Dumnezeu pare secretul care mișcă planurile în roman, un nume special: *Dumnezeu-care-să-lângă-mine-la-betonieră*. De reflectat, de contemplat. Cititorul intră în secretele vieții de stacomani.

Unii oameni au aripi, șoptește cititorul la final. El a devenit personajul care a plecat în căutarea epoeii.

CONSTANTIN STANCU

August, 2015

***

ISTORIA LITERARĂ DE MÂINE, PAGINI CU ENERGIE RADIANTĂ DIN CUVÂNT

Ion Pachie-Tatomirescu are curajul să ne propună o vizitare a literaturii române dintr-o altă perspectivă decât cea uzitată de cronicarii vremurilor, dându-se înapoi, în moarte, pentru a avea perspectivă și viziune. Poet, scriitor incomod și cu multă imaginație, mereu ancorat în valul din partea dreaptă a corăbiei cu scribi, lasă pentru distinsul receptor, o istorie dinamică a literaturii române*. E pentru viitor, prezentul, prin oamenii săi, e preocupat cu altceva... Autorul valah a muncit mult la această carte, monumentală în felul ei, destinată profesioniștilor, iubitorilor de literatură, scriitorilor preocupați de fenomen, pasionaților de artă, distinsului receptor (cum îl numește pe cititor), erudiților. Volumele pot foarte bine să stea la dispoziția istoricului serios, de serviciu, pentru a înțelege ce se poate petrece cu poporul român așezat în Valahia cea pusă sub curcubeu. Operele scriitorilor reflectă viața oamenilor, datele sunt pertinente, stările profunde. Acolo unde nu ajunge sociologul, psihologul, magistratul, preotul și funcționarul public, ajunge scriitorul, face semne cu mâna și zice: am fost și noi aici, am învins!

Ion Pachie-Tatomirescu privește fenomenul în dinamica lui, ceva viu, împins de vânturile istoriei, în echilibru cu lumea, cu Dumnezeu și cu artistul ca personaj de excepție în faptele românilor. Volumele au un index în care sunt prezentați scriitorii, artiștii români și străini, cei dinamici prin opere, cei care au influențat opere, cei care au aclamat învingătorul și care au plâns pe umerii învinsului. Lista e lungă, semn că istoricul a dat atenție fiecărui scriitor care a ieșit în perimetrul literaturii, care a avut ceva de zis. Responsabilitatea autorului este cu atât mai mare cu cât a redactat monografia imensă într-un stil

academic ireproșabil, răspunzând astfel unor întrebări care se pun în dosul draperiilor: literatura este importantă!

Probabil că istoria aceasta va isca multe discuții, poate va fi lăsată abandonată de specialiști, tăcerea fiind forma perfectă de a omorî ceva viu și real. Sau poate nu va fi așa, dar viitorul va avea alte reguli, interesele personale, spiritul de echipă, limitele acceptate prin cutumă, proiectele editurilor, criticii cu detentă, istoricii prinși între mandibulele istoriei recente, vor trece, va fi nevoie de armonie și echilibru într-o Europă a europenilor, de o Românie puternică inclusiv cultural. Cultura va face diferențele. Literatura va demonstra ceea ce este de demonstrat, viitorul va fi altfel, platforma de beton armat se va schimba cu spinarea peștelui cel mare care l-a înghițit pe Iona și peisajul va fi altul.

Spre deosebire de istoria literară „oficială”, distinsul receptor va înțelege de ce, Ion Pachia-Tatomirescu a deschis orizontul de analiză, a stabilit câteva direcții, a depășit limitele și s-a pliat pe unda albastră a timpului. Deschizând frontierele, viitorul va arăta altfel.

Ion Pachia-Tatomirescu pornește de la o viziune a unui curent necesar în modernitate: *paradoxismul*, reacție la paradoxurile sociale de tot felul, reacție la limite puse și autoimpuse în istorie. Cad șabloanele, cad măștile. Sunt paradoxuri esențiale pentru umanitate, ele vin din necesitatea rezolvării problemelor de fiecare zi. Miturile sunt dinamitate, afectează istoria literară oficială și dinamizează artistul. Istoricul a avut tactul de a face diferența dintre semnificant și semnat, a redus tensiunile, cuvântul a fost pus la locul lui în codul genetic al literaturii. Limitele au dus la necuvânt, la antimaterie, la starea nedefinită a operei literare în câmpul gravitațional al creației în mișcarea *de din naștere*. Depășirea limitelor a declanșat o nouă geografie literară, necesară în evoluția istorică, universalitatea se întrepătrunde cu valorile „republicii” valahe. Logosul ridică nivelul de maturitate al operei scrise și citite, prinsă pe orice fel de suport, fie hârtie, fie electronic. Limba maternă ne duce în patria noastră de logos, nu de vorbe. Scriitor și el, Ion Pachia-Tatomirescu pune în evidență sfera de cunoaștere poetică și de cunoaștere artistică: universul, cu macrocosmos și microcosmos; este aria de desfășurare a personajului literar cu frac și papion, *având în mână dreaptă un șoim sugrumat*. Abordarea se face în limitele fără de limite, literatura de la origini până la data scrierii istoriei, stilurile se întrepătrund și se completează. Tangajul între versul liber și poezia cu formă fixă se rezolvă prin întoarcerea la esențe, dinamica este într-o *catharsis*. Cunoașterea metaforică se dezlănțuie sub impulsul cunoașterii științifice. Opera de artă este expresia unui *orgasm abisal al materiei înflorite* din cuvinte. Sunt doar câteva direcții abordate, analizate, cenzurate la modul sublim, și turnate în texte pentru generațiile care vin și cele care mai acceptă paradoxul literar ca expiere și energie specială.

Au mai rămas platouri literare neanalizate de Ion Pachia-Tatomirescu, demersul ar fi trebuit să fie realizat de un colectiv, dacă ar fi existat un interes serios. Istoricul, însă, și-a făcut datoria, a depășit marginea de aur a literaturii prin resurse proprii. Probabil, cartea va fi premiată și dacă nu – *un zâmbet auriu dintr-un aprilie luminos!* În aprilie sărbătorim Învierea...

Mai putem indica spre bucuria cu energia radiantă din cuvânt, spre grațioase ninsori, limbajul piramidelor sub fulgere albastre, rugăciunea poetului pentru înflorirea livezii, spre azurul seminței, spre Golgota scribului, enigmele regatului ascuns, universul dintr-un vers, labirintul cosmic, înfloritorul praf galactic, fereastra înaltă a poeziei sau timpul din ramă, de la galaxia de uraniu la rugăciuni, cuvintele înflorind.

Paradoxul îl putem defini drept fenomen unic și divin prin care viitorul determină trecutul, modelând prezentul, după cum ne relevă profeții (mari și mici) de multă vreme.

Ion Pachia-Tatomirescu afirmă: profesionistul este în arenă și profanul face jocul și arbitrează. Am putea reține de la poetul și istoricul literar: „Sintagma – des vehiculată – *poezie tânără* atrage după sine și cea de *poezie bătrână*; ori poezia este starea de aur a Spiritului / Logosului, este stratul de ozon protector al planetei-suflet împotriva radiațiilor ucigășe; ori ozon tânăr, ozon bătrân nu există. Nu există decât *Poezie*” (vol. II, p. 528 sq.).

Ion Pachia-Tatomirescu a răspuns la multe întrebări în cartea sa, direct sau indirect, cu tact sau abrupt, la final ne va ridica spre salut o mână cu șapte degete ca și cea din *Autoportret cu șapte degete*, de Chagall, (cf. vol. II, p. 523).

CONSTANTIN STANCU

Iunie, 2015

---

*Ion Pachia-Tatomirescu, *Pagini de istorie literară valahă de mâine*, vol. I, II, III (Timișoara, Waldpress, I / 2014, II – III / 2015).

***

LECTURI LIBERE, CRITICUL PRIZONIER ÎN TEXTELE SALE

Un titlu inspirat: *Lecturi libere într-o țară ocupată!** Gheorghe Mocuța abordează perimetrul literaturii române dintr-o perspectivă realistă, există o literatură bună într-o țară ocupată cu viața proprie, cu destinul care o macină, cu forțele și tendințele globalizării, cu monștrii spirituali care bântuie prin inimile oamenilor.

Două planuri: libertatea care modelează literatura până la libertinaj și disoluție; viața de zi cu zi care ocultează partea spirituală a omului, cel în căutarea sinelui prin formulele unei societăți marcată de tsunami-ul economic și de spectrele războiului. Puse față în față, cele două planuri ne prezintă tragedia comică a marilor arte în fața marilor inginerii financiare.

De remarcat la această carte de analiză, istorie literară, eseu necesar, note literare despre scriitori, câteva aspecte:

- Scriitorii sunt tratați cu multă căldură și destul de obiectiv, Gheorghe Mocuța observă valoarea din operele literare, mai ales cele din Banat, Ardeal, fără a omite marile cărți ale românilor.

- Cartea este o literatură a literaturii, deși antologia cuprinde texte de întâmpinare, limitele sunt mult depășite și intrăm în atmosfera operei și în viața scriitorului cu multă abnegație.

- Gheorghe Mocuța nu se sperie de criticii importanți ai literaturii: Nicolae Manolescu, Alex Ștefănescu, Cornel Ungureanu, Al. Cistelean... Ei fac parte din poveste, sunt acolo și dinamizează paradoxul literaturii.

- Temele, ideile, paradigmele, istoriile și anti-istoriile sunt diverse, profunde, curajoase, criticul merge pe jos prin câmpia literaturii române: frica, memoria, disperarea, bolile spirituale ale scriitorului și ale cititorului, în oglindă. Putem reține: războiul cu lumea, povestea care picură adrenalină în sufletul cititorului, călătoria scriitorului prin viețile sale, prin viețile altora, de la poem la roman, saltul mortal în viață, dragostea, sexul și feminitatea ca idolatrie mulată pe estetic, imaginea îngerului căzut peste imaginea care fumegă din cărțile acestor scribi. Mai putem reține spasmele literaturii: dicteul ca sport extrem, criza mistică, lumi exotice, stranii și în mișcare browniană, jurnalele de ieri și de azi, ultimul cuvânt al unui poet, mitologiile personale, cu alte cuvinte o literatură ocupată cu viața oamenilor până la saturație și potențialul cititor nu observă, este ocupat...

- Gheorghe Mocuța păstrează un echilibru fin între viața scriitorului și opera sa, nu exagerează, istoriile personale sunt acolo, în textele scrise cu sânge, uneori. În această zonă putem afirma că excelează, acest echilibru dă farmec notelor literare și dinamizează scriptul despre aventura scriitorilor în timpul vieții lor.

- Criticul are grijă să nu omită valorile care țin o carte în zona operei de artă așa cum ne așteptăm să fie... Are curajul de a sublinia liniile de forță ale romanelor, materia fină din poeme, energia care debordează când scriitorul este apăsător de vremuri.

- Putem concluziona: Gheorghe Mocuța ne oferă un film destul de profund despre literatura de astăzi, ne familiarizează cu scriitorii, cu operele lor, cu slăbiciunile lor, până la urmă scrisul este un tratament care vindecă rănilor lumii.

- Cu multă pasiune, el ne prezintă texte interesante din operele scriitorilor, citatele sunt energice, pun în lumină talentul, personalitatea artistului, originalitatea care face diferențele între scribi.

- Sunt abordați scriitori, critici de primă linie a revistelor literare, sunt prinși în texte scriitori aparent neștiuți de cititori, chiar de alți scriitori sau critici, originalitatea tuturor este bine redată și reală, convingătoare. Cu alte cuvinte, Mocuța nu discriminează poezii, romancierii, îi privește cu detașare și pune accentele acolo unde alții uită să zică ceva...

Despre Herta Müller afirmă clar că există o anestezie a fricii - scrisul, adică un scriitor în plină acțiune, cu obsesiile sale, cu viziunea proprie, cu vindecările spirituale miraculoase... „Cu logica ei nemțească, Herta Müller descoperă drama limbii, a neputinței înțelegerii și comunicării, împingând lucrurile dincolo de orice limită, transformându-și copilăria nefericită într-o copilărie <<universală>>...” (p.11).

Despre Nicolae Manolescu reținem: „Dar cum ar putea un istoric literar să mulțumească pe toată lumea? Aici criticul devine tranșant și își asumă selecția și judecățile de valoare. Pentru că, spune el, <<literatura se rescrie la fiecare nouă lectură>>” (p. 91).

La George Vulturescu înțelegem dinamică interioară a poemelor: „În cărțile publicate până acum, poetul are două preocupări fundamentale: de a cerceta aventura identității și de a-i urmări profunzimile. Și, pe de altă parte, de a-și reînnoi în permanență scriitura” (p.151).

Despre poezia lui Vasile Dan și despre artist scrie: „Poetul mărturisește prin ființa sa de aici și de dincolo, cea născută și cea latentă, nenăscută încă, o voce a departelui său, își mărturisește condiția” (p.13).

Exemplele pot continua, Gheorghe Mocuța evidențiază titlurile cărților, pune în lumină fulgerul care marchează opera, am spune eticheta specialistului în plină transă artistică. Acest lucru este meritoriu, cititorul poate înțelege dramele multiple din norul de volume publicate. Cităm câteva titluri cu impact: *Cei O Sută – Axa Lumii* (Gheorghe Schwartz); *Simfonia lupului* (Marius Daniel Popescu); *Laptele negru al mamei* (Cosmin Leucuța); *Eroica și Erotica. Eseu despre imaginile feminității în eposul eroic* (Florica Bodiștean); *Regele dimineții* (Alexandru Mușina), etc.

Cartea, lansată de Editura Emia (director Paulina Popa), are o ținută exemplară, coperta expresivă, cu imaginea scribului copleșit de cărți, agresiv și generos în aceeași culoare de iluminism și reformă (*Le colporteur. École française, XVII e siècle. Huille sur toile*)...

Gheorghe Mocuța mărturisește la începutul cărții sale: „...situația criticului de întâmpinare e ingrătă; el e copleșit de lecturi din cauza presiunii pe care o fac autorii, în primul rând și în al doilea, de politica redacțională a revistelor. În mintea și sufletul său se dă lupta dintre pasiunea devoratoare pentru lectură și simțul datoriei împlinite” (p.6).

Alex Ștefănescu, criticul activ, afirma, lucru reținut de Mocuța: „Uite! Un metru cub de cultură!” (p. 42).

Putem preciza că *lecturile libere* pot pune probleme care marchează cititorul multă vreme, un scriitor este personaj al propriului destin scris în cer...

Poetul Alexandru Mușina nota cândva: „Cu noi ce se întâmplă? Cine va ține/ Minte numele noastre? Și ajunși/ Dincolo, milioane de ani, ce vom povesti?” (p.115).

CONSTANTIN STANCU

Octombrie, 2015

* Gheorghe Mocuța, *Lecturi libere într-o țară ocupată*, Deva: Editura Emia, 2015

***

IOAN ALEXANDRU: SATUL, CULTURA UNIVERSALĂ ȘI VALORILE NAȚIONALE...

Întoarcerea lui Ioan Alexandru, Antologie de Nicolae Băciuț (Târgu Mureș: Editura Vatra veche, 2015), pune problema reînțoarcerii poetului la poezie. O carte de suflet în care Nicolae Băciuț, poet și el, redactor de reviste, scriitor cunoscut, realizează un portret al poetului în vremuri aride. Antologia readuce în memoria cititorului și a iubitorului de literatură viața poetului, cărțile sale, cuvintele puse în poeme și-n dialogurile purtate cu oamenii vremii sale.

Ioan Alexandru a fost uitat pe nedrept de o parte a criticii literare preocupate cu un ritual narcisist pretins original. Opera sa este un argument pentru perenitate. Poet creștin, îndrăzneț, călător în labirintul luminii și al lumii, a lăsat un semn puternic privind legătura omului cu Dumnezeu în logica frumosului... Poetul a fost dedicat, constant în creația sa, poezia sa rodul unei revelații particulare. Poetul nu poate fi confundat cu nimeni, este unic prin operă, viață, suferință.

Antologia ne prezintă întâlnirile scriitorilor contemporani cu Ioan Alexandru, vremea în care a trăit, impactul produs de *imnele* sale asupra cititorului pasionat. Sunt reținute câteva teme preferate ale poetului: iubirea deschisă, lauda lui Dumnezeu, legătura cu pământul pe care s-a născut, semnele pe care poezia le pune între paginile eternității, lumina care mângâie oamenii, iluminarea necesară, poetul și pustia față în față, jertfa martirilor pentru credința creștină, trăirile artistului autentic în epoca modernă afectată de iluzia eternității pusă în mintea oamenilor de curentul postmodernist.

Cartea ne prezintă o scurtă fișă biobibliografică, datele sunt necesare, viața unui poet are impact în vremea vremii sale.

Nicolae Băciuț reține: „Prin Ioan Alexandru, imnul a fost reînscris în circuitul de valori ale artei și credinței noastre. Imnul, spune Ioan Alexandru, într-un interviu realizat de Constantin Coroiu (*Dialoguri literare*, Junimea, 1976): «nu te lasă pe drum, nu te lasă suspendat, se face punte pentru a-ți putea continua călătoria»” (p.9).

Ana Blandiana reface scena unei întâlniri magice, într-o chilie, cu poetul: „Scena se petrece în partea cu fereastra, Alexandru stă pe fotoliu și citește de pe o foaie A4 acoperită cu poeme scrise mărunt, în timp ce noi îl ascultăm înghesuți în celălalt fotoliu. Scrisul este aproape ilizibil din cauza creionului decolorat și a hârtiei proaste și mototolite (ne-a spus că a înghesuit totul pe o foaie pentru că a fost singura hârtie pe care o avea), dar poeziile erau neobișnuite, nu semănau cu nimic, păreau să trăiască în sine, ardente, încrâncenate, explozive. Cred că pe acea coală ministerială (cum se numea pe atunci hârtia albă A4) se afla aproape tot volumul «Infernul discutabil»” (p.11).

Ioan Alexandru a fost un cărturar român discret și important, cultivat, preocupat de marile fapte ale oamenilor în istorie, cunoscător al limbilor vechi (ebraica și greaca), cu acces direct la textele sacre, a reușit să prindă fiorul unic al revelației autentice, netrucate de teologi sau literați la modă. A avut curajul să ducă semnele creștine în piața publică, în parlament, în locuri mai puțin obișnuite, să-i confrunte pe oameni cu Dumnezeu, direct, simplu, energic.

Răspunzând unei întrebări puse de Nicolae Băciuț în anul 1982, Ioan Alexandru definește imnul ca un semn al unei spiritualități profunde:

„ - A scrie *imne* înseamnă a te înscrie într-o tradiție multă vreme ignorată. Acum se manifestă un interes aparte pentru cultura bizantină, pentru cultura Răsăritului, pentru felul răsăritean de a gândi. Acum, la universități din diverse locuri se descoperă dimensiuni noi ale acestei spiritualități. A te ocupa la noi de *imne* este un lucru firesc. Aici e spațiul convingerii că omul ține de eternitate. Pentru noi există credința că spiritul e veșnic” (p.21).

Pentru a arăta calea unui poet autentic, vom reda din cuvintele poetului așa cum apar ele în dialogul purtat cu reporterul Nicolae Băciuț, tot în anul 1982:

„- Sunt fericit că m-am născut la țară, într-un sat, în Transilvania. Contactul cu cosmosul, cu stelele, cu pământul, cu iarba și în plus o copilărie în toată splendoarea ei – toate acestea într-un sat intact, în toată frumusețea lui. Momentele fundamentale ale formării mele ar fi întâlnirea cu satul, cultura universală și valorile naționale” (p.25).

Titlurile cărților sale sunt exemplare, redau esența poeziei: *Cum să vă spun, Viața, deocamdată, Infernul discutabil, Vămile Pustiei, Poeme, Imnele Bucuriei, Imnele Transilvaniei, „Imnele Moldovei, Imnele Țării Românești...* Toate vestesc o luptă cu arta experimentală și distanțarea de „arta urâtului” practică în ultimii ani în România, un fel de revoltă injustă a scriitorilor cu lumea, cu Dumnezeu, cu oamenii, o revoltă fără ieșire pe ușa de serviciu a istoriei. Citind poezia lui Ioan Alexandru redescoperi candoarea începutului de lume, pământul ca o vibrație inițială, ca răspuns la cuvintele Creatorului, starea de imn, unică și irepetabilă, legătura cu marii artiști: Eminescu, Enescu, Blaga, Brâncuși...

Iată un răspuns dat poezilor de astăzi: „Numai cel pătruns de focul sacru al limbii și al iubirii de neam. Numai un mare poet convins că, în scrierea cu sine, dragostea înseamnă și «stingere de sine», în 1973 și-a ales ca temă a tezei de doctorat: *Patria la Pindar și la Eminescu*” (p.30, Lazăr Lădăriu).

Putem concluziona cu versurile poetului: „N-a mai rămas din toate câte sunt/ Decât iubirea devenind Cuvânt...” (*Imnul întoarcerii*” (p. 73). Iubirea dinamizează istoria și noi devenim mai aproape de arhetipul ce îl avem ca tipar întru dumnezeire.

Câteva date: **Ioan Alexandru** (n. **Ion Șandor**), născut la 25 decembrie 1941, la Topa Mică, județul Cluj - d. 16 septembrie 2000, Bonn, Germania... E mult, e puțin? Timpul rămâne cu sinele său și ne redă poezia din cele create...

Din anul 1969 Ioan Alexandru a fost membru al Uniunii Scriitorilor din România, a susținut seminarii de poezie comparată și cursuri – de limba și civilizație ebraică veche la Universitatea din București și de spiritualitate bizantină la Institutul de arte plastice "Nicolae Grigorescu", dovedind că un scriitor poate dinamiza lumea prin Logos...

Antologia lui Nicolae Băciuț face parte din Colecția „Marea Unire – 100”, un eveniment important pentru istoria românilor, când imnele devin rugă și pământul radiază eternitate cu iarba care apare victorioasă oriunde în țară.

În carte sunt anexe, fotografii, poetul are o aură greu de egalat, mai ales prin franchețea viziunii sale, una corectă:

„Singurii poeți care au rămas sunt poeții creștini, spunea Ioan Alexandru, în 1991, (într-o conferință publică susținută la Brăila, la primul Festival Național de Poezie Creștină „La început a fost Cuvântul”), pentru că au obiect! Poezia modernă nu mai are obiect. Nemaivestind Învierea lui Christos, ce să mai vestești, ce să mai spui? (p.9)”

CONSTANTIN STANCU

Octombrie, 2015

***

HAȚEG: EPOPEE ÎN MIȘCARE...

(Badiu Iancu, *Orașul Hațeg în perioada dualismului austro-maghiar 1867-1914*, monografie, 537 pagini, Deva: Editura Karina, 2015)

Monografia scrisă de Badiu Iancu are un titlu incitant.: *Orașul Hațeg în perioada dualismului austro-maghiar 1867-1914*.

Badiu Iancu continuă cărțile dedicate orașului Hațeg, o face pasionat, bazat pe cercetarea în arhive, argumentat. A ales de data aceasta o perioadă complicată, tensionată și controversată.

La început, autorul ne propune o vizită în oraș în anul 1898, face o prezentare a localității la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, reconstituie piața centrală, locul unde se focaliza viața oamenilor în acea perioadă. Ne prezintă date despre populația orașului, despre activitatea autorităților locale în timpul dominației austro-ungare.

La final, anexele dovedesc susținerile autorului din carte. El a dorit să fie exact în textele sale, căutând să elimine, pe cât posibil, temele subiective, prezentarea perioadei apare ca o fotografie a vremii. E o perioadă scurtă, destul de apropiată de cititor, comparațiile cu o epocă sau alta, se pot face lucid și motivat, viața în orașul Hațeg a fost una incitantă.

Hațegul era în acea perioadă un târgușor modest, patriarhal, de provincie, destul de curat și organizat, raportat la nivelul mediu al epocii, marcat de o stradă centrală în care dădeau mai multe străduțe de periferie. Anul 1764 îi potențează dezvoltarea, aici își are cazarma un Regiment de graniță cu sediul central la Orlat. Imaginile vechi, hărțile prezentate în carte, toate redau atmosfera unui târg provincial cu instanțe judecătorești destul de autonome, cu primărie, cu percepatori regești, birou de carte funciară, jandarmerie, comisariat, biserici organizate, avocați, cu o viață socială destul de liniștită, se putea trăi agreabil, conform standardelor vremii. Bisericile era active, fiecare încerca să-și impună punctul de vedere prin manifestații religioase, prin poziția preoților, prin întâmplările lor bazate pe ritualuri și Scriptură. Marele savant Iorga a fost prezent la Hațeg, a fost interesat de viața orașului, de activitatea din

Țara Hațegului, și-a rezervat loc la hotel, a vizitat târgul, a fost prezent la cinematograful, a vizitat întreaga zonă, se bucura de peisajul special de munte, de monumentele aflate în ținut, a cercetat acte, a stat de vorbă cu oameni, a înțeles starea istoriei la zi. Condițiile sociale din acea vreme nu erau comparabile cu cele de astăzi, dar marele cărturar s-a preocupat de faptele românilor din Țara Hațegului.

Lumea era plină de contradicții, deși majoritarii români nu aveau acces la gospodărirea orașului, la procesul de luarea deciziilor, funcționarii români erau puțini, afacerile se făceau de cetățeni maghiari sau evrei, votul politic era limitat de reguli bazate pe criterii de avere, sociale, etnice. Hațegul era controlat în stilul marilor imperii. Administrarea orașului avea o culoare maghiară bine accentuată. Români puteau accede la treburile orașului dacă renunțau la religie, la limba română, dacă se adaptau regulilor și normelor impuse de imperiu, dacă renegau originea lor. Politica de maghiarizare în zonă era potențată de legi, de activitatea din învățământ, de instanțele judecătorești, de viața zilnică din cetate. Hațeganii nu au cedat, alături de alți români din Ardeal, ei au adoptat mai multe strategii. Prezentați memoriile la curtea imperială, se organizează în partide naționale, refuzau participarea la alegerile electorale, adoptând o atitudine pasivă ca formă de luptă, se întâlneau în adunări populare, apar ziarele în limba română („Familia”, „Tribuna”, etc.). Ei se constituiau în asociații, „Astra” fiind una dintre cele mai active, mai puternice, mai solide. Hațeganii au rezistat împotriva aparatului represiv pus la punct în imperiu. Ziarele românești au fost de partea lor, intelectualii aveau un rol pozitiv în dinamizarea societății românești, erau prezenți prin cărțile lor, prin activitatea lor zilnică, prin discursurile din adunările populare, prin activitatea culturală, etc. Formele erau diverse și persuasive. Energia intelectualilor, abnegația avocaților, generozitatea oamenilor de afaceri, puterea de sacrificiu a hațeganilor obișnuiți, au dus la formarea României așa cum o cunoaștem, începând cu anul 1918.

Un capitol bine structurat al cărții se referă la economia zonei, analizând agricultura, comerțul, meșteșugurile, creditarea, prezența liniei de cale ferată Hațeg-Caransebeș care a dinamizat viața socială, este marcată importanța Uzinei electrice în epocă, semn al modernizării și acceptării noilor descoperiri și noile tehnologii.

Cititorul poate descoperi lucruri interesante legate de învățământul din cetate, școlile profesionale au avut un rol important, efortul românilor de a învăța a fost mare, accesul la educație nu a fost unul ușor, dotarea materială a școlilor, starea materială a învățătorilor, epidemiile care făceau ravagii în rândul elevilor, ofensiva maghiară în fața activității românilor, muncile agricole ale elevilor, programele școlare, etc., toate redau dârzenia hațeganilor în fața greutăților vremii. Iancu Badiu face o analiză obiectivă, bazată pe date, pe mărturii, pe dovezi, pe suferința care se simte în fiecare act din anexa cărții.

O rază de lumină în viața hațeganilor a adusă Despărțământul „Astra” Hațeg, asociația a fost activă în viața culturală a localității. Activitatea a fost susținută de intelectuali și a vizat folosirea limbii române în evenimentele literare, artistice, etnologice, în viața bibliotecilor care s-au înființat și care au dinamizat lumea Hațegului. Teatrul românesc a fost prezent în zonă, s-au desfășurat baluri românești, concerte, reuniuni de cântări, femeile, prin pasiunea lor pentru muzică și literatură, au schimbat sensurile existenței. Lumea era antrenată în promovarea culturii române, în apropierea dintre cei care simțeau românește. Iancu Badiu a prins în paginile monografiei viața bisericilor din oraș, chiar tensiunile care au afectat viața creștinilor, luptele, uneori fizice, dintre calvinști și uniți, presiunea catolicismului prin formele sale asupra reformatilor și alte asemenea. O atenție deosebită a fost acordată mănăstirii de la Prislop, un loc în care și atunci se petreceau lucruri interesante și profunde. Cartea era prețuită de preoți, avocați, medici, funcționari, bancheri, dar hațeganul simplu era preocupat de viața de zi cu zi, presat de nevoi, de biruri, de lipsa de educație, atins de boli, afectat de sărăcie. S-au făcut și alfabetizări pentru că lumea avea nevoie de educație, trezirea spiritului românesc în imperiu a atras multe inițiative menite să dea putere noului val care a dus în anul 1918 la unirea românilor. Autorul menționează în carte numele a numeroase persoane: români, evrei, maghiari, alte naționalități.

În acea perioadă orașul Hațeg a fost marcat de evenimente importante precum zborul lui Aurel Vlaicu de la Hațeg la Orăștie, însoțit pe drumurile care legau cele două localități de automobile conduse de personalitățile orașului. Hațeganii s-au implicat activ în strângerea de fonduri pentru ca ilustrul inginer și aviator să poată pune la punct un model nou, cel vechi prezentând uzuri numeroase care puteau afecta viața omului care a sfidat vremea prin îndrăzneala lui. Aurel Vlaicu ar fi putut să rămână în Germania,

sufletul lui s-a lipit, însă, de locurile minunate din Ardeal, inclusiv de Hațeg. Au fost prezenți în viața cetății Octavian Goga, familia Densușianu și alte personalități precum Ion Pop Reteganul, Nicolae R. Danilescu, chiar familia Popovici, o familie formată în oraș și care a trăit aici, s-a implicat în numeroase fapte remarcabile, în viața culturală, în viața socială. Badiu Iancu nu uită să amintească de Mihai Eminescu cel care s-a legat de conceptele lansate în spațiul cultural de frații Densușianu. În anul 1883 Eminescu a vizitat Țebea pentru a poposi la mormântului lui Avram Iancu în semn de respect, a trecut pe la Sarmizegetusa pentru a se întâlni cu istoria românilor la ruinele rămase în urma romanilor, cu siguranță a trecut și prin Hațeg, Ardealul fiind o zonă agreată de marele poet și om de cultură.

În perioada analizată, Badiu Iancu se focalizează pe evenimentele petrecute cu ocazia sărbătoririi „mileniului maghiar”, reacția românilor față de agresiunea politică din zonă, apoi abordează mișcarea memorandistă la Hațeg, viața în Partidul Național Român, Secția Hațeg, împotrivirea la cinica „Lege Apponyi”, care viza utilizarea limbii maghiare în învățământ, abordează faptul divers în oraș, bolile care au afectat hațeganii. Unele evenimente sunt interesante, alte tulburătoare, altele neobișnuite, totul influențat de dorința irezistibilă a românilor de a-și face auzite glasul și deciziile.

Monografia ne redă și lumea Hațegului văzută prin ochii unor călători importanți sau celebri sau care au vizitat ținutul: arhiducele Rudolf, apoi Teglas Gabor se preocupă de zona acesta din punct de vedere istoric, era un ghid asumat. Deși Teglas a privit de multe ori subiectiv viața socială a ținutului, el a lăsat multe informații, date și note despre hațegani. Radu Iacob descrie atent Țara Hațegului în *Monografia singuraticelor parohii și filiale*. Teologul a vizitat numeroase parohii greco-catolice, cu acele ocazii s-a documentat cu pasiune și a reținut oameni, fapte, evenimente, tradiții, contradicții și alte fenomene religioase și sociale. Lucrarea sa merită remarcată prin bogăția informațiilor pe care le oferă despre satele din zonă.

Ilarie Popovici publică în numărul din 24 mai 1881 al revistei „Familia” un text în care redă excursia pe care a făcut-o la mănăstirea Prislop împreună cu alte persoane. O aventură interesantă în care este descris ținutul, oamenii, viața, drumurile, speranțele și viziunea unei generații. Iancu Badiu reține evenimentul și-l descrie cu pasiune, explicând de ce Țara Hațegului este un loc minunat.

Anexele cărții ne prezintă vremurile cu exactitate, lectura lor, puțin greoaie, ne permite să retrăim atmosfera din Hațegului acelor timpuri, să citim printre rânduri dramele, pasiunile, bolile, iubirile și mirajul unui loc exemplar din România. Nume de oameni, profesii active, femei pasionate, țărani originali, tradiții vechi și curajul unor români care se gândeau la un viitor comun pe aceste meleaguri. Enumerarea clădirilor din zonă este destul de riguroasă, aceste construcții au trădat stilul de viață al oamenilor, averea lor, preocupările sociale, tragediile care au afectat micii întreprinzători.

Badiu Iancu a cercetat mai multe arhive:

- Arhivele Naționale Direcția Județeană Hunedoara (ANDJH).
- Fond Prefectura Județului Hunedoara.
- Fond Vicariatul Greco-Catolic Hațeg (FVGCH).
- Fond Protopopiatul Ortodox Hațeg (FPOH).
- Fond Primăria Orașului Hațeg.

Sunt multe de remarcat în monografie, lectura va permite cititorului curios să înțeleagă de ce viața în aceste locuri are un farmec aparte, o taină care scapă celor superficiali. Deși stufoasă și riguroasă, în același timp, lectura cărții permite să facem comparații legate de un timp sau altul, raportat la perioada pe care o trăim acum, într-o vreme mult mai liniștită și așezată. Pentru toate aceste unii hațegani au plătit un preț. Peste alții s-a lăsat uitarea. Pentru unii vremurile au trecut, dar urmele lor, efectele deciziilor luate de hațegani atunci, se pot simți și acum. Din acest motiv cartea ne oferă unele răspunsuri la întrebări pe care am uitat să le punem.

Aspectul orașului Hațeg în acea perioadă este bine prins de ziarul „Țara noastră”, redactor Octavian Goga, poetul național, într-un material intitulat „Serbările din Hațeg”. Iancu Badiu reține acele cuvinte scrise cândva: *„Ai impresia că întri într-un orașel, care păstrează formele unei vieți patriarhale, puțin zgomotoase, unde n-a pătruns încă modernismul orașelor mari, care te amețesc prin zidurile curioase de-o strălucire insolentă, prin vâlmășagul spiritului mercantil, care caracterizează orașele noastre. Totuși inovațiile se pot observa și aici, dar un fast mai puțin searbăd, și, dacă în șirul de case de-o armonie și*

simetrie fără pretenții, ochiul vizitatorului distinge, nu fără mirare, și acoperișuri de șindrilă, neagră de intemperiiile naturii, aceasta dovedește bună doză de conservatorism sănătos, care nu înțelege să rupă brusc legăturile cu trecutul” (grafia modernă a textului ne aparține). Descrierea continuă și concluzia vizitatorului era că Hațegul constituia un centru cultural și politic important și pentru românii din ținut.

O carte densă, un limbaj atent și exact, fotografiile ale vremii, hărți, sigilii, semne oficiale, imagini de oameni din Țara Hațegului, extrase din publicațiile vremii, evenimente care marchează epoca, personalități puternice, toate lăsă impresia unui ținut mirific, de excepție, cu puternice argumente pentru rezistența prin fapte solide, colorate de sângele unora dintre hațegani.

Cartea continuă ciclul de monografii dedicate Hațegului de Iancu Badiu, un hațegan pasionat de cercetare, de viață, un autor curios și documentat, care ține să ne readucă în memorie rădăcinile, geneza noastră, eșecurile și bucuriile care au format o țară în țară.

Autorul ar trebui încurajat și ajutat din toate punctele de vedere de hațeganii de astăzi pentru că demersul său nu este unul simplu, este unul care ne interesează pe toți în bună măsură. Istoria este o carte de vizită care ne poate face onoare și care ne poate reprezenta în lumina vremurilor pe care le trăim.

CONSTANTIN STANCU

***

FLORILE, AVENTURI ÎN RAI

Cartea florilor / The book of flowers*, cele două edituri, Editura Destine Literare și Editura Călăuza v.b., au investit în această carte pasiune. Poemele sunt în limba română și în limba engleză, fotografiile bine realizate, o carte reușită editorial, ca o bijuterie muzicală, cu deschidere spre universalitate. Limbajul simplu, atent, caută profunzimea din mesajul adus cu fiecare floare, provoacă destinele, lansează liniile de forță ale materiei care se dorește poezie. Limbajul evită blocajele, se destinde ca un arc, degajă energii, experimentul literar este depășit.

Detășându-se de mișcările produse în arealul poeziei de azi, Mariana Pândaru se întoarce la frumusețea de început a lumii, la flori. Este o detentă în miresme ireale...

Prin volumul *Cartea florilor / The book of flowers*, apărut în anul 2014, poeta ne chemă la o plimbare prin grădina cu poeme, versurile din fiecare poem sunt dedicate florilor: macul, floarea soarelui, crinul, păpădia, trandafirul, liliacul...

Deși sunt texte pentru florilor, toate alcătuiesc poemul cel mare, din grădina care atinge umbra unei femei frumoase, care declanșează iubirea, înțelepciunea. Cartea este un poem fără sfârșit, unul care poate continua cu fiecare primăvară. Poeta a investit sentimente în versul miresmat, balanța înclină mai mult spre înțelepciune, spre liniștea interioară. Ea s-a împăcat cu lumea prin florile care o protejează în geometria culorilor proaspete.

Cu răbdare, cu atenție, ea se străduiește să lase pe Dumnezeu să vorbească prin fiecare floare, cu migală, cu pasiune. Sunt câteva versuri care lansează florile la o paradă a modei inedită, fiecare din ele are o personalitate aparte, umblă în vârful picioarelor prin iarna iluziilor noastre. Intră în tablouri eterne. Culori, miresme, alte romane dintr-un anotimp special. Iubirea este sugerată, întoarcerea la natură este necesară, limbajul, în albastru sau galben, face lumea mai frumoasă. Experimentele sunt depășite, femeia își impune rigoarea modestiei, cuvintele înmiresmate, peisaj dintr-o lume năzuită.

Admirând cartea, cititorul descoperă odiseea în albastru care dinamizează cu tandrețe istoria unei zile: sângerie lumină, supusă noblețe, trompetă de înger, frumusețe regală, lumina dulce-amăruie, sunet albastru, o deschidere spre lume, flăcări violete, pleopa dimineții, amintiri și cuvinte, o punte între cer și pământ, iubiri neîmpărtășite, explozie a luminii solare în grădină, frumusețea înmugurind în ramuri...

Zămisliță în ape tulburi
la răsăritul soarelui
Floarea de lotus iese-n lumină –
arătându-și splendoarea...

Și ca un miracol
la căderea nopții
se retrage-n adâncuri... (p.48)

Aventura se termină toamna, crizantema este floarea de aur, o floare care se dăruiește luminii solare, simbolul maturității, la capătul călătoriei privirea și inima se încălzesc. În spatele risipei descoperi viața unui om, împăcat cu sine, raiul devine posibil... Laleaua vine din grădina Paradisului, a fost semnul florii divine. Volumul de versuri ne prezintă imagini ale florilor în oglinda poemului, arhetipuri în roua memoriei. O femeie știe ce daruri dorește o altă femeie, ce pasiuni nasc florile în viața aspră a bărbatului.

Un joc de copii, unul de oameni mari, bucuria poetei în lanul de floarea soarelui?

Cu fiecare floare se petrece o aventură discretă, o istorie irepetabilă, o trădare care marchează miracolul.

Bucurii simple în lume vestește crinul...

* Mariana Pândaru, *Cartea florilor / The book of flowers*, Editura Destine Literare, Canada și Editura Călăuza v.b., Deva, 2014; trad. în limba engleză: Muguraș Maria Petrescu, fotografii Nicolae Jianu

CONSTANTIN STANCU

Mai, 2015

***

AUTOGRAFE, AMURGUL ZEILOR

Maria Nițu oglindește în cartea sa *Sesiune de autografe* (București: Editura Palimpsest, 2010) fenomenul literar actual. Interviuuri, cronici, texte cu suflet, portrete literare, tendințe și megatendințe, o lume care se caută, personaje despre personaje, istorie literară, plus un stil special marcat de claritate, sistem și căldura frazelor bine armonizate. Cine dorește să pipăie operele scriitorilor români în viață sau contemporani, să citească despre viața simplă a scribului în goana sa după cărțile scrise și nescrise, fuga pe la edituri, simpozioane sau sesiuni de autografe, găsește în această carte răspunsurile. Maria Nițu este solidară cu generația din care face parte, caută să clarifice temele literaturii tinere, revine la valorile de bază din cultura română. Este o scanare a vieții literare prin texte, oameni, idei, teme, întâlniri și despărțiri, suferință, ideologie, sociologie și istorie literară. În eseu „Mădi – confesiune nedevlopăță”, ea scrie despre colega de facultate:

„Trec cu un cronovizor pe strada Edgar Quintet a Facultății de Litere, prin amfiteatre, și refac atmosfera de studenție: cu colegi de an, Romulus Bucur, Mircea Cărtărescu, Emil Ionescu..., ori cu colegi din alți ani, Daniel Pișcu, cel care ne tot amenința cu un nou roman, la care continuu adăuga ceva: „fii atent ce spui, te bag cu replica asta în romanul meu”, ori Ion Stratan, care ne atenționa șugubăț că își propusese să rămână repetent, să mai stea un an în București, pasionat de munca de la redacția ziarului studentesc, având în vedere că urma inevitabil repartitia prin satele României socialiste, după principiul << să ne cunoaștem patria >>” (p.283).

Aceste fraze reflectă foarte bine ce se petrece în eseurile sau dialogurile scrise de Maria Nițu în carte, laboratorul intern în care s-au plămădit operele scriitorilor români, cumva între moarte și viață, între un sistem și alt sistem social, între speranțe și uitare...

Cartea se formează în jurul câtorva pilonilor de rezistență:

- I. *Linii de dialog*
- II. *Vitralii*
- III. *Geometrii în timp și spațiu*
- IV. *Ulise și marea*

Temele sunt generoase, absorb bună parte din istoria literară recentă. Sunt evidențiate necesitatea valorilor permanente în operele scriitorilor, simplitatea exprimării artistice, capacitatea de a rezista împrejurărilor și rezistența în fața tentațiilor complicate, premiara absolută, firul roșu care trece prin

lumea teatrului și arde lumea poeziei, capacitatea omului de artă de a trăi stări extreme, ca-ntr-un concurs de formula unu... Lumea din carte, care ne cheamă la o sesiune de autografe, se definește prin capacitatea de a pune întrebări, de a te recunoaște ca personaj în furtună, anii tinereții ca timp în netimp, dulcea pasăre a studenției, imaginar și real în același timp, uimirea continuă, confesiuni discrete, greu de pus în lumină, frontierele visării, un tratat de melancolie și rezistență prin scris.

Maria Nițu are capacitatea de a face un portret necesar poetului Ștefan Foață, unul dintre cei mai importanți din literatura actuală, de a sublinia liniile de forță din opera lui Mircea Cărtărescu și vulnerabilitățile scrisului său, de a se reîntoarce la Brâncuși și Mircea Eliade.

Despre literatura mai nouă, extremistă și mundană, reține manifestul subțire și violent al *fracturii*, ceva între „69” (simbol al sexualității sportive) și ruperea firului albastru care străbătea operele scriitorilor români de la Nicolae Filimon la Marin Sorescu...

„Specific lui Ștefan Foață e plăcerea de a ieși la rampă într-o formulă originală, ca vrăjitorul Merlin. Scoate de fiecare dată cărți bibliofile, cu originalitate grafică, foarțistă, ca bibelouri de Veneția, din sticlă de Murano, unele cu un colofon puternic personalizat, în sine un poem întreg, blazon pentru poezia lui Ș. Foață” (p. 233).

Iată o scurtă prezentare a unui poet de excepție, cumva uitat de critica literară de la București, dar unul care a marcat și marchează o epocă de sinteze și antiteze.

Despre Mircea Cărtărescu notează:

„Volumul e o scriere fără stridențe de limbaj, dar cu un abuz de epitete care decupate din context ar părea teribil de romanțioase, crunt taxabile sigur dacă ar fi purtat o semnătură de femeie, ca sentimentaloid, exaltate. Încercarea de a scrie simplu despre lucruri simple e totuși forțată pentru un scriitor format la școala rafinamentului intelectual...”(p. 264 – în *Cherchez la femme*).

Despre grupul literar „*Fracturi*” reprezentat de Ionuț Chiva (susținut de editura Polirom), Maria Nițu decantează tendințele actuale ale romanului românesc:

„69 e titlu exact al acestei lumi, dihotomia Bine/Rău e o prejudecată creștină, la fel ca și starea conflictuală dintre ele (în budism nu există, ci e o stare a echilibrului), nimic nu e înger sau demon, totul e și înger și demon, în proporții diferite, bidivii ținuți mai mult sau mai puțin în frâu de hățurile arlechin colorate ale lui Freud”(p. 271). Iată o definiție a „generației prezervativ” aflată într-un fel de „amurg ale zeilor”.

Curajul Mariei Nițu de a aborda literatura aceasta în structura ei acidă și dizolventă, limpezește apele în viața unei generații care se caută prin oraș ca într-un bordel uriaș...

Volumul de eseuri pune capăt experiențelor ludice pentru că ne atrage atenția asupra valorii culturii române: „M. Eliade e un guru al istoriei religiilor, C. Brâncuși un revoluționar de geniu al sculpturii moderne” (p. 203). Definiția vieții curge de la sine - Mircea Eliade despre Constantin Brâncuși: „mai mare și mai puternică decât toate e tăcerea, ființa se naște din tăcere” - apoi lumea cade în genunchi pentru ritual, modelul sculptorului „Rugăciune” ne trezește la luciditate, purtându-ne de la întuneric la lumină, de la moarte la viață... (p.220).

De remarcat portretul făcut lui Anghel Dumbrăveanu și operei sale, o propunere de *arcă*, *Corabia lui Ulise* în stil modern pe apele istoriei literare, stări pentru care merită să pierzi corăbia și diamantele întunericului...

Despre autoarea cărții a scris Cornel Ungureanu: „Maria Nițu are deja în urma ei un număr de cărți care cartografiază cu acuratețe literatura <<din imediata apropiere>>. E un cărturar nobil, interesat de document, de confesiune, de paginile uitate ale provinciei literare”.

De menționat că aceste texte au apărut în diferite reviste literare: „Pro-Saeculum”, „Luceafărul”, „Coloana infinitului”, „Orient latin”, „Banat”, etc., scriitoarea participând activ la disputele literare actuale, la evenimente cu adrenalină...

CONSTANTIN STANCU

Oct, 2014

***

JURNALUL UNUI PISHO-FILOZOF

(Dumitru Hurubă, *Spondiloza la șarpele cu clopoței*, Florești, jud. Cluj: Editura Limes, 2015)

Cu un limbaj cursiv, cu mult umor și multe lecții de viață, Dumitru Hurubă are ceva să ne spună: există boli incurabile de care nu scăpăm! Incultura, superficialitatea, nepotismul, vorba goală, efectul capra vecinului, epopeea personală în ținutul zăpăciților de tranziție, judecata vecinului de balcon, goana după nimicul cel de toate zilele...

Deși pare un roman din zona umorului bine temperat, cartea *Spondiloza la șarpele cu clopoței*, ne prezintă viața unui român în timpul tranziției sale spre altceva, mereu altceva, încărcătura este una existențială. Neconformist, sincer, Andricuț Vetreanu, eroul principal, este mereu contra curentului, cei din jur îl văd ca pe un șarpe mereu pregătit să arunce veninul unei idei, sarcasmul vorbeii, replica brutală care-l scoate pe omul de lângă el din normalitatea lui anormală. El are replica pregătită, prietenul, colegul de serviciu, neamurile, toți îl privesc ca pe un ciudat. Suna cumva cunoscut, mereu votăm cu cei care au replica la ei... Epopeea începe la școală, trece prin gulagul familiei, prin concasorul de la locul de muncă, prin inchiziția vecinilor de bloc. Numele este semnificativ, Vetreanu, ca un fel de om al locului, bine ancorat în cultura sa, cu arbore genealogic, cu familie, cu verișoare pline de viață. Andricuț, diminutiv folosit de apropiați, adică eroul este apropiatul nostru, cel cu replica de acid. Biografia cetățeanului cu personalitate este motivul ideal pentru Dumitru Hurubă de a pune în valoare incultura ca argument pentru o cultură serioasă. Se pun întrebări importante. Ce ar putea să ne diferențieze? Cultura? Lecturile? Până la urmă superficialitatea face legea în fiecare zi, spoiala de complezență, mândria fără acoperire în fațe. Elev care a trecut prin mai multe încercări, a repetat anii buni ai tinereții prin școală, ajunge tehnician la o întreprindere de transporturi, apoi, la limita extremă, psiho-filozof, meserie la modă, meserie cu perspectivă spre sufletul omului. Este la modă, majoritate își dau cu părerea, restul mai și trăiesc.

Punctele de referință în viața eroului sunt multiple: un prostănac în fotoliu cu scârț, romancier fără voie, istorii de ieri și de azi despre familia lui Vetreanu, ceasurile vechi timp CFR care stăteau în calea armatei roșii în războiul mondial, istorii cu Împăratul Traian, imnul fluierat în biserică, întrebări fără răspuns, bârfa ca mod de viață, saltul în gol, de la tehnician auto la absolvent de filozofie-psihologie, eternul război dintre bărbat și femeie, logica agresată de imaginație, destin și arbore genealogic, paradoxurile vieții, istoria națională și teste „de ce iubim femeile”, realitatea pe care lumea ar fi bine să n-o știe, se doarme mai ușor în pantofii altuia...

Există o lovitură de teatru în toate, o sforărie a destinului...

„- Mă, Petreuțule, după ce mă alcoolizez, să fii al dra..., *schiuizmy*, dacă nu-mi pari șarpe cu clopoței, bolnav de spondiloză. *Schiuzmy*...”

Scuza de serviciu, nu avem nicio vină, așa este destinul... Dumitru Hurubă prinde bine mentalitatea cetățeanului avid de bunăstare, mândru de poziția sa pe scara de la bloc, dornic de aventuri fără riscuri, de un chef pe cinste, vorbind despre cultură și depărându-se de cultură, privind cu admirație spre posesorul de Trabant într-o lume sofisticată. Plus ideea că românul s-a născut geniu, sau este geniu în devenire, însă neînțeleș de oameni, de neamuri, de prieteni. E o boală grea, bine redată de autor în carte, subtil și într-un limbaj care poate fi înțeleș de vecinul de scară. Oricine poate scrie romanul vieții la Editura Smak-Smak...

„- Poezia „Luceafărul” știți cine a scris-o?

- Domnu Vetreanu, păru revoltat vecinul, mă credeți un... Cine-l poate confunda pe Eminescu? „Luceafărul”, „Oltul”, „1907”...”

Nașterea lui Petreuț Vetreanu este miraculoasă.

„Deci nașterea lui Petreuț Vetreanu, după cum atestă izvoarele orale ale satului Cățunu: șoapte cu năframa la gură, zvonuri și bârfe oficiale, a fost asistată de moașa comunală, altfel o țărăncuță harnică, ușor sucită la minte, însă cu principii puternic-severe, între care și acela să se spele consătenii cât mai rar pe mâini pentru a nu se subția pielea, fapt care ar fi dus la bășicarea palmelor din cauza cozii sapei și a altor unelte agricole...”

Efectul, elevul Vetreanu a dorit să se căsătorească imediat cu învățătoarea pe care o vedea la școală, era „amoretat până la leșin”.

Ajuns în situația de a deveni director la întreprinderea de transporturi, eroul are o reacție specifică șarpelui purtător de clopoței:

„- Da, și? Uite, mie nu-mi convine chestia asta. Voi nu vedeți cum, pe baza a tot felul de aranjamente, ca să nu le spun mârșăvii, se perindă prin funcții importante inși pentru care termenul de nulitate e cel mai elegant?”

În roman, descrierea continuă cu detalii, spumos, punând în lumină sistemul clientelar născut de falsa liberate și falsa democrație... Cei din jur se întrebă dacă totul este în regulă cu acest personaj care suferă pentru că ar trebui să devină director, fără voie...

Problemele importante pentru societate sunt privite de autor în dinamismul lor urban sau rural, problema educației are nuanțe noi, specifice noilor norme și relații dintre oameni, a cutumelor care zguduie istoria de la un capăt la altul.

„...Gata, de acum suntem occidentali, suntem europeni, suntem... Gata cu lagărul socialist, cu sovieticii, cu dictonul leninist învățați, învățați, învățați! Uraaaaa! Ce atâta carte! De-acum, ca la americani: intri în clasă și-i zici ăleia de la catedră:

- Auzi, fă, prefecsoaro! Vezi că-mi dăduși trei la teză... Știi că tata e patronul lu mă-ta?
- OK, răspunde aia speriată. Fac din trei opt, da e pentru ultima dată!
- Bine, OK! La nota asta! Apoi, om mai videă...”

Dumitru Hurubă este atent la detalii, diferențele sunt făcute de acele detalii din vorbire, din gesturi, din atitudini. Chiar dacă folosește hiperbola, lucrurile sunt scoase în evidență cu detașare, cu viziunea și înțelepciunea scriitorului de cursă lungă, a celui care a trecut prin multe, prin încercări, prin bucurii. Sunt puse în evidență cuvintele noi care afectează limbajul zilnic, atacă normele sociale indirect: **of course, loopinguri, all right, bastard, cool, lord, schiuzmy, goodbay**, etc. Chiar dacă personajele apar în izmene în locuri publice, Dumitru Hurubă, cu multă ironie, pune în paralel trimiteri la marile creații ale literaturii universale, ale culturii, sunt vehiculate în antiteză nume importante care au marcat istoria. O face intenționat pentru a rupe mituri, pentru a reinventa mitul orășeanului cult doar pentru că locuiește la bloc...

Sunt evidențiate devierile de limbaj ale personajelor, confuzia ideilor, amalgamul de sisteme, tangajul principiilor de viață: **știrile teve, vă atenționăm în acest sex, a boctări, realizări foarte formidabile, neamț esesist, amor multiplu și fecund, aglomerație de țâcniți, remățisul de la gleznă, mozol, etc.**

Numele personajelor pun în lumină caracterul. Tehnica este a luddismului, umorul iese în evidență și schițează epoca de tranziție din societatea românească, pendulând între conservatorism, cosmopolitism, absurd, parvenitism cu orice preț, prețiozitate...

Saltul făcut de personajul principal este bine pus în lumină prin declarațiile acestuia, autorul dându-i întâietate pentru a-l face credibil.

„După ceva ani, reușisem să fiu un prețuit tehnician auto, cu atribuțiuni stric legate de domeniu și apreciat până la a fi propus pentru funcția de director. În secret, am urmat cursurile facultății de filozofie-psihologie – domeniu pe care l-am iubit dintotdeauna fără condiții, dovadă fiind și aproape nenumăratele mele spitalizări, mă rog, la psihiatrie, dar, orișicățuși”.

Eroul este un *cal pur sânge breaz* care poate șoca, înaintarea în viața se poate face domol, cu teatrală modestie.

Ieșirea personajului din scenă este regizată cu eleganță:

„Sfinte, Dumnezeule, iartă-mi vorbele și înțelege-mi situația!”

CONSTANTIN STANCU

Mai, 2015

***

GEOGRAFIE SPIRITUALĂ ȘI CANON

Ladislau Daradici realizează în cartea sa *Călăuzitorul de suflete* parabola sufletului în infinitatea celor o mie de cuvinte, cuvintele iau locul celor o mie de ani de pace. Autorul face efortul de a rămâne în limita acestor o mie de cuvinte pentru a putea acapara lumea spiritului, una stranie, reală și dureroasă, cu fulgere de frumusețe și detașare. Norma este autoimpusă pentru a crea presiunea frumuseții într-o lacrimă. Limitele forțează imaginația, trăirea, limbajul. Chiar limitat, limbajul este un instrument fericit pentru a modela partea spirituală a vieții. Cartea a apărut la București: Editura Euro Press, 2014 și cuprinde mai multe scurte povestiri denumite parabole, poate ca un răspuns la cartea lui Andrei Pleșu apărută în anul 2012, numită *Parabolele lui Iisus*. Se pare că povestirea scurtă având ca sâmbure un mister, pendulând între religios și moral, descriind o anumită tensiune a cunoașterii și a trăirii este o modalitate bună de a transmite mesaje despre eternitate, infinit, suflet, noțiuni cumva refuzate de modernitatea pătrunsă de schismele postmodernismului. În antichitate sau în evul mediu parabola a fost destul de actuală, oamenii fiind pasionați de partea spirituală universului. Materialismul actual obturează vederea părții infinite a cosmosului modelat de idei, adică de vorbele zise.

Cartea este structurată pe două orizonturi: parabole europene și parabole transilvane. Geografia este una spirituală. Parabolele presupun o directoare, o curbă imaginară atrasă și respinsă de un centru numit focar, de esența pură a existenței. Pentru Daradici viața se mișcă în raport de un loc tainic, esențial, care marchează mișcarea de la clipă la eternitate sub magnetismul pus acolo de Dumnezeu.

Acțiunea povestirilor se petrece undeva în Europa, autorul pleacă de stările sale: iubirea, visarea, cartea, muzica, călătoria ca formă inițiativă de evadare, povestea în poveste, personajele sunt diverse, au nume diferite, uneori stranii, autorul face și el parte din narațiune, simte durerea personajelor schițate de el, se bucură cu ele. Parabolele se citesc cu interes, este un mesaj care ne privește, iubirea ne privește pe fiecare, la fel moartea. Transilvania este locul mirific pentru Daradici, aici se simte acasă, povestirea este parte a vieții trăite. Între acțiune și vis există o directoare care le străbate, în modul acesta cuvintele prind viață, dimensiunea este a experienței absolute.

Temele parabolilor sunt la îndemâna fiecăruia, ne pasionează, ne atrag. Europa ne permite să ne ducem tezaurul personal oriunde, există un timp al baladei, personajele își trăiesc veșnicia, nemurirea se poate întâmpla instantaneu, există o dimineață frumoasă în parcurile din Europa, dragostea și moartea modelează ziua, este loc pentru un nou început, lumea se mișcă sub magia unei nopți de cleștar, viața este fragilă, o inimă de turturea pentru personajele narațiunii, călugării poartă mereu o taină cu ei, una care le este cruce și eliberare, un om se vrea arbore și reușește, iubirea îl transformă miraculos, există orașe, poduri, porturi, parcuri, marea, localități mici unde se întâmplă mari evenimente, sufletul este rotund în peisajul istoriei, însoțitorul de suflete transformă particularul în universal, lumea are mai multe dimensiuni. Daradici ne convinge de un lucru simplu: fiecare persoană contează!

În Transilvania povestea și visul au elipse care dinamizează viața, dragostea este diamantină și tutelară, muntele își etalează miracolele, o pădurea marchează destinele, ceva leagă duios casa veșniciei de casa vieții, o poveste cu lupi și bătrâni în Apuseni. La Prislop sunt minuni, se poate muri din dragoste pentru alții, sufletele se mișcă precum fluturii în locuri speciale, au existat uriași în Zarand, ori ceva a murit în aici, fără regrete, fără durere, istoria a topit destinele.

Scurtele povestiri încep prin a fi fantastice și devin experiențiale.

Ce ne transmite Ladislau Daradici?

Cea mai mare povară a oamenilor suntem noi înșine (*Cărându-ți bagajele prin orașele Europei*).
 Trezindu-se într-o dimineață, oamenii uitaseră cine erau ceilalți (*Baladă pentru Isobel Ayala*).
 Un personaj din Toulouse trăiește două destine într-unul singur (*Călăuzitorul de suflete*).
 Omul afirmă: „Fiule, îi spuse odată bătrânul Diego, cunoașterea este lumină. Doar păcătoșii și ignoranții se tem de adevăr... Însă viețuim în beznă și, cum lumea e condusă de ignoranți și păcătoși, adevărul poate însemna la fel de bine și pieire...” (*Ceea ce scrii acum se întâmplă acum...*).

De dragul unei femei, un bărbat este în stare de orice (*De dragul Elsei Johanssen*).
 Moartea nu este niciodată aceeași (*Despre nemurire și nu numai...*).

Oare cine a vrut ca noi, oamenii, să murim câte un pic cu fiecare moarte din jurul nostru? (*Dragoste și moarte la Praga*).

Cum ai petrecut cea din urmă zi a vieții tale? (*În cea din urmă zi a vieții tale...*).

„Am decis să fac acest experiment aici, la Praga, conștient și pe deplin responsabil pentru demersul meu, nu pentru a revendica și obține ceva, nu pentru faimă și publicitate, ci pur și simplu pentru a-mi dovedi mie însumi că sunt capabil să fac asta...” (*Olaf Christiansen, un artist al sorții*).

În dimensiunea parabolilor despre Transilvania, Ladislau Daradici mărturisește:
 „De la o vreme, culcându-mă târziu în noapte și adormind, mă trezesc deseori în câte o poveste. Aș putea spune că mă culc în câte o poveste, în realitate dizolvându-mă în ea, în substanța-i magică și devenind încet-încet câte puțin din moleculele ei; aș putea spune că eu însumi mă transform în acea poveste (*Trezindu-te, în vis, în câte o poveste...*)”.

Proza fantastică începe cu un *prolog* în care autorul ne face unele precizări legate de modul în care s-au încheiat narațiunile: povestirile au fost scrise în perioada 2010-2014, unele au fost publicate în periodice, ele au avut un scop, autorul a intenționat să le dea o finalitate spirituală, folosind cam o mie de cuvinte pentru a le fluidiza într-o formă acceptabilă și permisivă pentru cititor. Acțiunea, mai mult un motiv pentru a creiona poemele în proză, căci Daradici este aici o parte poet, o parte prozator, se petrece în locații diferite din Europa și din Transilvania, bazându-se pe universul special al artistului: spiritul în mișcare, în vibrație, prin Templul pe care îl formează universul acesta posibil și abordabil.

Daradici afirmă: „Prin istorie, tradiții și multiculturalitate, Transilvania este matricea devenirii mele, fiecă parabolă din acest al doilea ciclu nefiind decât o încercare de imortalizare a unei stări sufletești generate de locuri, lucruri sau oameni; reinventând magicul acestui univers specific, dar prin excelență european, încerc să-mi redefinesc, chiar cu întârziere, sinele; e ca o tentativă de autoizbăvire...”.

Cele o mie de cuvinte i-au permis autorului să prindă sufletul ca existență de sine stătătoare, de origine divină, mișcându-se pe un traseu având în centru, ca punct fix, pe Dumnezeu, făcându-l să fie ceva distinct de orice din univers, o multitudine în Unul etern...

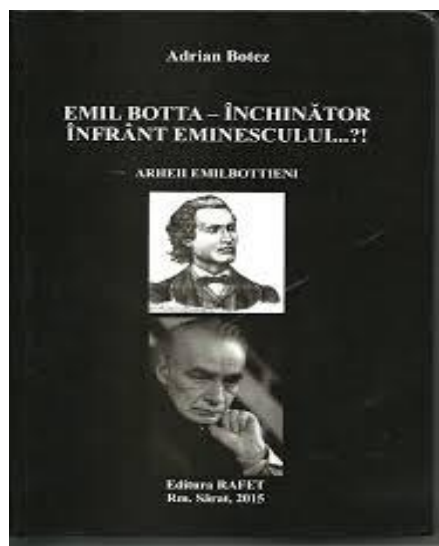
Daradici definește ceea ce înseamnă să fii scriitor, parabolele sale sunt despre cărți și scris, despre real și ireal, despre acumulări și libertate:

„Ca scriitor, trebuie să ai har... Și ca să fii un scriitor care să conteze, trebuie să îndeplinești două condiții... Mai întâi trebuie să citești tot ceea ce s-a scris până acum, imaginându-ți că tu ai scris totul și că n-ai putea scrie *aceleași* lucruri în *același* fel. Iar în al doilea rând, trebuie să ajungi să crezi că ceea ce vei scrie într-o zi, într-un anumit moment, chiar se va întâmpla în acel moment” (*Ceea ce scrii acum se întâmplă acum...*).

CONSTANTIN STANCU

Iulie, 2014

***

**ADRIAN BOTEZ: EMIL BOTTA – ÎNCHINĂTOR ÎNFRÂNT EMINESCULUI...?!
ARHEII EMILBOTTIENI¹
(note de lectură)**

O veche și caldă prietenie, care mă leagă, de mulți ani, de autorul cărții pe care o adnotez aici, mi-a făcut posibilă întâlnirea cu volumul lui Adrian Botez “**EMIL BOTTA – ÎNCHINĂTOR ÎNFRÂNT EMINESCULUI...?! – ARHEII EMILBOTTIENI**” (469 de pagini). Un titlu aproape misterios pentru mine, ascunzând, în orice caz, un singur indiciu: anume, că e vorba despre un volum de hermeneutică. Am experiența unor lecturi anterioare, din același autor, astfel încât m-am crezut, ca un adevărat incoștient, în stare să citesc și să înțeleg cartea. Mărturisesc, aici, că nu mi-a fost ușor.

Volumul debutează cu o prefață, atât de riguros explicativă, privind demersul științific al elaborării unui asemenea volum, încât ar fi trebuit să mă lămuresc, de la bun început, că nu sunt competent să înțeleg și, drept urmare, să mă las de “*meserie*”. În același timp, însă, paralela, absolut fascinantă, între scrierea eminesciană și scrierile celor doi frați Botta (Dan și Emil), m-a făcut curios. Am purces, așadar, cu puțina mea înțelegere, la descifrarea volumului, știut fiind că incoștienții sunt, în genere, perseverenți, adică nu se lasă cu una-cu două.

Pe Eminescu îl cunoaștem (sau ni se pare, măcar...) toți, în vreme ce despre Emil Botta s-a scris puțin, critica așa-zis “*competent*” mai mult a tăcut decât a vorbit despre opera lui. Adrian Botez vorbește, însă, de la bun început, și despre “*singurătatea*”, dar și despre “*geniul*” lui Emil Botta, dezvoltând, cu meștesug, faptul că poetul este “*fratele negru*”, cel ezoteric, cel misterios. Autorul reușește, de asemenea, să elaboreze, în exhaustiva prefață, o paralelă între expresionismul, trăirismul și neo-modernismul “*pierdutului*” și carnavalescului Emil Botta – și romantismul eminescian:

“*Până și viziunea asupra lui Lucifer împrumută enorm, din punct de vedere al semanticii evolutive a poemului, al topicii și al vizionarismului, din Luceafărul eminescian*”, spune Adrian Botez, și exemplifică asta, cu un fragment din poemul *Lucifer*, al lui Emil Botta: “*Făt-Frumos Isus peste Ape/te uită cum trece. Apa suspină./Domniță Trestie, te înclină /când trece Domnul...*” – etcaetera.

De asemenea, încă de la începutul volumului, sunt puse în evidență, cu talent și rigoare științifică, elementele definitorii ale scrisului “*emilbottian*”: aplecarea către istoria eroică, de Ev Mediu, calitatea de “*poet al locului*”, de valoare națională, de patriot autentic valah. În finalul prefeței, ni se semnalează și o deosebire esențială, între cei doi frați Botta, în raport cu scrisul eminescian:

“*Dacă ar fi să tragem o primă concluzie, în legătură cu influența Eminescului-Aminului, asupra Poeziei celor doi frați Botta – am putea sintetiza, parțial, deocamdată, o deosebire evidentă: Dan Botta eminescianizează adânc, preponderent la nivelul formei – pe când Emil Botta eminescianizează, cu precădere, la nivelul ideatic, al conținutului*”.

Intrând, apoi, temeinic, cu lectura, în “*carnea*” cărții, nu putem să nu recunoaștem vasta cultură și inițierea autorului în literatura universală, în modelele culturale naționale, măiestria sa în recunoașterea, cu autoritate științifică evidentă, a modelelor spiritual-demiurgice ale culturilor naționale, din opera emilbottiană

Autorul pune în evidență faptul că unele neamuri au binemeritat de la Dumnezeu, în cultura lor existând ceea ce autorul numește “...*Revelația Modelului Divin (specific, prin Spiritul Neamului), printr-un Artist-Hristos (încarnare a Spiritului Neamului), față de care model se ordonează (sau se dez-ordonează) mișcările spirituale ale unui popor anume*”. Sunt oferite și exemple: “...*Shakespeare pentru Spiritul englez, Goethe , pentru spiritul German (dublat, dar nu contradictoriu, ci complementar, de Beethoven-ul muzical...*” . Aceasta, în timp ce alte neamuri au și ele spirite naționale, dar acestea sunt “*așa-zis <<difuze>> (și confuze)*”. În mod surprinzător, pentru mine, ca lector, cel puțin – este faptul că o vastă cultură europeană, cea franceză, apare, în această categorie, motivat de faptul că Revoluția Franceză este consecința “*zbaterii furibunde*”, în ceea ce autorul numește “...*criza de identitate spirituală*”. Nici SUA nu scapă acestei categorisiri, Statele Unite fiind “...*un conglomerat perfect haotic – tocmai de aceea dând impresia de <<patrie>> tuturor des-centraților, individualizați, ruși de Centrul Spiritual-NEAM – al tuturor neamurilor Terrei...*”.

De notat este, ca și la alte volume ale autorului, utilizarea caracterelor speciale, “*îngroșate*” (bold), a majusculilor, pentru evidențierea, mai pregnant, a ideilor importante. Deși, uneori, par că îngreunează lectura, mie mi-au fost de folos, întru identificarea a ceea ce autorul consideră **important**, pe de o parte, iar pe de altă parte, scrierea cu majuscule are o funcție de identificare semantică, a unor noțiuni, concepte, entități, care, altfel, s-ar pierde din atenția unui cititor neavizat. Volumul conține o adevărată enciclopedie de semne și simboluri, identificate cu “*ARHEII VALAHI*” (cca. 167 de figure arhetipale!) – sau cu alter-ego-uri ale AUTORULUI-POET, fiecare cu funcția sa bine definită: Lucifer, Cucul-Fachir, CUC-Oedip al păsărilor și Pleșuv Corb, Noaptea Oceanică, NOAPTEA OCEANICĂ, CARPATICA NOAPTE, NOAPTE ALMĂ Dianele, Utopia și Sisif al Moliilor Tatăl-Constructorul de Vrăbii, Columna lui Dumnezeu, Domn Asmodeu și Măritul Curcubeu, Cele Trei Surori /PARCELE și ULYSSE-HISTRIONUL, Avestițele și Florile, Trif Nebun, Privighetori și Vrăjitori – Himera -, „Prologul paradoxal”, Muzica Sferelor, Don Quijote și Stan Pățitul, Orologiul Demential, Faust cu ochi de uliu și Urania, Narcis, Crin inocent, Trifoiul, ARMONIA/Cântecele POEȚILOR, Fantasio, Mândra Elină și Trandafirul, Rusalime, Cetatea Înger și Nimeni, Nimănuși și Nicăieri, Paseri de Lux și Oglinzile, Paznicul, Îngerul, Îngerul exterminator, Timpul, Litera „T”, Orfeu , „*ÎNTUNECATUL APRIL*” și April Nebunul/Rapsodul Singurătății, Ielele/Dânsele, Zeea Primăvară, Năzdrăvancele, Pădurencele, Corbiul-Corbaciul și Joimărițele, Ler-Lyra-Scorpion, Doamna Pădurii, ROB CODRU , Greul Pământului, Domnul Patru-Scânduri și Târâie Sabie , CEI TREI CIOBANI/PĂCURARI, Felicité, Tăcerea Casei și Plânsul Mamei Bătrâne, Țăranul, Pumnareta și Puterea Cheilor –Luna-Fortuna, Luna, Valahul și Zeul–Carpena-Mireasă, Iubire-Trandafir, Urania, Verbul, Lyra, Scorpionul și Înstelatul –Titania și Monarhul Timp, PĂMÂNTUL-HRISTOS, Doamna din Suedia, „*Chezăraș Iulie*”, Palidul August, Vikingii, Trântorii, Marii Leneși, Veverițele Nebuniei și Nimfa, Moartea, -, „*dolenta Moarte*”, Frumoasa-cu-Buze-Pale –MARIA și MARTE DE JAR, cf. Milul Umilul–CRAIUL, Pajura Noptii, Vidra cu ochi Cruzei, „*Barbaresca Pădure*” și „*Cruntele-i Neamuri*”, Spaima-Pădurii, „*Mireasa Fierarului*”, Înfricoșatele Pluguri, Țesătorii Mistici, Lucrătorii, Melcii, Corbii Liniștii, Corbii-Muntenii, Stea cu penița de Păun, „*Aprilul nebun și thanul Macbeth*”, Diabolica Mierlă, Henric Regele și Mierla Mamutului, Porumbel și Miel, Cerbi/CORONATUL CERB și Silfi, Crinul, Omizile, Licurici, Ciocârliia, Frunza, Sfânta Sfintelor, Pană de Cocor, Don Juan, El Burlador, Anateme și Lupii, Horatio Danezul și Câinele ZED, Elisafta, sora lui Crai, Orbul Cărămidă, Glasul Petruului Cercel, Ion Vodă și Cămilele, Os domnesc, Iacob Beuri, valonul, Stelele Ursei, Ursulina, Cârțița Apofatică și Bureții Apofatici, BĂLCESCU-TATĂL CELEST, DOJA-HRISTOS, AVRAM IANCU, COPACIUL-MIHAI , Principe Cantemir, EMINESCU-NEAM/EMINESCU AL LOGOS-ului-CARTE, Domnul Eminescu, Revizorul Eminescu, Eminescu Cel Tras pe Roată, Răstignitul Eminescu, HRISTOS-ÎNVĂȚĂTORUL-EMINESCU, AEDUL etc. etc. etc.

...Meritul deplin al lui Adrian Botez, în raport cu poezia lui Emil Botta, este acela că reușește să deceleze, în afara stratului de semnificație inițial, semantic – straturi de comunicare deosebite, cum ar fi multitudinea de semne și simboluri mitice și mistice, de o profunzime care mie, cel nepregătit, mi s-au părut de nepătruns. Pornind de la **mitologia greacă** și continuând cu **stratul cultural arhaic daco-get**, sunt puse în lumină semnificații și înțelesuri greu de digerat, la o primă și superficială lectură. A trebuit să revin, adesea, pe text, ca să pot înțelege, măcar în parte, profunda religiozitate a scrisului, atașamentul puternic față de valorile spirituale ale valahimii, patriotismul exacerb (și totuși, “*înfrânt*”...dintr-un anume punct de vedere!) al lui Emil Botta... – care, spre deosebire de explozivul, războinicul, dar și vaticinarul Eminescu, se mulțumește să identifice și contemple, chiar și la nivel “*noptatic*”, misterios, ezoteric, adevărurile mitic-cosmice ale neamului nostru românesc, numit de autor (nu fără rost!): “*Neamul Metafizic Valah*”.

...Această încercare a mea de a descifra valențele axiologico-semantice ale volumului de hermeneutică, al lui Adrian Botez – sfârșește aici. Las altora, cu mai multă și mai temeinică înțelegere, să citească mai adânc și să scrie mai bine.

OCTAVIAN CONSTANTINESCU - Buzău/ROMÂNIA

***

EMIL BOTTA ȘI MĂȘTILE POETULUI ÎN CĂUTAREA ABSOLUTULUI..

Adrian Botez face un adevărat tur de forță, cu această carte despre cărți: *Emil Botta – închinător înfrânt Eminescului...?! - Arheii emilbottieni*, apărută la Râmnicu Sărat, editura Rafet, 2015.

Autorul readuce în memoria cititorului român un poet aparent uitat, dar un poet profund, special și semnificativ, pentru cultura română abisală.

Studiul este unul complex și ne permite să intrăm în laboratorul de creație al unei personalități de excepție. Bibliografia anexă este una masivă, viața unui poet este încrustată într-o infinitate de idei, cuvinte, obsesii, vise, ratări, uri și revelații.

Cartea este arborescentă, cu trimiteri multiple, cu note de subsol, cu teme și concepte profunde din literatura universală, din viața românilor. După lectură, constăți că ai făcut o călătorie spirituală prin Grădina Arheilor. Eminescu e privit ca maestru, Emil Botta este ucenicul harnic și original. Prin opera sa, poetul Emil Botta a pus în lumină misiunea spirituală a poporului român, rădăcinile acestui demers sunt complexe, vin dinspre Nicolae Densușianu, trimit spre civilizația daco-valahă, un foc ce-a mistuit multe vieți, pentru a se revela spiritul mesianic al acestui popor.

Despre Emil Botta, putem reține, studiind cartea lui Adrian Botez:

- L-a pasionat soarta poporului român, într-o perioadă complexă din istoria noastră, depășind istoria imediată prin arta sa.

- Măștile poetului sunt elementele sale de forță, energiile care se disimulează după chipurile miraculoase.

- Forța din poezia lui pune în mișcare un univers aparte, propune și deschide ferestre spre transfigurare, spre o lume ideală: Ierusalimul Ceresc.

- Disperarea poetului se mulează pe un joc al artelor, între carnaval, paradoxism, ironie, teatru în teatrul vieții.

- Substanța operei emilbottiene vine dinspre Orfeu, asta îl împinge spre muntele artei (Olimp), arta care schimbă inimile oamenilor.

- Legătura cu Orfeu este una a esențelor, poezia se relevă ca ritual de transformare a minții umane, dragostea irațională determină reforma destinelor într-o lume de umbre.

- Poetul a avut numeroase ieșiri de serviciu prin jocul jocului de cuvinte, prin magia din cuvintele atinse de argintul lunar.

- Efectul acestui demers este cuvântul care exprimă adevărul, un adevăr umbros, umbrat de spiritul absolut.

- Tăcerea unui poet poate exprima mai mult decât țipetele din piața publică, tăcerea organizează prin miracol logosul divin.

- Adrian Botez conchide: *„singura constantă, de netăgăduit, a lui Emil Botta, este aceeași cu a Maestrului său, Eminescu: Emil Botta, ca și Eminescu, este un scriitor profund religios; este chiar obsedat, ca și Eminescu, de valențele religioase/soteriologice ale verbului”*. Verbul impune dinamism, impune transfigurare, determină perfecțiunea atât de aproape de om.

- Poetul este un martor al miracolelor, dincolo de cuvinte, de ghicitori, de imagini apocaliptice, se află mâna divină care a dat viață poeziei.

- Emil Botta se impune, trebuie acceptat așa cum apare în opera sa, deși (aparent!) static, este, în realitate, dinamic, prin impulsul care vine din vibrația originară a lumii.

Adrian Botez face o prezentare a vieții poetului, prin datele care l-au marcat și l-au format, actor și scriitor, o voce unică, născut la Adjud, străbătând un timp cu miracole: 15 septembrie 1911 – 24 iulie 1977. Cunoscut în epocă, Emil Botta este autorul unei poezii negre, existențialiste, înlănțuit într-un joc de carnaval grav și serios, ancorat în linia trăirismului interbelic de la noi. Moartea, neputința, personaje, măști, ritual nebun, un om singur în mijlocul tragediei, sub mitul abscons al **cucului**, atât de cunoscut în tradiția populară și acceptat ca mesager al lumilor noi.

Jocul dual: *fachir* – *faqr* este unul care atenționează cititorul. Actor sau sfânt? Mască pe fața înțeleptului? Clown, sau joc de icoane? Modernism, post-modernism, expresionism, romantism, suspin de ape mari... De la **Sărmanul Dionis** al lui Eminescu, la actorul care acceptă viața pierdută a personajelor pe care le-a închipuit, le-a jucat, le-a pus în poeme.

În planul al doilea, apare secretul poetului: *„Făt-Frumos Isus peste Ape/ te uită cum trece. Apa suspină./ Domniță Trestie, te înclină/ Când trece Domnul (...) Oh, singurătate de argint,/ spânzurat-o de cumpăna fântânelor./ lună, lună, zână a zânelor,/ nu mă vrăji./ Încă mai am o brumă de cer,/ o fâșie de noapte, / o stea - dacă pier...”*.

Emil Botta se apropie de Eminescu la nivelul ideilor, al conținutului, al dramei. El vede dincolo de imaginea de proximitate, el vede *dincolo*, atras de un dor de absolut, irezistibil.

Studiul lui Adrian Botez este complex, pornește de la *argumentele* care l-au împins spre această analiză și se structurează pe mai multe paliere:

- **Prefața: Doi frați – poeți – două destine (Dan Botta / Emil Botta)**
- **Partea I: Preliminarii teoretico-metodologice**
- **Partea a II-a: ARHEII EMILBOTTIENI**
- **Concluzii**
- **Ultimul cuvânt al autorului**
- **Bibliografie**

Cartea ne prezintă, în final, și date despre autorul studiului, scriitorul Adrian Botez.

Ideile care l-au frământat pe Adrian Botez sunt complexe: Emil Botta a jucat un rol important, Emil Botta părea, uneori, depășit de subiect - dar Adevărul, Autenticitatea - străbat cortina aparențelor. Poetul Emil Botta a fost în linia spirituală a lui Eminescu, preocupat de adrenalina verbului, obsedat de transfigurarea necesară, de arheii care țin lumea în rânduială, de lucrarea absolută, asemeni țăranelui ieșit primăvara să are pământul înghețat, de grădina cerului, de inițierea în arta pierdută a schimbării, **UNA ORFICĂ**, de continuitatea care vine prin Hristos, de filozofia cinică, de viziunea nocturnă miraculoasă. Punctele de sprijin ale poeziei lui Emil Botta vin din *„Întunecatul April”* (izotopic semantic cu Zalmoxis și cultura precreștină!), de la **Palidul August**, de la miturile poporului român, din tradițiile populare, din folclorul bogat al acestui neam, punând accent pe cunoașterea apofatică.

Apar aproprieri surprinzătoare: luna / moartea; Orfeu / Luna; Muzica sferelor / Don Quijote / Stan Pățitul; Ulysse / Parcele; Utopia / Sisif al Moliilor; Păsări de lux / Crinul decapitaților, Înfricoșatele Pluguri / Țesătorii Mistici, Lucrătorii/ Melcii/ Corbii Liniștii/ Corbii-Muntenii, Stea cu penița de Păun / „Aprilul nebun și thanul Macbeth”, Diabolica Mierlă / Henric Regele, Mierla Mamutului / Porumbel / Miel, Cerbi/CORONATUL CERB / Silfi, Omizile / Licuricii, Ion Vodă / Cămilele, Ciocârliă/ Frunza/ Pană de Cocor, Don Juan / El Burlador, Anateme / Lupii, Horatio Danezul / Câinele ZED / Bureții Apofatici, BĂLCESCU-TATĂL CELEST / DOJA-HRISTOS / AVRAM IANCU / COPACIUL-MIHAI / Principe Cantemir, EMINESCU-NEAM/EMINESCU AL LOGOS-ului-CARTE / Domnul Eminescu / Revizorul Eminescu / Eminescu Cel Tras pe Roată / Răstignitul Eminescu / HRISTOS-ÎNVĂȚĂTORUL-EMINESCU/ AEDUL etc.

Exemplele ar putea continua - finalul se oprește la **Iubire, la Puterea Cheilor, la personajele reale ale istoriei valahe...**

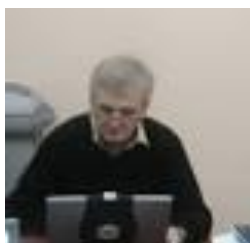
În analiza sa, Adrian Botez moderează percepția critică asupra poetului Emil Botta, face referiri la aroganța lui George Călinescu, la analiza lui Vladimir Străinu, subliniază sinceritatea lui Ștefan Augustin-Doinaș, obiectivitatea lui Mircea Zăciu, ori se arată revoltat de superficialitatea lui Andrei Oișteanu. Subliniază atenția acordată poetului de Radu Călin Cristea sau Doina Uricariu, Alexandru Piru, sau abnegația rece a lui Nicolae Manolescu... Cartea ne prezintă o listă detaliată asupra personalităților literare care s-au preocupat de opera lui Emil Botta.

Putem concluziona: *„alternând tragicul cu comicul, melancolia cu grimasa, poetul e când un Dionysos exaltat și nebun, frenetic, luat drept impostor, când un Faust cercetător cu ochi de uliu al fericirii, dublat de un Goliat al disperării, un sprințar Ulysse și un măscărici al Parcelor, un arlechin galant, un speriat de moarte”* (Al. Piru, *Istoria literaturii române de la început până azi*, Ed. Univers, 1981, p.444).

Cartea a apărut cu ajutorul material al Primăriei Municipiului Adjud (Primar domnul ing. Constantin Armencea) și reprezintă un cadou al autorului, făcut comunității în care trăiește, redând lumii un poet emblematic - Emil Botta.

Tinerii poeți, criticii pasionați ar putea redescoperi, cu această carte, dramele și victoriile unui poet original, legătura sa cu eternitatea, cu poporul din care s-a ivit (...precum și măștile sale, necesare pentru istoria care l-a frământat!) și cu viața de zi cu zi, între speranță și frică de moarte, poezia fiind o Arcă Spirituală solidă, pe valurile vremurilor.

Cu alte cuvinte, Adrian Botez are curajul de ne avertiza că poezia este un lucru serios, nu un joc de cuvinte, fără legătură cu divinitatea și/ori cu marea cultură universală.

CONSTANTIN STANCU - Hațeg/ROMÂNIA
Sept., 2015

***

ADRIAN BOTEZ – MONOGRAF AL POETULUI EMIL BOTTA

Cunoscutul cărturar adjudean, Adrian Botez, din claustrarea sa de provincial sortit anonimului, ne scutură iar din amorțire cu o carte care ar trebui să complexeze scrobita cercetare românească, cu ifosele ei direcționare. Suntem în postmodernism, iar pe steagul său este înscris, printre altele, și postulatul unui asalt al periferiei și provinciei asupra unui presupus centru autocrat.

Sigur, autorul nu se încolonează sub faldurile acestui drapel, nu se războiește cu nimeni și nu asaltează vreun centru cu pretenții dispecerale, dar reabilitează provincia, reabilitează cercetările de geografie

culturală posibilitățile intelectualilor ei de a se angaja în cercetări fundamentale, și de a optimiza lucru bun și temeinic așezat, ceea ce decomplexează lumea cărturărească disipată prin țară, în condiții mai puțin prielnice cercetărilor serioase. Noul său volum **Emil Botta – închinător înfrânt Eminescului...?! - Arheii emilbottieni** (Editura Rafet, Rm. Sărat, 2015) este, mărturisește într-o succintă notație, *cadoul autorului făcut municipiului Adjud redându-i-l astfel, din punct de vedere spiritual pe poetul său emblematic*.

Adevărul este că poetul Emil Botta era scăpat din atenția criticii literare, că opera lui, în linii generale a rămas fixată în ediții princeps, de restrânsă circulație și puțini critici s-au mai aplecat asupra vieții și operei lui – amândouă fabuloase și de o originalitate sui generis. Dacă-i adevărat, și este cu siguranță, că importanța unei localități este direct proporțională cu numărul și importanța personalităților pe care le-a furnizat societății și istoriei, atunci Emil Botta împreună cu fratele său, actorul și eseistul Dan Botta, reprezintă - are dreptate Adrian Botez - *personalitățile emblematice*, reperele locului și mândria fiecărui adjudean. Sigur, ulterior, numărul oamenilor de cultură legați prin rădăcini sau prin alte fire ombilicale de ținutul Adjudului se va îmbogăți cu alte nume importante, dar frații Botta rămân stâlpitorii spiritului adjudean și mă bucur sincer că s-a găsit, în sfârșit, cineva care să se aplece asupra lor, să-i supună unui demers hermeneutic și să-i readucă în atenția publică.

Deși nu este un om al locului, profesorul Adrian Botez s-a identificat cu toposul adjudean și-a ridicat, atât cât îi stă în posibilitate unui om, nivelul vieții spirituale locale, implicându-se sporitor, ca profesor și ca redactor al revistei **Contraatac**, în toate problemele culturale ale locului - fapt recunoscut deja de comunitate, care l-a declarat cetățean de onoare al Adjudului. Ultima sa ispravă livrescă, monografia poetului Emil Botta, este nu doar un cald omagiu adus poetului uitat și puțin cunoscut, dar și o patetică recunoaștere a integrării autorului în viața spirituală a comunității, în tradiția și în fondul de simțire al adjudenilor. Spre cinstea sa, administrația municipiului a recunoscut efortul autorului și-a găsit resursele necesare pentru editarea acestei lucrări, care nu-l reprezintă doar pe autor, ci legitimează însăși dispoziția spirituală a localnicilor și contribuția lor la constituirea patrimoniului național de valori.

Cartea este, înainte de toate, o hermeneutică a poeziei lui Emil Botta, dar o hermeneutică harică și laborioasă, cu mari descinderi bibliografice și cu un simț acut al perceperii esenței. Cu ceva timp în urmă, autorul a publicat o monografie consacrată Mitropolitului Dosoftei, carte fundamentală pentru înțelegerea începutului literaturii noastre și a locului ocupat de cinstitul părinte în devenirea culturii românești. Am remarcat atunci, în cronică ce i-am consacrat-o, că autorul a luat creația eminesciană ca paradigmă și ca reper pentru înțelegerea psalmilor lui Dosoftei. Este una din convingerile lui Adrian Botez, că toată cultura românească trebuie raportată la Eminescu, iar Dosoftei n-a fost decât un precursor și un *vestitor* al omului deplin din cultura românească

Nu încapе îndoială că situându-se într-un azimut așa de înalt, autorul monografiei despre care ne-am propus să vorbim, în aceste rânduri, nu putea să greșească nici în hermeneutizarea hipersensibilului poet, Emil Botta. Tot din această perspectivă generoasă este privit și Emil Botta, mai exact din perspectiva *arheică*, plăsmuită de autorul *Luceafărului*, pentru înțelegerea lumii. Ce este Arheul? Eminescu nu dezvoltă ideea în toate articulațiile ei epistemice, dar oferă suficiente indicii pentru a-i conferi funcție de concept esențial și paradigmatic pentru procesarea logică a mecanicii existenței. Într-un fel, lumea arheică este o altă lume a ideilor pure din care Platon deriva pluralitatea ontologică. Tot ceea ce alcătuiește lumea sublunară descinde din această presupusă lume arheică și reprezintă întruchipări sau întrupări ale acesteia. Arheul, mai precizează Eminescu, trăiește în povești, în plâsmuirile oamenilor

Operând cu acest concept, în hermeneutizarea poeziei lui Emil Botta, autorul îl consideră deja un succes al lui Eminescu. În linii generale, Adrian Botez conservă sensul original și semnificația consacrată despre arheu, dar îl completează și cu alte nuanțe noi, arhetipale extrase din cultul tragic, ceea ce îi conferă valoare prototipală și *expresie de duh* pentru neamul românesc. *Opinia noastră*, mărturisește și autorul, *este că și Emil Botta (ca și fratele său Dan) își datorează acest prima movens al Poeziei sale lui MIHAI EMINESCU (p. 22). Cei doi poeți adjudeni circumscriu aceeași ontologie eminesciană, doar că este împregnată, copios cu valențe apotropaice preluate din istoria veche și medievală a românilor, și din fondul nostru de credințe străbune. Să nu uităm, precizează și Adrian Botez, că orice cultură a fost, mai întâi CULT și orice act artistic trăiește tocmai prin suspendarea timpului istoric. (p.31).*

Nu se poate separa cultura națională de **SPIRITUL NAȚIONAL** – *acea structură inefabilă*, prototipată într-un Arhanghel al neamului, *care imprimă caracteristicile de simțire, gândire, comportament etc* (p.33). Or, la noi, la români, funcția aceasta de Arhanghel al neamului revine lui Mihai Eminescu, așa cum spiritul englez este prototipat de Shakespeare, iar cel german de Goethe, dublat de Bethoven. Există însă, precizează autorul, și etnii, precum Franța, la care *spiritul național* nu derivă și nu s-a întrupat într-un model existențial prototipal, cu prelungiri transcendente, ci se dispersează într-o pluralitate de acte și acțiuni, care nu se revendică dintr-un punct central protoistoric, cu valoare indicativă și de îndreptar pentru întreaga ei devenire spirituală.

Eminescu este Orfeul românilor, este *Orfeul hristic* care a dat un sens și un rost devenirii românești – în istorie și în lume și din înălțimea acestui punct trebuie privită și poezia fraților Botta.

Ionel NECULA - Tecuci/ROMÂNIA

***

NU POT TOMNI...

„*Cum poți tomni fără Bacovia, când nopțile se trec în alăute de-ntunerice?*”... mă-ntrebam mai hăt, în “*sânia mea interioară*”, amintindu-mi că mereu și mereu ... ”*fulgeră toamna durerile coapte/De prea multele veghi fără somn*”, că “*mereu avem ceva de împăcat:/fericirea frunzelor amintind pădurea/un buchet de prieteni/ademeniți cu miros de lună/ paserea aceasta de somn/ cu cântecul prăbușit pe asfalt/plânsul lipsă de lacrimi adăugat/ morții*”, că “*pinten de stea călăuză ne-am rânduie.../ cu nori amestecând tăriile,/ izbăviți la oiștea dorului de părinți și de moarte, tot mai lin/ și mai de-a călare, uitați, rând pe rând de icoanele-fereaștră,/ înscrise cu sărăcii de opaiț în peceți de bordeie...*”

M-am dumirit, mai apoi, ca după biruința regăsirii lucrului pierdut, că **MAESTRUL DE CEREMONII** Adrian Botez îmi vine întru întâmpinare, cu bucuria fără de greș a brațelor deschise, că-și deșartă desaga cu noile sale isprăvi literare pe “*masa de scris a singurății*” mele și-mi aduce aminte că, din 10 noiembrie în 10 noiembrie al fiecărui an-secundă dintr-o Eternitate, numai de el știută, inconfundabil, el este cel coborât din Septentrion, cu herb voievodal în pecetea Cuvântului, ursit de ursitoare ușor, legendar și angelic, pe bună dreptate, **CEL MAI BUN**(!!!) din generația noastră! (a se vedea că și eu, cu modestia de rigoare, mă „*trag*” din secolul trecut, ba chiar din mileniul trecut!)... Desigur, și cându-i supărat și scârbit de slinul șișurilor primite fățiș sau pe la spate, sub forma zâmbetului deocheat, Maestrul găsește puterea (nu-i da, Doamne, omului cât poate duce!) să-și desferece baierele Harului, cu care a fost dăruit de Cel de Sus, încă înainte de a veni în **LUMEA CEA REA**, și să toarne, în slove de foc și de aur, povești nemaipomenite, despre lucruri adevărate și oameni altfel, să rostuiască lumi și perspective numai de el văzute, să cânte, până la sațietate, despre miturile primordiale - pe care, orbi fiind, noi nu le vedem nici dacă “*le-atingem cu mâna*”, să-și dăruie Românilor inima sa, mai mereu încrustată cu mireasma basmelor coborâtoare din Țara Bucovinei (trecute pe nedrept într-un ochi străin), să mute și munții din loc, cu credința sa în Absolutul Ființării Hristice!

Cu “*cartea cărților*” **EMIL BOTTA – ÎNCHINĂTOR ÎNFRÂNT EMINESCULUI...?!**. **ARHEII EMILBOTTIENI**, apărută în 2015, la Editura Rafet din Râmnicu Sărat, Adrian Botez se-nchină pământurilor (și subpământurilor!) care l-au adoptat și aduce la “*judecata de apoi a poezilor*” o

personalitate de excepție a culturii române, un maestru al generației ce deschidea șirul anilor '30, un artist total. Îl numim aici pe marele actor tragic **Emil Botta** care, împreună cu fratele său, Dan Botta, sunt surprinși în viziunea genialului hermeneut ca „*aplecându-se, într-o adâncă reverență, în fața Duhului Protector al Valahilor – EMINESCU – ... reverența lor neînsemnând, nicidecum, epigonism, ci creativitate, originalitate, complementaritate, față de Demiurgul Logos-ului Valah*”. În viziunea antecică a lui Adrian Botez, **Orfeul Întunecatului April** (o spunem cu toată convingerea!) debutează și perseverează în proiecția inconfundabilă a unei poezii existențialiste moderne, atinse de morbul “*morții și al neputinței*”, dincolo de bine și de rău, impresionantă prin tușa groasă, cu care aproape că violentează roșul sângelui și albastrul speranței, de pe măștile carnavalesți, cu care ornează scena turnantă a imaginarului poetic. Care imaginar? Cel de toate zilele, mai apoi, în deplină singurătate pe coordonatele istorico-ontologice, ale unui tipar croit după chipul și... vrerea Creatorului... atent la detalii! Pentru că Poetul “*bronzat de lună ca un harap*” (re) creează neobosit și sisific pe eșafodajul Miraculosului o “*panoramă a deșertăciunilor*” numai de el știută, plină de iasme-vârcolace, de bolânzi în iubire și înțelepți întru neîmpliniri, de arlechini hai-hui și de măscărici altoiți, într-o continuă comunicare în sens creator, făcând permanent dovada că știe să stăpânească uneltele Creației, care-i oferă, neostoit, modele inedite de gândire și simțire poetică. Adică? Așa cum bine remarcă Maestrul Adrian Botez, prin dezlegări hermeneutice, în poemul emilbottian, intitulat **Nimeni, Nimănu, Nicăieri**: “*Ce mi-ai scris de Cetatea înger?/De ce mi-ai spus: Cetățile vizate sunt în cer?/De groaza îngerilor,/în somnul de plumb,/în arcele spaimelor nesfârșite/m-am ascuns./Nici transparențe, nici înfiorare/ acolo./ Și eram Nimeni /al Nimănu și al Nicăierului,/ nici al zilei de azi,/nici al zilei mâine./Nimeni eram al imperiului/Nicăieri./Era un timp atemporal,/un timp de Haos, de Hades,/în somnul infernal./Și a fost parcă ieri,/la noaptea ieriului/când ființa imperiului,/ființa Nicăierului/s-a desființat./Spart e, o spaimă/deșucheat palat./Plumb topit, o cumplită fluiditate,/un fluviu de foc inima străbate,/un cutremur, șuvoiul șui/prin inima lui Nimeni și a lui Nimănu./Fii liniștită, sora mea,/ inimă impetuoasă,/nu dispera, soră paloare, o umbră de scară./Și infinitatea de trepte/coboară, coboară./Și abia se distinge/în grozava intrare/în litere stulte, nefaste,/ceea ce odată scria:/Oricine, ce vrea!*”. Iată comentariul autorului:

„Printre **POEMELE HISTRIONICE**, pe jumătate ghidușe, ale lui **EMIL BOTTA** - există un **POEM TRAGIC**, dincolo de orișice măști și dincolo de de orișice putere de autoprotecție, prin „*răsucirea inelului aladinico-ființial*” **HISTRIONIC**, din degetul lui **EMIL BOTTA**.

(...)Un poem care ne spune totul, despre **tragedia schizofreniei explicite**, dintre

1-EXISTENȚA TERESTRĂ prăbușită, copleșitoare – și

2-VISAREA de NOUĂ LUME. De fapt, de Veche/Străveche Lume – Lumea Paradisului Recuperat.

3- Dar și schizofrenia implicită, ca ruptură ființială dintre OMUL DOBORÂT DE PREZENT – și COPILUL ÎNARIPAT, DINTR-UN TRECUT UITAT – între cele două secvențe existențiale ne-interpunându-se, soteriologic, MEMORIA UMANO-DIVINĂ. (...)Acest poem emilbottian este o contrapondere lirică, peste/prin timpul-istorie, a poemului, la fel de tragic-existențial, **Revedere, al lui Eminescu. Doar că Omul Eminescian nu se lasă torturat de angoase, pentru că Omul Eminescian **N-A PIERDUT MEMORIA COPILĂRIEI PARADISIACE**”.**

Ca orice act creator, puterea ficțiunii sintetizează, în profunzimile sale, esențele unor coordonate materiale și spirituale, profund dependente de realitatea imediată - transfigurată, în plan estetic, în originalitatea unei opere, “*osândită*” să aparțină, etern, unui patrimoniu literar inconfundabil. Și-i dăm dreptate lui Adrian Botez, care consideră imaginarul emilbottian ca fiind aflat sub zodia **Logos-ului primordial**, izvodit “*fără sațiu*”, din proiecția arhetipală a **LUMII PROTOVALAHE**, înțeleasă, mai apoi, justificat, într-o multiplă “*cetire*” de operă-unicat, ca o “*CĂLĂTORIE*” (“*călătorie*” făcută în tihnă, reculegere și meditație!), PRIN **GRĂDINA ARHEILOR PARADISIACI - GRĂDINĂ vădită nouă de către Magul EMIL BOTTA – și folositoare, în primul rând, pentru AUTOCUNOAȘTERE, dar și pentru cunoașterea Neamului Metafizic al DACO-VALAHILOR!**... **AFERIM!**

Atelierul meditației emilbottiene lasă impresia de autoclaustrare într-o proiecție a fabulosului nud, populat, din greu, cu entități ciudate – o mitologie personală, construită pe largi viziuni plasticizante,

care erup, original și neobosit, din hăurile primordialului, își adjudecă **“sigiliul autenticității mitice”**, frapând, astfel, cititorul avizat: **“columna lui Dumnezeu”, “somnul cel greu”, “Domn Asmodeu”, “Avestițele”, “Fantasio”, “Rusalime”, “Zee Primăvară”, “Năzdrăvancele”, “Pădurencele”, “CorBaciul”, “Rob Codru”, “Cel rău”, “Mândra cu coasa”, “Greul Pământului”, “Pumnareta”, “Carpena-Mireasă”, “Frumoasa cu buzele pale”, “Craiul Amurg”, “El Burlador”, “Elisafta”, “Ursulina”, “Trif Nebun”** ! Hieratica galerie, cuprinsă în necuprinsul laboratorului poetic, se pictează singură, își impune o arhitectură proprie, cu binecuvântare de la Magistru, naște și propune spații mitice, amestecă eresuri și credințe de nimeni știute, amalgamând structuri și dogme interzise neinițiaților: **vărul Nicăieri, fratele Nimeni, Parcele, Lebedele aurorii, Nimfa dimineții, granzii din Spania, Dor și Neliniște, Ofelia, spiridușul somnului, priculici și gnomi, indolenta dispariție, Luna și Moartea**, văzută ca **“limpedele veșnic”**, transfigurare și nu punct terminus, la presupus capăt de **“Drum”**. Și spune Înțeleptul Magistru, în cartea sa, pentru cine vrea să-l asculte: **“Cine este aparentul non-eu, cu febrilitate asiduă cultivat și susținut, în acțiunile sale – de către eu? Este personajul bizar (bizar în poemul acesta, bizar și în mitologia românească): CUC. Spuneam undeva, referitor la Cucul - însemn funerar, ca pasere-suflet: “În ceea ce privește denumirea păsărilor de pe morminte, cel mai potrivit s-a dovedit a fi cel de “porumb”... la denumirile tradiționale se adaugă un repertoriu îmbunătățit, din care nu lipsesc: “paserea neagră”,... rândunică”, ...simbol, probabil, al vieții fără de sfârșit, îngemănată cu puritatea cerului senin. Nu vom ști niciodată!”**

Și mergem, mai departe, potrivit datoriei Celui **“veghețor, întru cele hermetice/hermeneutice”**, ca **“să deslușim, în cele de mai jos, Mișcarea (Simbolică) a Arheilor!”**... Și iată cum Lumea operei literare emilbottienne se confundă, indubitabil, cu arheii plenar identificați de strălucitul Explorator, chiar și pornind de la simple repere înscrise, iscusit, în potirul lirismului atent măiestrit. Într-o **„inscripție pe marmura nopții”** (ce

frumos!!!) respirația reveriei și nu spaimele necuprinsului se insinuează ca o pală de Duh ocrotitoare, coplesind benefic trăirile sufletești și nemărginirile imaginației trăite ca un jalon necesar al catharsisului. Bine zice Adrian Botez: **“Nu credem să i se fi închinat nopții o mai măreață și expresivă odă, în vreo literatură a lumii. Nici Novalis, nici Leopardi nu ajung la o esențialitate atât de mare a Arheilor Nopții! De la ODA CĂTRE LUNĂ, din prima parte a Scrisorii I a lui Eminescu, nu s-a scris ceva tot atât de complet și înalt”**. Restaurator al Arheilor Valahi, **“închinător înfrânt Eminescului”** - cu mențiunea esențială: **“EMIL BOTTA este, deci, și cel mai „ÎNFRÂNT” (în sensul de „SMERIT”!) și fidel rugător spre Neamul Eminescului – dar, implicit, și cel mai „măiestru” și „elaborat” labirintic-interior, dintre închinătorii Neamului Eminescului: vituperează și blestemă, extrem de corect, pe iudele Neamului Valaho-Românesc (precum AMINUL!), identifică perfect Martirii Neamului Românesc - precum AMINUL! (...)...MIHAI EMINESCU și EMIL BOTTA au conștiința extrem de acută a sacralității – deci, și conștiința RITUALULUI COSMIC. Atâta doar că MIHAI EMINESCU are nu doar șansa (cosmică!) de a trăi în veacul al XIX-lea și de a percepe, astfel, primul de pe Terra, influența și consecințele instaurării, deasupra cerurilor omenirii terestre, a EPOCHII MIHAELICE (MIKAËL-ARHANGHELUL SPIRITULUI), începând din 1871 – dar are și șansa de a aparține unui veac în care omenirea, încă, era atentă-concentrată la și interesată de SACRALITATE și de GRAVITATEA SACERDOTALĂ A RITUALULUI (dovadă opera, intrată în zona de succes public, a Marilor Duhuri Romantice: Chateaubriand și Hugo, în Franța, Leopardi, în Italia, Byron și Shelley, în Anglia etc.).**

Pe când **EMIL BOTTA** trăiește în plin veac XX, în care lumea încetează, progresiv, să perceapă sacralitatea și, deci, încetează să-și dea seama de importanța cathartică a **TRAGEDIEI RITUALULUI PURIFICATOR**. De aceea, este silit să folosească miturile în dublu scop:

1-nu doar pentru Revelața Originarului și a Adevărului Spritual Imperial-Cosmic, cum o făcea EMINESCU,

2-ci și pentru a deghiza, sub hieroglifa mitologiei, ADEVĂRUL și ORIGINARUL, devenite tot mai incomode și „antipatice”, într-o societate atinsă de morbul superficialității, al iresponsabilității, al gravului dezechilibru valoric (dublat de tot mai marea și abereanta confuzie asupra valorilor înseși!) – pentru a le prezerva (Revelațiile asupra Adevărului și Originarului), deci, în vederea aflării, cu totul

aleatorii și nesigure (foarte puțin, sau din ce în ce mai puțin probabile, într-un astfel de climat anti-spiritual!), a unor „**voluntari întru INIȚIERE**”!”

Emil Botta, actorul damnat și fără-de-pereche, poetul (re)descoperit (!) de Adrian Botez nu seamănă la scriitură cu nimeni, nu datorează nimănui nimic, se reconfigurează singur și inconfundabil în plenitudinea mitului ontologic: “**De groaza îngerilor, în somnul de plumb, în arcanele spaimelor nesfârșite/m-am ascuns./Nici transparențe, nici înfiorare/acolo. Și eram Nimeni/al Nimănui și al Nicăteriiului, nici al zilei de azi, nici al zilei de mâine./ Nimeni eram/al imperiului/Nicăieri**”. Oricând și oriunde, adevăratul închinător la Arhei s-a integrat în frumusețea artei, prin mijlocirea propriei sale himere: **OPERA ICONFUNDABILĂ**, ca emanație a voinței Divine, organizată structural pe diferite registre comunicațional-informaționale. **Paserea-suflet**, de care făceam caz mai sus, poate fi și Poezia, care unește **lutul** cu **nemărginirea Olimpului ceresc** – purtând, furtunatic, obsesiile unui destin implacabil, croit sub paradoxul “**ÎNTUNECATULUI APRIL**”, deoarece, așa cum remarca Maître Botez, **EMIL BOTTA** este “**închinător înfrânt/SMERIT al Eminescului**” – pentru că, dintru început și din rădăcina ființei sale, **EMIL BOTTA** pare a nu fi un apollinic frenetic-extatic, hōlderian, dublat, la modul gemelar, de pecetluitul **Dianei-Artemis** (precum este **Aminul!**) – ci doar un **nocturn-selenar!** -... Ascultați, deci, în portativ eminescian, cum “**sună**” poezia de dragoste la Emil Botta: “**O, de-ai ști/cum te rogi, nu tremura./Mai bine/în marmurește, împietresc, /fii, o statuie, /Niobe să fii/mânjită de sânge**”.

Și să nu se uite amendamentele autorului cărții monografice:

“(...)Am decis ca, după sintagma „**închinător înfrânt Eminescului**”, să punem dublul semn: **al întrebării și al mirării**. Da, **EMIL BOTTA** este singurul total fidel și cel mai strălucit urmaș-„**ucenic**” al lui **EMINESCU-AMINUL NEMULUI VALAH** – dar **EMIL BOTTA** se menține, cu o voință teribilă, în umbră, pentru a nu copromite, prin „**dezvăluirea**” către gură-cască, a **ADEVĂRURILOR ORIGINARE ȘI ETERNE** – și pentru a nu le „**demonetiza**”, astfel, prin supunerea lor unui public de joasă calitate spirituală, din pricina cărei “**bazeți**” de Duh, orice **TRAGEDIE** este azvârlită în **derizoriu**, în „**clovnerie/paiaterie**”, în senzațional ieftin, în experiment „**de laborator**” al snobilor sastisiși etc. etc.

În acest sens, **EMIL BOTTA** este **MARELE SACRIFICAT** (de aceea, și obsesia lui poetică, în ce privește **IPOSTAZA MARTIRAJULUI** și **IPOSTAZA LUI HRISTOS-VICTIMA MÂNTUITOARE!**), în acest veac XX, deprimant de vulgar – este ultimul mare **INIȚIATOR** (la rândul său, inițiat de către fratele său, marele tracolog **DAN BOTTA**, care primise flacăra inițierii și de la **NICOLAE DENSUȘIANU** și **MIHAI EMINESCU** – la modul livresc - dar și de la **MIRCEA ELIADE**, direct!), din veacul XX.

În mod sigur, marele secret pe care **EMIL BOTTA** l-a ținut, până dincolo de mormânt, a fost acela al **UTILITAȚII SACRIFICIULUI/MARTIRIULUI SĂU**, aparent de sorginte „**clovnerescă/actoricească**”, în evoluția spirituală a umanității terestre.

Prin lucrarea de față, subsemnatul îi aduce un omagiu acestui **NECLINTIT CREDINCIOS DEVOT AL DACILOR KOGAIONULUI ȘI AL MARILOR DUHURI DACO-VALAHE** – credincios în necesitatea, dar și în utilitatea **MARTIRAJULUI POETIC** – care este și rămâne, pentru vecie, **EMIL BOTTA**”.

În **ULTIMUL CUVÂNT AL AUTORULUI** găsim o însemnare care “**mă seacă la inimă**”. O prezint, trunchiat, fără să-i scad din superbitate: “**EMINESCU este MUNTELE MERU al Cosmosului Spiritual Valah. EMIL BOTTA, în schimb, este atât de preocupat, atât de absorbit de propria-i Muncă și Imagine-a-Muncii Interioare-întru-Arheicitate, încât abia ai răgazul vieții să-i descifrezi Labirintul pe unde trudește și să-i marchezi etapele traseului – spre a nu te uita, pe tine însuși,...** Pe Emil Botta trebuie să-l accepți, ca **Poet-ORFEU**, așa cum este”.

Cred nestrămutat și cu înrâncenare că această **CARTE**, unicat în literatura de specialitate, s-a fost scris **PLĂNGÂND!** Pentru că Adrian Botez este un mare **CĂRTURAR!** **SPIRIT ENCICLOPEDIC!** Despre **DUMNEALUI** se spune că trudește buchea cărții douăzeci și cinci de ore pe zi! Când nu citește, scrie și, când nu scrie, își cântă în gând poeziile, care îi dijmuesc, neîncetat, făptura. Cât stă de vorbă cu tine la telefon, poți fi sigur c-a mai însăilat niscaiva versuri pe care “**se bat**” redactorii de revistă, în zilele următoare... Așa cum îi plăcea să spună bunului meu Prieten Valeriu Filimon, “**Adrian vine pe lume cu ce i-a pus mămuca lui în traistă, încă de la naștere: HAR mult, îndulcit cu dor de Moarte!**”

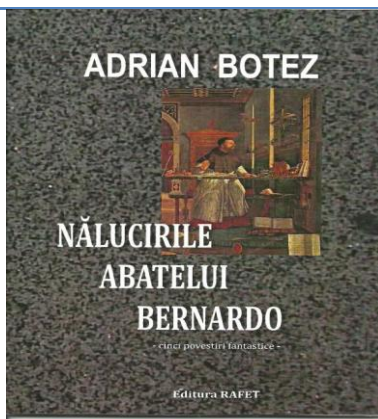
Că de aripa Duhului, a avut Dumnezeu grijă... Și-acum, când plânge Poetul, fiți siguri că Domnul îi pune mâna pe creștet și... plânge și El! Și-amândoi plâng, cam mult, în ultimul timp, mai ales de când Domnul plânge în... **LIMBA ROMÂNĂ...!!!**

prof. Dan SANDU, Berzunți-Bacău/ROMÂNIA

***

**FEERICUL, CA MODALITATE DE IEȘIRE-DIN-STAREA-DE-ASCUNDERE A FIINȚEI –
ADRIAN BOTEZ, NĂLUCIRILE ABATELUI BERNARDO, RAFET, 2014**

Scriitura lui Adrian Botez din volumul *Nălucirile Abatelui Bernardo (cinci povestiri fantastice)*, Editura RAFET, 2014, cu o postfață semnată de Petru Solonaru, se apropie de stilul artistic al inegalabilului Borges. În cele cinci proze, prolificul scriitor și hermeneut verifică în ce mod literatura repetă infatigabil și inepuizabil aceleași teme și motive, singurele variabile fiind timpul scriiturii și al lecturii. În esență, temele majore rămân aceleași, dar perspectivele sunt mereu altele.

Feericul celor cinci proze este un univers miraculos, care se suprapune lumii reale, fără a-i altera coerența. Aici nu poate fi vorba de un univers fantastic, în măsura în care, potrivit psihanalizei, el este legat de stările morbide ale conștiinței care, în fenomenele de coșmar sau de delir, proiectează în fața ei imagini ale temerilor sale.

Cele cinci proze care alcătuiesc volumul posedă un aer mistic, favorabil revelării Divinității. Dar ceea ce conferă valoare acestor scrieri este căutarea obsesivă a simbolului care să redea Divinitatea. Aceasta este sinonimă cu Ființa, în măsura în care ne îngăduim a vorbi de o *echivalență logică* și *ontică* între cele două, dar nu și una ontologică, fără ca imanența să altereze Transcendența.

Acestă pendulare „*între real și irealitatea sacră*” – fără ca planurile să se confunde – este înfățișată de autor în prima povestire care deschide și dă titlul volumului, *Nălucirile Abatelui Bernardo*. „*Las nicolettes*” sunt manifestări mundane „*privilegiate*” ale Ființei-Divinitate, care pot fi receptate de inițiați „*cu ochi de zei*”:

„Există, pe cursul superior al Amazonului, în plină junglă un soi de plante incredibile, care plutesc la suprafață doar în zilele de maxim risc ale vârtejurilor apei, ca niște formațiuni-insule de lumină... Pentru că eu cunosc limba sălbaticilor celor goi, care locuiesc pe malurile Amazonului, i-am

întrebat despre aceste creaturi plutitoare și atât de ciudate, ale Domnului. Întâi, s-au uluit, pentru că, spuneau ei, nu orișicine poate vedea «las nicolettes». Numai cei care sunt, spuneau ei: «cu ochi de zei»!. Apoi, plini, deodată, de un respect deosebit, față de mine, au îngenunchiat în fața mea. N-am mai reușit să scot nimic în plus, de la ei, despre aceste stranii arătări, numite, de mine, «plante». Era evident că nici nu știau mai mult: erau, doar, cuprinși de o teroare sacră, la simpla evocare a numelui acestor năluciri acvatico-vegetale!“ (pp. 5-6). (De altfel, miturile cosmogonice așază la baza lumii factorul primordial **apă**, astfel încât **Amazonul** abatelui Bernardo ar putea fi, foarte bine, **Oceanul Primordial**. **C. G. Jung** semnaleză, pe de altă parte, că orice cosmogonie implică o anumită noțiune de sacrificiu: a da formă unei materii înseamnă a participa la energia primordială pentru a o modifica. Este de observat, în proza în cauză, și aparenta dualitate **apă-foc**).

Descătușarea zborului ca eliberare din contingenta teluricului și dizolvare în kosmos-ul necuprins este tema celei de-a doua proze, „*Il Pollaiolo*“ – *Eliberatorul zborurilor*. Pasărea este asociată sensului ființei umane, ea este un simbol al viului într-un cadru în care personajul devine expresie a deriziunii, a unei lumi fără speranță. Pasărea este, *par excellence*, simbolul arhetipal al elevației, al năzuinței de ridicare spre valorile absolute ale cerului și metaforă constantă și universală a spiritului. Semnificația etică a povestirii este evidentă: idealul nu poate fi înfrânt de nicio autoritate pământească, pentru că idealul este sădit de Providență, iar Providența este libertate. Așa cum magistral explică N. Berdiaev, „*Libertatea este un concept limită, ea nu poate fi dedusă din nimic și redusă la nimic. Libertatea este temeiul fără temeii al existenței și ea este mai adâncă decât orice existență. Nu se poate atinge adâncul rațional sesizabil al libertății. Libertatea este o fântână de o adâncime insondabilă, adâncul ei este taina ultimă*“.

Moartea ca fapt iminent al existenței umane este tema celei de-a treia povestiri, *Întâlnirea abatelui cu moartea*. Înainte de toate, încântă, și aici, metafora concentrată. Abatele este aici ființa umană aflată în căutarea autenticității ca modalitate de ființare a celor care caută să-și înțeleagă statusul existențial și libertatea lor de a-și realiza posibilitățile existențiale. Autenticitatea împiedică individul să „*cadă*“, dându-i șansa de a obține o viziune a situației sale și presupune o hotărâre în fața ființei-către-moarte și a sentimentului de anxietate sau grijă pe care aceasta îl induce.

Thanatofobia abatelui din finalul povestirii descrie starea de înțelegere lucidă și adevărată a unei „*situații-limită*“, precum și asumarea conștientă a responsabilităților și posibilităților pe care ea le oferă.

A patra povestire a volumului, *Abatele, schivnicul și diavolul*, este o pildă creștină cu o încărcătură etică și soteriologică deosebite. Cele câteva rânduri sintetizează un întreg univers ideatic creștin:

„ – *Pleacă, Satană – se auzi, blajin, glasul schivnicului. Nu ești venit prima dată, și nici pentru ultima. Dar îți repet, doar ca să nu crezi, vreodată, în izbânda ta (deci, să nu sângerai mai mult decât trebuie) - și, astfel, să te gândești la înfrângerea ta și, poate, prin înfrângere, la mântuire: nu există vecie, ci există clipa. Nu există sfinți și nici ceruri, dacă nu există oameni. Iar tu nu vei birui, pentru că privești prea departe, ca să poți vedea ceva. Ești, diavole, prea savant, pentru a putea fi înțelept. De aceea pierzi mereu – de aceea se tot lungește lumea asta ca orbire, de aceea viața este gătuată de melancoliile tale, cu care te mândrești, Satano, în loc să le vindecii... iar învierea întârzie, cu fiecare amânare, cu fiecare șovăială, poleită cu aureola vană a gândului...*“ (pp. 37-38).

Ultima povestire a volumului, *Abatele și imaginea din oglindă*, vorbește despre momentul suprem al existenței umane, întâlnirea cu Dumnezeu; o întâlnire care se ivește, uneori, dintr-o revelație interioară inexplicabilă, sau, alteori, dintr-o experiență minunată și neobișnuită. Întâlnirea abatelui cu Dumnezeu are ceva din *Marele Inchizitor* al lui Dostoievski și impresionează prin discursul epic impresionant: „*«Știi că Dumnezeu este fratele meu, dar acum învăț și chiar știu să tac asupra cuvintelor frățești, gemene. Primejdia contrariului, sărit din oglindă în oglindire, și invers (ca-ntr-un joc prostesc, înlănțuit de legi stupide, nefirești și de motivații și pretexte alienate și trufașe – un joc de prunci, dar prăvălit peste noi toți, cei trăind cu și întru solemnități mature și cosmice) – această fioroasă și atotputernică și de pretutindeni spre pretutindeni primejdie știu că nu va mai dispărea, din carnea și straietele mele, și nici din sufletul meu - nici într-o lume»*“ (p.47).

Nu pot decât să invit cititorul să se lase purtat de erudiția acestor texte!

prof. Retuța MOCANU, Colegiul Tehnic „Gh. Balș”-Adjud

***

2-traduceri

Prof. GABRIELA PACHIA
(Timișoara/ROMÂNIA) traduce, în engleză, din
Adrian Botez:

Adrian BOTEZ

EPOPEEA UȘILOR

îmi aduc aminte de toate ușile
deschise – închise ori
trântite – din viața mea : le
recunosc – fiecareia – scârțâitul
plânsul – supărarea ori
exasperarea : în deschiderea
închiderea sau trântirea de uși există
ceva mult mai important chiar decât o
ceremonie – decât o naștere
acceptare sau decât o
sinucidere : înseamnă decizia de a te
jupui singur de învelișul de foc al
păcatului – a te
desprinde cu Duhul de un străin

chinuitor dumnezeu – sau tocmai de a-L
regăsi – într-o dimineață de iarnă – în
odaia învăpăiată a
sărbătorii – pe
eternul – trudnicul peregrin al
sufletelor : Dumnezeu

nimic important cât o
răsucire a lunii ori
soarelui – cât o rotire înspre
culcușul sacru al
vechii lor axe – a
galaxiilor – dar și
nimic de lepădat întru glod

ștergere ori uitare

trăiește-ți viața întru tâlc de
cotor și
încheietură – întru miez de
rost și firesc – exact așa cum ți-a
răsfoit-o – filă cu
filă – Moșneagul Viforelor din
Piscul de Munte : fără
împintenări – fără trâmbița încoronării – fără

horcăieli – dar și fără sufocări de scenă ori
silnice sugrumări – culise ale
zodiilor – ci
exact așa cum – la răsfoirea
Cărții din Munte – ți s-au arătat – ca-ntr-o
viscolită poveste a mărilor – închiderile
deschiderile sau
nesfârșit inimoase – ardent
dureoase – trântirile de
uși

Eliberarea de trepte, 2015

***

Adrian BOTEZ

The Epopee of the Doors

I can perfectly recall all the strings of doors
flung open – secretively closed or
firmly slammed in my face – in my lifetime : I
can
easily distinguish – each and every – squeak
weeping – sorrow or
exasperation : the opening
the closing or the slamming of doors conceal
something even more important than
a ceremony – than a birth
a consent or than a
suicide : it means the decision
to skin oneself of their fire layer
of sin – to disentangle
one's Spirit from an alien
excruciating god – or conversely
rediscovering Him – on a winter morning – in
the blazingly inspiring room
of celebration – the
sempiternal – the inexhaustedly toiling
pilgrim of the souls : Lord God

nothing more important than
spinning the moon's or

the sun's faces – than our turning back to
the sacred shelter
of their ancient axis – of
the galaxies – yet
nothing to be cast off into the mire
obliteration or oblivion

therefore live your life within the meaning of
spine and binding – in the core
of service and naturalness – precisely the way
the Father of Tempests on
the Mountain Peak – has read it
for you – page by page : without haughty
spurs – without the coronation trumpet – without
snores – but also without theatrical chokes or
feigned stranglings – behind the scenes
of the zodiac signs – instead
live your life precisely the way – you were
revealed – while turning over the pages
in the Mountain Book – as if
in a storm-swept story of the seas – the closings
the openings or
the infinitely generous – ardently
woeful – slammings
of the doors

Disentanglement from Stairways, 2015
English version by **Gabriela PACHIA**

***

Adrian Botez

Resemnare

picioare murdare de
lut : adică
lutul picioarelor – lucrând în

avans – depășind planul de făcut
chirpici uman – al Lui
Dumnezeu

n-ai cum să strici plăcerea – ori
sărbătoarea cuiva – când ea este (dinainte de
a fi noi mințiți și sfințiți) – deja
stricată

poți – cel mult – să stârnești
crispări absurde și
mâinii ipocrite : să bei din
gros – și totodată a te ruga să nu mai

existe băutura

...dar – în definitiv – nici n-ai altceva mai
bun și mai decent de
făcut – decât
să te împaci cu Dumnezeu : totuși
singurul mare designer – muzician și consultant
ființial – autentic – din
univers

Eliberarea de trepte, 2015

***

Adrian BOTEZ

Relinquishment

dirty clay
feet : that is to say
the clay in our feet – toiling
in advance – exceeding the Lord's
output plan for producing
human adobe

there is no way to spoil someone's pleasure – or
celebration – since it had been
previously ruined (long before
we were lied to and baptised)

you can – at the most – trigger
absurd cramps and

hypocritical fits of rage : drinking
hard – at the same time praying harder that
strong drink should no longer exist

...yet – after all – one has nothing else
to do – better and more decent –
than
to reconcile with God : unquestionably
the sole magnificent designer – the genuine –
musician
and existential counsellor – in
the whole wide universe

Disentanglement from Stairways, 2015
English version by **Gabriela PACHIA**

***

Adrian BOTEZ

ACTOR

încă de la sfârșitul
somniai îmi pregătesc – solemn și
grotesc – teancul de măști și
vopseluri de față – pentru
o nouă dimineață : să mă
confunde oamenii ce-mi vor veni ca
preajmă – să-i înșel să mă
primească printre ei – cu larmă
vizibil și
sonor – ca pe
unul de-ai lor

...și asta – pentru

o zi întreagă și
vie – ca într-o mereu înnoită – nevinovată
copilărie – până hăt noaptea târziu – când
din nou – ieșit de mult de pe
scenă – eu singur – eroic și
însumi o să fiu

...aceste trucuri străvechi îmi vor
folosi și înainte de
moarte – pentru ca dintre
straniile duhuri de
dincolo să-nvăț a părea
parte – iar sfinții

primească-mă cum numai
prinții sunt întâmpinați și
slăviți – de oriîncotro vor fi ei iscați
și iviți

...a fi al vieții și al
morții actor : o artă pentru care
am învățat și îmi place – alternativ – să
înviez și să mor

Eliberarea de trepte, 2015

***

Adrian BOTEZ

ACTOR

from the very completion
of my slumber I prepare – solemnly and
grotesquely – the pile of masks and
face paints – for
another brand-new morning : so that
the people who will venture into my vicinity
should misconstrue me – thus deceiving them
into accepting me amongst them – in a hubbub
visibly and
sonorously – as if I were
one of them

...and all this – for
a whole lively
day – as if in a perpetually renewed – innocent
boyhood – oh until very deep into the night –
when

once again – having gone off the stage
long ago – all alone – I shall heroically
be myself

...these immemorial tricks will also be
of great use before my dying
day – so that I might learn
to appear as a part of
the strange spirits
from beyond – while the saints
may greet me the way only
princes are welcomed and
glorified – wherever they might loom
or show up

...to be both life's and
death's actor : an art for which
I have practised and enjoyed – to
alternatively – revive and die

Entanglement from Stairways, 2015
English version by **Gabriela PACHIA**

***

IX-ALTFEL DE MATEMATICĂ...:

NUMĂRUL PI

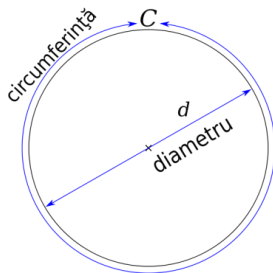

Literă grecească π utilizată pentru notarea constantei.

Numărul π (citit **pi**) este o constantă matematică a cărei valoare este raportul dintre circumferința și diametrul oricărui cerc într-un spațiu euclidian; este aceeași valoare ca și raportul dintre aria unui cerc și pătratul razei sale. Simbolul π a fost propus pentru prima oară de matematicianul galez William Jones, în 1706. Valoarea constantei este egală aproximativ cu 3,14159, în notația zecimală obișnuită. π este una dintre cele mai importante constante din matematică și fizică: numeroase formule din matematică, inginerie și alte științe implică folosirea lui π .

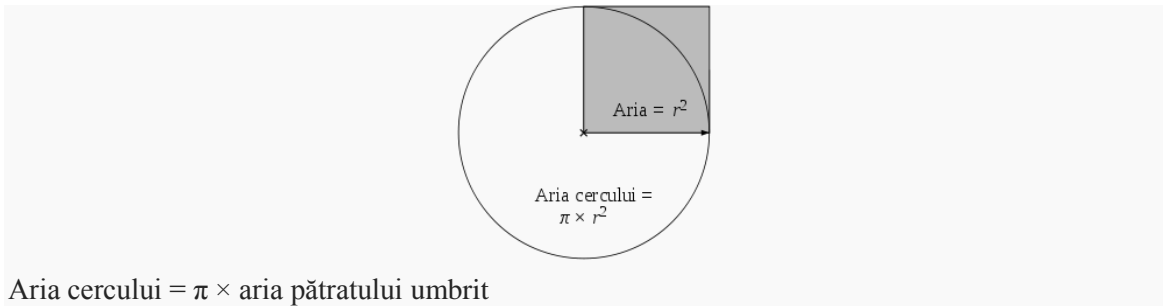
π este un număr irațional, adică valoarea sa nu poate fi exprimată exact sub formă de fracție m/n , cu m și n întregi. De aceea, reprezentarea sa zecimală nu are sfârșit și nu începe, nici să se repete. Numărul este și transcendent, ceea ce înseamnă, printre altele, că nu există un șir finit de operații algebrice cu numere întregi (puteri, extrageri de radicali, sume etc.) al căror rezultat să fie egal cu valoarea lui; demonstrarea acestui fapt a fost o realizare relativ recentă în istoria matematicii și un rezultat semnificativ al matematicienilor germani ai secolului al XIX-lea. De-a lungul istoriei matematicii s-au depus eforturi semnificative de a determina π cu mai multă precizie și de a-i înțelege natura; fascinația acestui număr a intrat și în cultura nematematică.

Litera grecească π , scrisă *pi* în alfabetul latin, a fost adoptată de la cuvântul grecesc *perimetros* (în română: perimetru), mai întâi de William Jones în 1707; notația a fost popularizată apoi de Leonhard Euler în 1737.

În geometria plană euclidiană, π este definit ca raportul dintre circumferința C unui cerc și diametrul său d .

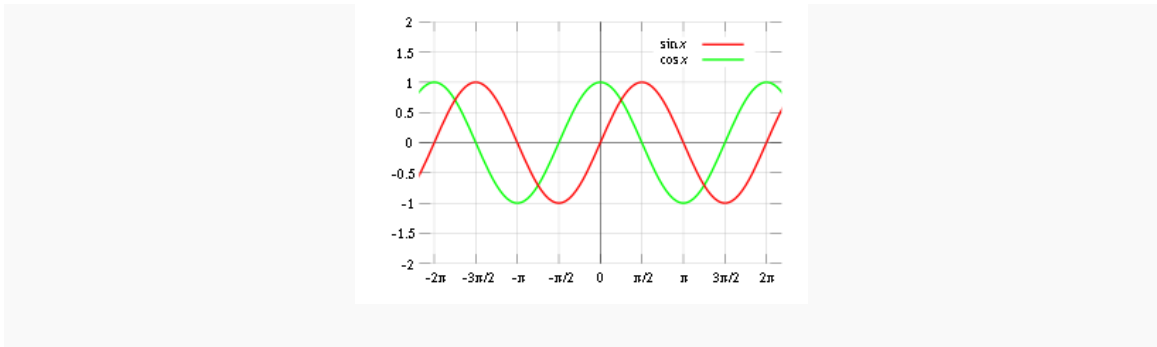
$$\pi = \frac{C}{d}$$

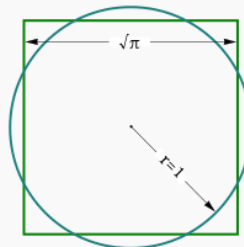
Altfel, π poate fi definit și ca raportul dintre [aria](#) (A) unuicercși aria unui pătrat cu latura egală cu [raza](#) cercului:

$$\pi = \frac{A}{r^2}.$$

Aceste definiții depind de rezultatele geometriei euclidiene, cum ar fi faptul că toate cercurile sunt [asemenea](#). Aceasta poate fi considerată o problem, atunci când π apare în domenii matematice care altfel nu implică geometria. Din acest motiv, matematicienii prefer adesea să definească π fără referire la geometrie, alegând în schimb ca definiție una dintre proprietățile sale [analitice](#). O alegere recventă este definirea lui π ca fiind dublul celui mai mic [număr pozitiv](#) x pentru care [cos\(x\) = 0](#). Formulele de mai jos ilustrează alte definiții echivalente.

Iraționalitate și transcendență

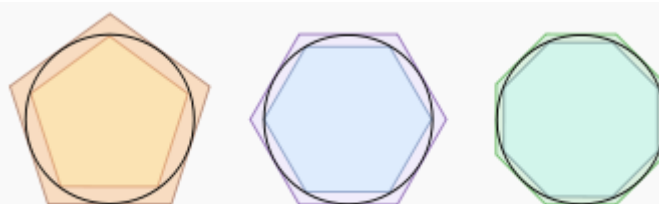
Construirea unui pătrat cu aceeași arie ca un cerc dat este o problem cunoscută încă din [antichitate](#). Însă în 1882 s-a demonstrat că π este un număr transcendent, și, deci, un asemenea pătrat nu poate fi construit într-un număr finit de pași, folosind numai rigla și compasul.

Ipoteza iraționalității lui π este menționată încă de **MUHAMMAD IBNMŪSĀ AL-KHWĀRIZMĪ**, în secolul al IX-lea. Însă demonstrația completă a fost realizată abia în 1768 de către [Johann Heinrich Lambert](#). În secolul al XX-lea s-au construit demonstrații ce nu necesită decât cunoștințe de [calcul integral](#).

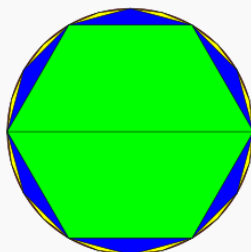
π este în același timp și [număr transcendent](#), adică, nu există niciun [polinom](#) cu coeficienți [raționali](#) care să-l aibă pe π ca [rădăcină](#). Acest fapt a fost demonstrat la 26 noiembrie 1882, de către [Ferdinand von Lindemann](#), la un seminar matematic al Universității din [Freiburg](#). O consecință importantă a transcendenței lui π este faptul că nu este construibil geometric. Întrucât coordonatele tuturor punctelor ce pot fi [construite cu rigla și compasul](#) sunt numere construibile, nu se poate construi cu rigla și compasul un pătrat cu arie egală cu cea a unui cerc dat. Aceasta are o important semnificație istorică, deoarece această problemă, numită "[cuadratura cercului](#)", este una dintre problemele elementare de geometrie cele mai ușor de înțeles, datând din antichitate. În vremurile modern, numeroși amatori au încercat să rezolve problema, dar chiar dacă tentativele lor au fost uneori ingenioase, ele sunt întotdeauna sortite eșecului.

Istoriaveche a lui π în documente scrise urmează dezvoltarea matematicii în ansamblul ei. Unii autori impart progresul în trei perioade: perioada veche, în care π a fost studiat geometric, epoca clasică de după dezvoltarea analizei matematice în Europa, în preajma secolului al XVII-lea și era calculatoarelor numerice.

Faptul că raportul dintre circumferința și diametrul unui cerc este același pentru toate cercurile, indiferent de mărime, și că este cu puțin mai mare ca 3, a fost cunoscut în antichitate geometrilor Egiptului, Babilonului, Indiei și Greciei. Primele documente care dovedesc aproximări ale acestui număr datează din preajma anului 1900 î.e.n.; acestea sunt 25/8 (Babilon) și 256/81 (Egipt), ambele aproximări de 1% ale valorii reale. Textul indian *Shatapatha Brahmana* dă pentru π valoarea $339/108 \approx 3,139$. *Biblia evreiască* pare să sugereze, în *Cartea Regilor*, că $\pi = 3$, aproximare semnificativ mai slabă decât alte estimări disponibile la momentul scrierii ei (600 î.e.n.). Interpretarea pasajului este îndiscuție, unii considerând că raportul 3:1 este cel între circumferința interioară și diametrul exterior al unui bazin cu pereți subțiri, raport ce ar putea fi destul de precis, în funcție de grosimea pereților.

Aproximarea lui pi după Arhimede

care este $\pi^2/6$, el a demonstrat o profundă conexiune între π și **numerele prime**. Atât Legendre cât și Euler au speculat că π ar putea fi **transcendent**, ceea ce s-a demonstrat în 1882 de către **Ferdinand von Lindemann**.

Există, însă, fracții continue generalizate pentru π , cu o structură perfect regulată, cum ar fi:

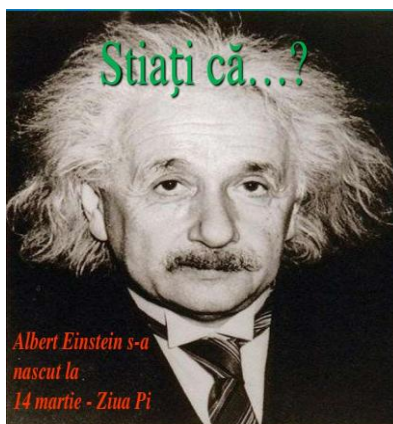
$$\pi = \frac{4}{1 + \frac{1^2}{2 + \frac{3^2}{2 + \frac{5^2}{2 + \frac{7^2}{2 + \frac{9^2}{2 + \dots}}}}}} = 3 + \frac{1^2}{6 + \frac{3^2}{6 + \frac{5^2}{6 + \frac{7^2}{6 + \frac{9^2}{6 + \dots}}}}} = \frac{4}{1 + \frac{1^2}{3 + \frac{2^2}{5 + \frac{3^2}{7 + \frac{4^2}{9 + \dots}}}}}$$

Ziua pi (14 martie, de la 3,14) este sărbătorită în multe școli.

O farfurie cu π

Joc de cuvinte: π se pronunță în **engleză** *pai*, asemenea cu *pie*, care înseamnă *turtă, pateu, plăcintă*.

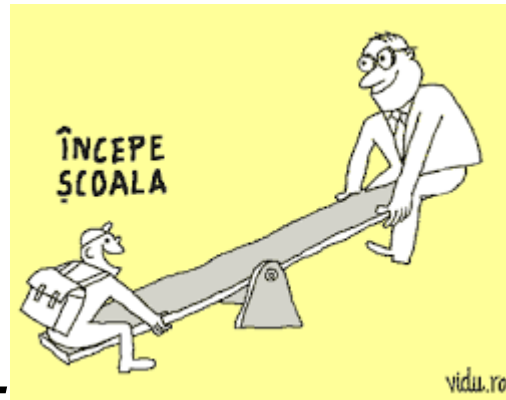
<https://ro.wikipedia.org/wiki/Pi>

profesor **Gabriela CÎMPEANU**, Colegiul Tehnic “*Gh. Balș*”-Adjud /ROMÂNIA

***

X-„NECAZURI” ȘI...UMOR!

1- un elev

“NĂCĂJIT” ...care s-a trezit!

...Românul este campion galactic la criticat: "Iohannis a fost la nuntă după incendiu ! - ăla a dres , ăla a făcut" Zeci de articole au "invadat" internetul , știri repetate la infinit ...

De ce credeți că îi pasă unui om fără niciun Dumnezeu, de moartea cuiva (39, 49 etc. de oameni morți, până în prezent)?

De ce Biserica e marea acuzată, vinovată de nepăsare...? Oameni buni, Biserica nu are nimic cu nimeni, oamenii ce o slujesc sunt buba (...nu toți, bineînțeles) ! Spiritele pure nu stau în mijlocul pieței !!!

Toți fug după bani, au dat iama “*michiduții*”, în toate și în tot ...!

De ce mai multe Biserici decât spitale ??? Iaca, Ștefan cel Mare, după o bătălie câștigată (sau chiar pierdută!) construia **O BISERICA** - NU un spital !!!!

Biserica nu s-a construit azi, nici ieri, nici săptămâna ce a trecut!

Fără de Biserici și mănăstiri, azi eram, toți (inclusiv “*strigătorii*”) – **ANALFABEȚII**!

Care dintre noi, ori chiar dintre voi - nu a donat bisericilor, mănăstirilor pentru: îngrijire, remediere etc . ??? Câți ?? Mai mult ca sigur fiecare dintre noi, ori voi !! Cine v-a obligat ? V-a obligat cineva !?! Preotul și-a dat interesul ca oamenii să aibă! - ...că a fost criză, secetă sau sărăcie, pentru și dinspre Biserică au existat, tot timpul bani .

Spitalul ??? Păi, uitați, oare, că ați scos, în 1864, toate spitalele și școlile, prin Cuza-Vodă și ai lui, de sub ocrotirea Bisericii?!

...Statul, Statul, Statul...”de pomană” - și nici măcar!

...Cine donează, azi, pentru spital ??? De la cine așteptăm să ofere bolnavului sau omului de rând, care plătește taxe și impozite, un spital ca lumea, dotat și să beneficieze de îngrijiri ca lumea ?? De la stat (și nu statul degeaba, cu toate că se stă și fură) !! Statul cu “*enșpe mii*” de “*eterni debutanți*”: parlamentari, miniștri , secretari de stat etc. – “*averea*” României “*moderne și contemporane*”(?!)...!.

Cine i-a ales ? Noi , voi , tu ! Chiar tu !!! “*SCUMPII*” (mult prea scumpii!) ăștia au salarii de mii de euro, beneficiază de scutiri, reduceri , gratuități, pomeni demne de...”*demnitari*”! ...etc... Ai cui? Ai “*STATULUI*”, firește!...pe loc și înapoi, **niciodată înainte!**

...Medicii au salarii de 2000 lei , asistenții de 1100 lei...profesorii, vreo 1000 de lei... Lei chiori - dați, ca “*de pomană*”, unor oameni care salvează, îngrijesc, luminează oameni...chiar și pe președintele țării și pe parlamentari!

Dar nu...am greșit: nu pentru “*sub-oamenii*” (ca mine, ca tine...), care suntem noi, ci doar pentru “*supra-oamenii*”, pentru “*dumnezeii*” - care sunt **NUMAI** ei! Câți oameni/”*sub-oamenii*” nu stau pe patul de spital și mor în chinuri, de boală sau de nepăsare, fără ca noi să știm... - ...iar medicii au ajuns să nu aibă cu ce să-i opereze și salveze, pe bieții “*sub-oamenii*”...”*că nu dă nimic STATUL*”?!?!

Au ajuns medicii să plângă deolaltă cu bolnavii!

Așteptați ca...”*cutare mahăr*” să reacționeze nu știu cum... - ... dar tu reacționezi / acționezi, cumva ?
Toți ne pricepem ”*a lătra la umbra copacilor uscați*” - niciunul nu punem mâna pe ...”*uneltele purificatoare de atmosferă pestilențială*”...!

Toți vreți o schimbare, dar voi nu schimbați nimic ! Așteptați de la Moș Crăciun să vină să facă schimbarea ...

Amin...

Vedeți că în calendar a apărut (vorbesc de calendarul românesc, se înțelege!) un sfânt nou: **Sfântu-Așteaptă**...Puneți-i lumânări, că vă scapă...vă ”*mântuie*”, **până și de voi înșivă!**

Semnat: **CAUTĂ-MĂ!**

***

2- *diverse pentru...”diverși”*

O blondă supraponderală se prezintă la nutriționist, care îi spune:

- Am să vă propun următoarea dietă: 2 zile mâncați normal, a treia o săriți; ne vedem peste două săptămâni.

Vine blonda după două săptămâni schimbată radical, slăbise cu mult peste așteptările nutriționistului.

- Uaaaaau, să nu vă recunosc, văd că dieta noastră dă roade! Mi-ați respectat instrucțiunile?

- Cu strictețe! Deși după a treia zi am zis că pic din picioare și mor!

- De foame?

- Nu, de la sărit!

*

- O să-mi dai voie, vecine, să trec dimineața prin ograda ta, ca să scurtez drumul și să prind personalul de opt și cinci?

- Cu toată plăcerea! Și te asigur că, datorită taurului meu, vei putea prinde chiar și acceleratul de șapte și treizeci.

*

La psihiatru:

- Am fost săptămâna trecută la dv.

- Da, îmi amintesc, spuneți că vedeți multe muște, așa, ca prin ceață...

- Da, da! Și mi-ați dat niște pilule!
- Ei, au avut efect?
- Da, săru-mâna, dom doctor, acum le văd clar de tot, fiecare picioruș...

*

La psihiatru venea un pacient care-i povestea îngrozit că-n fiecare seară iese de sub patul lui un crocodil care vrea să-l mănânce. Medicul i-a dat medicamente din ce în ce mai puternice, până când omul n-a mai apărut. Curios, i-a luat adresa din registru și s-a dus să-l viziteze. A sunat însă degeaba la ușă, până a ieșit un vecin.

- Știți ceva despre Ionescu? a întrebat psihiatrul.
- O, da, o tragedie... L-a mâncat un crocodil!

*

- Nu știu dacă băutura singură poate ucide, dar combinată cu tutun și femei o face cu siguranță!
- De unde știi?
- Îl știi pe Vasile?
- Da, ce e cu el?
- Aseară, când stăteam cu el și cu 2 fete într-un bar și eram deja la a opta bere și al treilea pachet de țigări, a intrat nevăsta-sa și l-a împușcat!

*

- Tată !,e un băiat ,la școală,care-mi zice că sunt poponar...
- Atunci dă-i un pumn fix în față, să se învețe minte!
- Dar e așa drăguț ...

*

Într-un mic orașel scoțian, un localnic este sunat la telefon:

- Alo, John? Bătrâne, mă aflu într-o situație critică și am nevoie, urgent, de zece lire... Poți să-mi dai?
- Alo, nu înțeleg nicio vorbă!, răspunde John.
- Îmi – trebuie – zece – lire! strigă, aproape silabisit, solicitantul.
- Alo, intervine centralista pe fir, d om nului îi trebuie zece lire de la dumneavoastră.
- Știi ce? - se înfurie John - dacă auzi așa de bine, împrumută-i dumneata!

*

- De ce vă puneți mănuși de cauciuc? întreabă pacientul (fricos din cale-afară), pe jumătate adormit, pe doctorul ce se pregătea de operație...
- Ca să nu las amprente! ,răspunde chirurgul surâzând.

*

- Doctore, sufăr de amnezie.
- De când?
- De când ce?!

*

Un moldovean către un ardelean...

- La voi morții se îngroapă cu popă?
- No, d-apăi, la noi popa rămâne afară.

*

O cometă trece pe lângă Terra...

- Ce mai faci, soro? Nu te-am văzut de milioane de ani!
- Nu prea bine... știi... mi-au ieșit Homo Sapiens...
- Nu te îngrijora, o să-ți treacă! Am avut și eu!

*

Intrebare la Radio Erevan:

- Este adevărat ce se spune, că jumătate din membrii Comitetului Central sînt idioti?

- Nu e adevărat. Jumătate din membrii nu sînt idioți.

*

Întrebare la Radio Erevan:

- Există o definiție marxist-leninistă pentru "Tanc"?

- În principiu da. "Tancul este un mijloc de transport pentru excursii în țările vecine și prietene. El poate trage focuri și în semn de salut".

*

Întrebare la Radio Erevan:

- Care este diferența dintre un optimist și un pesimist?

- Diferența este că optimistul învață limba engleză, iar pesimistul chineza.

...sau:

Românii, oameni încercați de-a lungul istoriei, se clasifică astfel:

- optimiști: învață engleza;

- pesimiști: învață rusa;

- realiști: învață să tragă cu arma...

*

Întrebare la Radio Erevan:

- Care este diferența dintre o femeie și o oglindă?

- Oglinda reflectă fără a vorbi; femeia vorbește fără a reflecta.

*

Întrebare la Radio Erevan:

- Ce este căsătoria?

- O fortăreață asediată: cei de afară vor să intre, iar cei dinăuntru vor să iasă.

*

Întrebare la Radio Erevan:

- E adevărat că femeile trăiesc mai mult decît bărbații?

- Desigur. Mai ales văduvele.

*

Un bărbat nu știe cum s-ar traduce exact expresia "*femei fidele*"? Radio Erevan :

- Femei care, în loc să-i facă să sufere pe mai mulți bărbați, așa cum e firesc, se concentrează asupra unuia, până îl extermină.

*

Radio Erevan enumeră condițiile obligatorii pentru ca economia mondială să-și revină din criză:

- Chinezii să nu manânce o zi;

- Rușii să nu bea o zi;

- Românii să muncească o zi.

*

Un ascultător vrea să știe cum se explică faptul că în SUA nu au loc lovituri de stat. Radio Erevan susține că aceasta se întâmplă fiindcă în SUA nu există o ambasadă americană...

*

Un ascultător vrea să știe deosebirea dintre bikini francezești și cei rusești. Radio Erevan diferențiază:

- Cei francezești îți intra în fund, cei rusești în cizmă.

*

Poșta Redacției la Radio Erevan:

-Un ascultător sovietic din raionul Cimislia ne întreabă dacă știm cum s-a sinucis poetul Maiakovski. Noi răspundem că nu știm, însă ultimile sale cuvinte au fost: Nu trageți, tovarăși!

*

Un ascultător vrea să știe de ce origine este stepul. Radio Erevan rezolvă și această ecuație:
- Stepul este de origine sovietică: Stepan Stepanovici Stiopa stătea în stepă, avea 13 copii și o singură toaletă.

*

- Se poate conduce o Volgă, într-o curbă de 90 de grade, cu 120 km/h ?

Radio Erevan :

- Se poate. Însă o singură dată.

*

A zis Dumnezeu către Adam:

Coboară în vale ! Și Adam a întrebat:

- Ce e aia vale? Și Dumnezeu i-a explicat ce este valea.

După care Dumnezeu a zis:

- Înnoată peste râu ! Și Adam a întrebat :

- Ce e aia râu ?

Și Dumnezeu i-a explicat ce este râul, apoi a zis:

- Urca muntele ! Și Adam a întrebat :

- Ce e aia munte? Și Dumnezeu ... i-a explicat ce este muntele, apoi a zis :

- Dincolo de munte este o peșteră, intră înăuntru ! Și Adam a întrebat :

- Ce e aia peșteră? Și Dumnezeul i-a explicat ce este peștera, apoi a zis :

- În peșteră găsești o femeie. Și Adam a întrebat :

- Ce e aia femeie? Și Dumnezeu i-a explicat ce este femeia, apoi a zis :

- Vreau să vă înmulțiți! Și Adam a întrebat:

-Cum se face? Dumnezeu i-a explicat cum se face, apoi Adam a pornit la drum... jos în vale, peste râu, sus pe munte și înăuntru în peșteră ... unde a găsit femeia. După vreo 5 minute, iese afară din peșteră și Domnul întreabă nervos:

- Acu' ce mai e?!

Adam întreabă timid:

- Ce-i aia migrenă?

*

Degustătorul unui angrosist celebru de vinuri a murit, iar compania a dat un anunț pentru angajarea unui nou degustător. La interviu s-a prezentat un tip murdar, cu mutră de bețiv. Directorul firmei s-a gândit să facă tot posibilul pentru a-l respinge.

I-a dat să guste primul pahar cu vin.

- Muscat, trei ani, din viță de vie crescută pe versantul nordic, păstrat într-un recipient din oțel. Calitate slabă, dar acceptabil.

- Exact, a spus directorul. Următorul pahar!

- Cabernet, opt ani, din viță de vie crescută pe pantele de sud-vest, păstrat în butoaie de stejar, maturat la 8° C. Dacă va fi păstrat încă trei ani, va da cele mai bune rezultate.

- Exact. Cel de al treilea pahar...

- Pinot Alb șampanizat, de înaltă calitate și exclusivist, a spus calm bețivul. Directorul era uimit. El i-a făcut cu ochiul secretarei și i-a șoptit ceva. Aceasta a plecat și s-a întors în cameră cu un pahar de urină. Bețivul a gustat și a continuat:

- Blondă, 26 de ani, însărcinată în 3 luni și, dacă nu mă angajați, voi spune și cine e tatăl copilului!

*

Nevastă-mea stătea lângă mine pe canapea, în timp ce eu schimbam canalele.

M-a întrebat: "Ce mai e pe televizor?"

I-am răspuns: "Praf"...

...și așa a-nceput cearta!

*

Nevastă-mea tot încerca să-mi sugereze ce-și dorește pentru următoarea aniversare.

Mi-a spus: "vreau ceva strălucitor, ce ajunge de la 0 la 100 în trei secunde."

I-am dăruit un cântar...

...și așa a-nceput cearta!

*

Când am ajuns seară acasă, nevastă-mea mi-a cerut să o duc într-un loc scump.

Am dus-o la o benzinărie...

...și așa a-nceput cearta!

*

Când m-am pensionat, m-am dus la Oficiul de Asistență Socială să mă înregistrez.

Tipa din spatele biroului mi-a cerut buletinul, să-mi verifice vârsta. Îl uitasem acasă.

I-am cerut scuze, i-am spus că mă duc acasă să-l iau și mă întorc.

A fost foarte drăguță: "Nu vă mai deranjați, descheiați-vă la cămașă."

Părul cărunt de pe pieptul meu a convins-o și mi-a înregistrat solicitarea.

Încântat de solitudinea ei, când am ajuns acasă i-am povestit nevesti-mii.

Ea a spus: "Trebuia să-ți scoți și pantalonii, poate primeai și ajutor pentru dizabilități"...

...și așa a-nceput cearta!

*

Stăteam alături de nevastă-mea la întâlnirea de 30 de ani de la terminarea liceului și mă tot uitam la o tipă bine, dar complet turtă, ce-și legăna nostalgic între două degete paharul, singură la o masă de alături.

Nevastă-mea m-a întrebat: "O cunoști?"

"Sigur", am oftat, "e prima mea prietenă din liceu. Am înțeles că s-a apucat de băut imediat după ce ne-am despărțit și de-atunci n-a mai fost trează."

"Dumnezeule!" a spus nevastă-mea. "Cine s-ar fi gândit că o persoană poate sărbători atâta timp?"...

...și așa a-nceput cearta!

*

Am scos-o pe nevastă-mea la un restaurant.

S-a întâmplat ca ospătarul să ia mai întâi comanda mea.

"Un cotlet mare de vită, în sânge, pe grătar."

M-a întrebat: "Nu vă pasă de vaca nebună?"

"Nu.", am răspuns. "Poate comanda și singură"...

...și așa a-nceput cearta!

*

Nevastă-mea

stătea goală și se privea în oglinda din dormitor.

Nu se prea bucura de ce vedea și mi-a spus:

"Mă simt oribil! Atât de grasă și de bătrână! Am nevoie de un compliment!"

I-am răspuns: "Vederea ți-a rămas perfectă"...

...și atunci a început cearta!

*

Nevastă-mea s-a dus la supermarket.

Am rugat-o să ia și-un bax de Tuborg, de 18 lei.

A cumpărat în schimb o cutie de L'Oreal DermaGenese de 24 de lei.

I-am spus că berea ar fi ajutat să arate mai bine în noaptea aia decât crema...

...și așa a-nceput cearta!

*

Nevastă-mea m-a întrebat dacă rochia îi face fundul mare.

I-am spus că nu așa de mare ca rochia de ieri...

...și așa a-nceput cearta!

*

Sâmbăta dimineața m-am strecurat ușor din așternut, mi-am făcut pachetul și am coborât pe tăcute în garaj.

Am legat barca la cârlig și am început să dau cu spatele.

Abia când am ieșit cu totul din garaj am realizat ca ploua cu galeata și vântul bătea cu 100 km/h.

Am deschis radioul și am aflat că vremea avea să fie la fel toata ziua.

Am tras înapoi în garaj și, tiptil, m-am dus înapoi în dormitor.

M-am strecurat la loc lângă nevastă-mea și i-am șoptit: "E o vreme groaznică afară."

Pe jumătate înca adormită, ea a răspuns:

"Îți poți imagina că prostul de bărbatu-meu s-a dus la pescuit pe așa o vreme?"...

...și atunci a început cearta!

*

Am întrebat-o pe nevastă-mea unde ar vrea să mergem pentru aniversarea căsătoriei noastre.

Mi s-a încălzit inima când am văzut-o

topindu-se de bucurie.

"Undeva unde n-am mai fost de mult timp..." a spus ea, nehotărâtă.

Așa că i-am sugerat: "Ce părere ai de bucătărie?"...

...și așa a-nceput cearta!

*

Urmăream în pat, lângă nevastă-mea, "Vrei să fii miliardar?"

M-am întors către ea și am întrebat-o tandru: "Vrei să facem dragoste?"

"Nu", mi-a răspuns ea.

"Ăsta e răspunsul tău final?", am întrebat-o.

De data asta nici nu m-a privit când mi-a răspuns că da.

Așa că am spus: "Atunci aș vrea să sun o prietenă"...

...și așa a-nceput cearta!

*

Doi ardeleni citeau ziarul:

- Băi, Ioane, uite ce scrie în ziar: "O bombă costă 4 milioane de dolari!"

- Tulai, de-ar cădea și în curtea noastră una!

*

Doi ardeleni stăteau la o masă și beau bere. La un moment dat, din senin, vine un oltean supărat la masa celor doi și îi trage unuia o palmă .

- Asta o fost în serios sau în glumă? întreabă ardeleanul.

- În serios, zice olteanul.

- Noa, așe, că mie nu-mi plac glume din astea!

*

Un oltean i se lăuda unui ardelean:

- Bre, făcui o palincă de 38 de grade.
- Mă omule, interveni ardeleanul, aceia-i febră, nu pălincă.

*

Badea Ioan se pregătea să între în gospodărie la badea Gheorghe, când vede un câine mare ciobănesc, cu o față fioroasă, că se uita la el din curte. Speriat, renunță la gând și îl strigă pe badea Gheorghe.

- Ce-i, mă? scoate ăsta capul pe geam.
- Hai să-mi deschizi poarta că mi frică de câne!
- Hai, numa, că nu-ți face nimic!
- Nu mă bag că mi frică.
- Hai, dacă-ți spun!

Până la urmă, badea Ioan își ia inima în dinți și intră în curte. Se duce ușurel pe lângă perete și până la urmă ajunge în casă. După ce închide ușa îi zice lui badea Ioan:

- Bă, Ioane, rău câne ai!
- Așe-i cum zăci - rău tare.
- Să uita așa fioros de am zis că mă scap pă mine. Da, spune-mi, de ce nici nu mârâie, nici nu latră, nici nu mușcă, numa să uită așa urât?
- Mă, cânele ăsta-i din ăla care să consumă-n el!...

*

Badea Ioan către badea Gheorghe:

- Bade Gheorghe, am auzit că te-or bătut niște huligani în gara din Dej.
- Mă, omule, apăi aceia-i gară?

*

Pe o bancă, într-un orașel din Covasna, stăteau un el și-o ea. Un ardelean care trecea pe acolo îi întrebă:

- Nu vă supărați, nu știți să-mi spuneți unde-i gara?
- Nem tu dom, răspunde bărbatul.

După ce ardeleanul plecă, femeia i se adresează bărbatului:

- Măi Pișta, de ce ai fost neam prost și nu i-ai spus unde-i gara?
- Tot se laudă că de doi mii de ani aicea și nu știe unde suntem gara ?

***

3-MUNCIȚI CU TĂRIE!

Două știri m-au pus pe gânduri zilele astea, amândouă având legătură cu munca.

Prima este despre Moritz Erhardt, un tânăr neamț de 21 de ani, care lucra la o bancă, în Londra.

Spun lucra, pentru că Moritz a murit după ce a muncit trei zile și trei nopți fără oprire, în speranța că va fi remarcat de șefii lui de la bancă.

Până la urmă a reușit: din motive de poliție, anchetă, interogatorii etc, șefii lui au remarcat că a murit.

A doua știre este despre baba Rusalina Guță, din comuna gorjeană Drăguțești, care a împlinit 104 ani. Secretul longevității, spune centenara Rusalina, constă în muncă și țuică.

A muncit în fiecare zi baba, lucru foarte greu, la CAP, dar nici n-a lăsat vreo zi să treacă fără să tragă măcar o dușcă de țarie.

Moritz și baba Rusalina au muncit de s-au spetit toată viața lor.

Primul a muncit fără țuică și a murit la 21 de ani.

A doua a muncit cu țuică, a prins 104 ani și are planuri să mai trudească măcar vreo 10 ani de-acum încolo.

CONCLUZIE:

Munca e bună doar dacă o faci cu "țarie".

De preferat țuică.

(trimisă de **Theodor RĂPAN**, București/ROMÂNIA)

***

4-motive să faci ceea ce iubești

15 MOTIVE PENTRU A CONTINUA SĂ FACI CEEA CE IUBEȘTI, INDIFERENT DE CEEA CE SPUN CEI DIN JURUL TĂU:

1. Winston Churchill a rămas repetent în clasa a șasea și a pierdut toate competițiile electorale pentru funcții publice până când, la vârsta de 62 de ani, a devenit prim-ministru. Mai târziu, avea să scrie: "Nu renunța

niciodată. Niciodată, niciodată, niciodată, niciodată - în nimic, mare sau mic, măreț sau neînsemnat. Nu renunța niciodată cu excepția cazurilor în care o faci pe considerente de onoare sau de bun simț. Niciodată, niciodată, niciodată - nu renunța niciodată."

2. Thomas Alva Edison era considerat de către profesorii săi "prea prost pentru a învăța ceva". A fost concediat de la primele două locuri de muncă pentru ca era "neproductiv". Ca inventator, a avut 1.000 de încercări nereușite până să inventeze becul. Când un reporter l-a întrebat "Cum v-ați simțit eșuând de 1.000 de ori?", Edison a răspuns: "Nu am eșuat de 1000 de ori, ci becul a fost o invenție cu 1000 de pași".

3. Albert Einstein nu a vorbit până la vârsta 4 ani și nu a citit până la 7 ani. Părinții au crezut era debil mintal, iar unul dintre profesori l-a descris ca fiind "lent la minte, pierdut pentru totdeauna în vise prostești". A fost exmatriculat din școală și i-a fost refuzată admiterea la Școala Politehnică din Zurich.

4. Louis Pasteur a fost un elev mediocru, iar la lucrarea de licență s-a clasat pe locul al cincisprezecelea din 22 de studenți la chimie.

5. Henry Ford a dat faliment de cinci ori înainte de a reuși cu Uzinele Ford.

6. Walt Disney a fost concediat de către un editor de ziar deoarece era "lipsit de imaginație și de idei bune". A dar faliment de mai multe ori înainte de a construi Disneyland.

7. Fred Astaire a fost catalogat astfel de către directorul MGM în fața căruia, în 1933, a dat primul test: "Nu poate juca. Nu poate cânta. Ușor chel. Poate dansa puțin". Mai târziu, avea să spună: "Cu cât urci mai sus în carieră, cu atât îți sunt permise mai multe greșeli. Iar odată ajuns în vârf, dacă faci suficiente greșeli, acesta este considerat a fi stilul tău".

8. Sidney Poitier a fost "răsplătit" astfel de către directorul de casting după prima sa audiție: "De ce nu te oprești din a face oamenii să își piardă timpul și nu te duci să te faci spălător de vase sau ceva?". A fost momentul în care, își amintește Poitier, a decis să își dedice viața actoriei.

9. Charlie Chaplin a fost inițial respins de către șefii de la Hollywood pentru că pantomima sa a fost considerată "un nonsens".

10. Ludwig van Beethoven mânuia penibil vioara, iar profesorul său a spus despre el că "nu există nicio speranță să devină compozitor".

11. Vincent Van Gogh a vândut doar o singură pictură în timpul vieții sale. Și chiar și aceasta surorii unuia dintre prietenii săi. Acest lucru nu l-a oprit să continue să picteze peste 800 de lucrări.

12. Auguste Rodin era considerat cel mai slab elev din școală, iar tatăl său s-a exprimat tranșant: "Am un idiot drept fiu". A fost respins de trei ori la admitere la Ecole des Beaux-Arts.

13. Igor Stravinsky a fost izgonit din Paris de către critici și de către publicul furios după premiera operei "Încoronarea primăverii".

14. Jack London a primit șase sute de respingeri din partea editorilor înainte de a vinde prima sa poveste.

15. Jerry Seinfeld "a înghețat" pe scena clubului în care a avut loc prima sa reprezentație și nu a fost capabil să scoată vreun cuvânt. Batjocorit de public, a revenit noaptea următoare și și-a terminat numărul în aplauze frenetice.

Caricaturi cu WINSTON CHURCHILL, FRED ASTAIRE, JACK LONDON și IGOR STRAVINSKY

***

4-nimic nu este întâmplător !

01. Când era foarte mic, Regele Ludovic al XVI-lea a fost atenționat de un astrolog să fie prudent pe data de 21 a fiecărei luni pentru că nu îi va merge prea bine. Prin urmare, în zilele respective, Ludovic se străduia să stea cât mai liniștit. I-a mers o perioadă până când pe 21 iunie 1791 a fost arestat în timp ce încerca să fugă din Franța. Pe 21 septembrie 1791, monarhia a fost abolită și Franța a fost declarată republică, iar pe 21 ianuarie 1793 Ludovic a fost executat prin ghilotinare.

02. Undeva pe la 1800 și ceva, Regele Umberto I a mers la un restaurant din Monza unde a realizat cu stupoare că semăna leit cu proprietarul restaurantului. A stat de vorbă cu acesta și a aflat că erau născuți în aceeași zi, 14 martie 1844, că se născuseră în același oraș, că pe soțiile lor le chema la fel și că restaurantul se deschisese în ziua în care Umberto fusese încoronat.

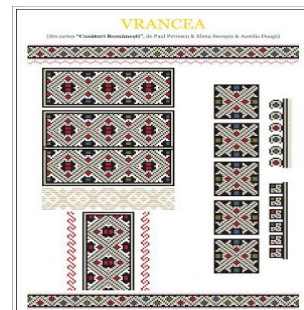
Pe 29 iulie 1900, Umberto făcea o baie de mulțime când a aflat că proprietarul fusese împușcat și murise. La doar câteva minute și el a fost asasinat de un necunoscut.

- 03.** Prin 1920 scriitoarea Anne Parrish se plimba printr-un anticariat și a găsit una dintre cărțile care îi fermecaseră copilăria. I-a arăta-o soțului ei, iar când acesta a deschis-o și-a dat seama că era chiar cartea din care îi citeau ei părinții. Pe prima pagină erau scrise numele și adresa Annei.
- 04.** În 1898, Morgan Robertson a scris o carte care se numea "Futility" în care era vorba despre un transatlantic "inscufundabil" care se numea Titan și care se lovea de un iceberg și se scufunda. Ce s-a întâmplat în 1912 cu Titanicul, știe deja toată lumea.
- 05.** John și Arthur Mowforth au fost doi gemeni care, la maturitate, locuiau în orașe diferite. Pe 22 mai 1975, cam la aceeași oră, amândoi au făcut atacuri de cord și au murit la scurt timp după ce au ajuns la spital. Niciunul dintre ei nu a aflat de soarta celuilalt.
- 06.** În 1953 reporterul Irv Kupcinet se afla la Londra pentru a transmite despre încoronarea Reginei Elisabeta a II-a. S-a cazat la hotelul Savoy și când a deschis dulapul a găsit câteva lucruri care îi aparțineau lui Harry Hannin, un prieten de-al lui și care făcea parte din Harlem Globetrotters. N-a avut cum să-i spună lui Hannin vestea bună, dar, după două zile, a primit o telegramă de la Harry care îi spunea că găsisese într-un hotel din Paris o cravată pe care Kupcinet o uitase acolo.
- 07.** Un bărbat care circula cu un scuter a fost ucis în 1975 după ce a fost lovit de un taxi. Până aici, nimic neobișnuit. Un an mai târziu, fratele celui decedat de plimba cu același scuter și a fost lovit de același șofer care conducea același taxi. Conducătorul scuterului a murit pe loc, exact ca fratele său.
- 08.** Prin 1920, trei bărbați de origine britanică se aflau în același tren în Peru. Erau singurii din compartiment și au intrat în vorbă. S-au prezentat unul altuia și așa au aflat că pe unul îl chema Bingham, pe cel de-al doilea Powell, iar pe cel de-al treilea Bingham-Powell.
- 09.** Mark Twain s-a născut în 1835 în ziua în care a apărut cometa Halley și a murit în 1910 în ziua în care cometa a apărut următoarea dată. De altfel, scriitorul a și prezis acest lucru spunând că a venit cu cometa și că va pleca odată cu ea.
- 10.** Pokerul era un joc luat extrem de tare în serios pe la 1800. În 1858, Robert Fallon a fost împușcat mortal după ce câștigase 600 de dolari pe motiv că trișase. Au chemat poliția, dar s-au gândit să joace în continuare. Nimeni nu a vrut să îi ia locul celui ucis pe scaun de frica destinului, iar ceilalți jucători au căutat un străin care să nu fi știut de acest crimă. L-au găsit, l-au pus la masa de joc și în momentul în care a venit poliția acesta câștigase deja 2.200 de dolari. La identificare, toată lumea a fost șocată. Noul jucător era chiar fiul decedatului Rober Fallon. Cei doi nu se văzuseră de șapte ani.
- 11.** În 2002, doi frați gemeni din Finlanda au murit după ce au fost loviți de două camioane diferite, la două ore unul după celălalt, pe același drum și la doar un kilometru și jumătate unul de celălalt. Reprezentanții poliției au declarat că accidente sunt cu atât mai bizare pentru că incidentele rutiere se întâmplau foarte rar pe drumul respectiv.
- 12.** Poveștile cu gemeni sunt, câteodată, uluitoare, dar asta le cam întrece pe toate. Doi frați gemeni din Ohio au fost separați la naștere și adoptați de familii diferite. Ambele familii și-au botezat copiii cu numele James. Cei doi băieți au mers la școli militare, erau pasionați de tâmplărie, s-au căsătorit cu femei pe care le chema Linda, au făcut doi băieți pe care i-au botezat James Alan și James Allan, au divorțat și s-au recăsătorit cu două femei pe care le chema Betty și au avut câini botezați Toy. Cei doi s-au întâlnit pentru prima oară la 40 de ani.
- 13.** În 1853 Henry Ziegland s-a despărțit de iubita lui care s-a sinucis la scurt timp. Fratele acesteia, distrus de durere s-a dus și l-a împușcat pe Ziegland după care s-a sinucis. Spre norocul lui, Ziegland a scăpat cu viață. Glonțul doar îl zgâriase după care s-a oprit într-un copac. Câțiva ani mai târziu Ziegland s-a hotărât să taie copacul respectiv, dar cum acesta era foarte gros, el s-a gândit să îi pună dinamită la rădăcină. Spre ghinionul lui, dinamita a făcut ca glonțul rămas în copac să ricoșeze chiar în capul lui. Acesta a murit pe loc.

14. Despre Joseph Figlock se poate spune că a fost piaza bună a unui copil. Prin anii '30 Figlock se plimba pe străzile Detroit-ului când peste el a căzut un copil. Mama lui îl ținea la fereastră la un etaj superior și l-a scăpat. Atât el, cât și copilul au suferit răni minore. Câțiva ani mai târziu, accidentul s-a repetat doar că acum copilul a căzut singur. Același copil! Tot pe Figlock! Nici de data aceasta nimenu nu a suferit răni grave.

15. Așa cum știm cu toții, James Dean a murit în 1955 în urma unui accident rutier. Dean conducea un Porsche. Ceea ce se știe mai puțin e faptul că mașina este considerată blestemată. Când Porsche-ul a fost ridicat de la locul accidentului, motorul a căzut peste un bărbat și i-a rupt acestuia ambele picioare. Ulterior motorul a fost cumpărat de un doctor care l-a montat pe mașina lui de curse. Doctorul a murit la scurt timp într-un accident în timpul unei curse de viteză. Nu a fost singurul deces în cursa respectivă. Un alt participant a murit într-un accident separat. El conducea o mașină pe care fusese montat șasiul de la Porsche-ul lui Dean. Între timp, mașina lui James a fost dusă la reparat pentru a putea fi expusă ulterior, iar service-ul în care a fost dusă a fost distrus de un incendiu. Mașina a scăpat cu bine și a fost expusă la Sacramento un a căzut peste un băiat și i-a rupt șoldul. Nenorocirile nu se opresc aici. Porsche-ul a fost remorcat și dus în Oregon, dar s-a desprins de mașina care îl tracta și a intrat într-un magazin. Fără victime. În 1959 mașina s-a dezmembrat de una singură în 11 bucăți

***

Colegiul Tehnic "Gh. Balș", din Adjud/VRANCEA/ROMÂNIA

Editor revistă: **Editura RAFET – RÂMNICU SĂRAT**/Director editură: **CONSTANTIN MARAFET**
Director revistă: prof. dr. **ADRIAN BOTEZ** (Colegiul Tehnic ”*Gheorghe Balș*”-Adjud/ROMÂNIA)

COLEGIUL REDACȚIONAL (în ordine alfabetică): -**CEZARINA ADAMESCU**, scriitor, critic, eseist, jurnalist – **Galați/ROMÂNIA**; -prof. univ. dr. **FLORINEL AGAFIȚEI** – scriitor, critic, sanscritolog, jurnalist, prof. asociat al Colegiului Focșani/Facultatea de Psiho- Pedagogie – Universitatea **București/ROMÂNIA**; -**IONUȚ CARAGEA** – scriitor, eseist, jurnalist, om de cultură (fondează, pe 16 iulie 2008, împreună cu poetul **Adrian Erbiceanu**, Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Québec – **ASLRQ** - și Editura **ASLRQ**) – **Montréal/CANADA**; -**LIGYA DIACONESCU**, scriitor, eseist, jurnalist, director de editură – **Montréal/CANADA**; -prof. univ. dr. **CONSTANTIN FROSIN**, traducător, scriitor, jurnalist – **Galați/ROMÂNIA**; -**IOAN MICLĂU**, scriitor, eseist, jurnalist, om de cultură – **Sydney/AUSTRALIA**; **prof. CĂTĂLIN MOCANU**, **Colegiul Tehnic „Gh. Balș” –Adjud/ROMÂNIA**; -**IONEL NECULA**, profesor și filosof, om de cultură – **Tecuci/ROMÂNIA**; -**VIOREL NICULA** – jurnalist, om de cultură – **Sacramento, California/SUA**; -prof. univ. dr. **GABRIELA PACHIA-TATOMIRESCU** - scriitor, traducător, eseist, jurnalist – **Timișoara/ROMÂNIA**; -**AUREL POP**, scriitor, critic, jurnalist, red. șef al revistei literare "*Citadela*", directorul editurii „*Citadela*”, **Satu Mare/ROMÂNIA**; -ing. **IOAN PUȘCAȘ**, **Colegiul Tehnic „Gh. Balș”-Adjud/ROMÂNIA**; -Poet **THEODOR RĂPAN-București/ROMÂNIA**; -prof. dr. **FLORENTIN SMARANDACHE** – scriitor, matematician, fizician, informatician, inventator american, de origine română, profesor de matematică la **UNIVERSITATEA NEW MEXICO/SUA**, ctitor al **PARADOXISMULUI MONDIAL**; -cons. juridic **CONSTANTIN STANCU**, scriitor, critic, jurnalist- **Hațeg/ROMÂNIA**; -**LIVIU IOAN STOICIU**-scriitor, jurnalist, critic, eseist – **București/ROMÂNIA**; -**GEORGE LIVIU TELEOACĂ** – cercetător genetică lingvistică – **București/ROMÂNIA**.

Secretar de redacție: **Lavinia TILIȚĂ** (cl. a X-a E, C.T. — *Gh. Balș*”-Adjud).

Elevi/studenti colaboratori permanenți: **Daniela ASAVEI**, cl. a XII-a D (C.T. —*Gh. Balș*”); **Valerian CĂLIN** (absolvent C.T. „*Gh. Balș*”-Adjud); **Ana-Maria CHELARU**, cl. a XII-a D (C.T. —*Gh. Balș*”); **Mădălina DOBRE**, absolventă a C.T. “*Gh. Balș*”; **Laura Lucia MIHALCA** – pictor și profesor – **București**; **Gabriela MIHU**, cl. A XII-a D (C.T. —*Gh. Balș*”); **Mădălina PAVEL**, absolventă a C.T. “*Gh. Balș*”; **Ioana POPA**, cl. a XII-a D (C.T. — *Gh. Balș*”); **Ion/Nelu ȘTEFAN**, cl. a XII-a D (C.T. —*Gh. Balș*”); **Andreea-Ioana LEMNRĂU**, clasa a IX-a C (C.T. —*Gh. Balș*”); **Florin LAZĂR**, clasa a IX-a E, C.T. “*Gh. Balș*”-Adjud; **Cosmin Marian LUCA**, clasa a IX-a E, C. T. “*Gh. Balș*”-Adjud; **Elena-Alexandra PAVEL**, clasa a IX-a E, C. T. “*Gh. Balș*”-Adjud.

Redactare computerizată: prof. dr. **ADRIAN BOTEZ**; Corectură și tehnoredactare: laborant **ELENA BOTEZ**.

CONTACTE: Adresa redacției: str. Republicii, nr. 107, etaj II, camera 1, Adjud – cod poștal 625.100 – tel. 0237/640.681. E-mail: a.adrianbotez@gmail.com; tel.: 0744579279 .

ADRESA ELECTRONICĂ A SITE-ULUI: www.adrianbotez.com

ISSN 1841 – 4907 ISSN 1841 – 4907

Numărul de față al revistei “CONTRAATAC” a fost sponsorizat, integral, prin generozitatea și bunăvoința PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI ADJUD